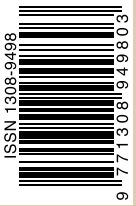

serbest

MİMAR

ISSN 1308-9498

9 771308 949803

2x1 Mimarlık Uluslararası Yarışmalarında Başarılarını Sürdürüyor | ARCHIPRIX Türkiye 2019' | Üniversite Yerleşkeleri Nereye | Cleft House (Yark Ev) | İki Savaş Arası Kaunas: Modern Mimarlığın Yerel İfadesi

MİMARLIK
OFİSLERİ
SEKTÖR
TEMSİLCİLERİ
YATIRIMCI
KURUM VE
KURULUŞLAR

19. TSMD YAPI SEKTÖRÜ BULUŞMASI

Nisan 2020
TSMD Mimarlık Merkezi, Ankara

Hedeflediğiniz Mimar ve Yatırımcılarla Görüşme Fırsatı

Yapı Sektörü Buluşmasında siz sektör temsilcilerinizi mimarlık ofisleri ve yatırımcı kurumlar ile bir araya getiriyoruz.

TÜRK SMD
TÜRK SERBEST MİMARLAR DERNEĞİ

Başvuru
info@tsmd.org.tr
0(312) 468 66 38

TSMD MİMARLIK MERKEZİ
ARCHITECTURAL CENTER
TSMD MİMARLIK MERKEZİ
ANKARA

Kuru Duvarın
Türkiye'deki
Levhası!

Bu duvarda PERFORMANS var!

Boardex dış cephe sistemleriyle
yapılmış kuru duvarlar, daha
yüksek performans sunar,
tasarruf sağlar.

Düşük Karbon Salımı

www.dalsan.com.tr / www.boardex.com.tr

Boardex, Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Tescilli Markasıdır.

ARALIK | 2019 | 35

- 04 **MASAÜSTÜ**
- 08 **SMD'LERDEN**
- 12 **YAKA RESMİ**
Baran İdil
- 14 **İYİ ŞEYLER**
2x1 Mimarlık Uluslararası Yarışmalarda Başarılarını Sürdürüyor
Notre Dame Katedrali İçin Bir Öneri
Moderne Beş Kala: Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933 Sergisi
- 24 **TELİF**
Yargıtay Kararları Işığında Telif Hakkı Meselesi
- 26 **YARIŞMA**
ARCHIPRIX "Türkiye 2019"
- 38 **DOSYA**
Üniversite Yerleşkeleri Nereye
- 86 **GÖRÜŞ**
21. Yüzyıl Kampüs Planlama ve Tasarım Pratiğine Güncel Bir Örnek:
Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüsü
- 92 **DÜNYADAN**
Cleft House (Yarık Ev)
- 96 **ORADAYDIK**
İki Savaş Arası Kaunas: Modern Mimarlığın Yerel İfadesi
- 104 **ÖZETLER**
(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

35. SAYI KAPAK KONUSU

Behruz Çinici'nin ODTÜ Kampüs Eskizi

SERBESTMİMAR

Üç Ayda Bir Yayımlanır

SAHİBİ

Önder Kaya | TürkSMD Başkanı

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mehmet Soylu

EDİTÖR

Gamze Köküm

YAYIN KOMİSYONU

Aslı Özbay, Aytaç Özen, Ceren Topaloğlu,
Cüneyt Kurtay, Deniz Güner, Dürrin Süer, Emrullah Yıldız,
Figen Kivılcım, Gökhan Hezer, Hasan Özbay,
Hüseyin Kahvecioğlu, İlhan Selim Kural, Kadri Atabaş,
Kerem Piker, Kumru Alpaydın, Mehmet Soylu, Osman Tatal,
Ömer Mustafa Özen, Selin Nevrim, Şerife Meriç

YAYIN TÜRÜ

Yaygın Süreli Yayın

GRAFİK UYGULAMA

Koray Özbey

YÖNETİM YERİ, ABONELİK, REKLAM VE DAĞITIM

Türk Serbest Mimarlar Derneği
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km. Mustafa Kemal Mah. 2123.
Sk. No: 164 Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr | info@tsmd.org.tr

BASKI

Milimetrik Grup Matbaacılık
+90 312 395 37 38

BASKI TARİHİ VE YERİ

Ocak 2020, Ankara

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 15 TL Abonelik 35 TL Öğrencilere 30 TL

24 Ocak günü Elazığ depremi ile sarsıldık. Deprem bu coğrafyada şimdi ve geçmiş-
te yaşandığı gibi gelecekte de mutlaka yaşanacak. Bu durumun gayet farkında olan
bizler için bir diğer acı gerçek de şudur ki; çoğu zaman doğa olaylarını afet yapan şey
tedbirsizliğimiz. Ülkemizde mimarlık, mühendislik gibi daha birçok alanda da soru-
numuz, alanında uzman kişilerin eksikliği değil; onların düşüncelerini ve çalışmala-
rını dikkate almayan bir zihniyetin hakim olması.

Doğru soruların doğru kişilere sorulduğu yakın bir gelecekte; dilerim bu yıkım ve ka-
yıplar son bulur ve 24 Ocak hepimiz için bir dönüm noktası olur...

Gamze Köküm

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2
Gümüşsuyu 34015 İstanbul
+90 212 251 09 58 (tel)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08 (tel)
www.tsmd.org.tr

İZMİR SMD

Fevzipaşa Bulvarı, No:14, Kat:8, D:803,
Hüseyin Egelî İş Merkezi, Konak İzmir
+90 232 483 53 53 (tel)
+90 232 483 53 20 (faks)
www.izmir-smd.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

BODRUM ALL EVLERİ 4M SALALI MİMARLIK

Projenin Adı ve Yeri	: Bodrum ALL Evleri
Proje Müellifi	: 4M Salalı Mimarlık
Tasarım Ekibi	: Salih Salalı,Doruk Salalı
Statik	: 4M Salalı Mimarlık
Mekanik	: 4M Salalı Mimarlık
Elektrik	: 4M Salalı Mimarlık
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2018
İnşaat Alanı	: 15.000 m²

Bodrum Yalıkavak'ın denize yönelen eğimli bir yamacında bulunan Bodrum All Evleri, 24 adet villadan oluşuyor. Bodrum All Evleri'nin tasarımında, proje alanındaki her villa ve seviyeyi özenle çalışarak, villaların birbirini kesmeyecek şekilde deniz manzarasına yönelmesini sağlamış. Villaların zemin kotları, bir ön sıradaki villaların çatı kotlarından daha yüksekte kalacak şekilde yerleştirilmiş, böylece her bir konutun kesintisiz Yalıkavak koyu manzarasına hakim olmasına imkan verilmiş

Suyu ana tasarım öğelerinden biri olarak ele alarak, yeşil ve mavinin iç içe geçtiği eşsiz Yalıkavak manzarasına sahip her villaya özel, kendi bahçesinde bulunan sonsuzluk havuzları tasarlayarak Yalıkavak'ın eşsiz gün batımının suyun içinde de deneyimlenmesine olanak sağlar-ken, yaz - kış keyifle kullanılabiləcək mekanlar oluşturulmuştur.

Her biri 380 metrekarelik brüt kullanım alanı sunan villalarda dört mevsim kullanım için gerekli her türlü konfor ögesi düşünülmüş. İklimlendirme sistemleri ve doğal havalandırma çözümleriyle, yazın ve kışın keyifle yaşanacak mekanlar tasarlanmıştır. Tek tip olarak tasarlanan villaların modern taşıyıcı sistemleri, serbest plan çözümlerine olanak tanıyarak ihtiyaca ve tercihe göre özelleştirilebilmeyi mümkün kılmakla beraber, her villanın bahçesi de ayrı olarak ele alıp titizlikle tasarlanmış, böylece hem alandan ve manzaradan maksimum düzeyde yararlanılmasını, hem de arazi eğimini kullanarak konut sakinlerine gerekli olan mahremiyeti sağlanması amaçlanmıştır.

BOX ON BOX FREA

Projenin adı ve yeri	: Box on Box – Beytepe ANKARA
Proje Müellifi	: Frea
Tasarım Ekibi	: Fatih Yavuz, Emre Şavural, İbrahim Yavuz
Statik	: Yüksel Konkan
Mekanik	: Ethem Özbakır
Elektrik	: Kemal Aykaç
İşveren	: YavuzYapı A.Ş.
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 42017
İnşaat Alanı	: 4.000m²

Box on Box farklı kullanıcı profillerine hitap eden ticari birimlerin bir araya geldiği küçük ölçekli bir karma kullanım projesidir. Görece az katlı fakat hızlı gelişim gösteren yeni bir konut yerleşim bölgesinin ihtiyaç duyabileceği ticari birimleri, ofis alanlarını ve esnek kullanıma sahip stüdyo tipi mekânları içeren yapıda program bileşenlerinin dış mekân ile güçlü bir ilişki kurması hedeflenmiştir.

Program birimleri üst kotlara gidildikçe hitap ettiği kullanıcı profiline göre farklılaşırken kullanım yoğunlukları da azalmaktadır. Sokağa ve ara mekâna açılan ticari birimler üst katlara gidildikçe gerektiğinde home-office olarak da çalışabilecek mekânlara dönüşür. Sokağa açılan mekânların oluşturduğu baza kütlesi üzerinde diğer ticari birimler konumlandırılmıştır.

Ara mekân, alt ticari baza ile üstteki küçük birimlerin oluşturduğu büyük hacmin arasında kalan esnek kullanıma sahip hacmin kendisidir. Ara mekân gerektiğinde birleştirici gerektiğinde ayrıştırıcı bir role bürünüp zemin ve üst katlardaki program bileşenlerinin arasındaki ilişkiyi düzenler. Programdaki hacimler net bir yapı sınırı gözetmeksizin, kendi açık alanlarını ve ortak alanları oluşturacak şekilde yerleştirilerek, geçirgen ve hafif bir yapı amaçlanmıştır. 3. boyutta bir ızgara ile tüm küçük birimler ve dış mekânları bir araya getirilir ve bu karar yapı tektoniğini doğrudan tarifler.

MEV KOLEJİ MERSİN KAMPÜSÜ VİSTA PROJE

Projenin adı ve yeri	: Mev Koleji Mersin Kampüsü
Proje Müellifi	: Vista Proje
Tasarım Ekibi	: Kumru Alpaydın, Türker Kesiktaş, Baran Gökğöz
Statik	: Konkan Mühendislik
Mekanik	: Promek Mühendislik
Elektrik	: Akay Mühendislik
İşveren	: Milli Eğitim Vakfı
Projenin Alınış Yöntemi:	Yarışma
Proje Yılı	: 2018
İnşaat Alanı	: 31.183 m²

Tasarım alanı, kent merkezine yaklaşık 5 km mesafede, kentin gelişen bölgelerinden birinde yer alır. Merkeze, önünden geçen güçlü bir bulvarla bağlanır. Hızlı trafiğin olumsuz etkilerinden sakınmak için, eğitim blokları yoldan uzak bir noktada konumlanırken, sosyal programlar yer altına alınarak, yol sınırında yeşil bariyerler ve açık oyun alanları planlanmıştır.

Bir eğitim yapısı, kapalı ve açık mekanların, bir fonksiyon şeması pratiği ile yan yana dizilmesinden fazlasıdır. Yapının kendisi eğitime etken bir eleman olarak katılmalıdır. Yapının bunları sağlamasının yolu, kapalı ve planlı kullanılan alanlar kadar, açık ve yarı açık serbest kullanılan alanlar sunması ve öğrencilerin bu alanları, merakının ve öğrenme içgüdüsünün peşinde serbestçe kullanabilmesinin sağlanmasıdır.

Bu fikirle tasarım;

- Düşünmeye
- Arayıp bulmaya
- Yaratıcılığa
- Nedenselliğe teşvik eden açık, yarı açık serbest mekanları ve planlı kullanılan eğitim alanlarını birbiri ile uyum içinde yorumlamak üzere yola çıkmıştır.

Zeminin alt kotuna yerleştirilen öğrenci sosyal alanları, kapalı spor salonları ve çok amaçlı salona erişim, tüm yapılara temas ederek, alanı kuzeybatı - güneydoğu yönünde boydan boya geçen ALLE ile sağlanmaktadır.

NOUVELLE VIE KAF TASARIM MİMARLIK

Projenin adı ve yeri	: Nouvelle Vie, Dakar SENEGAL
Proje Müellif	: Kaf Tasarım Mimarlık Mühendislik Danışmanlık, İnşaat Ltd. Şti.
Tasarım Ekibi	: Kumru Alpaydın, Türker Kesiktaş, Baran Gökğöz
İşveren	: ProtA A.Ş.
Projenin Alınış Yöntemi:	Teklif
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 4675 m²

Dakar'da, kentin yüksek yoğunluklu bir bölgesinde, ihtiyaç programı , kiralanabilir ticari alanlar, kiralanabilir ofisler ve çeşitli büyüklükte konutlar olan bu tasarım, ihtiyaç programındaki çeşitliliğin kütle diline, oranlarına ve malzeme kullanımlarına yansımaları ile kentin süre gelen dokusundan ayrılmayı ve çekim noktası olmayı hedeflemiştir. Tasarımın çıkış noktası; çeşitlilik içinde düzen arayışıdır.

Ortak bir çekirdek etrafında, ticari fonksiyonlar, ofisler ve çeşitli büyüklükte konutlar toplanır. Zemin kat, kentle doğrudan ilişki kurulan düzlem olarak yeme- içme alanlarına, bir ve ikinci kat kiralanabilir ofislere, üçüncü kat, ofisler ve konutları ayıran bir düzlem olarak yeme-içme alanlarına ayrılmıştır. Sekizinci kata kadar iki farklı büyüklükte konut içeren tip konut katı devam eder. Dokuzuncu katta, konut kullanıcıları için spor alanı ve sosyal alan bulunur. Yapının en üst katında ise, daha esnek bir planla ve daha büyük alanla farklılaşan konutlar bulunur. Yapının fonksiyonel olarak farklılaşan düzlemleri, yeşil teraslarla ortak kullanıma açılmış ve bu farklılaşma kütlenin biçimlenmesine de bu yolla yansımıştır.

ASFENDİYAROV KAZAKH ULUSAL TIP ÜNİVERSİTESİ, ALMATY HASTANESİ MTK MİMARLIK

Projenin adı ve yeri	: Asfendiyarov Kazakh Ulusal Tıp Üniversitesi, Almaty Hastanesi, Kazakistan
Proje Müellifi	: M. Turhan Kayasü, MTK Mimarlık, Danışmanlık
Tasarım Ekibi	: Sezin Arkun, Mert Kayasu, Ayşenur Barutçu
Statik	: Özgür Tengirşenk, Tengirşenk İnş. Müh.
Mekanik	: Gürkan Ünlü, Ünlü Mekanik
Elektrik	: Koray Yücesoy, RAM Elektrik
İşveren	: EBRD-KPPF-BTY
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 49.000 m ²

Asfendiyarov Kazakh Ulusal Tıp Üniversitesi, Almaty Hastanesi PPP teklifi için gereken bir baz konsept proje olarak hazırlanmıştır. Bir, iki ve dört yataklı odalarda olmak üzere 300 yatak bulunan proje, yoğun bakımlarla birlikte toplam 324 yataklıdır.

Proje bölgenin sismik değerleri ve hastane bölümlerinin ilişkileri göz önüne alınarak üç kat ve bodrum kattan oluşturulmuştur. Arsanın eğiminden dolayı kuzey blokunda açığa çıkan bodrum kat, acil girişi ve fonksiyonları ile yemekhane yerleşimi için uygun olmuştur. Bu seviyeden mevcut Çocuk Hastanesi ile de doğrudan bağlantı sağlanmıştır.

Esas girişten itibaren algılanan ve üstten ışıklıkla aydınlatılan atrium hastanenin ana ögesi olarak tüm birimleri yatayda ve içerdiği merdiven ve asansörlerle dikeyde birbirine bağlamaktadır.

Tasarımda esas kriterler şunlar olmuştur:

1. Ayakta hasta ve ziyaretçiler, yatan hasta, servis ve personelin dikey ve yatay dolaşımlarının birbirlerinden ayrılması.
2. Personel ve ekipmanın etkin kullanımı.
3. Görüntüleme, işlevsel tanı ve laboratuvar gibi ana tanı birimlerine hem acilden hem de poliklinik ve hasta katlarından atrium vasıtası ile yatayda doğrudan veya asansörler kanalı ile dikeyden kolay ulaşımının sağlanması; bu birimlerin mevcut Çocuk Hastanesi tarafından da kullanılması için en uygun bağlantı sağlanması
4. İlişkili olması gereken birimlerin aynı katta ve yan yana planlanması ile dikey dolaşıma gereksinimin en aza indirilmesi

TOBB ETÜ TIP FAKÜLTESİ EK BİNASI M. TURHAN KAYASÜ, ALİ OSMAN ÖZTÜRK

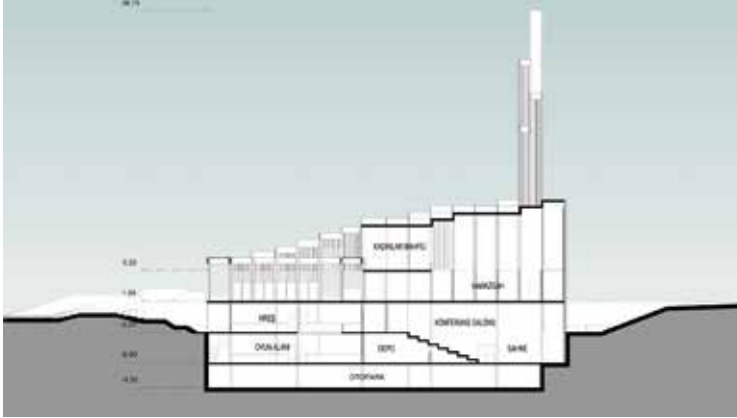
Projenin adı ve yeri	: TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Ek Binası, Söğütözü, Ankara
Proje Müellifi	: M. Turhan Kayasü, Ali Osman Öztürk
Tasarım Ekibi	: Mert Kayasü, Sezin Arkun, Harun Karabulut, Nil Ece Beken (Anahtar Ekip)
Statik	: Yüksek Proje
Mekanik	: Protes Mühendislik
Elektrik	: Akay Mühendislik
Yangın Danışmanı	: Karina
Akustik Danışmanı	: Mezzo Stüdyo
Altyapı	: MPK Mühendislik
Peyzaj	: On Tasarım
İşveren	: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Müşavir	: Tür-Sum İnşaat A.Ş.
Proje Yılı	: 2018-19
İnşaat Alanı	: 30.630 m ²

Ankara Eskişehir Yolu üzerinde, Söğütözü Mahallesi'nde yer alan, 2004 yılında MESA A.Ş tarafından tamamlanan ve hizmete açılan MESA hastanesi satış sonucu TOBB ETÜ Hastanesi olmuş ve daha sonra TOBB ETÜ bünyesinde Tıp Fakültesine dönüşmüştür.

Mevcut bina, 13.008m²'lik arsanın 8650 m²'lik kısmında konumlanmıştır. MESA A.Ş. döneminde yan arkadaki arsanın alınmasıyla arsa alanı 18.539m²'ye ulaşmış ve ek yapı yaparak hastaneyi büyütmeye konusu gündeme gelmiş, hastanenin Tıp Fakültesi olması ile bu konu kesinleşme aşamasına gelmiştir.

Yaşam Caddesi- cepheli ilk bina, arsa en verimli kullanılacak şekilde yerleştirilmiştir. Ana giriş, açık/kapalı otopark ve acil servis gibi bütün giriş/çıkış ihtiyaçları Yaşam Caddesi'nden sağlanmaktadır. Bina 3 katlı olup, 2 bodrum katıyla beraber toplamda yaklaşık 25.000m² inşaat alanına sahiptir.

Ek yapıda da mevcut hastanenin kat sayısı, bölgenin yoğunluğundan gelen olumsuzlukları önemli ölçüde azaltan büyük bir iç avlu ve mimari özellikleri öngörülmüş, yeni projelendirilen kısmın mevcut hastane ile doğrudan bağlantılarla ve kavisli duvarın devamı ile entegrasyonu uyum içinde sağlanmıştır. Ek yapıyla beraber hastanenin yatak sayısı 209, poliklinik sayısı 60 ve otopark sayısı 440 olmuştur.

İKİ PINAR CAMİİ R. GÜNEŞ GÖKÇEK

Projenin adı ve yeri	: İki Pınar Camii, Ankara
Proje Müellifi	: R. Güneş Gökçek
Tasarım Ekibi	: Ahmet Çağlar, Simge Çetinkaya, Ozan Güzey
İşveren	: İki Pınar Camii Derneği
Projenin Alınış Yöntemi	: Teklif
Proje Yılı	: 2019
İnşaat Alanı	: 4.000 m ²

İki Pınar Cami Ankara'nın Çayyolu Bölgesi'nde çok fonksiyonlu ve "kullanım odaklı" bir ibadet mekânı olarak önerilmiştir. Geleneksel ibadet mekânlarının tipolojik bağlamını genişleterek önerilen İki Pınar Cami, kent ölçeğindeki ilişkilerini irdelemek ve ibadet mekânının kendi iç programını yeniden düşünmek ve kurgulamak üzere tasarlanmıştır. Cami, proje alanı çevresindeki parklar ile beraber bir bütün olarak ele alınmıştır.

İki Pınar Cami kendi salt programı ve önerdiği ek işlevleriyle parselin kent içinde bir geçiş alanı gibi hareket etmesini sağlamaktadır. Tasarım, biçimsel ve sembolik referanslara dayanmadan farklı "kullanım" biçimlerinin esnekliğinden ilham alır. Önerilen kentsel grid, farklı malzeme tekniklerinin uygulanması ve fraktal çözüm yapının unsurlarının ihtiyaç halinde ayrışması, kopması, yeniden eklenmesi ve program arasındaki esnek kullanımlarına izin verir. Böylece yapı kent ölçeğinde algılanan, uzaktan izlenen sembolik bir obje değil, çevresinde, içinde dolaşılan ve güneşin hareketine göre her saat başka forma dönüşen, yaşanan bir yapıya dönüşür.

Arsanın çevresindeki bir kat yüksekliğini bulan kot farklılıkları sayesinde, her fonksiyon en az noktadan direk olarak ulaşılabilen ve birbirinin kullanım senaryolarını kesmeyecek şekilde tasarlanmıştır. Cami'nin ana salonu giriş kotunda tariflenirken, kadınlar için ibadet mekânı asma katta, kreş, oyun alanı, konferans salonu ve otopark alt kotlarda çözümlenmiştir.

ÇİDE SOSYAL YAŞAM, KÜLTÜR VE TURİZM TESİSİ SGB MİMARLIK

İşveren	: Kuşoğlu TMF İnşaat Ltd. Şti.
Tasarım ekibi	: Seçkin Sezer Baydar, Kıvılcım Süzek , Uğur Bilgili, Gülşen Ergün, Ezgi Pamuk/SGB Mimarlık
Statik	: Atakan Odabaş/YEP Mühendislik
Mekanik	: Ceren Koçer Şahin/Ekgrup Mühendislik
Elektrik	: Aykut Kuzey / KZY Elektrik
Peyzaj	: Özge Somaklı/Bartın Peyzaj

Yer'i hissetmek...

Mİmari disiplin; tüm güçlerini bu uğurda seferber etmeyi kendine hedef edindi. Önceliğini arazinin doğayı seyretmeye meyilli bu yaklaşımına adanmış tasarım kararları, yaklaşık 3000 metrekare inşaat alanının tüm kurgusunu yönetti.

25 yaşam ünitesinden oluşan ve misafirlerine bu ünitelerde farklı ölçeklerde mekanlar yaratma becerisine sahip tesis, her yaşam ünitesinde kullanıcıya manzara ve doğaya hakimiyette eşdeğer zenginlik katmayı hedefledi.

Öte yandan arazi ile uyumlu, eğitimle beraber kademelenen ve açık alan kapalı alan ilişkileri özenle tasarlanmış yaşam ünitelerinin; yeme içme, toplantı mekanları, kapalı yüzme havuzu, spor alanları gibi sosyal mekanlarla ilişkilienmeleri de sağlandı. Mekanlar; bizi koruyup kollarken , doğanın gücünü ve ihtişamını seyretme keyfine hizmet etmek için gereken sadelik ve basitlikte kurgulandı. Seçilen malzemelerde elbette yine doğadan geldi, taş ve ahşap bizimleydi. Cömertçe kullanılan cam cephe yüzeyler de; bazen yansıtıcı özelliği ile bazen de varken yok gibi duruşu ile doğa ile mekan ilişkisinin geçirgenliğinin tasarımında önemli bir araç oldu.

Doğanın ciddi bir eğitimle adeta uçurum gibi aniden yükseltti farkını arttırışı nasıl bir tesadüftür ki ; deniz, gökyüzü ve yeşil örtü üçlüsünün görsel şovunu bize eşzamanda sunar. Ve aslında belki de yapılar değil; doğanın sunduğu bu muhteşem manzarayı yaşamının konforuydu tasarlanan...

Basamaklar 2019

TürkSMD Mimarlık Öğrencileri Proje Sergisi "Basamaklar"a TSMD Mimarlık Merkezi 6. kez ev sahipliği yaptı. Türk Serbest Mimarlar Derneği tarafından altıncısı düzenlenen TSMD Mimarlık Öğrencileri Proje Sergisi Basamaklar'19, DALSAN sponsorluğu ile 1 Kasım-22 Kasım tarihleri arasında TSMD Mimarlık Merkezi'nde görüldü. Tasarımı M. Yasir Gözalan'a ait olan ve yürütücülüğünü Onur Özkoç'un yaptığı sergide, Atılım Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, TED Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi olmak üzere 8 üniversitenin mimarlık bölümü öğrencilerinin 1, 2, 3 ve 4. sınıf projeleri yer aldı.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'a Ziyaret

TürkSMD Yönetim Kurulu üyeleri, İstanbul SMD ve İzmir SMD Yönetim Kurulu Başkanları ile birlikte 26 Aralık 2019 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mansur Yavaş'ı makamında ziyaret etti.

Ziyaret esnasında öncelikle Demekler ve üyeleri hakkındaki kısa bilgilendirme yapıldı.

TürkSMD Üyeleri Aylık Üye Yemeğinde Bir Araya Geldi

TürkSMD aylık üye yemeği etkinliğini Cosentino sponsorluğunda 18 Aralık Çarşamba günü TSMD Mimarlık Merkezi'nde gerçekleştirdi. TürkSMD Yönetim Kurulu Başkanı Önder Kaya'nın konuşması sonrasında üyeler Cosentino'nun sunumunu dinledi. Bir araya gelen TürkSMD üyeleri son bir ayda yapılan çalışma ve etkinlikleri değerlendirdiler.

Açılışını mimarlık camiasından ve öğrencilerden oluşan büyük bir kalabalıkla yapan sergide gece, TürkSMD Yönetim Kurulu Başkanı Önder Kaya'nın konuşması ile başladı. Ardından "Basamaklar"ın kurulması ve sürdürülmesinde emek sahibi eski yürütücüsü, Tülin Çetin bundan önceki beş yılın sergilerini ve gelenekselleşme serüvenini anlattı. Basamaklar'19'un yürütücüsü Onur Özkoç, serginin bu yılki hazırlık süreçlerinden ve sergi tasarımının öğrenci yarışması ile elde edilmesinin Basamaklar geleneğine katkısından bahsetti. Bu yıl "Basamaklar'da geçen yıllardan farklı olarak, 2.sınıf /3.sınıf /4.sınıf öğrenci projelerinin katıldığı sanal bir oylama yapıldı. Onur Özkoç'un oylama konseptini anlatması ile başlayan ve iki saat kadar süren oylamaya öğrenciler başta olmak üzere ziyaretçiler yoğun ilgi ve katılım gösterdi.

TürkSMD'nin hem kamu ve özel işverenler nezdinde mimarlık mesleğinin temel sorunlarının savunuculuğunu yapmakta olduğu hem de üyelerinin, mesleğin ve Türk yapı sektörünün gelişmesi ve nitelikli hizmet verebilmesi yönünde çalışmalar yürüttüğü aktarıldı.

Sayın Mansur Yavaş'ın Ankara için yapmakta olduğu çalışmaların memnuniyetle izlendiği belirtildi, Ankara Büyükşehir Belediyesi ile özellikle, kamuoyunu yakından ilgilendiren kentsel sorunların çözümü, imar mevzuatı ve uygulamaları, nitelikli mimarlık hizmeti alınmasının önemi ve kamu projelerinde mimari proje yarışmalarının teşvik edilmesi gibi konularda iş birliği yapma isteği ifade edildi. Benzer iş birliği önerisinin İstanbul ve İzmir Belediye Başkanlarına da sunulacağı belirtildi.

TürkSMD 2020 - Vitra ile Çağdaş Mimarlık Pratikleri Kitap Lansmanı Yapıldı

TürkSMD, 20 yıl önce yayınlanmış olan Türk Mimarları 2000 kitabını, üyelerin güncel firma profilleri ile yeniden hazırladı. Vitra'nın katkılarıyla hazırlanan TürkSMD 2020 - Vitra ile Çağdaş Mimarlık Pratikleri Ankara Mimarlığı'na güncel bir bakış atmamızı sağlarken aynı zamanda iyi olanı bir araya getirme ve arşivleme gibi bir misyonu da gerçekleştirmiş oluyor.

TürkSMD 2020 - Vitra ile Çağdaş Mimarlık Pratikleri kitap lansmanı 26 Aralık Perşembe günü 19:00'da TSMD Mimarlık Merkezi'nde gerçekleşti. TürkSMD Yönetim Kurulu Başkanı Önder Kaya'nın yaptığı açılış konuşmasını,

Vitra Müşteri İlişkileri Müdürü Merve Nur Saygı'nın konuşması takip etti. Lansman ve silesiyle buluşan mimarlar gecede, yeni yıla birlikte merhaba dediler.

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği'nin "Nasıl Yaptık? Neler Yapabiliriz?" Etkinliğinde Mimarlar ve Yapı Sektörü Temsilcileri Buluştular.

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği (İstanbulSMD)'nin 2012'den bu yana düzenlediği İkili İş Görüşmeleri, Nasıl Yaptık? Neler Yapabiliriz? panelleriyle zenginleştirilmiş içeriğiyle 14 Kasım 2019 Perşembe günü yapıldı. Mimarlık ofislerini yapı sektörü profesyonelleri ile bir araya getiren etkinlik SALTGalata'da Mimarşiv organizasyonu ile gerçekleşti.

Gün boyu süren etkinlikte sabah düzenlenen ikili iş görüşmelerinde yapı malzemesi firmaları ürün ve hizmetlerini Türkiye'nin önde gelen mimarlık ofislerine birebir tanıtmaya fırsatı buldu.

Görüşmelere A&Y Mimarlık, Aboutblank Mimarlık, BCN Mimarlık, Berk Mimarlık, Binaa Mimarlık, BRN Mimarlık, Görkem Volkan Design Studio (GVDS), Kansu Mimarlık, KG Mimarlık, Kreatif Mimarlık, Mars Mimarlar, MUUM Mimarlık, Pimodek, SlashArchitects, Swanke Hayden Connell, Şanal Mimarlık, Şenol Şimşek Mimarlık, Tekeli Sisa Mimarlık, Umo Mimarlık, Ünder Mimarlık ofislerinin kurucuları ve yöneticileri katıldı.

Yapı sektöründen ise AD Group, Alligator, Archiform, Armstrong, Belenco, Bürotime, Echophone Saint Gobain, Interface, Kalebodur, Mapei, Reynaers Forster, Sauna Dekor, Seranit, Şişecam, Tozoğlu Mühendislik, Vitra firmalarının temsilcileri katıldılar.

Öğleden sonra Bürotime sponsorluğunda gerçekleşen "Kültür ve Sanata Yeni Bir Ev" başlıklı ilk panelde SO? Mimarlık kurucu ortağı Oral Gökteş ve Beylikdüzü Belediyesi Fen İşleri Müdürü Hakan Baş, Beylikdüzü Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi'nin dönüşüm ve yeniden hayata geçiriliş hikayesini, tasarım ve yapım sürecini anlattılar.

"Sanayiden Teknolojiye Bir Kentsel Dönüşüm" başlıklı ikinci panelde Era Mimarlık ortağı Ali Hızıroğlu ve Werner Sobek İstanbul Genel Müdürü Mustafa Alkan GarantiBBVA Teknoloji Kampüsü'nün tasarımı ve yapımının nasıl gerçekleştiğini anlattılar.

Genç Mimarlar, 'Merhaba' Dedi

İzmir Serbest Mimarlar Derneği'nin (İzmirSMD) bu yıl üçüncüsünü düzenlediği 2019 Merhaba Öğrenci Bitirme Projesi Ödülleri sahiplerini buldu. Yarışmada üç eşdeğer ödüle layık görülen öğrenciler sponsor firma Dalsan tarafından ödül olarak iki günlüğüne Gaziantep Zeugma Antik Kenti'ne götürüldü.

Bengi İnak (DEÜ), Emir Mustafa Cihat Vişne (YÜ), Zozan Menges'in (DEÜ) üç eşdeğer ödül aldığı tören ve sergi açılış kokteyli, İzmir Mimarlık Merkezi'nde gerçekleştirildi. İzmirSMD Başkanı Hüseyin Egeli yarışmada ödül alan öğrencileri tebrik ederek, bu yarışmada aldıkları ödülün bundan sonraki mesleki yaşamlarına büyük bir katkı sağlayacağını belirtti. Egeli şunları söyledi: "Seçici kurul tarafından belirlenen 42 eser arasında eşdeğer ödülü kazanan öğrenciler, hayatları boyunca uğraşacakları bir mesleğe 'merhaba' demiş oluyorlar. Bu seçkiyi sizlere sunmamızda İzmir'in 4 üniversitesi, Dokuz Eylül Üniverstesi, İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi öğretim üyelerine ve Pamukkale Üniversitesi ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Eşdeğer ödül alan öğrencilerimiz sponsorumuz Dal-

san'ın katkılarıyla Türkiye'nin çok önemli bir mimar grubuyla beraber Zeugma Antik Kenti'ni gezdi. Bu onların mimarlık kariyerine çok önemli bir katkı sağlayacak." Hüseyin Egeli, ödül töreninde ayrıca yarışmanın jüri üyeleri Burak Altınışık (Pamukkale Üniversitesi), Kayahan Türkantöz (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi), Sibel Dalokay Bozer (İSMD), Önder Kaya (TSMD), Tamer Aksüt (İzmirSMD), Dürrin Ulema (Raportör) ve sponsor firma Dalsan adına Ali Kanver, İçten Sayın, Tarık Karasu'ya teşekkür etti.

Ödül alan projeler yanında sergilenmeye değer görülen projelerin sahipleri ise şöyle:

Alp Arda Gönenmiş - İEÜ, Ecenur Kızılörenli - YÜ, Efe Kurtoglu - İYTE, Eren Şen - DEÜ, Seyit Koyuncu - İEÜ, Sude Argun - İEÜ, Zana Usta - DEÜ, Zelay Taşkesen - DEÜ

İzmirSMD İzmir Serbest Mimarlar Derneği'nin gelenekselleşen, "İzmir SMD Mimarlar Kokteyli" Miele'nin ev sahipliğinde düzenlendi.

İzmirSMD-İzmir Serbest Mimarlar Derneği geleneksel hale gelen kokteylini, İzmir Kültürpark Tenis Kulübü'nde Miele'nin desteğiyle düzenledi. İzmir'deki mimarlar arasında sosyalleşmeyi ve birlik olmayı amaçlayan kokteylde Konak Belediye Başkanı Abdul Batur'a 'Onursal Üye' yeni üyelere de hoş geldin plaketi verildi.

120 yıllık beyaz eşya şirketi Miele Elektrikli Aletler Dış Tic. ve Paz. Ltd. Şti. son çalışmalar hakkında yaptığı kısa sunumun ardından gerçekleşen törende Mert Uslu (Mert Uslu Mimarlık), İlker Özdel (Dİ Studio Mimarlık) ve Öznur Çakır (Ocado Mimarlık) İzmirSMD'nin yeni üyeleri oldular.

Konak Belediye Başkanı Abdul Batur'da mimarlık alanındaki çalışmalarını nedeniyle onur üyesi olarak kabul edildi. Gecenin ev sahipliğini üstlenen Miele Türkiye Pazarlama Direktörü Özgür Evren Özkök'e de teşekkür plaketi verildi. İzmirSMD Başkanı Hüseyin Egeli, daha güzel günlere yelken açmak üzere İzmirSMD'nin çalışmalarına devam edeceğini söyledi. Serbest Mimarlar Derneği'nin mimarlığı belli bir düzeyde yapan, tasarıma değer veren, mimari etik değerleri-mesleki etik değerleri ön planda tutan ve belli bir tecrübe seviyesini geçmiş olup, gençlerle birlikte piyasadaki diğer

bileşenlere örnek olabilen mimarların oluşturduğu bir organizasyon olduklarını belirten Egeli, "Her yıl farklı dönemlerde çok fazla olmamakla birlikte yeni üyeler alıyoruz. Son yıllarda çok daha fazla birlikte olmaya gayret ediyoruz. Bunun mimarlık için iyi bir gelişme olduğunu umut ediyorum özellikle diğer şehirlerden daha efektif daha yapıcı bir ilişki kurduğumuzu düşünüyorum" dedi. İzmirSMD'nin Onur üyesi olan Konak Belediye Başkanı Abdul Batur ise, kentleri mimarların yönetmesi gerektiğini her zaman söylediğini ifade ederek "Mimarlık mesleği belediye başkanlığında gerçekten bir yol haritası oldu. Kente mimar perspektifi ile bakmak çok daha farklı. Narlıdere'de yaptığımız çalışmalar hep bu yönde hizmet üretmeye çalıştık. Konak'ta da iddialı geldik iyi şeyler yapacağımıza inanıyoruz, önerilerinize her zaman açığız. Kenti kentliyle, odalarla, sivil inisiyatifle beraber yönetmek önemli" açıklamasında bulundu.

Kusursuz yalıtım!

IQ Alüminyum Sistemleri; sürme sistemler, açılır sistemler, menfez, güneş kırıcı, skylight ve cephe sistemlerinden oluşan geniş ürün yelpazesiyle yapılarınıza uzun ömür, dayanıklılık, yüksek yalıtım ve sağlamlık sunuyor.

Türkiye'nin her yanına yayılmış geniş bayi ağı ve uzman kadrosu ile her an her yerde yanınızda!

iqaluminyum.com

IQ ALUMINIUM SYSTEMS
by deceuninck

BARAN İDİL 1934 – 2019

GÜZ

*Çiçeğin rengi soldu, bitti şarkısı kuşun,
Yol تنها, dal mecâlsiz, su durgun.
Tabut yapılan tahta, ev ev taşınan odun.
Bahar, ümit yerine, ey kış, içimde korkun!*

*Allahım! kararmasa şu göğün...
Dal senin, ağaç senin, döktüğün
Yapraklarla, mevsimlerle, gün gün.
Geçip gidişi ömrün...*

Ziya Osman Saba

Kasım 2018

BARAM İDİL İÇİN (1934-2019)

ERDOĞAN ELMAS
MİMAR İTÜ
İSTANBUL 10 OCAK 2020

1 Ocak1998'de yeni yıla Ayla-Baran İdil, Cihat Fındıkoğlu (1927-2013), Sevinç Elmas Zekeriyaköy'deki evimizde birlikte girdik

1 Ocak 2020'ye yaşamımdaki önemli, sevdiğim insanlar Cihat, Baran olmadan giriyoruz. Yıllar su gibi akıyor, sevdiklerimiz, dostlarımız da bir bir bizi bırakıp gidiyorlar!..

Geçirdiği ağır operasyonlar sonrası 25 Eylül 2019 günü Baran'ı görmek için Bodrum'a gittim. Çok iyi buldum, bana şiirlerini, yazılarını okudu.

Terasta güzel kahvaltılar yaptık, Ayla'nın nefis yemekleri ile üç gün geçirip İstanbul'a döndüm. Dönerken, yılbaşında tekrar gelip birlikte yürüyüşler yapacağız sözü verdim. Resimler çektim, iyi ki gittim, gördüm.

26 Aralık 2019'da oğlum Can Elmas'la beraber Bodrum'a gittik. Düşündüğüm yürüyüşü ne yazık ki yapamadık! Onu sonsuzluğa uğurlayabildik sadece..

Baran'ı unutamam, kalan 3-5 arkadaşımdan bana en yakın olanıydı. Güzel konuşur, güzel yazardı. Dünyanın en iyimser insanıydı. Bodrum için yazdıkları en iyi örnektir. "serbest Mimar Eylül 2019 34. sayı"

60 yıl birlikte geçti, kınılmadan, küsmeden. İyi ki Ayla, Aslı, Kaan var. Çocukları bizim. Elif, Can, Akca onların çocuklarıydı.

Güzel zamanlarımız oldu. 1996'da Elçiliğin davetlisi olarak yaptığımız Finlandiya gezisi, 2014'de Yunan Adaları'nı gemiyle dolaşmak, sayısız Ankara Kavaklıdere-Oran-Ayrancı, İstanbul Bebek, Zekeriyaköy, Datça, Çeşme, Bodrum buluşması.

Birlikte Mimarlar Odası Haysiyet Divanı çalışmaları, 2007'de İzmir'de Yanışmalar ile ilgili toplantıda ki günler unutulamaz, Baran'ın mimari değerlerini dostları, ortakları benden daha iyi anlatacaklardır.

Mimarlıktan çok daha iyi anlaştığımız alan müzikti. Onun aileden gelen duyarlılıkları, yakınları, kızkardeşi sevgili Uğurtan Aksel (1936-2017) harpist, yeğenleri Emre Aksel flütist, Sadi Baruh korno, Metin Baruh keman sanatçısı, Ece İdil soprano böyle bir çevresi vardı imrendiğim. Torunu Su İdil vokali ile bu müzisyen ailenin son gururu.

8 Ocak 2001, Zekeriyaköy, Ayla İdil, Baran İdil, Sevinç Elmas

2 Şubat 2004, Saniyer, Baran İdil, Erdoğan Elmas, Cihat Fındıkoğlu

Unutulmaz Beyoğlu Saray Sineması konserlerinden, piyanist Samson Francois (1924-1970), Nazım'ın kışkandığı biricik insan kemancı David Oistrakh (1908-1974) anımsadıklarımızdı, ne güzel anlatırdı o günleri.

Müzik konuştuğum insanlar Cihat, Afife Batur (1933-2018), Baran'dan sonra kendimi öksüz hissediyorum. Bir Mahler dinlerken Baran'a haber vermeden edemezdim, artık kimi arayabilirim?

Müzik yanında diğer ortak yanımız yarışmacı kimliğimizdi. Öğrencilik günlerinden bu yana 60 yıllık bir uğraş, dinmeyen bir heyecan. Kaç kişi vardır bu yaşlarda bunu yaşayabilen?

Son olarak şehirciliğimizin yüz akı o efsanevi İller Bankası kadrosunu da yazmak isterim. Ahmet Menderes, Baran İdil, Öztürk Başanır, Orhan Tunçalp, Erol As, Cemalettin Barışkan, İlhan Gülgeç, Ayça Bilsel, Bilge Ökte, Yavuz Taşçı.

Onu çok özleyeceğim, hep kalbimde, aklımda olacak. Son söz Metin Altıok'un

*"Bir bir uzaklaşıyor sevdiğim insanlar,
Hangi kapıyı çalsam evde yoklar."*

21 Mayıs2014, Rodos, Baran İdil, Erdoğan Elmas

24 Eylül 2016, Bodrum, Baran İdil, Erdoğan Elmas

MESLEK ORTAMINA İZ BIRAKAN AYDIN MİMAR KENT PLANCISI

ERSEN GÜRSEL

Mimarlık mesleğinin pratik alanına İmar Planları Projesi ile başladım. Denizli Çal Kasabası İmar Planı'nın hazırlık sürecinde yaptığım çalışmaları İller Bankası Şehircilik Dairesi'nde görevli mimarlara sunmuştum. Planlama biriminin genç mimarlarının yaptıkları sert eleştirilere karşı ilk kez karşılaştığım Baran İdil'in yol gösterici, yapıcı eleştirilerini hala hatırlar gibiyim. Geçen zaman içinde Mimarlar Odası'nın konuşkan aktörlerinden biri olarak uyarıcı ve enerjik dili ile dinleyiciler üzerindeki olumlu yansımalarının tanığı olmuştum. Yanışmalara katılıyor, ödülleri alıyordu. Yarışma sonrasında yapılan kolokyumlarda, jüri üyelerinin, yazılı yarışmanın amacını tanımlayan temel düşüncenin projeler üzerinde değerlendirme yöntemini sorgular olması yarışmalara katılan genç mimarlar için öğretici olmasının yanında kolokyumun nedeni açısından da önemliydi.

Mimari projeleri, kentsel mekanların planlama sorunları ile birlikte düşünmek mimari yapıların inşa edileceği yer ve çevre ilişkileri bağlamında önemli tasarım konusu idi. Bu nedenle farklı ve özgün tasarımlara erişmek, genç mimarlara fırsat eşitliği sunmak, mimari yarışmalar ile proje üretimini sağlaması açısından yarışma yönteminin savunucusu oldu.

Ankara'da evini kapatıp Bodrum'a gelişinin nedenini sorduğumda, "Seçtiğim mesleğin nedeni olsa gerek, çok etkilendiğim ülkesel çevre ve kültür kirliliğinden gemileri yakıp kaçarak sığındığım ülkenin batısındaki en uç mekanında Ayla ile yaşamak istedik. Bu coğrafyayı uzak durmaya çalıştığımız bataklığın en güvenli kıyıları olarak düşünüyorduk. Oysa bu sanımızın ne kadar yanlış olduğunu, yüzümüze vurulan tokatlar bize hatırlattı." Merkezi Yönetim'in, Yerel Yönetimler üzerindeki baskıları; yerel yönetimleri yatırım politikalarının aracı olarak kullanma örnekleri Bodrum'da da başlamıştı. Yerel kültür coğrafyası, kıyıların, kentsel kimliklerin korunmalarını önemsemeyen, merkezden yönlendirilen projeler için düşündüklerini Bodrum'da mimar arkadaşlarıyla paylaşması, yerel basına kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yazdığı yazılarını okuduğumda Baran'ın meslek etiği ve sorumluluğu heyecanını sürdürmesi örnek alınacak ona ait kimlikti.

"Mesleki konuları kamuoyunda tartıştığımız, paylaştığımız ortamlarda mimarlar toplumu bilincinin oluşmasına, söylem ve ürettikleri projelerle katkıda bulunduklarında toplumla bütünleşmesini sağlar, sürecin bir parçası olurlar. Mimarlığın ve mimarların toplumda saygınlığını arttırırlar."

Baran'ın doğal ve kentsel çevreyle yarışmak veya yapay bir peyzaj yaratmak yerine; kentlere ait kimlikler ve kentsel hafıza yaşam mekanlarının birlikteliğinin korunması, sürdürülmesinin mimarlığın, sosyal ve sanat alanı tanımı ile örtüşüyordu.

Mimarlık mesleğinin kamusal alandaki sorumluluğuna söylem, yazı ve ürettiği projelerle katılarak meslek ortamında saygın ve aydın kişiliğini sürdürdü. Çok boyutlu kentsel sorunların tartışılmadan, kıyı kültürünün ruhunun farkına varılmadan çoğu projelerin mimari tasarım boyutları ile değerlendirilmiş olmasını, özellikle projelerin kentsel kimlikleri önemsememiş olmalarını içine sindiremezdi.

Bodrum'a her gidişimde Baran ile buluşmak mesleki ve çevre konularını konuşmanın keyfini yaşadım. Geçmişle gelecek arasında kurduğu bağlar bilge ve hafızasının zenginliğini, kentlerin planlama ve tasarlanmasında temel bağlacın, doğal çevrenin korunması güçlendirilmesi bağlamında bağımsız politikaların üretilmesinin gerekliliği onun üzerinde durduğu vazgeçilmez koşulların en önemlilerinden biriydi.

Ayla'nın uyarısı ile geçen zamanı fark etmezdik. Yeniden görüşmek üzere vedalaşır, Bitez'e evime dönerdim.

Yakın zamanda 2019 yılının mart ayında bir mimar ve kent plancısı olarak, "Muhalefetin İstanbul Adayı Olsam" başlıklı yazısında İstanbul halkına mesajını, İstanbul'da yaşayan biri olarak bana da bir sorumluluk yüklerdi.

"İstanbul'a karşı işlenmiş suçların böyle gelmiş olsa da böyle gitmeyeceğini güçlü bir şekilde anlatmamız öncelikli işimiz olmalıdır. Ümit ediyoruz ki bu uzun açıklamaları süzerek üretilecek rafine ve etkili söylemler işe yarayacaktır.

Meslektaşım, dostum Baran İdil, aydın kimliği, mesleğine saygısı ve duyarlılığı, meslek etiği ile mesleğin kamusal sorumluluğunun birlikteliğini, mimarlığın temel ilkesini yaşamı boyunca savundu. Afra tavra yapmadan olması gerektiği gibi yaşadı.

Meslektaşım ve dostum Baran İdil anılarımızda yaşayacak.

"Organik bir varlık olan insan yaşamı geçicidir. Ancak geçicilik güzel olanın değerini azaltmaz, aksine değerini artırır."

Sigmund Freud

2x1 Mimarlık Uluslararası Yarışmalarda Başarılarını Sürdürüyor

RIFAT CHADIRJI PRIZE – BARJEEL MUSEUM FOR MODERN ARAB ART IN SHARJAH” ULUSLARARASI YARIŞMASI

2X1 Mimarlık ekibinin, Tamayouz Award'ın düzenlemiş olduğu "Rifat Chadirji Prize - Barjeel Museum for Modern Arab Art in Sharjah" uluslararası yarışması için önerdiği proje mansiyon ödülüne layık görüldü.

"Düşünmek, görmeyi yeniden öğrenmektir."
Albert Camus

Arap mimarisinin en kusursuzlaşmış özelliği sıcak iklim ile baş edebilme kabiliyetidir. Bu

bağlamda "kütlesellik" yapının vazgeçilmez unsuruna dönüştürülmüştür. Tasarlanan yapının ait olduğu coğrafya ile kurduğu en ciddi teması, kütleli kurgusu oluşturur.

Kütle, yani yapıyı oluşturan duvarlar, döşemeler, taşıyıcılar bütün gerçekliği ve ağırlıklarıyla sıcaklık kontrolünü sağlamak için üretilmiştir.

Yapının bodrum katının altında kurgulanan labirent, termo-dinamik yasaları gereğince

toprak altındaki sıcaklığın sabit olması sebebiyle yukarıdan gelen sıcak havayı serinletmek amacıyla tasarlanmıştır. Yapının kuzey-batı cephesinden emilen sıcak hava, bu ısı kütleden oluşan labirentte dolaşacak ve ısı fazlalık bu kütle aracılığı ile toprağa aktarılacaktır. Böylece sıcaklığı 30 derecelere kadar azalmış hava, hava kontrol alanında konfor koşullarına getirilerek yapıya sunulacaktır. Havanın emilimi, yapının merkezinde bulunan "Barjeel" elemanının yükseldiği noktada rüzgar basıncının doğurduğu negatif basınç sayesinde yapılacaktır. Sistem çalışmaya başladığı anda harici hiçbir enerji gereksinimi olmadan çalışacaktır.

Yapının büyük oranda yeryüzünde kurgulanması, binanın önemli elementlerinden "duvarlar" aracılığı ile kontrollü ışık alınabilmesini sağlamıştır. İç bahçeler, yeryüzünde kurgulanmış dolaşım ağının kontrollü ışık alabilmesi ve havalandırılabilmesinin yanında izleyicinin rehberliğini de üstlenmektedir.

Mekan kurgusunda 90 derece ile örgütlenmiş ortogonal yaklaşım reddedilerek izleyici-eser ilişkisini maksimize edecek ve mekansal deneyimi zenginleştirecek açılarla oluşturulan duvarlar tasarlanmıştır. Ortogonal yaklaşımın insan psikolojisi üzerindeki sıradanlık ve itaat etkisi pasifize edilmeye çalışılmış, görme eyleminin yeniden deneyimlenmesi için perspektif çarpıtılmıştır. İzleyici-eser ilişkisi görme eylemi dışına taşınarak kullanıcı düşünmeye zorlanmıştır.

TASARIM EKİBİ Kutlu İnanc Bal
Hakan Evkaya

YARDIMCILAR Yasemin Kılıç
Serhat Çakır
Deniz Yıldız
Harun Bayam

Onur Asar (öğrenci)
Cansu Sicimli (öğrenci)
Zeynep Yıldırım (öğrenci)

<https://www.tamayouz-award.com/news/rifat-chadirji-prize-barjeel-museum-for-modern-arab-art-in-sharjah-winners-announcement>

DEWAN AWARD FOR ARCHITECTURE 2019 - AL UMMA PARK ULUSLARARASI YARIŞMASI

2X1 Mimarlık ekibinin, Tamayouz Award'ın düzenlemiş olduğu "Dewan Award 2019 - Al Umma Park Competition" uluslararası yarışması için önerdiği projesi "Valley" 2. ödüle layık görüldü.

Proje alanı; Tahrir Meydanı ile Tayeran Meydanı arasında kalan bir kentsel boşluktur. Bu boşluk alanın kuzey-batısında yer alan Eski Bağdat ve alanın güneydoğusunda yer alan Yeni Bağdat arasında bir eşik konumundadır.

Bağdat; yoğun ve sert bir kent dokusuna sahiptir. Bununla birlikte politik konu itibarı ile yaşadığı militarik depresyondan kaynaklı kent belleği kaotik ve bulanık durumdadır.

TASARIM EKİBİ Kutlu İnanc Bal
Hakan Evkaya

YARDIMCILAR Yasemin Kılıç
Serhat Çakır
Harun Bayam
Deniz Yıldız

Seren Nuraydın (Öğrenci)
Onur Asar (Öğrenci)
Cansu Sicimli (Öğrenci)
Zeynep Yıldırım (Öğrenci)

Bulanıklığın giderildiği bu boşluğun üretilirken doğa ile bütünleşik renötrale ve kent belleği için özel bir yüzey yaratılması hedeflenmiştir. Bu yüzey, bir vadiye dönüşerek yarattığı alt kot ile kamusal bir dış mekan görevi üstlenmiştir. Bu tasarım araçları kullanarak, proje alanının yeniden canlandırılması ve yeniden doğallaştırılması hedeflenmiştir.

Vadi, Bağdat'ın son dönemine ait belleğin, Bağdat üzerindeki depresyonun toprağa aktararak yok oluşunu simgeler. Tasarım; kent bilincindeki bulanıklığın, gezegen ile maksimum temas ile giderilebileceğini söyler.

Proje alanının, bir eşik olmaktan çıkarılarak kendine ait bir yer olma tanımını terk edip herkes için bir yer olması öngörülmüştür. Bu sebeple vadi üzerinde güneydoğu ve kuzeybatı yönlerinde köprüler üretilerek yaya geçitleri oluşturulmuş ve bu sayede eski ve yeni arasındaki bağ güçlendirilmiştir.

Yeni önerilen müze, proje alanının kuzeyinde konumlandırılarak Modern Sanat Müzesi ve anıt ile bir mekansal ilişki kurmuştur. Bu ilişki sonucu ortaya çıkan alan, Tayeran Meydanı'na bağlanarak bir sanat meydanına dönüşmüştür. Bu meydan ile Tahrir meydanı arasında üretilen sanat aksı, proje alanı içinde bulunan diğer anıtların ve gelecekte yapılacak sanat objelerinin bağlantısını sağlayacaktır.

Eski Bağdat tarafında yer alan pazar ve alışveriş yerleri, kent belleğinde önemli bir öneme sahiptir. Bu bellek, tasarım alanı içerisine dahil edilerek ticaret aksı olarak sürdürülmüştür.

<https://www.tamayouz-award.com/news/dewan-award-for-architecture-2019-al-umma-park-competition-winners-announcement>

DI - GENERETIC CITIES: TOKYO YARIŞMASI

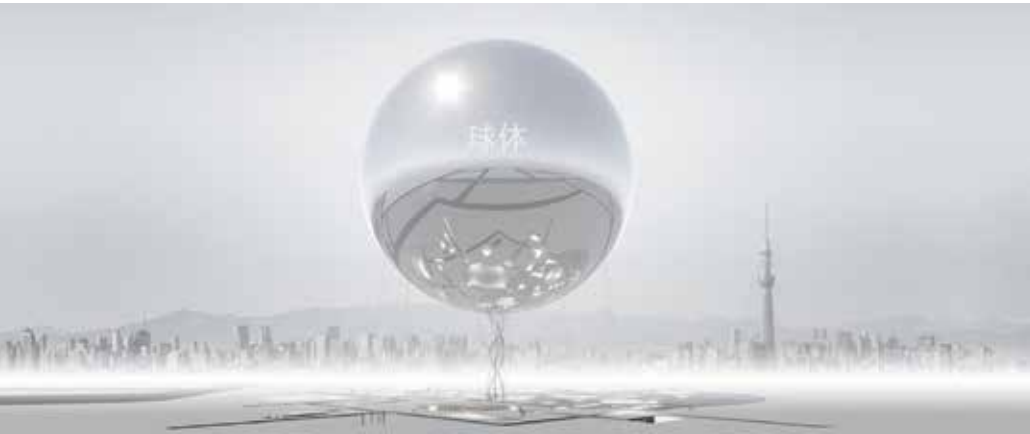
2X1 Mimarlık ekibinin, UNI Competition'ın düzenlemiş olduğu Di - Generetic Cities: Tokyo Yarışması için önerdiği projesi "Sphere" 1. ödüle layık görüldü.

Din, gezegenimizdeki tüm düşünce ve akımlar gibi doğan, büyüyen, gelişen, çoğalan, bozulan, değişen ve ölen bir kavramdır. İnanç sisteminin cisimleşmiş hali olan din, tıpkı maddenin cisimleştirilmesi gibi insanın biçimlendirdiği bir inanç birikimidir. Belli amaçlar ve istekler doğrultusunda doğan bu olgu tarih kadar eski ırklara dayanmaktadır. İnsan kendi zamanının başlangıcından beri var oluşunu sorgulamış ve sorular sormuştur. Var edilmiş tüm akımlar gibi "din" de bağlamsal açıdan varoluşa bir cevap vermek üzere dizayn edilmiştir. "Din" bilim, sanat ve felsefe dışında paradigmlar ile kurmaya çalışmıştır bu bağlantıyı.

Var olmak madde ile başlar. Büyük patlama ile beraber madde bonkörce saçılmıştır evrene. Bu durum madde ile ilgilidir, madde görünmek ister. Aynı gözlerimizin maddeyi görerek cisimleştirilmesi gibi, vicdanımız inancı damıtarak din olgusunu türetir. Var olan tüm bu cisimler yok olur. Mutlak sıfıra ulaşma kaygısı varoluşun temelindeki en derin gerçek olarak yaratıların tamamını ölümlü doğurmuştur. Dinler de böyledir, yok olurlar.

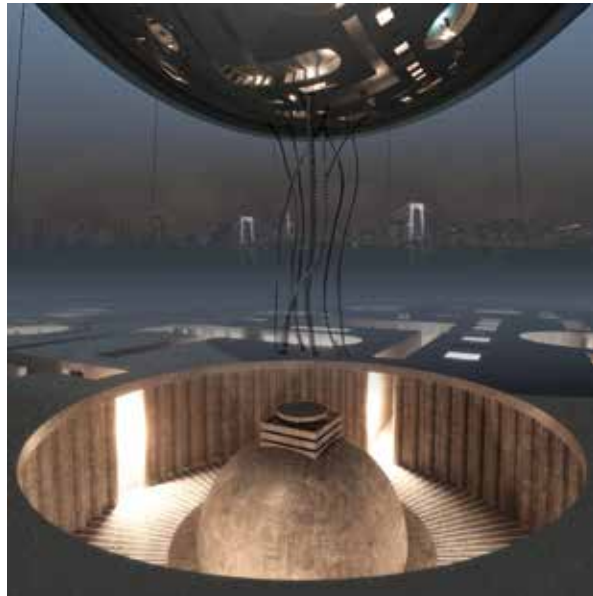
Kozmik uzaydaki tüm maddeler küreye dönüşmeye çalışır. Var olan enerji, maddeyi buna zorlar. Evrenin kadim kanunu gibidir bu dönüşüm. Madde ezilmeye, dönüşmeye başlar, üst üste yığılır. Yer çekimi boşluktaki gediğin etkisi ile sonsuzlaşır. Madde en küçük atomundan dev gezegenlere kadar bunu yapacak ve evrimini tamamlayarak küresel biçimine ulaşacaktır. Değişmeyen bir gerçektir bu.

Küre uzayın kutsal ve tanrısal formu gibidir. Ulvi bir amaç gibi işleyen enerji dönüşümündeki son aşamadır. Sanki tanrısaldır. Küre enerjinin en verimli depoladığı ve saçıldığı formdur. Tüm yıldızlar ve gezegenler sanki, bilinçli bir formal gene sahip gibi bu yönde ürerler değişirler. Ortak yazgının sonucudur bu dönüşüm.

Fikir:

Bazada kurgulanan alternatif olarak belirlenmiş dinlere ait mekanlar dine ait olan düşünceden üretilmiştir. Dinlerin sunucuları ve savunucuları mekan etkisinin farkındadır. Bu formal durum insan ile din arasındaki köprüdür. Tüm formal yapılara ait olan gibi onlarda da matematik vardır. Oran vardır. Bu oranlar dinlerin bilincini barındırır. Bir mabet olarak tasarlanmıştır burası, tüm dinlerin mabedi. Geleceğe bir fikir yığıntısı değil zamanımıza ait bir çıkarımdır. Yorumlanmış ve "din" e ait olan fikrin damıtılmış halidir. Bu alanda "din" kendi yok oluşuna kadar takipçilerini misafir edebilecek ve ibadet sürecektir. Yok oluşun ardından bu alan dinlere ait bir mekan müzesine dönüşecektir. Dünyanın dine senaryo olmuş tarihi boyunca tartışılmış olan dinsel birlikteliğine ait bu önerme aslında dinlerin ortak noktasını aramıştır.

Tüm bu bazaya hükmeden helyum dolu küre ise onları yansıtır. Kadim bir formdur. Kozmik kutsal olarak oradaki varlığını baskın olarak yayar. Yer çekimine hükmeder. Hafiftir ama büyüktür. Güçlüdür ama yok olacaktır. Herşeyi yansıtır. Herşey onun yüzeyindedir, kullanıcı kendini küre üzerinde izleyebilir. Ya da küre her kullanıcıyı üzerinde yansıtabilir. Hem yok oluşu simgeler, hem de varoluşu. O tüm dinlerin ortak noktasındır, amaçtır.

TASARIM EKİBİ Hakan Evkaya
Kutlu İnanç Bal

YARDIMCILAR Yasemin Kılıç
Serhat Çakır
Harun Bayam
Deniz Yıldız

İpek Gönüllü (öğrenci)
Zeynep Yıldırım (Öğrenci)

<https://competitions.uni.xyz/di-generic-cities-tokyo/entries/results>

Notre Dame Katedrali İçin Bir Öneri

SUNAY ERDEM

Nisan 2019'da yazılmalı Paris tarihinde yaşanan en büyük yangınlardan birisi sonucu Notre Dame Katedrali'nin çatısı tamamen yok oldu. Fransız ve uluslararası kamuoyu bu trajedinin giderilmesi için çözüm yolları arayışına girdi. Dünya genelinde birçok ünlü mimar Katedralin çatısı için önerilerde bulundu. Bu önerilere Türkiye'den bir proje eklendi. Peyzaj Mimarı Sunay Erdem yanan Katedral için çok çarpıcı bir fikir geliştirdi. Erdem Projesini şöyle anlattı: "Notre Dame Katedrali 1163 yılında yapılmaya başlanmış ve 1345 yılında tamamlanmış, ama bu yangının aslında tamamlanma tarihini bence güncelledi. 2019, 2020 ya da belki de 2100 yılı... Bence bu yangın Paris Belleğinde büyük iz bıraktı, unutulmaz bir iz. Bundan dolayı bu çatı eskisi gibi yapılması bu yarayı kapatmaz, sadece maskeler. Oysa bu yarayı günümüzde başka boyuta taşıyabiliriz. Çatıyı bir kamusal alana çevirebiliriz. Paris'in bir yeni bakış, buluşma noktası. Bu Katedral 600 yıldır birçok tarihi olaya şahitlik etti, bu çağlar mutlaka yapıda izler bıraktı. Nasıl ki 21. yüzyılda bu yangının da bıraktığı gibi. O yüzden bu iz silinmemeli. Belki sadece masumca yeşillendirilmeli ve insanlara yeni bir kamusal mekan olarak bırakılmalı."

MODERNE BEŞ KALA: Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933 Sergisi

"Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933", küratörlüğünü ve aynı adlı kitabın editörlüğünü Ali Cengizkan ve N. Müge Cengizkan üstlendiği bir araştırma sergisi. Vehbi Koç Vakfı ve Koç Üniversitesi VEKAM desteğiyle gerçekleşen sergi, 13 Kasım 2019 - 12 Ocak 2020 arasında Ankaralılarla Cermode'n'de buluşuyor. Ankara çalışmalarına ilgi duyan herkesi bir şehrin kuruluşuna tanıklık etmeye ve Yeni Ankara'yı görmeye davet eden sergi, şehrin modernleşme ve barınma tarihine katkıda bulunmayı ve bir "Ankara Şehir Müzesi" kurma düşüncesini tetiklemeyi hedefliyor.

İki ay süresince yoğun bir ilgiyle gerçekleşen sergi, Ankara'nın başkent olarak kuruluşunun ilk 10 yılındaki yapılaşma, modernleşme ve Yenişehir'in kurulum tarihine yakından bakıyor. Bu, aynı zamanda "moderne beş kala" barınma kültürüne bakma tarihidir. Sergide, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, savaş yorgunu bir ülkede "yeni" bir "şehrin" nasıl kurulduğu, Cumhuriyetin 10. yılına kadar ortaya konan irade ve olgularla birlikte ele alınıyor.

Bu çerçevede, Yenişehir 1923'te, içinden patikalarla geçilen boş bir arsadır, mülkiyeti vardır ama hâli (tenha, boş) arazidir. Bu boş arazinin 1925 yılında kamulaştırılarak Belediye ve Vakıf İdaresi eliyle nasıl geliştirildiği ve 1933 Kızılayı'na nasıl ulaşıldığı sergide incelenmektedir.

Sergide, "Yeni toplumun gereksindiği "yeni konut" nedir, nasıl elde edilmiştir? Teba kültüründen yurtaş haklarına geçilirken 'yeni insanların' şehrin sakinleri olarak yarattıkları barınma kültürünün özellikleri nelerdir? Siyasetçiler, mal sahipleri, plan-cılar, mimarlar, müteahhitler, entelektüeller barınma kültürünü, bizzatıhi kendi ba-

rınma gereksinimleri üzerinden nasıl belirlemişlerdir? 'Yeni toplum' ufukta belirirken, planlı çevrenin toplumsal dinamikler içinde erimesi ve tarih yazımında boşluklar oluşması doğal mıdır?" sorularına yanıt aranıyor.

Bugün Kızılay olarak bilinen, Sıhhiye Köprüsü'nden Meclis Kavşağı'na, Kolej'den Demirtepe'ye kadar uzanan Yenişehir, serginin odağına alınıyor. Bu bölgede 1933 yılına kadar inşa edilen 350'ye yakın kamu ve hizmet yapısı ile konutlar, arşiv belgeleri ve fotoğraflara dayandırılan kapsamlı üç boyutlu kent modellemeleriyle ayağa kaldırılmış durumda. Modellemeyle ortaya konan mimari ve yapısal özelliklerin yanı sıra, Yenişehir sakinlerinin yarattığı beşeri haritalama da bir Ankara bilgisi olarak ilk kez paylaşıyor. 1933 yılı Yenişehir'indeki 320 konuttan 10'u, 28 kamu yapısından 18'i halen ayakta bulunuyor.

Sergide, döneme ilişkin bildik Ankara görselleri yerine, birinci el, özgün ve yeni üretilen görseller kullanılıyor. Sergileme ilkesi olarak eski / yeni karşılaştırmaları başta olmak üzere, nostalji üreten karşılaştırmalardan özellikle kaçınıyor. Nostaljinin yarattığı yabancılaşma, yabancılaşmanın yarattığı romantik kaçıştan uzak durulmaya çabalanıyor.

1923-1933 dönemini anlatan yaklaşık 350 fotoğraf, döneme ilişkin "Kesitler" aktaran sekiz ana tema altında bir araya getiriliyor. Mimarlık ve kent modellemelerinden üretilen videolar ile birlikte 1939 yılı hava fotoğraflarından dönemin Ankarası canlandırılıyor. Araştırma sonucu ortaya konan Yenişehir'i oluşturan konut tipleri, maketler aracılığıyla sergide temsil ediliyor.

Sergi mekânındaki "Film Odalarında" dönemi konu edinen belgeseller ve dönem filmleri 1920'ler Ankarası'nı gözümüzde canlandırıyor. "Enstantaneler", aralarında Mustafa Necati, Halide Edip Adıvar, Arif Hikmet Koyunoğlu, Carl Christoph Lörcher, Erzurumlu Nafiz Kotan, Grace Ellison gibi isimlerin bulunduğu 40'a yakın siyasetçi, yazar ve entelektüel, mimar, plancı ve müteahhittin, başkentin ilk on yılındaki barınma deneyim ve yazılarını bir araya getiriyor. "Nadire Kabineleri", dönemin kişileri ve mekânlarıyla ilintili efemera ve basılı koleksiyon malzemesini sunuyor.

Sergiyi okumalar ve yeni belgelerle derinleştiren aynı adlı kitap da sergi açılışıyla birlikte okurlarıyla buluştu. Ankara Enstitüsü Vakfı'nın da desteklediği sergiye, ayrıca CerModern, Koleksiyon Mobilya, Jotun ve Radyo ODTÜ katkıda bulundular.

SERĞİ KÜNYESİ

KÜRATÖRLER
Ali Cengizkan, N. Müge Cengizkan

KOORDİNATÖR
N. Müge Cengizkan

METİNLER
Ali Cengizkan

SERĞİ VE SERĞİ ÜNİTELERİ TASARIMI
Fatih Yavuz, Emre Şavural / FREA

GRAFİK TASARIM
Barek

İLÜSTRASYONLAR
Deniz Karagül / Barek

MODELLEME VE VİDEOLAR
Dersu Değer, Büşra Öner

OSMANLICADAN ÇEVİREN
Kadir Aytar

SERĞİLEME ÜNİTELERİ YAPIMI
Tamkoçlar Çelik
Turan Mobilya

3B BASKILAR
Efe Ovacık

FOTOĞRAF VE GRAFİK BASKILAR
Mert Copy

KURULUM
Sergikur

DÜZENLEYEN
Vehbi Koç Vakfı
Koç Üniversitesi VEKAM

DESTEĞİYLE
Ankara Enstitüsü Vakfı
Cer Modern

İLETİŞİM SPONSORU
Radyo ODTÜ

TEŞEKKÜR
Koleksiyon Mobilya
Jotun

ANKARA SEVGİSİ ÜZERİNE- BİR ŞEHİR KURMAK: ANKARA 1923-33

ALİ OSMAN ÖZTÜRK
A TASARIM MİMARLIK, KURUCU BAŞKAN

"Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-33" adlı sergi açılışına yurt dışı programım nedeniyle üzülerek katılamamıştım. Sergiyi, A Tasarım Mimarlık ekibi ile beraber, 30 Kasım 2019 Cumartesi günü Sevgili Hocamız Prof. Dr. Ali Cengizkan ve Sevgili Müge Cengizkan eşliğinde kendi anlatımları ile izleme fırsatı buldum.

Ankara üzerine tekrar düşünmemizi sağlayan serginin, yılların birikimi ve emeği ile incelikli detaylarla hazırlanması, geniş bir kitleye sunulması çok etkileyici. İlk kez sergilenen belgeler ile Cumhuriyet Ankara'sının ilk on yılını farklı anlatımlar eşliğinde daha derinden tanımaya başlıyorsunuz. Başkentin ilk on yılını canlandıran modelleme çalışmalarında, Atatürk Bulvarı'nın oluşumu, ilk konut örnekleri ile ilk konut mahallesi belleğimizde önemli izler bıraktı. Yıkılıp tekrar yapılan kentin ilk oluşum anları bizi düşünmeye yöneltti.

Ankara Şehir Planı Yarışması'nda, Lörcher'in Ankara Planı, Lörcher'in Ankara Planı üzerinden hazırlanan yarışmada birinci seçilen Hermann Jansen'in önerisi ve ikinci olan Fransız Léon Jaussely'in önerisini yan yana izlemek, üzerlerinde tekrar düşünmek için önemli fırsatlar sunuyor. Lörcher'in plan ve rileri üzerinden hazırlanan Jansen Planı'nı insancıl bulduğunu Hocamızdan dinliyoruz. İkisi de o dönem Berlin'i planlamakla da görevli. Lörcher'in o yıllarda Ankara'da bulunma nedeni Almanya'nın Ankara Büyükelçiliğini tasarlamak. Kent planlamasının çekirdeği üzerinden, planlama nasıl yönlendirilebilirdi üzerine sorular oluşuyor.

Başkentte o dönem etkin aktörleri öğrenmek, okumak çok faydalı oldu. Sergi ilk izlenimde aktarılabileceklerden çok daha fazlasını hak ediyor. Sergiye eşlik eden kitap, satır aralarında çok şeyler söylüyor. "Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-33" Sergisi'nin yeni açılımlara olanak tanınmasını ümit edeyorum. Duygusal sahiplenme, ortak bir bellek oluşturma ve yeni oluşumlara ortam sağladığı için Sevgili Ali Cengizkan Hocamız'a ve Sevgili Müge Cengiz-

kan'a çok teşekkür ediyorum. Bilgi ile yazma, araştırma, kente sahip çıkma anlamında sergi ve kitabı önemli izler sunuyor. Yapılan çalışmalar, umarım yakın zamanda Ankara'ya bir şehir müzesi kazandırır.

IŞIK YAZIMI/SÖZCÜKLERİ/DELİĞİ OLARAK TARİH/FOTOĞRAF/SERGI

DR. BERİL KAPUSUZ BALCI
GAZİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ

Işık Sözcükleri: Tarihin Fotografisi Üzerine Tezler¹ kitabında Eduardo Cadava, Grekçe (phōtos) "ışık" ve (graphé) "yazı" anlamına gelen iki sözcüğün bir araya getirilmesiyle türeyen photography -Türkçe fotografi- sözcüğünü, "ışık yazımı" anlamında kavramsallaştırır; Walter Benjamin'in "tarihi yazmak, tarihi alıntılanmak demektir" deyişine referansla fotoğrafıyı tarihi yazmanın ya da alıntılanmanın başka bir edimi olarak tanımlar. Bu bakış açısıyla fotoğraflar, "ışık sözcükleri" olarak tarih yazımı için kendi başlarına bir maddesellik tanımlar. Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933 kitabı ve sergisini eşzamanlı olarak hayata geçiren Ali Cengizkan ve Müge Cengizkan, araştırmanın oluşsal süreçlerine dair önsözlerinde, bu süreçleri meydana getiren bir dizi iç içe geçmiş serüvenden ilkin bir fotoğraf albümü ile karşılaşma anı olarak işaretlerler. Tarihsel olarak Ankara'nın kuruluş yıllarını alıntılayan, geçmişten farklı öznelerce yazılmış bu ışık sözcükleri, araştırmanın var oluş sebeplerinden biri olmakla kalmaz; sergi aracılığıyla küratörlerce kurulan dizgede süreç boyunca karşılaşılan/bulunan diğer imgeler ve belgelerle birlikte yeni bir anlamsal ve maddesel bütün oluştururlar; sergide hem içerisinden hem de doğrudan kendisine baktığımız düşünme ve bilgi nesneleri olarak karşımıza çıkarılırlar. Bu anlamda, farklı fotoğraf pratiklerinin temsil edilen kentin anlamına nasıl katkıda bulunduğu, kültürel ve siyasi olanın tek bir yüzde nasıl üst üste bindiği, sosyal ve mekansal olanın fotoğrafla sergiye taşınan fizikselliliğinin nasıl bilgi ürettiği sorularına farklı açılımlar, farklı yanıtlar sunan fotoğrafik seçkiler, serginin kendisini izleyiciler için Ankara'nın bu nevi şahsına münhasır dönemiyle bugün arasında bir ışık deliğine (photogōgos)² dönüştürür.

Fotoğraf: Beril Kapusuz Balcı

1. Cadava, E. (1998) Words of Light. Theses on the Photography of History. Princeton University Press.

2. Photogōgos, "ışık içeri alan açıklık" ya da "ışık deliği" Cadava'nın kitabın önsözü için de kullandığı bir metafor; sözcüğü Cadava'nın kullandığı ve kitabı Türkçeye çeviren Azız Ufuk Kılıç'ın ifade ettiği biçimiyle bu yazıya aktardım.

"BİR ŞEHİR KURMAK: ANKARA 1923-33" ÜZERİNE

A. ERKAN ŞAHMALI (ODTÜ '79)
Y. MİMAR

Açılışına yurtdışında olduğumdan katılamadığım sergiyi, 17 Kasım 2019 Pazar günü ziyaret ettim. Şanslıydım, çünkü bilmeden Ali ve Müge Cengizkan'la birlikte olma fırsatı yakalamıştım ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Mansur Yavaş'ın da sergiyi ziyaretine böylelikle eşlik ettim.

Ankara'da doğma ve büyüme bir şans mıdır bilemem ama Aydınlikevler'de 40'lı yıllarda inşa edilmiş iki katlı bir evde doğma, 50'li yıllarda Kızılay/Menekşe Sokak'ta inşa edilmiş Gelişen Ankara'nın yeni bir apartmanında çocukluğumu, 60'lı yıllarda inşa edilmiş Çankaya/Farabi Sokak'taki Yeni Ankara'nın bir apartmanında da gençliğimi geçirme şansı yakalamıştım. Sergide çevremden bir süreliğine koptum ve o zaman yaşam çevrem içine giren alanlarda, yapılar içinde yeniden dolandım, dolaştım ve anılarımla baş başa kaldım.

Serginin beni en çok etkileyen tarafı, yeni bir başkentin doğuşuyla kenti şekillendiren, kent kültürünü oluşturan ve kente kimliğini katan yapıların birer birer yok oluşunu tokat yemiş gibi bir kez daha yüzümde, zihnimde ve yüreğimde hissetmemdi. O yapılar ki kesilişine hiçbir şey söyleyemeyen ve çaresiz yere yığılan ağaçlar gibiydi. Yerine giderek rantın egemen olduğu, kimliğini kaybeden ve/veya yeni bir kimlik(!) arayışına giren bir kentin dönüşümünü bir kez daha ve tüm çıplaklığı ile gözler önüne serilmesi, özellikle gençlerin çok yoğun ilgi gösterdiği

FARKLI MEDYALARIN ROTASI: 1923-1933 ANKARA'SINI DENEYİMLEMEK

MELİS ACAR

"Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933" iki farklı deneyimi farklı medyalar olarak bize sunar: bir kitap ve bir sergi. Kitabın içeriği, Cumhuriyet'in ve başkent olmanın ilk 10 yılındaki Ankara'nın şehir kültürünü yoğun bir görsel arşivle detaylı bir şekilde aktarır. Sergi ise 1923-1933 Ankara'sını kendine özgü rotalarıyla kurular. Sergi, kitabın sahip olmadığı bir medya gücüne sahiptir. Sergide, modellenen eski Ankara'nın içinde gezindiğimiz dört video mevcuttur. Serginin açılış konuşmasını yapan kırmızı duvar "Yeni Ankara. Hoşgeldiniz" diyerek gelenleri karşılar ve hemen ilk videoya doğru yönlendirir. Yenişehir'e kuş bakışı baktığımız bu video ile daha önce hiç karşılaşmadığımız bir şehir dokusunu sezeriz. İlerlediğimizde bizi ikinci video karşılar. Bu sefer ayaklarımız yere basar; adım adım Yenişehir sokaklarını arşınlarken yapıları daha yakından gezeriz. Küçük bir kavis çizerek üçüncü videoya ulaşırız. Artık bu noktada yabancı olduğumuz binalar ve sokaklar bizi içine çekmiştir. Tekrar eden mimari özelliklerinden çıkartılan bilgi

katmanıyla oluşturulan tipolojinin vurgulandığı bu video, o dönem var olanı anladığımız ve değerlerini fark ettiğimiz bir andır. Yavaş yavaş serginin sağ sekmesine doğru uzaklaşırken son video bizi durdurur. "Ayakta Kalanlar" videosu bir nostalji ürünü değildir; sadece durup bu yapıları nasıl günümüz kent haya-

tına kazandıracığımızı düşünmemizi sağlar. Sergi, bütün bu rota boyunca sezdiğimiz, gezindiğimiz, fark ettiğimiz ve son olarak da tekrar ve tekrar düşündüğümüz videolarla katmanlaşan bir deneyim sunar.

Fotoğraf: Duygu Tümtaş

BİR SERGİ KURMAK

NAMIK ERKAL

"Bir Şehir Kurmak" Cumhuriyet Ankara'sının ilk on yılını, özellikle de Yenişehir'in oluşumunu bilir ve görür kılıyor. Şehir tarihini geriye doğru söküyor. Yenişehir'in her bir caddesini ve sokağını tanyor, parsellerindeki her bir binayı tespit ediyor. Binaların dökümünden bir yeni şehrin tipolojik çözümlemesini yapıyor. Bina türlerinin kökenini keşfediyor, isimlerini koyuyor: şahnişin, yönetici, kanatlı, memurin, menekşe. Mimari ölçekte her detayını belirledikten sonra bütünün sanal gerçeklikte rekonstrüksiyonunu gerçekleştiriyor. Artık o Yenişehir'in içinde gezebiliyoruz. Hiç görmediğimiz kartpostallarını görebiliyoruz. Anı ve romanlarda kalan bir zamanı yeniden deneyimleme fırsatını yakalıyoruz. Yenişehir yalnız kalmıyor; onun yanında kurulduğu eski Ankara'yı da izliyoruz. Tarihi olayların sahnesi olmasının yanında daha çok gündelik hayatıyla, bir şehir olarak Ankara anlam kazanıyor.

"Bir Şehir Kurmak" araştırma ve sergiyi bir araya getiren bir mimarlık tarihi yöntemini ortaya koyuyor. Araştırmamanın kaynakları, çıktıları ve temsillerini yaratıcı bir şekilde sergiliyor. Ancak bununla yetinmiyor, yeniden kurulan şehrin ve binalarının içinde yaşamış kişilere de odaklanıyor. Sergi mekânın orta aksında

Cer Atölyesi'nin ölçeğini izleyiciye doğru düşüren kumaşların üzerinde ve kendilerine ayrılmış sergi ünitelerinde onlarla yüz yüze ediyoruz. Kırka yakın kişi içinde vekil, mühendis, yazar, mimarlar ve Gazi Mustafa Kemal var. Dönem Ankara'sının kozmopolitliği gözümüze çarpıyor.

Bir şehir sergisi nasıl kurulur? Ali Cengizkan'ın Ankara'nın mekânları, insanları ve

vk (B)
Ziya Gökalp Bulvarı'ndan Kızılay Meydanı ve Kızılay Genel Müdürlüğü'ne bakış, 1933.
© Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933 Araştırma Ekibi

BİR ŞEHİR KURMAK: ANKARA 1923-33

NEHİR MELİS UZUN

Öncelikle belirtmelidir ki, Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-1933 geçmişe takılı kalmayan, geçmiş bilgi üretme aracına dönüştüren bir araştırma sergisi ve kitabı.

Sergide bir üretim sürecinin içindesiniz ve do-laşımla siz de sürecin parçası haline geliyor-sunuz. Malzeme ve bileşenler genişlemeye açık, ürün aynı zamanda herkesin dahil olabileceği bir süreç. Her bir rota, başka anlamlar üretiyor: defalarca gezilebilen ve her seferinde farklı anlamlar ortaya koyan bir sergi.

Ankara'nın 1933 yılına gelindiğinde, 10 yıl içinde nasıl biçimlendiğini kentin aktörleri ve

yapıların ayağa kaldırılmasıyla görmek çok heyecan verici. Sergiyle birlikte görüyoruz ki, ilk 10 yılda yeni kent kurmanın genetiği de oluşturulmuş durumda.

Modern mimaride planın formu üretme aracı olduğu savunulur. Sergi, kartpostallardan dönemin kurgulanması, cephe ve açık alanların üretim aracı olarak kullanılmasıyla farklı bir üretim metodu da öneriyor.

Bu sergi hepimiz için, Ankara için çok değerli. Oluşturduğu etki insana umut veriyor, en çok da umuda ihtiyacımız var. Serginin kalıcı hale gelmesi, Ankara kent müzesi olması isteğiyle.

tarihi kaynakları üzerine benzersiz birikimi; Müge Cengizkan'ın deneyimli ve titiz küratörlüğü; FREA'nın sergileneni öne çıkaran hafif ve pratik sergi mimarisi; Berek'in izleyicileri yormayan, bütünleyici grafik tasarımı; Dersu Değer ve Büşra Öner'in gerçeğe yakın mimari modellemesi; hepsinin iş birliğinde emsali sunuluyor.

Fotoğraf: Nehir Melis Uzun

BİR ŞEHİR KURMAK: ANKARA 1923-33

PINAR DİNÇ KALAYCI

Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti devletinin başkenti Ankara'dır ve cumhuriyet kurulurken Ankara kenti geçmişteki rollerinden çok farklı bir anlamla, büyük bir hızla ve ardışık planlamalarla son kez yeniden kurulmuştur. Müge Cengizkan ve Prof.Dr. Ali Cengizkan'ın "Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-33" başlıklı sergisi bize bu zorluklarla dolu sürecin ilk 10 yılını her yönüyle anlatan bir seçki, derleme, belgeleme ve yeniden yaratımdır; şimdiye kadar bildiklerimize yeni ufuklar katar, bizi bildiklerimize ulaştırır. Kentin yapılanmasında etkin olan plancılar ve mimarlar kadar, onların yaptıklarına tanıklık ya da kaynaklık eden düşünür ve yazarlarla da yeniden tanışırız. Sergi, yeni başkentin yapılanma sürecinin fiziksel ve düşünsel varlığına bir bütün olarak zamanın öncül yapı tiplerini ve çözümlerini canlandırır. Modellemelerden izlediğimiz kent dokusu ise bugün birçoğunun izini bile bulamadığımız geçmiş yaşam ve ölçekleri gün yüzüne çıkarır. Kentin varoluş serüveni, bu serüvene etki eden bütün dinamiklerin

bileşkesidir. Sergilenen ilk 10 yıl üzerinden Ankara'nın bir başkent olarak kuruluşuna etki eden bütün dinamiklere erişiriz. Bu tip bir serginin oluşturulması büyük bir birikim,

çalışma, sevgi ve özveri; kalıcı kılınması bir gereksinim ve tekrar tekrar izlenmesi ise bir sahip çıkmadır. Kutlarım.

21 Kasım 2019, Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Atölye DüşleDüşün Cer Modernide "Bir Şehir Kurmak: Ankara 1923-33" sergisinde ...

BİR ŞEHİR KURMAK: ANKARA 1923-1933

SERPİL ÖZALOĞLU

Ankara gibi bir şehrin kuruluş tarihini hemen her yönüyle ele alan sergi, bellek-mekân ilişkisi üzerine düşünmeme yol açtı. Bir şehrin mekânsal katmanları arkeolojik ve tarihi geçmişiyile olduğu kadar, bir kısmı yıkılmış, bir kısmı hâlâ gözümüzün önünde ve kullanımda olan yakın tarihiyle de oluşur. Günümüzden çok da uzak olmayan 1923-1933 yıllarının sergisi, şehrin bağlamının önemli bir parçası olan şahsiyetleriyle, gündelik yaşamıyla, konut politikasıyla, kamusal dış mekânın gündelik hayatta kullanılmasına olanak sağlayan park ve bahçeleriyle, dönemin mimarisinin yanı sıra, toplumsal yaşamının da verilerini sağlıyor. Üç boyutlu gösterimler yeni şehrin kurgusunu ve mimarisini sunarken, mekânsal algıyı da güçlendiriyor ve çok etkileyici. Sergiyi gezerken, bir asra yaklaşan bir sürede, değişimin böylesine sarsıcı olmaması gerektiğini de düşündüm.

Sergideki başlıklar dönemin yaşantısını insanın hayalinde canlandırmasına olanak sağlıyor: "Şehrin İnsanları," "Kent ve Park Kültürünü Oluşturmak," "Anma Kültürünü Yaratmak," "Yeni Konut," ... Farklı mesleki gruplara ait kişilikler, şehrin kuruluşuna katkıda bulunarak, ya da varolan durumu yorumlayarak, dönemin bağlamını zenginleştiriyor-

lar. Tüm bu saydıklarım, Ankara'nın bir şehir müzesine ihtiyaç duyduğunu aklı getiriyor. Eğer kaybettiklerimizin belleğimizin bir parçası olmasını istiyorsak, bu kıymetli serginin ilerde şehir müzesi gibi kalıcı bir oluşuma yol açmasını desteklemeliyiz. Başta Ali ve Müge Cengizkan olmak üzere emeği geçen herkesin eline sağlık.

Fotoğraf: Serpil Özaloğlu

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA TELİF HAKKI

Mimarların Telif Hakları Konusunda Karşılaştıkları Hukuki Süreçlere Örnek Olacak Yargıtay Kararlarının Derlendiği Bölüm, Bu Sayıdaki Dört Dava ile Mimarlar İçin Yol Gösterici Olacaktır

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ 2016/11424 E., 2018/4965 K.

Davacı: Mimar

Davalı: Müsteri

Mimarın ifadesine göre; mimar ile müşteri, müşterinin talebi üzerine, bir plazanın 9. Katında yer alan ofis projesi için Mimarlar Odası'nın proje çizim bedeli rayici üzerinden fiyatla anlaşmış ve ardından proje onaylanmış ve hatta uygulanmıştır. Mimar, proje bedeli ve kontrolörlük ücretinin ödenmediğini ileri sürerek eser hakkı için 6 bin TL ve fiilen çalışma için de 6 bin TL olmak üzere toplam 12 bin TL talep ederek müşteriyi dava etmiştir. Müşteri avukatı, projenin mimara değil müşterinin kendisine ait olduğunu ve mimarın projenin başlamasından bir ay sonra notere onaylatarak haksız çıkar elde etmeye çalıştığını söyleyerek davanın reddini istemiştir. Mahkeme, bilirkişi raporunu, mailleri de göz önünde bulundurarak, projenin mimar tarafından tasarlandığını, kontrolörlük işinin de mimar tarafından yapıldığını ve projenin noterdeki onayının işin devamı sırasında yapıldığını onaylamıştır. Bu doğrultuda, mahkemece, davanın kabulüne ve mimarın talep ettiği 12 bin TL hizmet bedelinin müşteri tarafından ödenmesine karar verilmiştir.

"...Davacı vekili, müvekkilinin Mimarlar Odası'na kayıtlı olarak mimarlık mesleğini yürüttüğünü, davalı şirketle yapılan mutabakata bağlı davalının yürüttüğü inşaat faaliyetlerine ilişkin ..Giz Plaza, N:5 Levent ... adresindeki dava dışı ... Hizmetleri A.Ş. adına yapılacak 9. kat kipofis projesi çizimi için müvekkiline talepte bulunduğunu, yapılacak bu çizim için karşılıklı güven esasları kapsamında ... Mimarlar Odası'nın proje çizim bedeli rayici üzerinden anlaştıklarını ve bu projenin onaylanıp anılan yerde uygulamasının yapıldığını, ancak proje bedeline ilişkin eser hakkının ve proje kontrolörlük ücretinin müvekkiline ödenmediğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakların saklı kalmak üzere şimdilik 6.000 TL eser hakkından kaynaklanan alacak ve 6.000 TL de fiilen çalışmadan kaynaklanan alacak toplamı 12.000 TL'nin dava tarihinden faizi ile davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, inşaat faaliyetinin davacının kendisine ait olduğunu iddia ettiği projenin onaylatma tarihi 07/09/2010 tarihinden bir ay önce 07/08/2010 tarihinde başladığını, müvekkili tarafından tasarlanıp, geliştirilen proje ve uygulamanın bir aylık süre geçtikten sonra notere onaylattırılarak haksız çıkar elde edilmeye çalışılmasının yasal olmadığını, projenin onaylatma tarihinden önce müvekkili tarafından kullanılmasının da davacının iddiasının doğru olmadığını gösterdiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, e-maillerden kip ofis iç tasarım yerleşim planının davacı tarafından dizayn edildiği ve dizayn edilen projenin 2010 yılından bu yana geçen zaman zarfında, kullanım ile ilgili yapılan değişiklikler dışında yerine uygunluğunun tespit edildiği, projenin notere tasdik işinin de işin devamı sırasında yaptırıldığı, iş akdi sözleşmelerinden bir kısım iş akdinin davacı tarafca yapıldığı, işin kontrol mühendisliği denetlenmesinin de davacı tarafından yapıldığı, TMMOB Mimarlar Odası Ücret Tarifnamesine göre ücretlerin belirlendiği gerekçesiyle, davanın kabulüne, proje hizmet bedeli olarak taleple bağlı olarak 6.000 TL ve mesleki kontrollük hizmet bedeli olarak 6.000 TL'nin dava tarihinden itibaren avans faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmiştir.... hükmün ONANMASINA, ..."

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ 2018/1649 E., 2018/4405 K.

Davacı: Mimar

Davalı: Şirket

Mimar, kendisine ait lan bir projenin izinsiz olarak uygulandığını, şirketin projeyi kendisine ait bir esermiş gibi gösterdiğini ve eserin orijinaline sadık kalınmayarak izinsiz şekilde değiştirildiğini ileri sürerek şirketi dava etmiştir. Şimdilik bin TL maddi tazminat ve sonrasında da 100 bin TL manevi tazminatı faiziyle birlikte talep etmiş ve şirketin sitesindeki reklamın kaldırılmasını, eserin görünen bir yerine silinmeyecek şekilde kendi adının yazılmasını istemiştir.

Davalı taraf olan şirket ise projenin hiçbir aşamasında adlarının geçmediğini söyleyerek davanın reddini istemiştir.

Mahkeme, bilirkişi raporunu da göz önünde bulundurarak, projenin ilim ve edebiyat eseri; uygulaması tamamlanmış halinde ise Cami'nin güzel sanat eseri kapsamında olduğunu ifade etmiştir. Projenin mimari inşaat ruhsatında adı ve imzası bulunan iki müellifin davalı konumunda olan şirket ile şirkette iş sözleşmesi ile çalışmak dışında taşeronluk, şirket ortaklığı veya somut inşaatla iş yapım ortağı gibi bir alakaları bulunamamıştır. Bu nedenlerle talep mahkeme tarafından reddedilmiştir.

"...Davacı vekili, mimari proje ve tasarımı davacıya ait olan eserin davalı tarafca izinsiz olarak...nde uygulandığını, eserin davalıya ait bir esermiş gibi tanıtıldığını ve işleme hakkının da ihlal edildiğini, eserin orijinaline sadık kalınmayarak eser sahibinin unvan ve şerefine gölge düşürüldüğünü ileri sürerek; ödenmesi gereken telif hakkı karşılığı fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00 TL'nin, 1.000.00 TL maddi tazminatın, 100.000.00 TL manevi tazminatın faizi ile birlikte tahsiline, davalının internet sitesindeki haksız tanıtımlarla ilgili reklam niteliğindeki uygulamanın kaldırılmasına, FSEK md. 15 gereğince eserin görülen bir yerine davacının adının silinmeyecek bir şekilde yazılmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davacıya ait olduğu iddia edilen proje dâhilinde ... Müdürlüğü karşısında bulunan arsa üzerine inşa edilen ... Merkez Camiinin yapımının hiçbir aşamasında davalı şirketin yer almadığını, davalıya husumet yöneltilemeyeceğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre; "... Camii" inşaatı mimari projesinin davacıya ait olduğu, projenin FSEK.in 2. maddesi anlamında ilim ve edebiyat eseri, projenin uygulanması suretiyle ortaya çıkan üç boyutlu cami biçimindeki yapının ise FSEK.in 4. maddesi anlamında bedii vasfı bulunan güzel sanat eseri niteliğinde olduğu, "... Camii" inşaatının Diyanet İşleri Başkanlığı'nın İstanbul ... İlçesindeki taşra teşkilatı konumunda olan ... Müftülüğünün talebi üzerine yapıldığı, yapı ruhsatının sahibi olarak ... Kaymakamlığı İlçe Müftülüğünün görüldüğü, "... Camii" inşaatının mimari inşaat ruhsatında yapı projeleri kısmında mimar ... ve ... adındaki proje müelliflerinin isimlerinin ve imzalarının bulunduğu, davalı şirketin ise isminin bu projede geçmediği, mimar ... ve mimar ...'nun davalı firmada iş sözleşmesiyle çalıştıkları, şirket ortaklığı veya taşeronluk ya da somut inşaatla iş yapımortağı gibi bir bağlantılarının tespit edilemediği, bu durumun davacı tarafca da kanıtlanmadığı, dolayısıyla davalı tarafın İstanbul - ... "... Camii" inşaatındaki mimari projede pasif husumet ehliyetinin olmadığı gerekçesiyle, davanın husumet yönünden reddine karar verilmiştir....hükmün ONANMASINA..."

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ 2016/11364 E., 2018/3318 K.

Davacı: Şirket temsilcisi

Davalı: Müşteri

Şirket temsilcisi, şirketi tarafından yapılan projenin izinsiz değiştirildiğini, yine kendilerine ait bir projenin başkasına yapıldığını iddia ederek müşteriye dava açmış, ödenmemiş proje bedelinin yerine önce 10 bin TL sonrasında ise miktarı proje bedelinin tam karşılığı olacak şekilde düzelterek ödenmesini istemiştir.

Müşterinin avukatı zamanaşımı ve husumet söz konusu olduğunu, yapılan değişikliklerin zorunlu olduğunu, projeye müdahale içeren bir şey yapılmadığını belirtmiş ve açılan davayı reddetmiştir.

Mahkeme, mimarın eserin telif hakkı ücretini alması gerektiğine bu doğrultuda istediği sonradan düzeltilmiş miktarın mimara ödenmesine karar vermiştir.

"...Davacı şirket temsilcisi, temsilcisi olduğu şirket tarafından yapılan mimari projenin izinsiz değiştirildiğini, yine bir projenin de iade edilmeksizin başkasına yaptırıldığını, proje hizmeti bedelinin ödenmediğini ileri sürerek bedelinin ana mukavele şartlarında şimdilik 10000,00 TL'nin ödenmesini, eser sahibinin hakkına yapılan tecavüzün önlenmesini talep ve dava etmiş, daha sonra maddi tazminat talebini ıslah ederek 15.024,30 TL'nin ödenmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, husumet ve zamanaşımı itirazlarında bulunmuş, projelerde zorunlu olarak değişiklik yapıldığını, müvekkilinin davacının projesine müdahale ve tecavüz niteliği taşıyan bir eylemi olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece tüm dosya kapsamına göre; davacının mimari projeden kaynaklı eserden dolayı telif ücreti alması gerektiği, sunulan projelerde kız ve erkek öğrencilerin ortak sosyal tesislerinin olmadığı, bu tesislerin ayrı ayrı yurt binası içinde konumlandırıldığından idarece tadilat projesi uygun bulunmasa da eser sahibinin fikri emek ürünü çizdiği projeden kaynaklı telif ücretini almasını engelleyemeyeceği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 15.024,30 TL'nin tahsiline fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir...hükmün ONANMASINA..."

"Bu kararlar Yargıtay tarafından

ücretsiz erişime ve kullanıma sunulan

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasistemciWeb/>

adresinden TSMD Hukuk Danışmanı Av. Kemal VURALDOĞAN

tarafından alınmış ve ilgisizi alanlar ayıklanmıştır. Kararların tam

içeriğine anılan internet sitesi aracılığıyla ulaşabilirsiniz."

ARCHIPRIX

"Türkiye 2019"

Bu Sayımızda Mimarlık Dünyasına Gelmekte Olanın Duyurusu Saydığımız "Archiprix Türkiye Mimarlık Öğrencileri Bitirme Projesi Ulusal Yarışması"nın 2019 Yılı Ödüllü Projelerine Yer Veriyoruz. Projeler, Orijinal Yarışma Paftaları ile Bölümde Yer Alıyor

Doğan Hasol, Şevki Vanlı, Hülya Yürekli ve Ferhan Yürekli tarafından 1996 yılında Türkiye grubunun kurulmasıyla başladı. Uluslararası Archiprix yarışması her iki yılda bir düzenlenirken Archiprix - TR yılda bir kere yapılıyor. Yarışma tüzüğünden alıntılanan aşağıdaki bölüm yarışmanın önemini ve kuruluş gayesini açıkça ortaya koyar nitelikte.

Archiprix - TR Grubunun Amaçları:

- Genç ve yetenekli mimarlara meslek icrası için şans oluşturmak,
- Türkiye'deki Mimarlık öğretim kurumları arasında rekabeti arttırmak ve kurumların eğitim kalitesini tartışma ortamı yaratmak,
- Bu alanda faaliyet gösteren firmalara, daha iyi genç yetenekleri bulma şansı sağlamak,
- Türkiye'de Mimarlık mesleğinin kamuya tanıtımı ile itibarının yükselmesine katkıda bulunmak,
- Uygulama alanı ile okulların karşılıklı ilişkisini güçlendirmek için ortam yaratmaktır."

Kurumlardan yarışmaya gönderilebilecek projeler için sınır şu şekilde; her öğretim kurumu yarışmaya, o yıl mezun ettiği ilk 25 öğrenci için bir, sonraki her 50 öğrenci için bir proje hesabı ile bulunacak proje sayısı kadar proje ile katılabilir. Bunun dışında ise kurumdan bağımsız olarak öğretim üyeleri tek veya grup olarak ya da her öğrenci tek başına projesini yollama hakkına sahip.

Yarışmaya 2014 yılında 163, 2015 yılında 176, 2016 yılında 256, 2017 yılında 148, 2018 yılında 167 proje katıldı. Bu yıl ise Archiprix-TR, 24. yılında 59 üniversiteden toplam 235 başvuru ile sonuçlandı. Türkiye'deki tüm mimarlık okullarını ortak bir platformda buluşturarak,

yapıcı bir rekabet ortamı yaratmayı ve mimar adaylarının ufkunu genişletmeyi hedefleyen Archiprix -Türkiye 2019'un bir araya getirdiği genç mimarlar, bu yıl ödülllerini, 6 Aralık 2019 tarihinde Ankara Atılım Üniversitesi'nde düzenlenen ödül töreninde aldılar.

Genç mimarların mesleğe ve mimarlık ortamının dinamizmine olan katkılarını ve farklı disiplinlerin mimarlık pratiğinin gelişimindeki etkisini vurgulamak üzere her yıl düzenlenen yarışmanın 2019 yılı jüri üyeleri aşağıda yer almaktadır:

Asıl jüri Üyeleri

Başak Uçar,
Ersen Gürsel,
Evren Başbuğ,
Giorgio Gasco
Kerem Piker

Yedek jüri Üyeleri

Beril Kapusuz Balcı
Ömer Faruk Ağırsoy (2018 yılı birincisi)

Raportör

Zeynep Soysal

JÜRİ TUTANAĞI'NDAN

Jüri tarafından, oy birliğiyle sürecin bir jüri başkanı olmadan yürütülmesine karar verilmiştir. Bu yıl jüri değerlendirme çalışması basılı paftalar üzerinden değil, dijital ortamdaki paftaların yan yana iki perdeye yansıtılması yoluyla yapılmıştır.

Projeler raportörlük tarafından jüri üyelerine değerlendirme süreci öncesinde dijital ortamda iletildiği için jüri üyelerinin tüm projeleri bireysel olarak inceleme şansı olmuştur. Bununla birlikte her bir proje, değerlendirme toplantısı sırasında da jüri tarafından hem bireysel olarak hem de ortak olarak incelenmiş ve üzerinde tartışılmıştır.

Yarışmanın 1. ve 2. tur elemeleri 2 Aralık 2019 tarihinde iki oturum halinde; 3., 4. elemeler ve ödül grubunun belirlenmesi 3 Aralık 2019 günü tek oturum halinde gerçekleştirilmiştir.

Dördüncü tur elemesini geçen 9 proje jüri tarafından ödül grubu sıralamasının belirlenmesi için değerlendirmeye alınmıştır. Ödüllerin belirlenmesi sürecinde, jüri yarışma şartnamesine bağlı kalarak 3 adet 'Ödül', 3 adet 'Eşdeğer Mansiyon', 1 adet 'Jüri Özel Ödülü' ve 2 adet 'Jüri Teşvik Ödülü' olmak üzere toplamda 9 ödül verilmesine karar vermiştir.

Jüri ödül grubu için belirlenen 9 projenin, ürettikleri mimari kurgudaki tutarlılıkları, fikirsel düzeydeki berraklıkları, tasarım sürecini ele alış biçimlerindeki sistematik yaklaşımları, yarattıkları güçlü mimari dil, mekânsal kurguda elde edilen çeşitlenme ve bütün bunları ifade etmedeki başarıları ile diğer projelerden ayrıştığı konusunda hemfikiridir.

1. Ödül

ludic.plant - Efe Kurtoğlu
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

68 sıra numaralı proje [ludic.plant] modern insanın karşı karşıya kaldığı açmaza dair mekânsal bir cevap üretmiştir. Esnek ve zengin plan kurgusu, çoğaltılabilir sistem önerisi, çalışmak zorunda olmadığımız bir dünya için gelecek düşüncesi ve bu kavramsal yaklaşımın mekânsal dönüşümü oldukça güçlü bulmuştur. Probleme yönelik bütüncül bir analitik yaklaşım sunan projenin özellikle vaziyet planı kararları ve bu kararların mekâna yansması olumlu bulmuştur. Bununla birlikte, projenin yapısal ve grafik ifadesi de jüri tarafından başarılı ve bütüncül bulunmuştur.

2. Ödül

loophole - Saffet İlkey Kaya
Yıldız Teknik Üniversitesi

28 sıra numaralı proje [loophole] eski bir taş ocağını sürdürülebilir ve ekolojik bir yaklaşımla yeniden kente kazandırmayı hedeflemiştir. Güncel ve kente dair zor bir probleme karşılık önerilen kurgu ve mekânsal yaklaşım heyecan verici bulunmuştur. Bu karmaşık ve çok katmanlı sorun ile başa çıkabilmek için üretilen ve topografya verilerini dikkate alarak şekillenen çözüm jüri tarafından olumlu bulunmuştur.

3. Ödül

M.E.M.O.R.Y. G.R.O.U.N.D. - Evrim Ecem Saçmalı
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

123 sıra numaralı proje [M.E.M.O.R.Y. G.R.O.U.N.D.] bir kentin kolektif hafıza ile yeniden kurulmasını önermiştir ve çok katmanlı bir hafıza mekânı elde etmeyi amaçlamıştır. Projenin programı kurarken geliştirdiği envanter ile heyecan verici bir kurgu yaratması ve bu kavramsal yaklaşımın, yeterli mekânsal zenginliği ve çeşitliliği elde edecek biçimde kurgulanması olumlu bulunmuştur.

Eşdeğer Mansiyon

eco dustry - Mehmet Kaymaz
Yıldız Teknik Üniversitesi

62 sıra numaralı proje [eco dustry] endüstriyel bir bölge ve doğal yaşam alanı ara kesiti için mekânsal bir program önerisi sunmuştur. Projenin yapılı çevreyle ilişkilenen güncel bir probleme karşı gösterdiği duyarlı yaklaşım jüri tarafından değerli bulunmuştur. Projenin, içerisinde barındırdığı farklı tasarım bileşenlerini ustaca kontrol ettiği, alan kullanımından yapısal detaylara uzanan farklı ölçeklerdeki önerilerinin bütüncüllüğünü korumayı başardığı düşünülmüştür. Projenin, alan genelinde önerdiği farklı müdahaleler ile bulunduğu noktada oldukça zengin bir yapısal doku oluşturması olumlu bulunmuştur.

Eşdeğer Mansiyon

Dijital Aktivizm Merkezi - Bengi İnak
Dokuz Eylül Üniversitesi

108 sıra numaralı proje [Dijital Aktivizm Merkezi] kent mekânı ile ilgili önemli ve kritik bir müdahale önermiştir. Projenin program içeriği ve müdahale biçimi arasında gösterdiği kavramsal tutarlılık ve bu müdahaleyi yaparken sergilediği mekânsal duyarlılık jüri tarafından değerli bulunmuştur. Jüri projenin görece küçük ölçekli programına karşın, kent mekânı üzerindeki radikal müdahalesini ve bu müdahaleyi yaparken sınırlı araçlarla yarattığı mekânsal zenginliği ve karmaşıklığı değerli bulmuştur.

Eşdeğer Mansiyon

Iron Islands - Seyit Koyuncu
İzmir Ekonomi Üniversitesi

203 sıra numaralı proje [Iron Islands] fosil yakıtlar sonrası gelecek projeksiyonu yapmıştır. Yakın gelecekte mimarlığın konusu olmaya aday bir problemle ile ilgili yorumu ve getirdiği radikal çözüm, jüri tarafından değerli bulunmuştur. Farklı ölçeklerde gösterdiği mekânsal olgunluk, projenin deneysel bir fikir üretmenin ötesine geçerek derinlikli bir araştırmanın sonucu olduğunu göstermektedir.

Jüri Özel Ödülü

Anadolu Hisarı Research Center - Aslı Gürbüz
Kadir Has Üniversitesi

166 sıra numaralı proje [Anadolu Hisarı Research Center] heyecan verici üretim ve ifade biçimiyle yapısal olanla kavramsal olan arasında salınan bir öneri sunmuştur. Mimari temsil düzleminde elde edilen özgün yaklaşım, jüri tarafından değerli bulunmuştur. Proje özellikle sinematografik grafik ifadesiyle, oldukça sıra dışı bir öneriyi ortaya koyarken, mekân kavramının yalnızca fiziksel özellikleriyle değil insan zihninde yarattığı algı ile de bir temsil konusu olabileceğini çarpıcı biçimde hatırlatmıştır.

Jüri Teşvik Ödülü

cocoon - Melike Kavalalı
MEF Üniversitesi

101 sıra numaralı proje [cocoon] barınma problemi ve kent yaşamı ile ilgili bir araştırma önerisi sunmuştur. Doğa ile kurulan kırılgan ilişkiye getirdiği alternatif yorum ve üretilen heyecan verici mekân kurgusu jüri tarafından değerli bulunmuştur.

Jüri Teşvik Ödülü

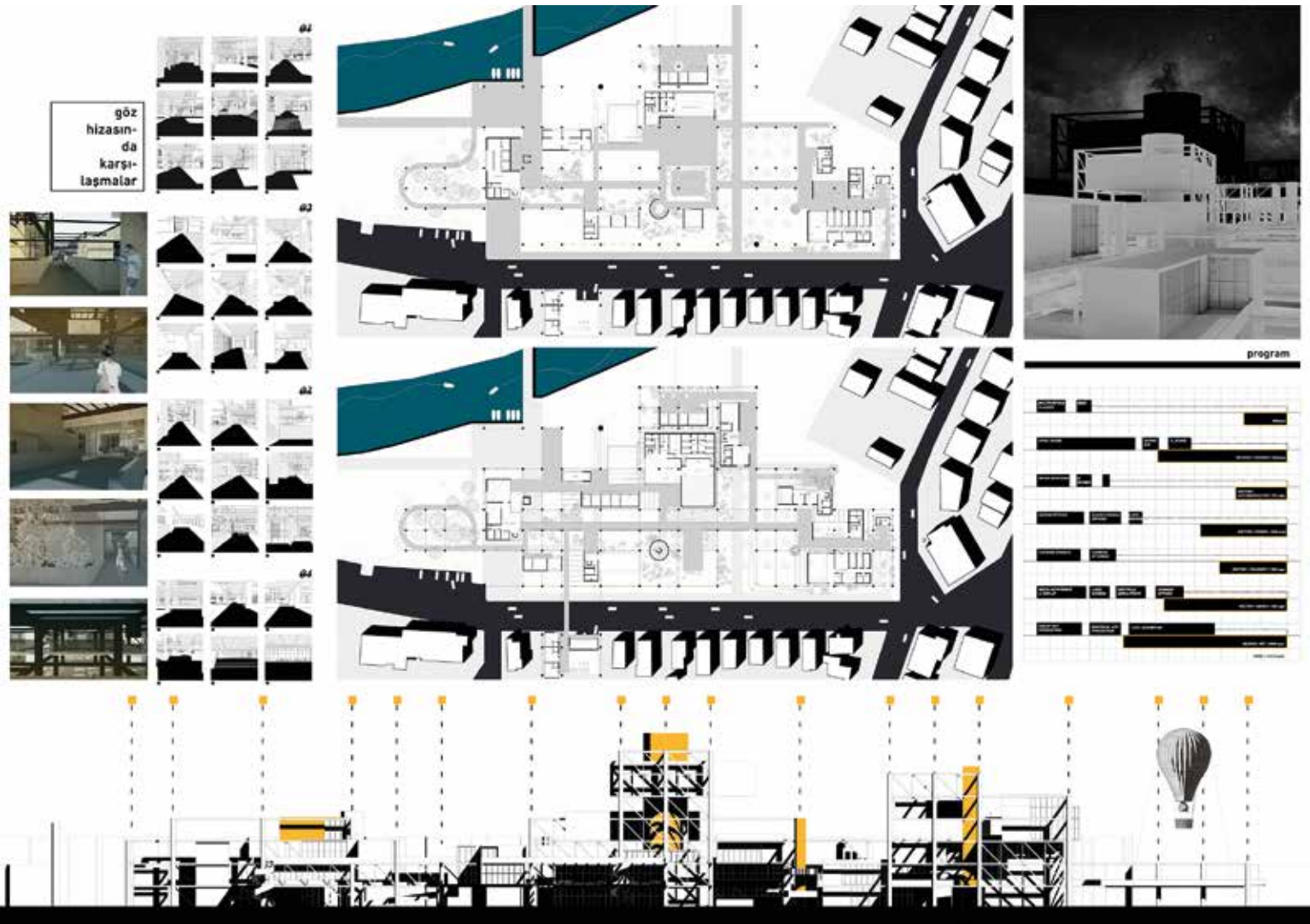
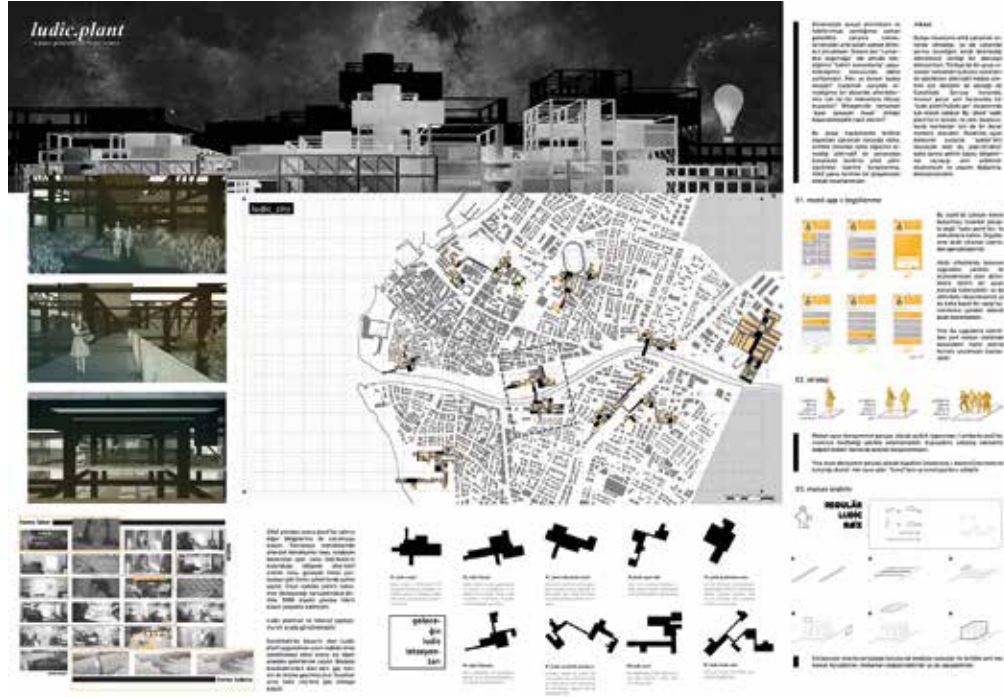
trans-locality - Beyza Portakal
İstanbul Kültür Üniversitesi

236 sıra numaralı proje [trans-locality] gündemdeki global insani krizi ile ilgili bir farkındalık arayışı sunmuştur. Deneyim ve empati temelinde geliştirdiği çarpıcı mekânsal öneri jüri tarafından değerli bulunmuştur.

1. ÖDÜL | EFE KURTOĞLU | İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

LUDIC PLANT | ÇANAKKALE

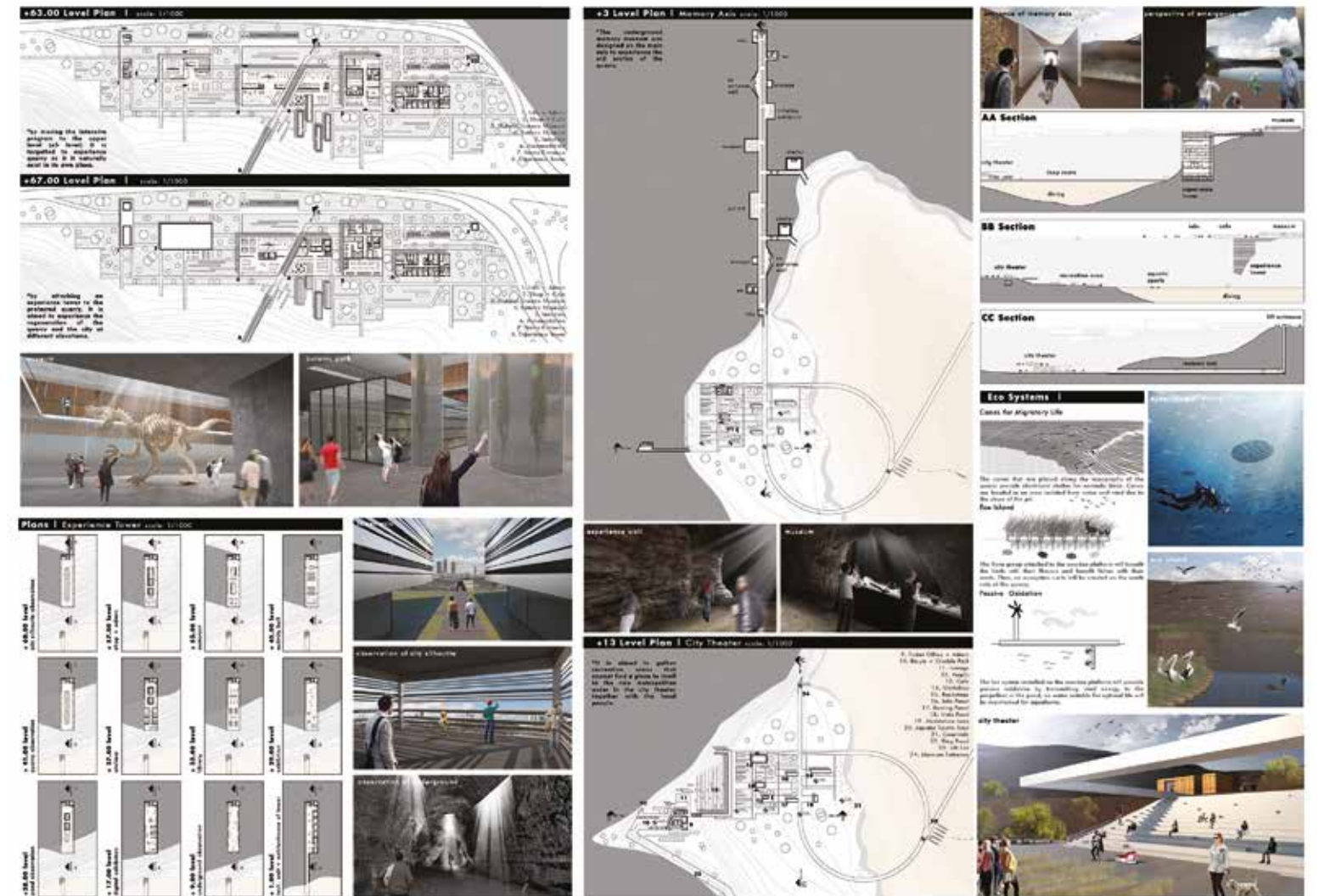
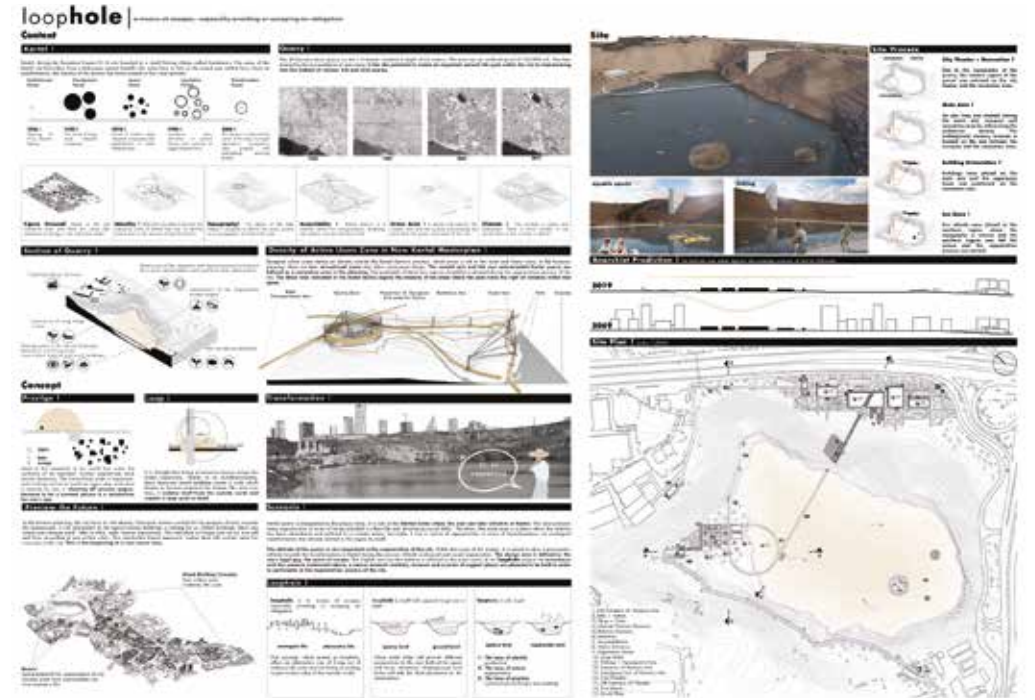
Projenin çıkış noktası Huizinga'nın oyun oynayan insanı, homo faber'dir. Homo faber için mekan üretimi, mekanların nasıl değişip dönüşeceği üzerine çalışılmıştır. Proje Çanakkale kenti için yakın tarih projeksiyonu önerir. İlk olarak pazaryeri karşısında salt oyun deneyimi için kurulan mekanlar, kentlinin gündelik aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri ortamlar sunar. Kentli/oyuncu aktiviteler düzenler, sorumluluk alır, aktivitelere katılır. Plant'ler 60x60cm'den oluşan modüler bir sistemden üretilir ve insanlar burda ludic app üzerinden örgütlenerek aktivitelere katılır ya da aktivite düzenleyebilir. Böylece mekan tamamen oyun deneyimi ile şekillenir, oyun deneyimi sunacak şekilde yeniden üretilebilir. Zaman geçtikçe plant'ler şehrin diğer kısımlarına sıçrar ve mevcut sektörleri değiştirip/dönüştürmeye başlar. Mekanlar değişip dönüşürken homo faber de homo ludens olma yolunda yeni adımlar atar.

2. ÖDÜL | SAFFET İLKAY KAYA | YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LOOPHOLE | BİR KAÇIŞ YOLU; ÖZELLİKLE BİR ZORUNLULUKTAN KAÇINMA VEYA KAÇMA

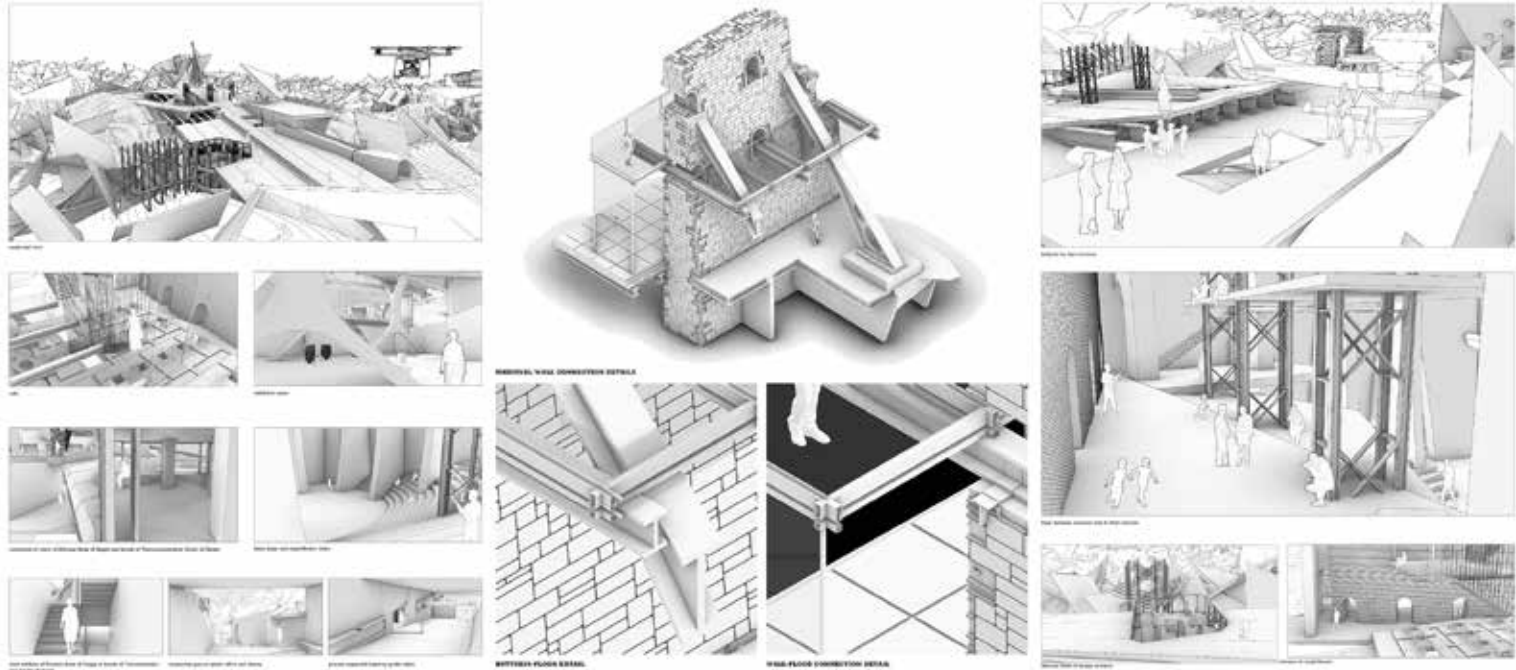
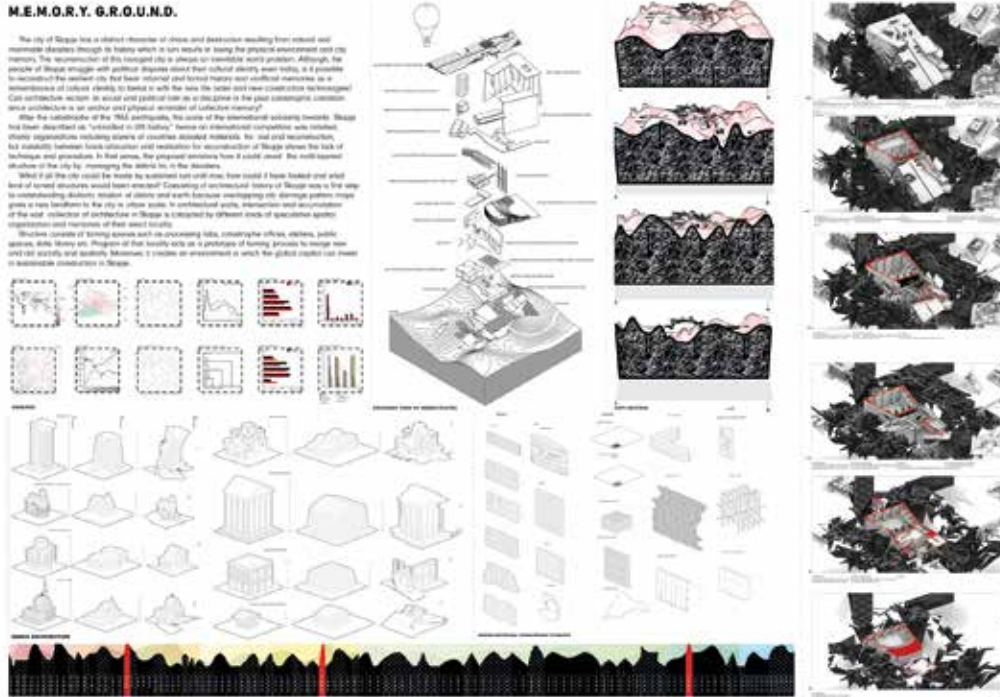
Gelecekteki distopik kurguda, şehir eski kimliğini kaybetmekte, rant kaygısıyla oluşturulan metropol dokusu insan ölçeğini aşmaktadır. Tıpkı karma işlevli binaların hakim olduğu bir şehir bizleri beklemektedir. Birey artık kendi isteği ile hareket etmemekte ve önceden yazılmış kurallara göre yaşamaktadır. Öngörülen planlamada, katılımcı tasarıma izin veren iki rekreatif alan bulunmaktadır. Kıyı ekmeni ve şu an atıl durumda olan Kartal taş ocağı, planlamada bir rekreasyon alanı olarak tanımlanmaktadır. Bu alan, kent yaşamına dahil olmak ve sosyal beceriler geliştirmek için birçok fırsat sunmaktadır. Proje kapsamında, Taş ocağının hem ekolojik hem de toplumsal dönüşüm sürecinde Kartal'daki kentsel dönüşüme karşı kışkırtıcı bir tutum sergilemesi amaçlanmaktadır. Tasarım alanı, kentin yasal boşluğu, kaçış noktası olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram, loophole projesinin ana sloganı olarak tanımlanmaktadır.

3. ÖDÜL | EVRİM ECEM SAÇMALI | ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

B.E.L.L.E.K. Z.E.M.İN.

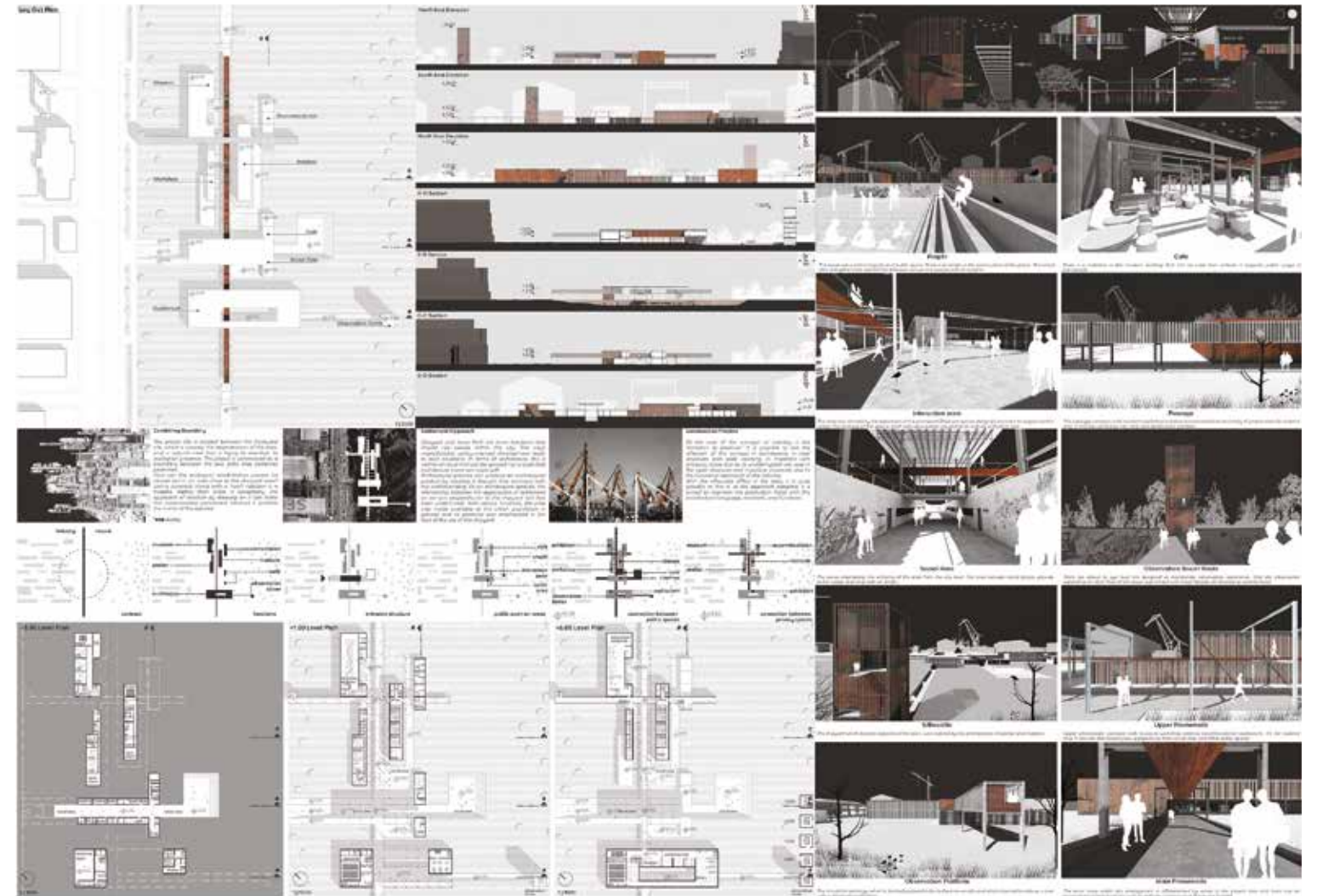
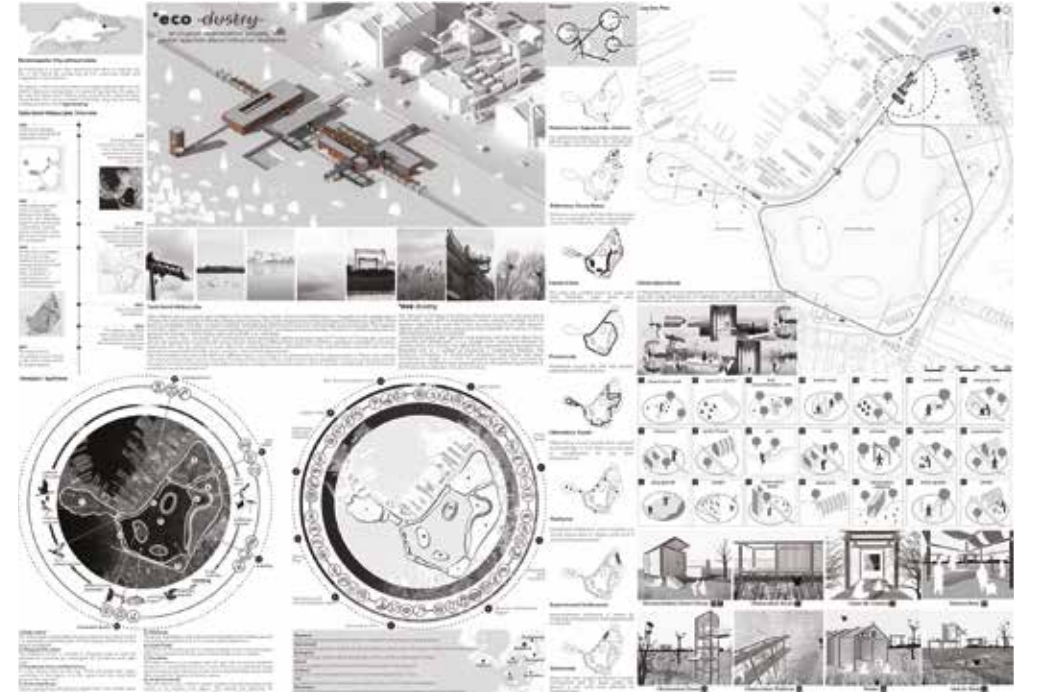
Üsküp kendi tarihi boyunca doğal ve yapay felaketlerden kaynaklanan apayrı bir kaos ve yıkım ortamına sahiptir. Üsküp halkı bugün bile kültürel kimlikleri hakkındaki siyasi tartışmalarla mücadele etse de bu coğrafyada gayri resmi ve resmi tarihi anımsatan, yeni ve eski yaşam düzeni ile yeni teknoloji yöntemlerini harmanlayacak esnek şehri inşa etmek mümkün müdür? Mimarlık, geçmişteki yıkıcı durumların, kolektif hafızanın bir dayanak noktası ve aynı zamanda fiziksel bir dayanak olduğu için toplumsal ve politik rolünü bir disiplin olarak kanıtlayabilir mi? Bu bağlamda öneri, felaketlerden kaynaklanan enkazları yöneterek şehrin çok katmanlı yapısını nasıl açığa çıkarabileceğini öngörüyor. Eğer şu ana dek şehir sahip olduğu enkazlardan beslenebilseydi nasıl görünürdü ve ne tür yapılar var olurdu?

MANSİYON | MEHMET KAYMAZ | YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ECO-DUSTY

Tuzla'nın kıyı kesimine tersanelerin kurulmasıyla, direkt olarak Kâmil Abduş Gölü'nün doğal dengesi dolaylı olarak ise göl çevresindeki sosyal yapısı bozulmaya başlamıştır. 17 milyon m2 olan proje alanını tanımlandırmak için; platformlar, rotalar, odaklar, strüktürler ve yapılar tasarlanmıştır. Alanının kullanımı sırasında hiyerarşisi birbirinden farklı olan mekanlar ile deneyim zenginleştirilmiştir. Oluşturulan mimari ile, konuyu ve süreci merak ettirerek alanının rejenerasyonu amaçlanmıştır. Ekolojik iyileşmenin yanında sosyal, ekonomik ve kültürel iyileşmeyle beraber alanın rehabilitasyonu planlanmıştır. Mimari tavır olarak tersane aksına dik bir aksta yerleşim yaklaşımıyla aradaki ilişki zayıflatılmıştır. Çeşitli fonksiyonlarla alanın geneli kentli tarafından kullanılabilir bir hale getirilerek, tersane kullanımı karşısında varlığı vurgulanmıştır.

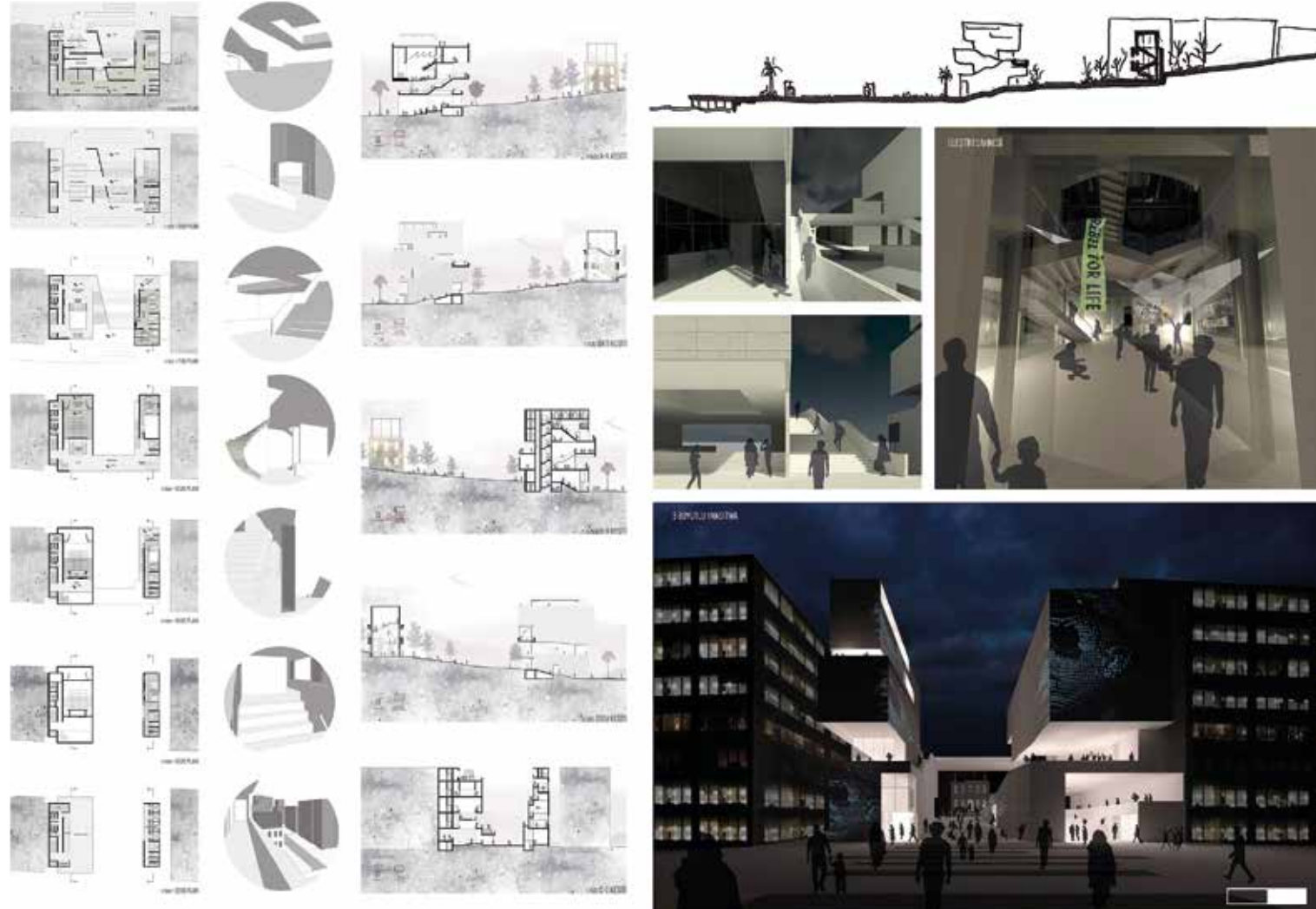
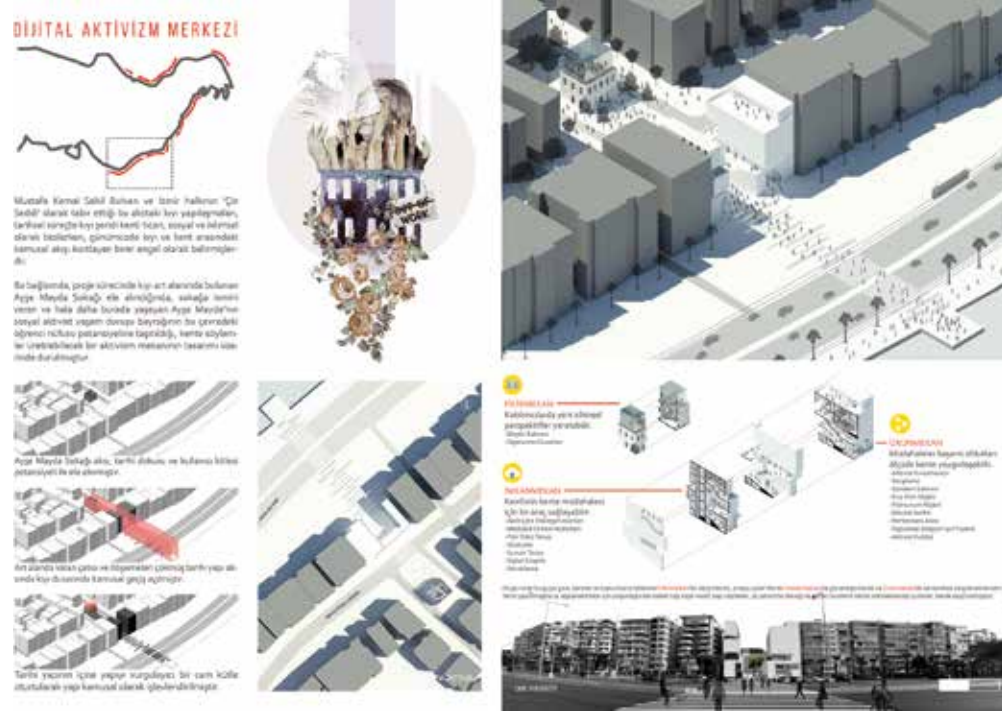
MANSİYON | BENGİ İNAK | DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

DİJİTAL AKTİVİZM MERKEZİ

Mustafa Kemal Sahil Bulvarı ve İzmir halkının 'Çin Seddi' olarak tabir ettiği bu akstaki kıyı yapılaşmaları, tarihsel süreçte kıyı şeridi kenti ticari, sosyal ve iklimsel olarak beslerken, günümüzde kıyı ve kent arasındaki kamusal akışı kısıtlayan birer engel olarak belirmişlerdir.

Bu bağlamda, proje sürecinde kıyı art alanında bulunan Ayşe Mayda Sokağı ele alındığında, sokağa ismini veren ve hala daha burada yaşayan Ayşe Mayda'nın sosyal aktivist yaşam duruşu bayrağının bu çevredeki öğrenci nüfusu potansiyeline taşındığı, kente söylemler üretilebilecek bir aktivizm mekanının tasarımı üzerinde durulmuştur.

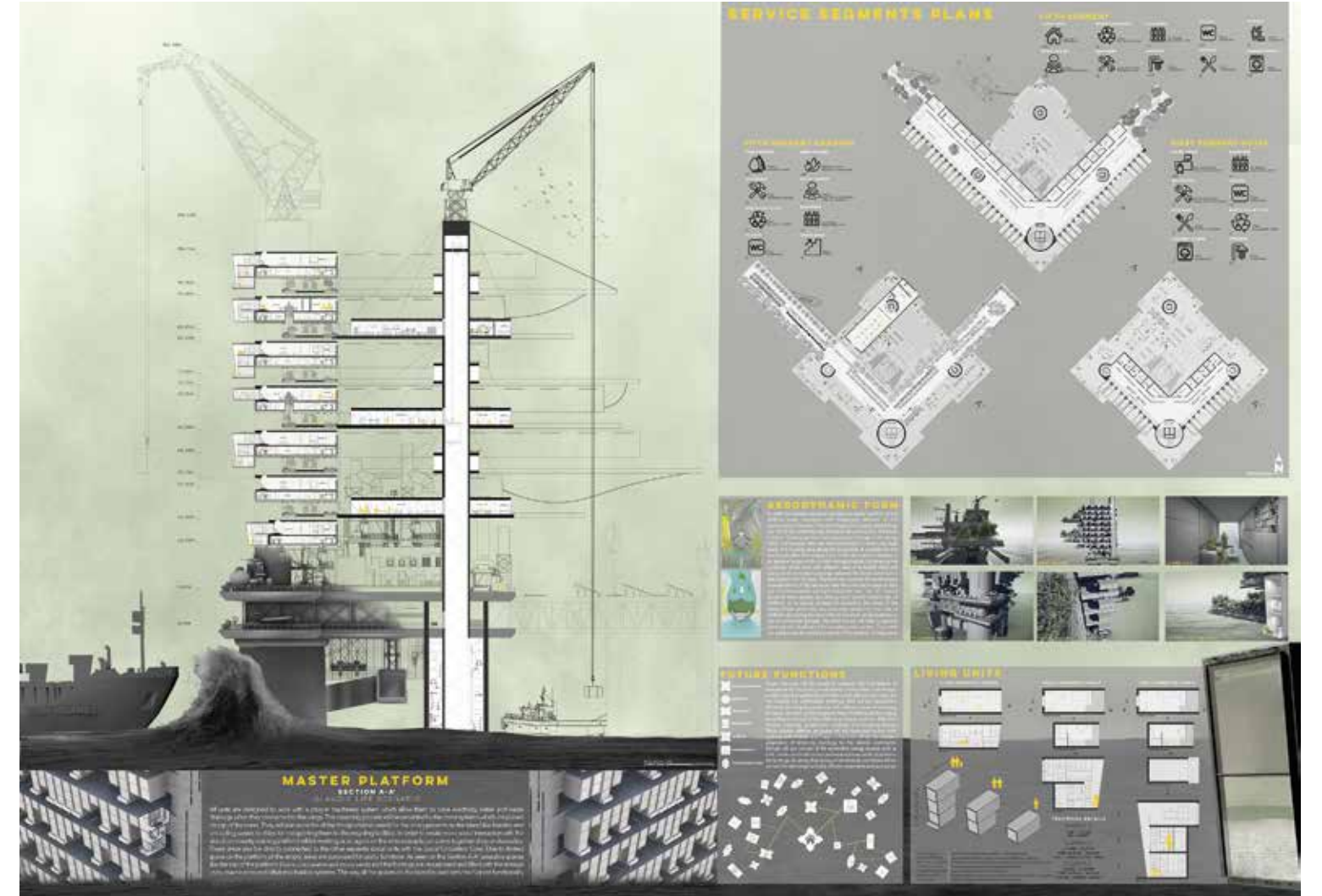
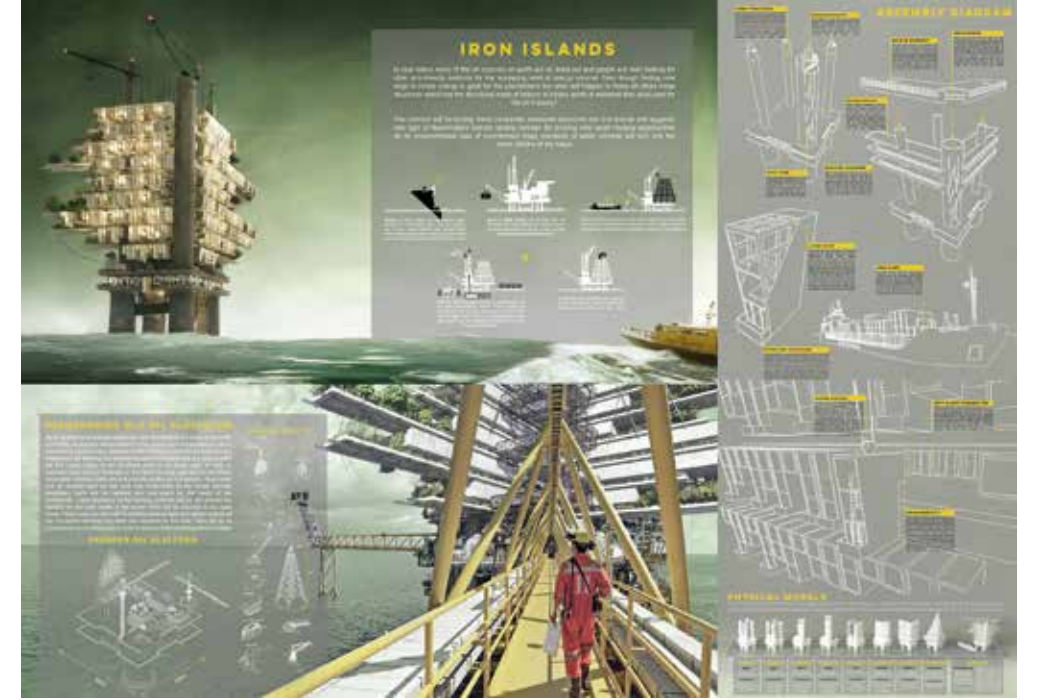
Dolayısıyla, kıyı art alanında bulunan çatısı ve döşemeleri çökmüş halde işlevlendirilecek bu tarihi yapının, kendi aksındaki kıyı duvarında açılan kamusal geçişin çeperlerinde oluşturulan kütlelerle vurgulanarak yitmekte olan kentsel değerlerin kentiye hatırlatılması hedeflenmiştir.

MANSİYON | SEYİT KOYUNCU | İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ

IRON ISLANDS (DEMİR ADALAR)

Yakın gelecekte dünyadaki petrol rezervleri kuruyacak ve insanlar artan enerji ihtiyaçlarını karşılamak için çevre dostu yöntemler aramaya başlayacak. Her ne kadar yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek doğa için iyi olsa da bir zamanlar petrol endüstrisine hizmet etmiş ve inşası milyarlarca dolara mal olmuş açık denizlerdeki mega yapılara ne olacak?

Bu konsept ile tamamen insan yapımı olan açık deniz platformları Demir Adalar'a dönüştürülerek yeni bir hipermodern ada toplumu önerisi sunulacak. Sosyal konut olanaklarını alışlagelmişin dışında bir bağlama uyarlayıp yeni bir ada toplumu oluşturularak bir zamanlar zenginliğin kaynağı olarak görülen bu terk edilmiş yapılar geleceğin mikro uluslarına dönüştürülecek.

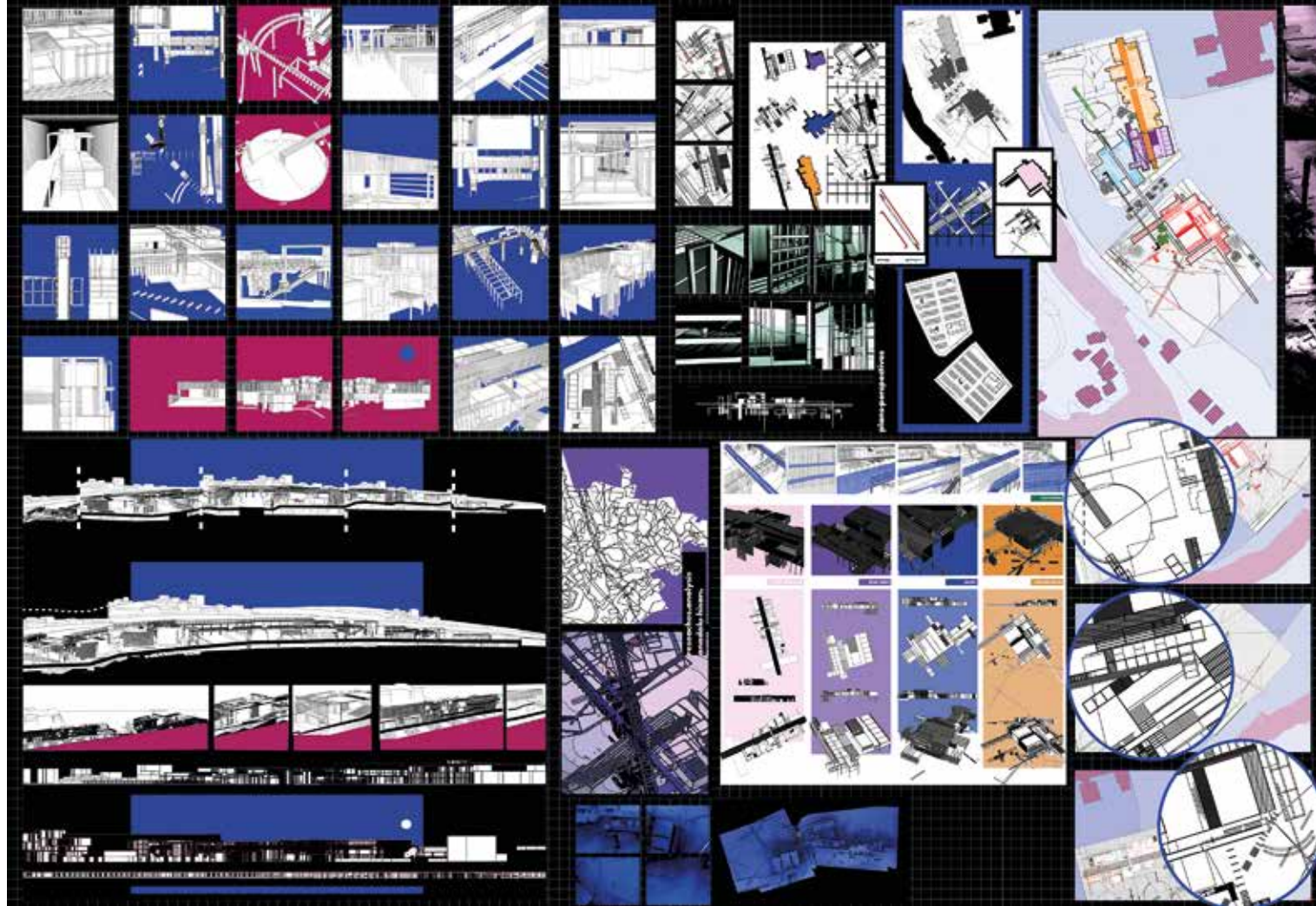
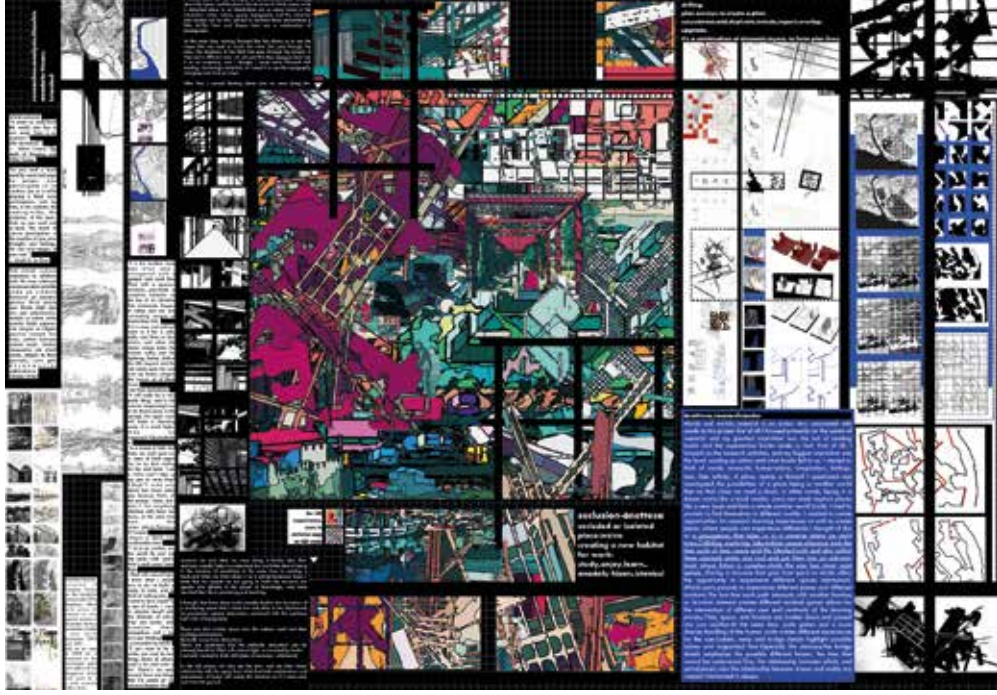

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ | ASLI GÜRBÜZ | KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ

ANETTESA - ARAŞTIRMA MERKEZİ ANADOLU HİSARI, İSTANBUL

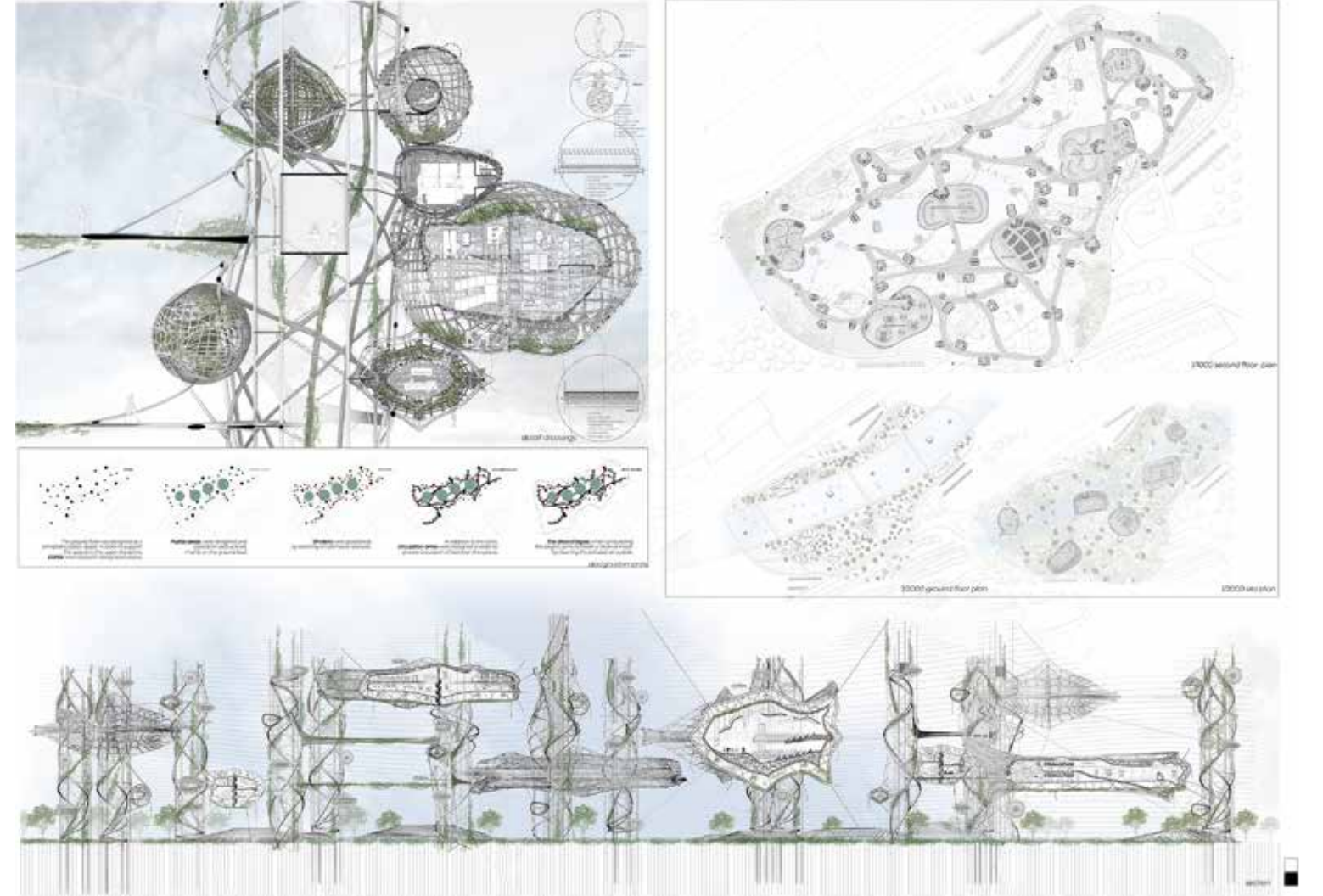
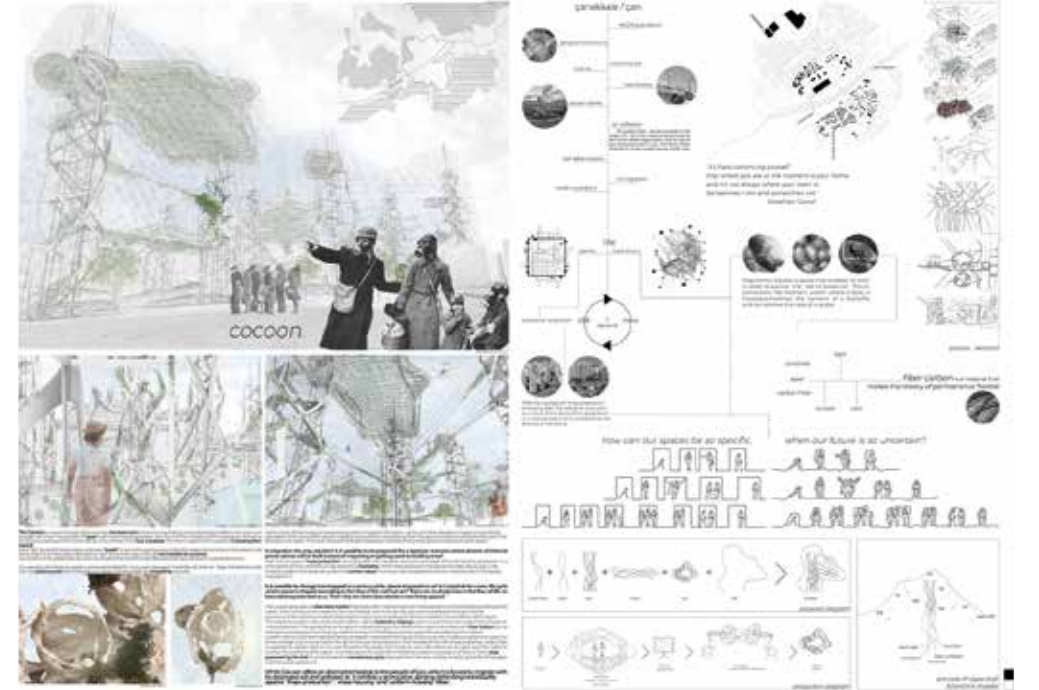
(İnziva, çekilme/kapanma, تنها, kuytu ve izole edilmiş)

Bir araştırma merkezini odak noktası olarak alan bu projede, her şeyden önce araştırma eylemine odaklı çalışılmış ve en büyük ilham kaynağı kitap okuma eylemi, kitapların hissettirdiği duygular ve yaşamamıza olanak sağladığı deneyimler olmuştur. Projenin tasarımının gelişmesinde Borges'in labirentlerinden, Calvino'nun kentlerinden, Derrida'nın zaman kavramından ilham alınmıştır. Bir kitap okuyucusu gibi, mekanın okunabilmesi, insanın zaman zaman kaybolması, kendine ait yeni keşiflerde bulunması, kendine bir dünya yaratması ve özellikle oranın kurgusunda da bir iz bırakması beklenmiştir. Araştırma merkezinin tasarımını bilinmeyen bir evrene geçiş sağlayan bir kapı gibi görülmüş ve keşişen, çarpışık, iç içe geçen, labirent gibi olan mekanlar hem zaman, boşluk ve hayat (yaşayış) döngüsüne referans vermesi sağlanmış olup hem de bu konseptleri bir çatı altında toplamıştır.

TEŞVİK ÖDÜLÜ | MELİKE KAVALLALI | MEF ÜNİVERSİTESİ

COCOON | ÇAN, ÇANAKKALE

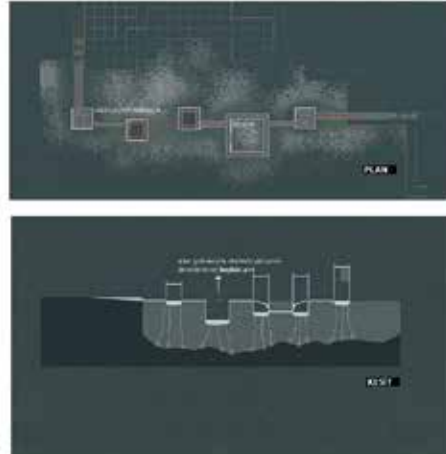
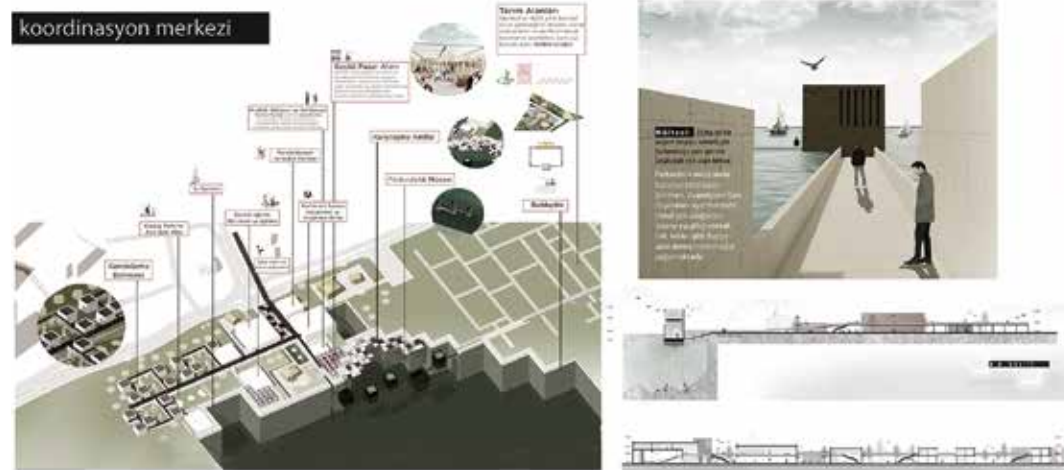
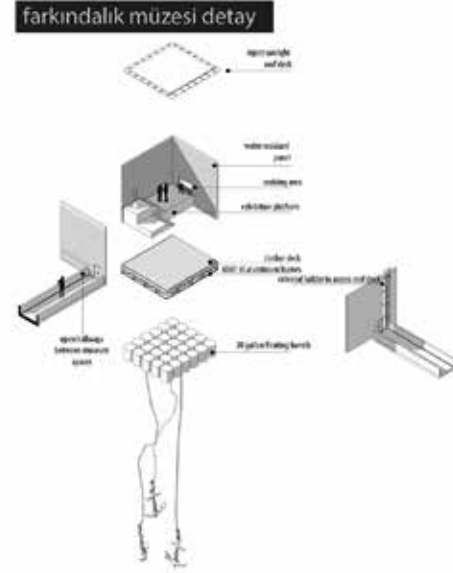
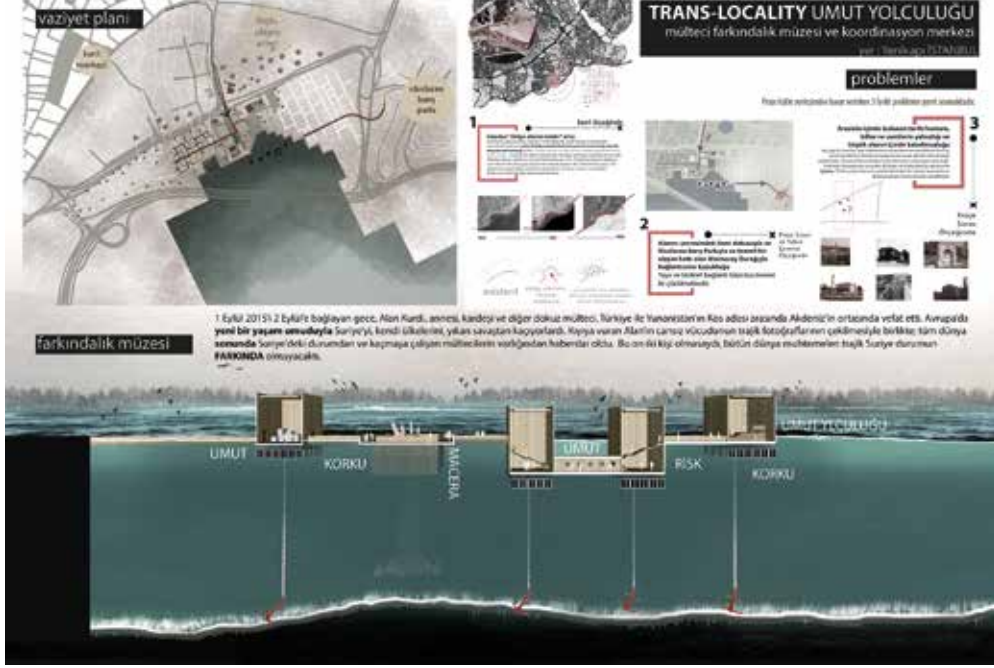
Yıllarca Osmanlı saray mutfağına ve Anadolu'ya hizmet etmiş verimli topraklarıyla, temiz havasıyla Çan, bilebilir miydi termik santraller ile zehirli bir toprağa dönüşebileceğini? Yıllarca tarım ve hayvancılıkla geçinen halkının, hayatta kalabilmek adına göç edeceğini bilebilir miydi? Koza, Çan insanına, mevcut sorunlar nedeniyle bölgeyi terk etmek ya da kalıp bölgenin olumsuz koşullarına göz yummak yerine, o sorunlarla baş eden kendi içinde var olup, her bireyin kendi habitatını yaratabildiği, bireyin hayat serüvenine göre azalıp çoğalabilen ihtiyaçlara göre şekillenen alternatif bir habitat öneriyor. Koza, tahrip edilmiş toprağı ve kirletilmiş havası ile göçe mecbur bırakılan Çan halkına alternatif bir habitat sunarken, insanlığa "seri üretim" "topluluk" "tek tip konut" başlıklar altında dayatılmış mekanlara karşı bireyselliği savunan provokatif bir başkaldırı sergiliyor!

TEŞVİK.ÖDÜLÜ | BEYZA PORTAKAL | İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

FARKINDALIK MÜZESİ VE KOORDİNASYON MERKEZİ

Trans - Locality Umut Yolculuğu: 1 Eylül 2015'i 2 Eylül'e bağlayan gece, Alan Kurdi, annesi, kardeşi ve diğer dokuz mülteci, Türkiye ile Yunanistan'ın Kos adası arasında Akdeniz'in ortasında vefat etti. Projenin Umut Yolculuğu fikri bu trajik hikayenin dünyada uyandırdığı farkındalık yankısından hareketle ortaya çıkmıştır. Farkındalık müzesinde bulunan enstasyon birimleri, ziyaretçinin tüm duyularını uyarmaktadır. Umut Yolculuğunun insana yaşattığı merak, risk, korku gibi duyguların deneyimlenmesini sağlamaktadır. Kent Ölçeğinde; İstanbul "dolgu alanlarındaki" artış İstanbul'da yapılan dolgu projeleri incelendiğinde sosyal donatı ve rekreasyon alanı olarak kodlanan pek çok dolgu projesinin kamu yararı kavramı kapsamında değerlendirilemediği açıktır. Kentli su ile alışık olduğu ilişkiyi kuramamakta. İçer çekilen kıyı bandı kentsel rekreasyon mekanları olarak geri kazandırılmıştır.

TürkSMD Üyeleri

Adnan Aksu - **AZAKSU MİMARLIK**
 Ahmet Yertutan - **ESSA PROJE DANIŞMANLIK**
 Ahmet Can Ersan - **ACE MİMARLIK**
 Ali Özerk - **ALİ ÖZERK MİMARLIK**
 Ali Aybars Acarsoy - **MONO MİMARLIK**
 Ali Fuat Tek - **TEKARAL MİMARLIK**
 Ali Osman Öztürk - **A TASARIM MİMARLIK**
 Alper Aksoy - **ALPER AKSOY MİMARLIK**
 Alper Tolga Perçinel - **PRO-GE MİMARLIK**
 Arif Balaban - **LEJANT MİMARLIK**
 Ayşin Sevgi Karakurt - **AYŞİN SEVGİ MİMARLIK**
 Aytaç Özen - **AYZEN DİZAYN**
 Aytekin İtez - **İTEZ MİMARLIK**
 Babür Ülgüner - **GRI MİMARLIK**
 Bahadır Kul - **BAHADIR KUL MİMARLIK**
 Berna Tanverdi - **BT MİMARLIK**
 Bilge Sezer - **BİLGE SEZER PROJE**
 Bozkurt Gürsoytrak - **BOYUT MİMARLIK'84**
 Burak Peri - **MAVİPERİ MİMARLIK**
 Celal Abdi Güzer - **CAG MİMARLIK ATÖLYESİ**
 Cem Altınöz - **ÖNCÜOĞLU MİMARLIK**
 Cengiz Kabaoglu - **KA-BA MİMARLIK**
 Cumhuriyet Keskinok - **KESKİNOK MİMARLIK**
 Damla Mercan - **DAMLA MERCAN MİMARLIK**
 Deniz Ceyhan Baykan - **BAYKAN MİMARLIK**
 Derya Koç - **SEBEN MİMARLIK**
 Eda Kutay - **EDA KUTAY**
 Ekin Çoban Turhan - **ERCAN ÇOBAN MİMARLIK**
 Ekrem Bahadır Çalışkan - **EBC MİMARLIK**
 Emre İmrik - **ATUS MİMARLIK**
 Enis Öncüoğlu - **ÖNCÜOĞLU MİMARLIK**
 Ercan Çoban - **ERCAN ÇOBAN MİMARLIK**
 Erkan Şahmalı - **GÜNARDA PROJE YÖNETİMİ**
 Erkut Şahinbaş - **ERKUT ŞAHİNBAŞ MİMARLIK**
 Eser Köken İşleyici - **OFİS 16 MİMARLIK**
 Evren Yiğit - **EVREN YİĞİT MİMARLIK**
 Filiz Cingi Yurdakut - **AURA DESIGN STUDIO**
 Gamze İlalan - **GAMZE İLALAN MİMARLIK**
 Gökhan Aksoy - **GÖKHAN AKSOY MİMARLIK**
 Gönül Tavman - **ÇATKI MİMARLIK**
 Gül Güven - **VEN MİMARLIK**
 Gülşah Kahraman - **KAHRAMAN MİMARLIK**
 Güneş Gökçek - **RGGA MİMARLIK**
 Hacer Ayrancıoğlu Yetiş - **AYRIM MİMARLIK**
 Haldun Ertekin - **MET MİMARLIK**
 Halime Özsüt Şenol - **ARTI PROJE**
 Hasan Özbay - **TH&İDİL MİMARLIK**

Hasan Okan Çetin - **SMAG**
 Hayri Anamurluoğlu - **TANART MİMARLIK**
 Heves Beşeli - **MOTTO MİMARLIK**
 Hilmi Güner - **HİLMİ GÜNER MİMARLIK**
 Hüseyin Keçeci - **MODÜL MİMARLIK**
 İlhan Kesmez - **HAYALGÜCÜ TASARIM**
 İlhan Selim Kural - **KURAL MİMARLAR**
 İsa Parlak - **ARTDE TASARIM MİMARLIK**
 İzzet Fikirlier - **ŞAHİNBAŞ FİKİRLİER MİMARLIK**
 Kaan Özer - **ATÖLYE 5 MİMARLIK**
 Kerem Yazgan - **YAZGAN TASARIM MİMARLIK**
 Levent Timurhan - **TİMÖZ MİMARLIK**
 Mehmet Soylu - **UZ MİMARLIK**
 Melih Gökaltı İpbüken - **İPBÜKEN MİMARLIK**
 Mete Öz - **UZ MİMARLIK**
 Mete Sezer - **MS BAŞKENT MİMARLIK**
 Mustafa Aytöre - **AYTÖRE GENÇ PROJE**
 Mustafa Selçuk - **MSA MİMARLIK**
 Mustafa Erkan Kaçar - **MAY YAPI TASARIM**
 Mürşit Günday - **GÜNDAY MİMARLIK**
 Necati İlgin - **ARDEKO MİMARLIK**
 Nesrin Yatman - **A. N. YATMAN MİMARLAR**
 Neşe İtez - **İTEZ MİMARLIK**
 Nuran Ünsal - **NURAN ÜNSAL / İLGİ KARAASLAN MİMARLIK**
 Nuri Kurtuluş Konur - **KONUR MİMARLIK**
 Onur Özkoç - **MOTTO MİMARLIK**
 Orçun Ersan - **ACE MİMARLIK**
 Orhan Uludağ - **ULUDAĞ MİMARLIK**
 Ömer Selim Vanlı - **MAVİ PROJE**
 Önder Kaya - **ÖNCÜOĞLU MİMARLIK**
 Özcan Uygur - **UYGUR MİMARLIK**
 S. Gökhan Büyükkılıç - **MONO MİMARLIK**
 Saadet Sayın - **SAY-KA MİMARLIK**
 Salih Erbor - **ERBORA MİMARLIK**
 Salih Zeki Salalı - **4M SALALI MİMARLIK**
 Seçkin Sezer Baydar - **SGB MİMARLIK**
 Selda Gümüşdoğrayan - **SELDA GÜMÜŞDOĞRAYAN MİMARLIK**
 Semra Teber Yener - **TEKTONİKA MİMARLIK**
 Sevdâ Özkan İmamoğlu - **OFİS 16 MİMARLIK**
 Sinan Erbuğ - **ERBUĞ MİMARLIK**
 Şükrü Ünal - **ŞMA MİMARLIK**
 Turgut Aygördü - **PRO-GE MİMARLIK**
 Turhan Mehmet Kayasü - **MTK MİMARLIK**
 Tülin Çetin - **TÜLİN ÇETİN MİMARİ TASARIM**
 Tümay Korucuoğlu - **KORUCUOĞLU MİMARLIK**
 Yakup Hazan - **HAZAN MİMARLIK**
 Yeşim Hatırlı - **HATIRLI MİMARLIK**

ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİ NEREYE

Üniversite Kurup Kampüs İnşa Etmekle Proje Başarılı Oluyor Mu?

2000 Yılı Öncesi Ve Sonrası Ne Yapılmış, Nasıl Yapılmış, Sonuçları Ne Olmuş?

MEHMET SOYLU

Ülkemizde, özellikle son 25 yılda üniversite eğitime erişimin kolaylaştırılması için yapılan tüm girişimler, birçok sorunu da beraberinde de getirmektedir. Hemen hemen Türkiye'nin her ilinde Üniversite kurulmuş bulunmaktadır. Şu anda Türkiye'de (KKTC'de olanlar dahil) 129 Devlet ve 73 Vakıf Üniversitesi olmak üzere toplam 202 üniversite mevcuttur. Bu derece yaygınlaşan yerleşkelerde eğitim mekânlarının fiziki, konfor kaliteleri ve projelerinin hangi yöntemle elde edildiğinin sorgulanması, mesleğimiz açısından ele alınması gereken konular arasındadır. Üniversite sayılarının artması nitelikli meslek insanı yetiştirmeyi de donanım olarak sağlayabiliyor mu? Bu sorunun yanıtı, kanımca, uzmanların bir araya gelerek tartışmalarından sonra verilebilecektir.

2000 Yılından günümüze kadar 71'i Devlet ve 53'ü Vakıf Üniversitesi olmak üzere toplam 124 Üniversitede eğitime başlanmıştır. 19 yıl gibi kısa bir zamanda bu kadar çok üniversitenin açılması sonucu üniversite yerleşke tasarımları konusunda mimarlık ortamının sahip olacağı deneyimin yanında, birçoğunda, Proje elde etme yöntemleri yanı sıra sürecin kapalı tutulması sonucu kaliteli mekânların ve yapıların tasarlanması fırsatı da kaçırılmış gözükmektedir. Bu durumun ortaya çıkması, ülke kaynaklarının ne kadar bilinçsiz ve plansız kullanıldığını göstermektedir. Söz konusu üniversite yerleşkelerindeki yapıların toplamı da dikkate alındığında kaynak kaybının çok büyük olduğu anlaşılabacaktır.

Son yıllarda tasarımı yapılan çok sayıda yerleşke projesinin bu bölümde yer alması için bu projeler Mimarlık bürolarından talep edilmiştir. İnşa edilip edilmediğine bakılmaksızın, proje hazırlama süreçlerinde yaşanan sorunları, işveren (vakıf yöneti-

mi, üniversite yönetimi, resmi kurum vb.) mimar ilişkileri ve bunların tasarıma etkisi üzerine düşünceleri, inşaat sürecine ilişkin deneyimleri ve doğal olarak üniversite yerleşkelerindeki kapalı ve açık mekânların fiziki ve konfor değerlendirmelerinin de bu bölümde yer alması hedeflenmiştir.

Bu bölümde, gerek yarışma, gerekse teklif ya da ihale yolu ile elde edilen üniversite yerleşkelerinin yer alması, nitelikli olanların ön plana çıkarılması amaçlanmaktadır. Burada yer alan projeler, müelliflerine ulaşılmış olanlardır. Müelliflerine ulaşılama-yan ya da müelliflerinden olumlu yanıt alınamayan projeler ne yazık ki bölüm için- de yer alamamıştır.

Devlet Üniversitesi Yerleşke projelerinin elde etme yöntemleri ele alındığında; karşımıza Yarışma, İhale ve TOKİ aracılığıyla elde edilenler çıkmaktadır. Bu anlamda süreçler kısaca incelediğinde;

2000'li yıllara kadar pek çok üniversitenin yerleşke (kampüs) planları çoğunlukla Üniversite Yönetimi tarafından, fakülte, yüksek okul, kütüphane, sosyal merkez vb. yapı projeleri yarışma yoluyla üniversite yönetimleri veya Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (BİB) tarafından elde edilmiştir. Yarışma ile elde edilen 46 üniversite yerleşkesi, yerleşke içinde yer alan fakülte, kütüphane, akademik merkez, spor salonu vb. binaların projeleri için de yaklaşık on beş yarışma BİB tarafından (çoğunluğu 1967-1975 yılları arasında) açılmıştır. Birçok yerleşke içi yapı ya da yapılar gurubu yarışmasının da Üniversite yönetimleri (Rektörlükler) tarafından açıldığını burada belirtmekte yarar vardır. Yukarıda bahsedilen yarışmalar içinde yedi adet Üniversite -Akademi Yerleşkesi projesi de yarışma yoluyla elde edilmiştir.

1930- 2004 yılları arasında açılan kampüs yarışma sayısı: 7
1930-2004 yılları arasında kampüs içi Fakülte, Yüksek Okul, Sosyal Bina vb. açılan yarışma sayısı: 39
2004 yılından günümüze kadar açılan üniversite master planı yarışması sayısı: 2

Yukarıda belirtilen yerleşkeler dışında 1995 yılında Mersin Üniversitesi yerleşkesi sınırlı yarışma yoluyla elde edilmiştir. İTÜ Ayazağa Yerleşke Master Planı ise İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde oluşturulan bir çalışma grubu tarafından 1971 yılında hazırlanmıştır. Bursa Üniversitesi (Uludağ) Master Planı ve bina projeleri ise teklif alma yöntemi ile elde edilmiştir.

2000 yılı öncesi kampüs master planı çalışmalarının birçoğunda üniversite programının oluşturulması, büyüklüklerin belirlenmesi gibi konularda, ilke ve kriterler bazında sistemli olarak uluslararası üniversite örneklerinin incelendiği, doküman araştırmalarının yapılmış olduğu görülmektedir.

2000 yılı öncesinde hazırlanan projelerin maket fotoğrafları ve vaziyet planları kısa açıklama notlarıyla okuyucuya sunulmaktadır.

2000'li yılların başından itibaren merkezi hükümet tarafından yarışma yoluyla proje elde etme yönteminin terk edilmeye başlanmasıyla birlikte BİB'nin kamu kurumları adına proje elde etme görevleri de azaltılmış ve 2007-2008 yılından itibaren de neredeyse sıfırlanmıştır. Bu girişimler sonucu kamunun bina ve proje elde etmeye yönelik deneyimli çalışan gücü ve proje kabul prensipleri de ortadan kalkmıştır.

Özellikle vakıf üniversitelerinde teklif alma ya da sipariş yöntemi ile proje elde etme süreci tamamlanmaktadır. Master planı hazırlanan vakıf üniversiteleri yerleşkeleri olduğu gibi, bütüncül bir yerleşke projesi olmayan, kent içindeki farklı bölgelerdeki mevcut yapılarda eğitime devam eden vakıf üniversiteleri de bulunmaktadır.

Yerleşke projelerinin yarışma dışında ve ortama kapalı bir sistemle elde edilmeleri, mimarlık ortamını deneyim olarak besleyemediği gibi, proje temininin de açık ve şef-

faf olmayan kısıtlı ortamlarda gerçekleştiği kanısını yaygınlaştırmaktadır. Özellikle son 15 yılda kurulan birçok devlet üniversitesinde master plan çalışmalarının nasıl başladığı ve sonuçlandığının şeffaf olmadığı görülmektedir. Bununla beraber yerleşke içi yapıların projelerinin her birinin ayrı ihale ile elde edildiği ve farklı mimarlık bürolarına projeler hazırlatıldığı somut bir durumdur. Bunun sonucunda Üniversite yerleşkeleri bütüncül olmayan mekân ve binaların tasarım dilinin yanında karmaşık yapılar bütününe dönüşmektedir. Yerleşke projeleri tasarımı sırasında inşaat programı ile üniversitenin gelişimi ve etaplama düşünülmediği durumlarda bu üniversitelerde mekânsal bütünlük sağlanamadığı için yerleşke genelinde dağınık yapı grupları bir karmaşa oluşturmaktadır.

Genel olarak, yeni kurulan üniversitelerde (kurucu akademik kadroya destek veren) inşaat emlak birimlerindeki yetersizliklerin proje elde etme yöntemlerinde ortaya koyduğu yetersiz performansların sonucu, TOKİ üzerinden sonuçlandırılan Üniversite yerleşke projeleri de olmuştur.

Yerleşkeler birçok yapı gurubundan ve mekânlar dizisinden oluştuğu için, maddi kaynak ve yönetim sürekliliklerindeki kopukluklar sonucu bunların tek defada ya da tek program dahilinde inşa edilmeleri mümkün görülmemektedir. Akademik yerleşkeler, gerçekleştirmeleri bir program dahilinde zamana yayılması gereken yapılar bütünüdür. Bu nedenle projedeki etaplama programı kadar inşaat sürecinin yönetimi ve bu süreci yöneten yöneticilerin de bilinç düzeyi ve kalite anlayışları önem kazanmaktadır. Birçok yerleşkenin inşaat sürecine tasarımcı mimar dahil edilmediği için yapı ve mekân gerçekleştirmeleri kaliteli sonuçlar ortaya koyamamaktadır. Bir yerleşkenin inşaatının tamamlanma süresinin çok uzaması da beraberinde birçok sorunlar getirmektedir. Tüm devlet kurumlarında olduğu gibi üniversite yönetim ve teknik kadrolarının değişmesi de kurumsal sürekliliği kesintiye uğratacağı için yapıların ve mekânların gerçekleşmesi de tesadüflere bağlı kalmakta ya da yapıların uygulanmasından vazgeçilmektedir.

Bu bölümde genel bir fikir sahibi olmak için, üniversite yerleşkesi tasarımı yapan mimarlardan;

- Yerleşke projelerinin elde edilış yöntemlerini,
- Projeleri yarışma ile elde edilenleri,
- Yerleşkelerin kent içinde ya da dışında olmasını,
- Tasarımını yaptıkları bir yerleşke projesinin hazırlama ve inşaata ait tüm süreçlerini, değerlendirmeleri istenmiştir.

Uzun zamandır ön çalışmaları devam eden bu dosyadaki içeriğin okuyucuya bazı soruları yeniden sormalarını sağlayacağını ve yeni değerlendirmelere yönelteceğini ummaktayız.

* Mimarlar Odası, Mimarlık dergisi yarışmalar dizininden alınmıştır.

Üniversite Kampüslerinin Tarihçesine Kısa Bir Bakış

KUMRU ALPAYDIN

Günümüzde, üniversite eğitim, sosyal, idari ve destek yapılarının bir arada bulunduğu alanları tariflemek için kullanılan "kampüs" sözcüğünün, etimolojik kökenini Proto-İtalya'dan aldığını ve "düz arazi, tarla" anlamına gelen "kampe" sözcüğünden geldiği düşünülmektedir. İlk kez 1774 yılında, New Jersey Üniversitesi'nin (şimdiki Princeton Üniversitesi), orijinal binası ve onu komşu kasabadan ayıran alan için kullanılmıştır. (1) (Fotoğraf 01)

Kampüs geleneği ise; sözcüğün kullanılmasıyla ilgili olarak, din ya da mezhep eksenli birlikteliğin güçlü bağları ile kurulmuş eğitim kurumları bulunuyordu.

Avrupa'da, Orta Çağ'da öğrenci ve öğreticilerin beraber yaşadığı ve çalıştığı, dönemin ruhuna uygun olarak, din ya da mezhep eksenli birlikteliğin güçlü bağları ile kurulmuş eğitim kurumları bulunuyordu.

İtalya'da 1088 yılında kurulan Bologna Üniversitesi, İspanya'da 1218'de kurulan Salamanca Üniversitesi, 1222'de İtalya'da kurulan Padua Üniversitesi, 1240'ta İtalya'nın Toskana Bölgesi'nde kurulan Siena Üniversitesi, 1257'de Paris'te kurulan Sorbonne Üniversitesi ve 1290'da Portekiz'de kurulan Coimbra Üniversitesi, Orta Çağ'da kurulan Avrupa Üniversitelerinin en köklü olanlarıdır. Hemen hepsi, sınırları içinde güçlü bir kilise ve büyük bir kütüphane barındırıyordu. Dini kurumların üniversiteler üzerindeki güçlü etkisini ortaya koyarcasına 1303 yılında Roma'da kurulan La Sapienza Üniversitesi ise, Papa VII. Bonifacio'nun emri ile kurulmuştur. (Fotoğraf 02)

İslam coğrafyası, medreselerde dini eğitim verirken, bir vakıf hamiliğinde, eğitici ve öğrencilerin masraflarının karşılanması, binaların bakımının yapılabilmesi amacı ile belli bir bölgede bir araya gelmiş yapılarda toplanıyordu.

970 yılında Kahire, Mısır'da kurulan Al-Azhar Üniversitesi, 1961 yılına kadar resmi anlamda üniversite sıfatını alamamış olmasına rağmen, İslam hukuku, Arap Dili ve ilahiyat konularında kampüsünün sınırlarında eğitim veren en eski kurumlardan biriydi. (2) (Fotoğraf 03)

Budist viharaları, bilgiye ulaşma ve aydınlanma niyetiyle eğitim ve öğretime dini ev sahipliği yapıyor, geliştiği coğrafyanın zorluğu, adanma ve teslim olma fikrinin yüceltilmesi ile genç Budistlerin topluca eğitim aldığı ve yaşadığı alanlara dönüşüyorlardı. (Fotoğraf 04)

Amerika Birleşik Devletleri'nde kolej kampüslerinin tarihi ise 1636'da Harvard Üniversitesi'nin kurulması ile başlıyordu. Erken koloni üniversiteleri olarak anılan, Harvard, William & Mary, Yale ve New Jersey Üniversiteleri, İngiliz ve İskoç atalarını model olarak geliştiriyorlardı. (3) (Fotoğraf 05)

Bu ilk Amerikan üniversiteleri, farklı Hristiyan mezheplerine bağlıydı. Kiliselerin finansörlüğünde ve hamiliğinde kurulan üniversiteler, bu dini bağ yüzünden mimariden yer seçimine, kampüs içindeki dini tesislerin güçlülüğüne kadar pek çok konuda benzeşiyordu.

İlk İngiliz üniversitelerinden olan Oxford ve Oxford'dan ayrılan akademisyenler tarafından kurulan Cambridge Üniversitesi, seküler dünyadan ayrılmak niyetiyle manastır yerleşim modellerini ve mimarilerini örnek alarak geliyordu. Bu kapalı yapılaşma, alan açısından da verimlilik oluşturuyordu. Savaş ya da toplumsal karışıklık dönemlerinde de bu kapalı düzen, üniversitelere avantaj sağladı. (4)

Birbirine komşuluğu, çağımızın dijital sınırsızlığı ve globalleşmesi ile kıyaslanamayacak kadar uzak olan tüm coğrafyalarda, üniversite kampüslerinin oluşmasındaki temel motivasyonu inanç birliği etrafında eğitim modeli geliştirmekte bulunduğunu görüyoruz.

Tarih aynı inancı paylaşan insanların ve kurumların oluşturduğu ekonomik birlik içinde eğitimi finanse etmek, inanca uygun insan yetiştirmek ve fikir üretmek konusunda çok etkili bir çözüm üretmiş gibi görünüyor: Kampüsler.

Tarihsel olarak, üniversiteler hem dini hem

de akademik kurumlardı. Ancak bu durum, İngiltere'nin ilk laik üniversitesi olan University College London (UCL) 'nin kurulmasıyla değişti. (Fotoğraf 06)

1826 yılında kurulan UCL, web sitesinde bizleri "Disruptive thinking since 1826" (1826'dan beri ezber bozan düşünme) sloganıyla karşılamaktadır. (5) UCL, Birleşik Krallık'ta herhangi bir dini kökene sahip öğrencileri kabul eden ve siyaset açısından ifade özgürlüğünü vurgulayan ilk yüksek öğretim kurumuydu. Kuruluşundaki bu ilerici tutum, dönemin ve öncellerinin tüm ezberlerini bozmaya fazlasıyla yetiyordu.

Fotoğraf 01

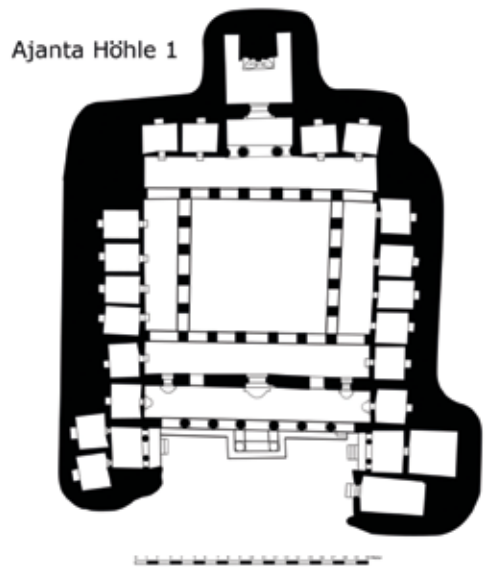

Fotoğraf 02

Fotoğraf 03

Üniversite "laik kurum" kimliğini halen "bireylerin inançlarını açık ve cesaret verici bir ortamda yaşamaya özgür oldukları bir topluluk" olarak tanımlıyor. Kent merkezinde, başka üniversiteler, müzeler, kent parkları ve pek çok başka kültürel ve tarihi yapının komşuluğunda kendine yer bulan UCL, öğrencilerine kampüs içinde kapsamlı dini tesisler sunmak yerine, onları yerel topluluk içindeki mevcut tesisleri keşfetmeye ve kullanmaya teşvik ediyor. İfade ve inanç özgürlüğü kavramlarını benimsemiş bu kurum, tarihi boyunca pek çok kez, çeşitli dini topluluklar karşısında, bir eğitim kurumunun öğrencilerine dini tesis sağlamaması kararını savunmak zorunda kalmış ve sınırlı finansal kaynakların, kent içinde bulunabilecek olanaklar için harcanmaması konusunda tutarlılığı ile bu tartışmaları sonlandırmıştır.

Fotoğraf 04

Fotoğraf 05

Fotoğraf 06

Liberal ve seküler kuruluş kararıyla önemli diğer bir üniversite de 1802 yılında, fıkırsel alt yapısı ABD'nin üçüncü başkanı aynı zamanda felsefeci, mimar ve hukukçu olan Thomas Jefferson tarafından atılan Virginia Üniversitesi'ydi. Jefferson, bu yeni üniversitenin konseptini; "yeni üniversite koşullarımızın gerektireceği ve fakültelerimizin buluşacağı en geniş ve liberal ölçekte olmalıdır, diğer eyaletlerden yetenekli öğrencileri de bilginin fincanından bir yudum içmek etkilemelidir" diye anlatıyordu. Virginia, William & Mary Üniversitesi'ne de ev sahipliği yapmasına rağmen, bu üniversitenin dini kimliği, Jefferson'un üniversitenin mezunlarına olan güvensizliğini açıkça beyan etmesine sebep oluyordu.

1819 yılında yapımına başlanan kampus, Jefferson tarafından "Academical Village" (Akademik Köy) olarak nitelendiriliyordu. Çok geniş bir dikdörtgen avlunun (Quadrangle) etrafında yer alan 10 adet "pavyon", birbirlerine mütemadi bir kolonad ile bağlanıyor binalarda sınıflar ve öğretim üyelerinin odaları, arka sırada öğrencilerin kalacağı "yurtlar" ve en arkada da bahçeler ve tarım alanları bulunuyordu. Ortadaki rotunda da o zamana göre çok laik bir tımla kilise yerine kütüphane yerleştirilmişti.

Dinin siyaset ve toplumla ilişkisi, modern dünyada kamu politikası ve uluslararası ilişkilerin ön saflarında bulduğumuz tartışmaların çoğunu şekillendirir. Üniversiteler bu eğilime bir istisna değildir. Yakın tarihimizin, kent içi üniversiteleri, seküler tartışmaların, toplum yaşantısını ve kent biçimlenmesini manipüle ettiği dönemlerde ortaya çıkmıştır. Sosyal devlet politikalarının yükseldiği dönemlerde, üniversiteler dini hamiliğe ihtiyaç duymadan devlet eli ile fonlanır hale gelmiş ve görece bağımsızlaşmışlardır. Dini bağları zaıfılaşan eğitim kurumları, herhangi bir dini görüşün önerdiği yaşantıyı olumlama bağından da kurtulmuş ve yer seçimi konusunda, diğerleri ile arasında sınır çizme zorunluluğu, önceliğini kaybetmiştir.

Artık kentler, üniversiteler için, heyecan verici keşif alanları olmuş, entelektüel bilgi kent yaşantısını ve toplumsal hayatı dönüştürmeye gönüllü hale gelmiştir.

Öğrenci hareketlerinin, dünya siyasi tarihini de şekillendirdiği dönemlerde, kent içi üniversitelerinin toplumsal nabızı her daim yüksek tuttuğunu, toplumsal hayatı biçimlendiren politik duyarlılığı canlandırdığını görüyoruz. Bu dönemlerde kampüs üniversiteleri de fiziki sınırlarını değiştirmeseler bile etki sınırlarını kente doğru sürekli geliştirme niyetinde olmuşlardır. Kampüs üniversitesi / kent içi üniversite kavramları bu dönemde bolca tartışılmış, kaynakların etkin kullanımından, güvenlik konusuna, erişilebilirlikten, disiplinler arası etkileşime, pek çok ana başlık etrafında her iki yer seçiminin de hem destekleyenleri hem de karşıt görüşleri oluşmuştur.

Kampüs üniversiteleri ve kent içi üniversiteler ayrımı bugün güncelliğini neredeyse kaybetmiş görünüyor. İnternetin hayatımıza girişi ile üniversitelerin fiziki sınırları temsili bir ifadeden öteye gitmezken, sanal kampüsler ve uzaktan eğitim, üniversite fiziki mekanlarından beklentiyi de değiştiriyor.

"Akıllı büyüme", "esnek planlama stratejileri", "bilinmeyen geleceğe uyumlanma", "kente entegrasyon becerisi", "verimli karma kullanım stratejileri", "kamuya açılma esnekliği", "yüksek bireysel ve grup mobilitesi", "sosyal etkileşim", "sürdürülebilirlik" ve "azaltılmış güvenlik riskleri" üniversitelerin fiziki mekanları için yeni beklentilerin ana başlıklarını oluşturuyor. Güncel eğilim; insancıl, toplum merkezli ve yeni ve gelecekteki öğrenme yollarına ilham veren bir çerçeve oluşturmak. Bu eğilim ekseninde, üniversiteler, çağımız insanının "ömür boyu öğrenme" talebini de görmezden gelemeyerek kentlere her yaş ve gruptan kullanıcıyı kucaklamaya hazır, 24 saat yaşayan, yeni kamusal alanlar olarak ekleniyor.

Sosyal, ekonomik ve teknolojik trendler üniversitelerde ne öğrenileceğini belirlerken, bir önceki yüzyıla kıyasla öğrenci çeşitliliğinin (farklı etnik ve kültürel arka planlardan gelen öğrenciler) artması, nasıl öğrenileceği konusunda da yeni eğilimleri ve modelleri gündeme getiriyor. Üniversite eğitiminin fiziki mekanı bütün bu konulara aynı anda cevap bulmaya çalışarak dönüşüyor.

Peki gelecekte, üniversite kampüsleri neye benzeyecek?

Dünya Ekonomik Forumu tahminlerine göre; bugün ilkökulda okuyan çocukların %65'i gelecekte, bugün var olmayan iş türlerinde çalışacak. Bu öngörüyle; gelecekte eğitimin neye benzeyeceğini söyleyen herkesin yanılıyor olduğunu söylemek çok da iddialı olmayacaktır.

Arup Öngörü, Araştırma ve Yenilik'in, Haziran 2018'de yaptığı Campus of the Future isimli yayında, geleceğin öngörülemezliğine

yapılan vurgu ile "A Future Proof Campus" (Geleceğe Dayanıklı Kampüs) başlığı altında, geleceğin kampüsünün en önemli özelliğinin esneklik olduğu vurgulanıyor. "Bilinmeyen

geleceğe uyumlanma" kaygısı, bugün bile en önemli konularımızdan biriyken, Post-darwinist bir yaklaşımla, gelecekte hayatta kalanların en esnek olanlar olduğunu söyleyebiliriz.

Geleceğin kampüsünün yüzleşeceği pek çok çevre ve enerji sorunuyla mücadele ediyor oluşunu tahmin etmek de çok zor değil. Gerisi ise; hepimiz için heyecan verici bir sürpriz!

REFERANSLAR

- (1) "Campus (n.)". Online Etymology Dictionary. (16/11/2019 tarihinde erişilmiştir) <https://www.etymonline.com/word/campus>
- (2) <https://www.britannica.com/topic/al-Azhar-University> (02/12/2019 tarihinde erişilmiştir.)
- (3) "ColonialColleges" Wikipedia.(21/11/2019 tarihinde erişilmiştir) <https://www.wikizero.org/index.php?q=aHR0cHM-6Ly9lb3JlI2tpcGVkaWEub3JnL3dpc2Q29sb25p-YWxfY29sbGVnZXNM>
- (4) "History of college campuses and architecture in the United States" Wikipedia.(25/11/2019 tarihinde erişilmiştir.) <https://www.wikizero.org/index.php?q=aHR0cHM-6Ly9lb3JlI2tpcGVkaWEub3JnL3dpc2Q29sb25p-YWxfY29sbGVnZXNM>
- (5) <https://www.ucl.ac.uk/>
- (6) Clayton M. Christensen, Michael B. Horn, Curtis W. Johnson
Disrupting Class:
How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns (2008)

FOTOĞRAFLAR

- (1) Cannon Green, with Nassau Hall in the background. Quantockgoblin 18:17, 2 December 2006 (UTC) <https://www.wikizero.org/index.php?q=aHR0cHM6Ly-91cGxvYWQud2lraW1lZGlhLm9yZy93aWtpcGVkaWEv-Y29tbW9ucy9kL2QzL1ByaW5jZXRvbl9Vbml2ZXJ-zaXR5X05hc3N1YS5qcGc>
- (2) Some of the University of Coimbra buildings, September 2019
Peter K Burian 5:49 , 12 September 2019
- (3) <https://www.islamiclandmarks.com/egypt/al-azhar-university>
- (4) Grundriss Höhle 1 Ajanta <https://www.wikizero.com/en/File:GrundrissAjantaHoehle1.jpg>
- (5) Harvard business school Massachusetts 4k prores drone shot
Felix Mizioznikov
- (6) <https://london.ac.uk/ways-study/study-campus-london/member-institutions/ucl>

İLGİLİ LİNKLER

- <https://www.independent.co.uk/student/student-life/should-universities-provide-faith-facilities-on-campus-8220824.html>
- <https://www.interiorsandsources.com/article-details/articleid/22671/title/trends-driving-campus-master-planning>

2000 Yılı Öncesi Kampüsler

ERZURUM ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 1.000.000 m² (Yaklaşık)
Yarışma Yılı: 1956
Proje Elde Etme Yöntemi: Yarışma
Yarışmayı Açan Kurum: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
Mimarlar: Enver Tokay, Hayati Tabanlıoğlu, Ayhan Tayman, Behruz Çinici

1956 Yılında Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından açılan uluslararası mimari proje yarışması 1956 yılında sonuçlanmıştır. Tamamlanan uygulama projelerinden sonra, binaların inşaatına 1958 yılında başlanmıştır.

Köklü bir kültür geleneğine sahip Erzurum kentinde Atatürk'ün işaretleriyle 1956 yılında üniversite kurma faaliyetleri açılan uluslararası yarışma ile gerçekleştirme aşamasına gelmiştir. Üniversitenin kuruluş amacı, Doğu Anadolu Bölgesi'nde kültürel kalkınmanın ve bilimsel araştırmanın geliştirilmesi olarak belirlenmiştir.

Kampüs alanı batıdan şehre ulaşan karayolu ve tren yolunun güneyinde bulunmaktadır. Şehrin Cumhuriyet meydanına bağlanan bir ana yol, üniversitenin ana yaya ve araç trafiğine imkân sağlamakta ve sitenin merkezinde bir terminüs teşkil ederek düğümlenmektedir. Kent-üniversite bağlantısında önemli olan bu ana yola göre yerleşke için yapı gruplarının tarifi şöyledir:

1. Ana yolun güneyinde şehir sınırından yeşillikler ile ayrılmış lojmanlar yer almaktadır.

2. Terminüs kilidinden batıya doğru esas kampüs uzanmaktadır. İdare ve öğretim binalarına bir çevre yolu ile ulaşılmaktadır. Yayılar ise vasıta trafiğinden rahatsız olmadan kampüsün monümental allesinde seyredilecek, muhtelif idari ve öğretim binalarının çevrelediği bir mekan "üniversite atmosferi"ni sağlayacaktır. Kampüsün batısında çevre yolunun dışında büyük tarım sahalarına ihtiyacı olan Ziraat Fakültesi yer almaktadır.

3. Terminüsün doğusundan batıya uzanan arazide Talebe Yurtları ve Menza bulunmaktadır.

4. Terminüsün doğusunda talebe yurtları ile öğretim üyeleri lojmanları arasındaki sahada Spor Tesisleri tertiplenmiştir.

1958 yılında yol, alt yapı, ışıklandırma işleri ile inşaaata başlanmıştır. Kampüs içindeki binalardan dokuz adedi yarışma yoluyla elde edilmiştir.

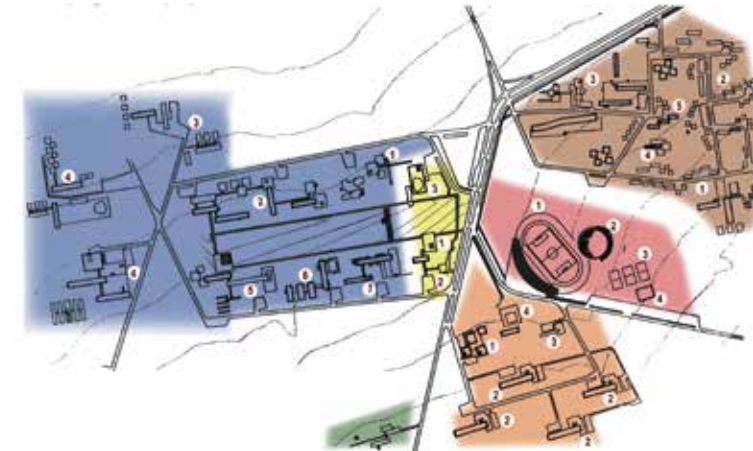
*Mimarlar Odası, Mimarlık Dergisi 1965 /01 (15)

Mevcut Durum

Mevcut Durum

Yarışma Aşamasındaki Vaziyet Planı

Fakülte Bölgesi

1. Güzel Sanatlar Fakültesi
2. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi
3. Ziraat Mühendisliği
4. Ziraat Fakültesi
5. Fizik Binası
6. Kimya Binası
7. Sosyal İlimler

Merkez Bölge

- A. Meydan
- B. Personel Lokali
- C. Rektörlük
- D. Cami
- E. Çarşı
- F. Mediko
- G. Kütüphane
- H. Kongre Merkezi
- İ. Merkezi Yemekhane

Yurtlar Bölgesi

1. Erkek Talebe Yurdu
2. Kız Talebe Yurdu
3. Acil Servis
4. Talebe Lokali

Spor Bölgesi

- 1.Stadyum
- 2.
3. Tenis-Voleybol Sahası
4. Kapalı Salon

İkamet Bölgesi

1. Akademisyen Lojmanları
2. Personel Lojmanları
3. Çarşı
4. İlkokul
5. Park

İtfaiye Bölgesi

EGE ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 3.450.000 m²

Yarışma Yılı: 1959

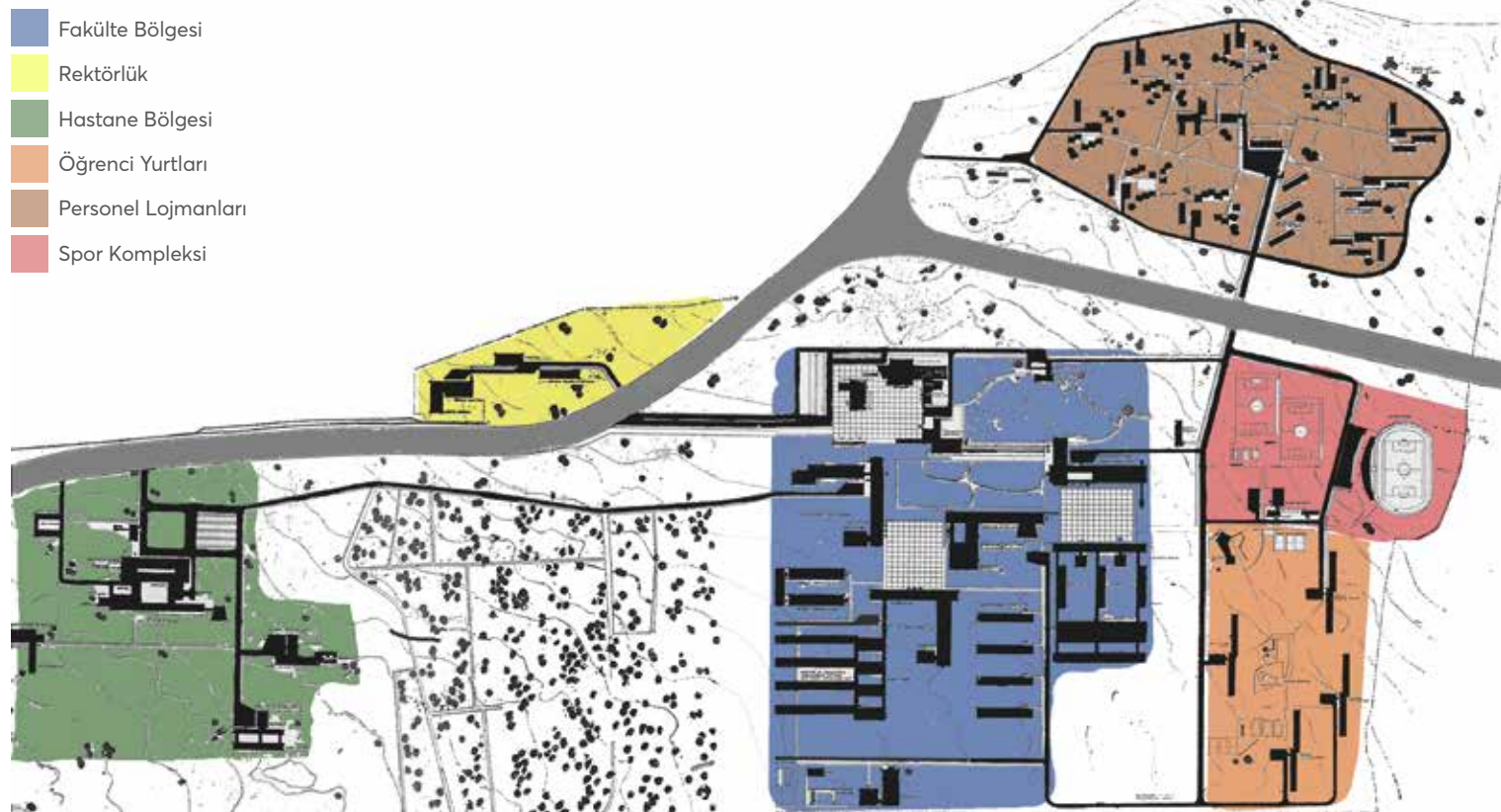
Proje Elde Etme Yöntemi: Yarışma

Mimarlar: Perran Doğancı, Yılmaz Ergüvenç, Kadri İlal, Zafer Koçak

ODTÜ ile birlikte daha sonra model alınacak olan ve sık üretilen bir kampüs modelinin ilk örneklerinden olması nedeniyle Ege Üniversitesi kampüs tasarımı kararları önemlidir. 1959'daki kampüs tasarımı projesi yarışmasını Perran Doğancı ve ekibi kazanmış ve üniversite yerleşkesi kentin dışında, bütün fakültelerin bir arada olduğu kendi kendine yeten bir şehir gibi kurgulanmıştır. İki ayrı zon olarak kurgulanan kampüsün batı kısmında hastane ve Tıp Fakültesi birimleri kampüsün doğu kısmındaki diğer fakültelerden ayrılmıştır.

Mevcut Durum

Kampüsün ana girişi, fakültelerin olduğu doğu kısmına bağlanmaktadır ve her fakülte kendi içinde avlular çevresinde kümelenmektedir. Fakülte binalarının insan ölçeğindeki avlu ya da plazalar etrafında toplanması ve kütüphane ve kafeteryaya yakın konumlandırılması projenin ana kararlarından bazılarıdır (Arkitekt, 1959).

Ege Üniversitesi kentin çeperinde ve Bornova merkeze on dakikalık yürüme mesafesinde

345 hektar üzerine yayılmış 14 fakülte, 9 enstitü, konservatuar ve hastaneyi tek kampüste bir araya getiren küçük bir şehir şeklindedir. Üniversiteye giriş beş farklı kapıdan sağlanmaktadır.

Kampüs içinde yer alan binalardan dört adet yarışma yoluyla elde edilmiştir.

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 8.000.000m²

(Üniversiteye ait toplam açık alan 45.000.000m²)

Yarışma Yılı: 1961

Proje elde etme yöntemi: Yarışma

Yarışmayı Açan kurum: Üniversite Yönetimi

Mimarlar: Altuğ - Behruz Çinici

Üniversite, Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü" adıyla 1956 yılında eğitime başlamış; 1957 yılında "Orta Doğu Teknik Üniversitesi" adını almıştır. 1959'da düzenlenen uluslararası proje yarışmasında Dr. Turgut Cansever, Ertürk Yener ve Mehmet Tataroğlu'dan oluşan Türk ekip birinci olmuş ancak yerleşkenin nereye kurulacağı hâlâ tam olarak belirlenmediği için proje askıya alınmıştır. 1959 yılında bugünkü yerleşkesinin yerleşim planı 1961 yılında açılan, ulusal proje yarışması ile elde edilmiştir. Yarışmayı kazanan Altuğ ve Behruz Çinici'nin projeleri doğrultusunda yerleşkenin inşasına 12 Mayıs 1961 yılında Mimarlık Fakültesi binası ile başlanmıştır. Binaların inşaatlarının tamamlanması 1970'li yılların sonuna kadar sürmüştür.

Çekirdek yerleşke alanı işlev gruplarına göre üç ana bölgeden oluşmaktadır.

1. Akademik Bölge: Ankara'ya hâkim bir sırt üzerinde İdari İlimler, Eğitim, Fen Edebiyat, Mimarlık, Mühendislik ve Ziraat Fakülteleri ile bunları birbirine bağlayan açık akademik meydan "forum" olarak kurgulanmıştır. Forum, tamamen yayalara ayrılmış, üzerinde yoğun aktivitenin yer aldığı yaya omurgasıdır.

2. Merkez Bölge: İdare ve öğrenci merkezi olarak iki noktada düşünülmüştür. Merkezi kütüphane, oditoryum, güzel sanatlar galerileri, idare binası, kafeterya ve aralarında temsili bir sedir korusu bulunmaktadır.

3. Akademik Olmayan Bölge: Yurtlar, lojmanlar, sosyal tesisler ve spor alanlarından oluşmaktadır.

Altuğ ve Behruz Çinici'nin plan raporlarında belirttiği ODTÜ Yerleşkesi tasarımı sürecinin arkasında yatan temel amaç, "memleket planlaması ve toplum yaşamına tesir edecek bir üniversite şehri yaratmaktır." Raporda, "yer-

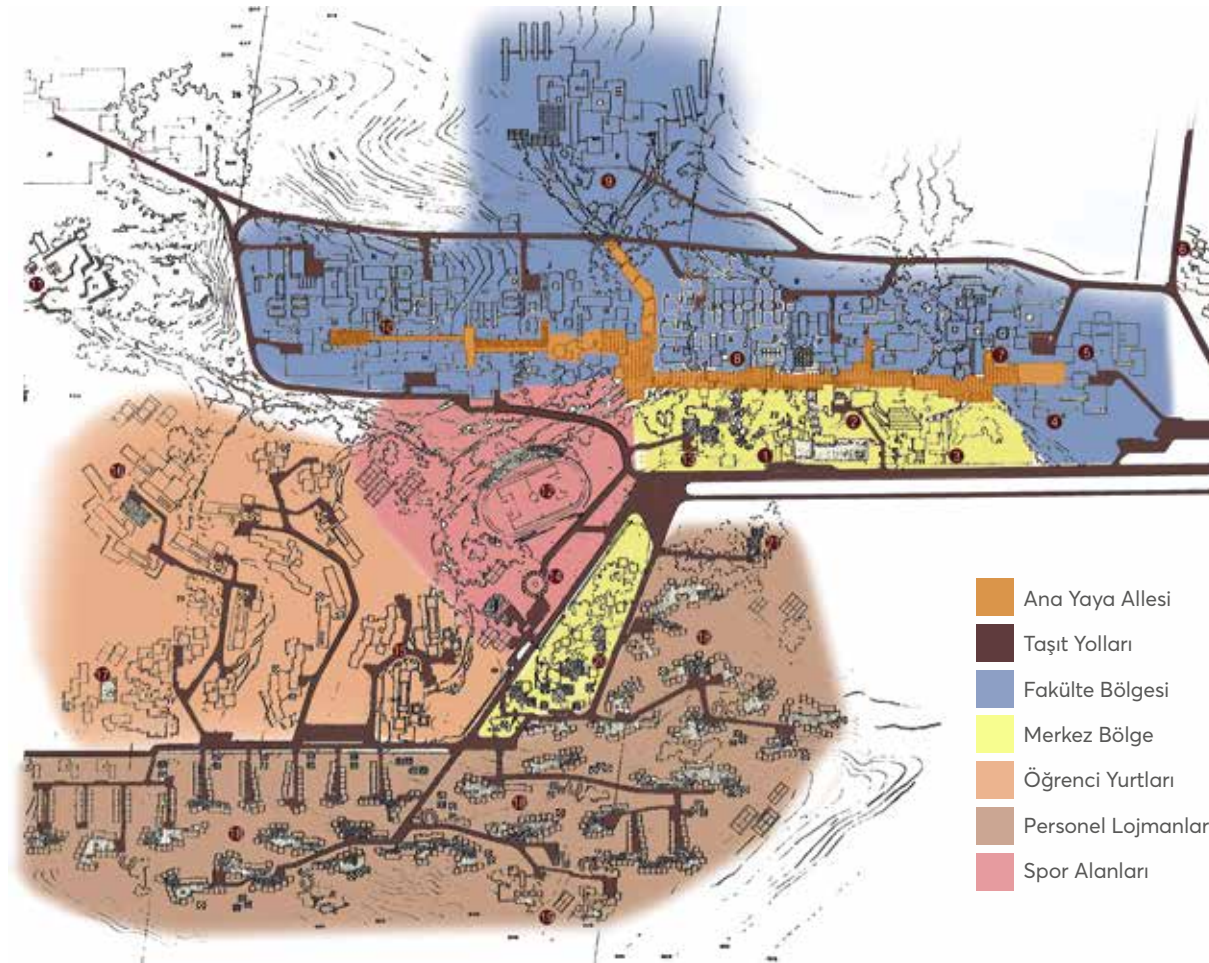
leşke doğuda Ankara şehrini görür, batıda bir tabiat, doğuda ise hareketli dağ peyzajlarına sahiptir" şeklinde belirtildiği üzere yerleşke tasarımında manzara ve bakı öncelikli tasarım ölçütlerinden biri olmuştur.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ağaçlandırılması Projesi ile 1995 yılında Ağa Han Mimarlık Ödülü kazanmıştır.

*ODTÜ Senatosu'nun 24 Mayıs 2016 tarihli ve 2016/4-3 sayılı kararının ekinde alınmıştır.

Mevcut Durum

1. Rektörlük
2. Kütüphane
3. Büyük Oditoryum
4. İdari İlimler Fakültesi
5. Eğitim Fakültesi
6. Lise
7. Mimarlık Fakültesi
8. Fen-Edebiyat Fakültesi
9. Ziraat Fakültesi
10. Mühendislik Fakültesi
11. Din Evi
12. Stadyum
13. Kafeterya
14. Spor Salonu
15. Erkek Talebe Yurdu
16. Kız Talebe Yurdu
17. Evli Talebe Yurdu
18. Prof. Lojmanları
19. Orta Okul
20. Çarşı Merkezi
21. Rektör Evi

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (KTÜ)***Kampüs Alanı:** 820.000 m²**Yarışma Yılı:** 1962-1963**Proje Elde Etme Yöntemi:** İki kademeli Yarışma**Yarışmayı Açan Kurum:** Üniversite Yönetimi**Mimarlar:** Mustafa Polatoğlu, Nihat Güner

1955 yılında kurulan üniversitede 1963 yılında eğitime başlanmıştır. Üniversitenin kuruluş amacı, Doğu Karadeniz Bölgesi ve yakın çevresinin bilim ve teknik bakımdan kalkınması olarak belirlenmiştir. Bölgede küçük çapta var olan tersanecilik, balıkçılık, orman ürünleri, maden yatakları ve ziraat faaliyetlerinin geliştirilmesi düşünülmüştür.

28.03.1962 tarihinde Şehircilik, Temel Bilimler Fakültesi, İnşaat-Mimarlık Fakültesi, Yurt, Revir, Kafeterya ve Lojman binaları yarışmaya çıkarılmıştır. Jüri belirlediği ilk 5 projeye tavsiyelerde bulunmuş ve yarışmanın ikinci kademesini başlatmış ve 15.02.1963 tarihinde sonuçlanan yarışmada Mustafa Polatoğlu-Nihat Güner 1. Ödülü kazanmıştır.

Kampüs tasarımında en dikkat çeken karar arazi imkanlarının göz önünde tutulması ile alışılmış çevre yolu yerine binaların inkişafını kayıtlamayan yaya ile araçların müşterek kullandığı bir iç yol etrafında binalar düzenlenmiştir. Öğretim binalarının çevrelediği bu mekan üniversite ortamını temin edecek anlayışta düzenlenmiştir.

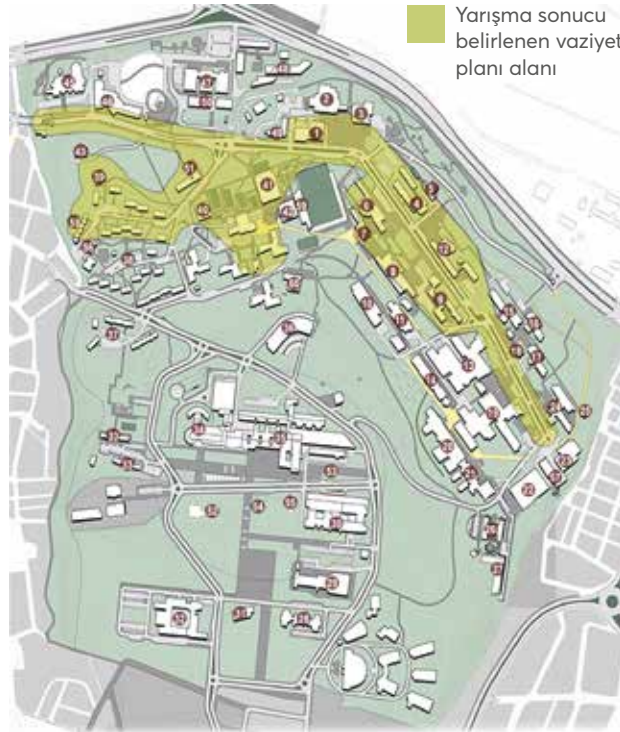
820 Dekar açık alana sahip üniversitede 10 yıllık plana göre 2 etapta çalışmalar yapılmış ve bu sürede 3.000 öğrenci ve 1.200 öğretim üyesi ve üniversite çalışanı nüfusa ulaşılacağı planlanmıştır.

İlk 5 yıllık planda; Temel Bilim Fakültesi Binaları, İnşaat ve Mimarlık Fakültesi binaları, lojman ve Yurt binaları projelerinin hazırlanması ve inşa edilmesi,

İkinci 5 Yıllık planda ise; İnşaat Fakültesi Laboratuvar Binaları, Makine, Elektrik, Orman, Yer Bilimleri Fakülteleri, Spor Salonu, ikinci grup Yurt ve Lojman binaları projelerinin hazırlanması ve inşa edilmesi planlanmıştır.

Binaların ihtiyaç programları Orta Avrupa ülkelerindeki programlardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Kampüs içindeki binalardan beş adedi yarışma yoluyla elde edilmiştir.

Mimarlar inşaatın değişik aşamalarında Mesleki Kontrollük hizmeti yapmışlardır.

Yarışma sonucu belirlenen vaziyet planı alanı

1. Rektörlük Binası
2. Atatürk Kültür Merkezi
3. Kütüphane
4. Kimya Bölümü
5. Laboratuvar
6. Matematik Bölümü
7. Biyoloji Bölümü
8. İnşaat Müh.
9. Mimarlık Bölümü
10. Hidroloji Bölümü
11. Laboratuvar
12. Fizik Bölümü
13. Makina Bölümü
14. Metalurji Müh.
15. Harita Müh.
16. Jeofizik Müh.
17. Jeoloji Müh.
18. Mühendislik Dekanlığı
19. Elektrik-Elektronik Müh.
20. Hukuk Fakültesi
21. İ. B. B. Fakültesi
22. Otopark
23. Endüstri Müh.
24. Orman Müh.
25. Sera
26. Peyzaj Mimarlığı
27. Merkezi Laboratuvar
28. Teknokent
29. Eczacılık Fakültesi
30. Çocuk Hastanesi
31. Atı
32. Dış Hekimliği Fak.
33. A Lojmanlar
34. Tıp Fakültesi B Blok
35. Tıp Fakültesi Pol. ve Acil
36. Temel Tıp Bilimleri
37. Lojmanlar
38. Lojmanlar
39. Kreş
40. Çarşı Binası
41. Kapalı Spor Salonu
42. Sağlık-Spor Daire Bşk.
43. Rektör Konutu
44. A Kapısı
45. Kongre Merkezi
46. Kuru Otel
47. Yabancı Diller Merkezi
48. Edebiyat Fakültesi
49. Rektörlük İdari Binası
50. Öğrenci İşleri
51. Kuru Otel
52. Mevcut Dış Hekimliği
53. Otopark
54. Hastane Gelişim Alanı
55. Yurt
56. Lojmanlar
57. Endüstri Müh. Ek Binası
58. Lojmanlar
59. Daire Bşk. Ek Binası
60. Cami

Mevcut Durum

Ana Sirkülasyon Aksı	Personel Lojmanları
Fakülte Bölgesi	Spor Kompleksi
Rektörlük	Gelişme Zonları
Öğrenci Yurtları	

*Mimarlar Odası, Mimarlık Dergisi – 1971/01 (87)

DIYARBAKIR ZİYA GÖKALP ÜNİVERSİTESİ (DİCLE ÜNİVERSİTESİ)**Kampüs Alanı:****Yarışma Yılı:** 1970**Proje Elde Etme Yöntemi:** Yarışma**Yarışmayı Açan Kurum:** Ankara Üniversitesi İnşaat Dairesi**Mimarlar:** Kemal Ahmet Aru, Yıldırım Sağlıkova, Yalçın Sağlıkova, Emre Aru

Diýarbakır Ziya Gökalp Üniversitesi yerleşke planlama yarışması Ankara Üniversitesi İnşaat Dairesi tarafından açılmış ve Ağustos 1970 tarihinde sonuçlanmıştır.

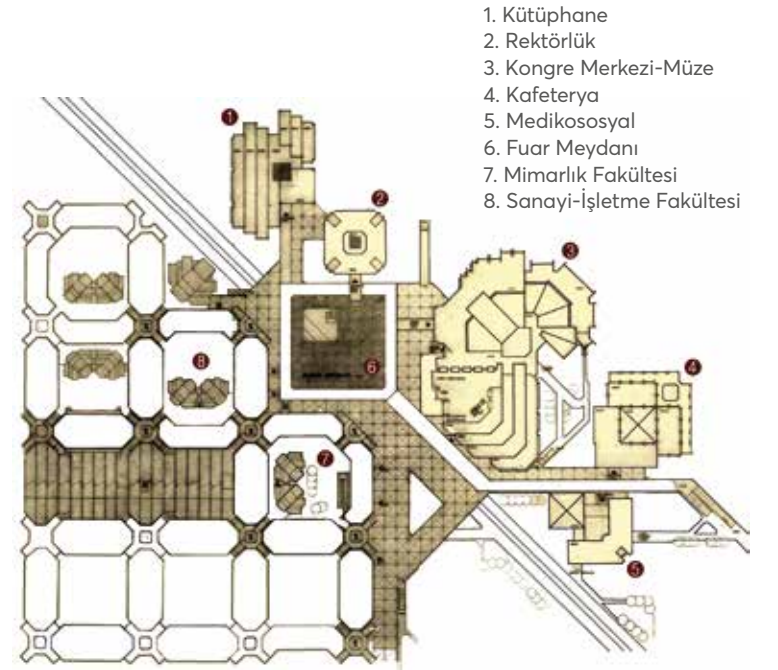
Yarışma döneminden sonra projelendirme iki mali yıl süresinde tamamlanmıştır.

Çalışmalar İki etapta sürdürülmüştür:

1. Etap 1971 yılı boyunca devam etmiş yapılan çalışmanın kapsamı;

Avrupadaki eğitim sistemleri ve programları incelenmiş ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda 1/1000 ölçekli genel yerleşim planı yeniden ele alınmış. Tüm bölümler işlevsel ve mekansal olarak organize edilmiş ve bu etap sonucunda 1/500 ölçeğinde tüm kampus projeleri 1/200 ölçeği tekniğinde hazırlanmıştır.

2. Etap 1972 yılı boyunca devam etmiş, yönetici merkez binaları (rektörlük, kafeterya, kütüphane, kongre-müze ve medikososyal binaları) ve mimarlık bölümü binaları ile sanayi-işletme bölümü binalarına ait

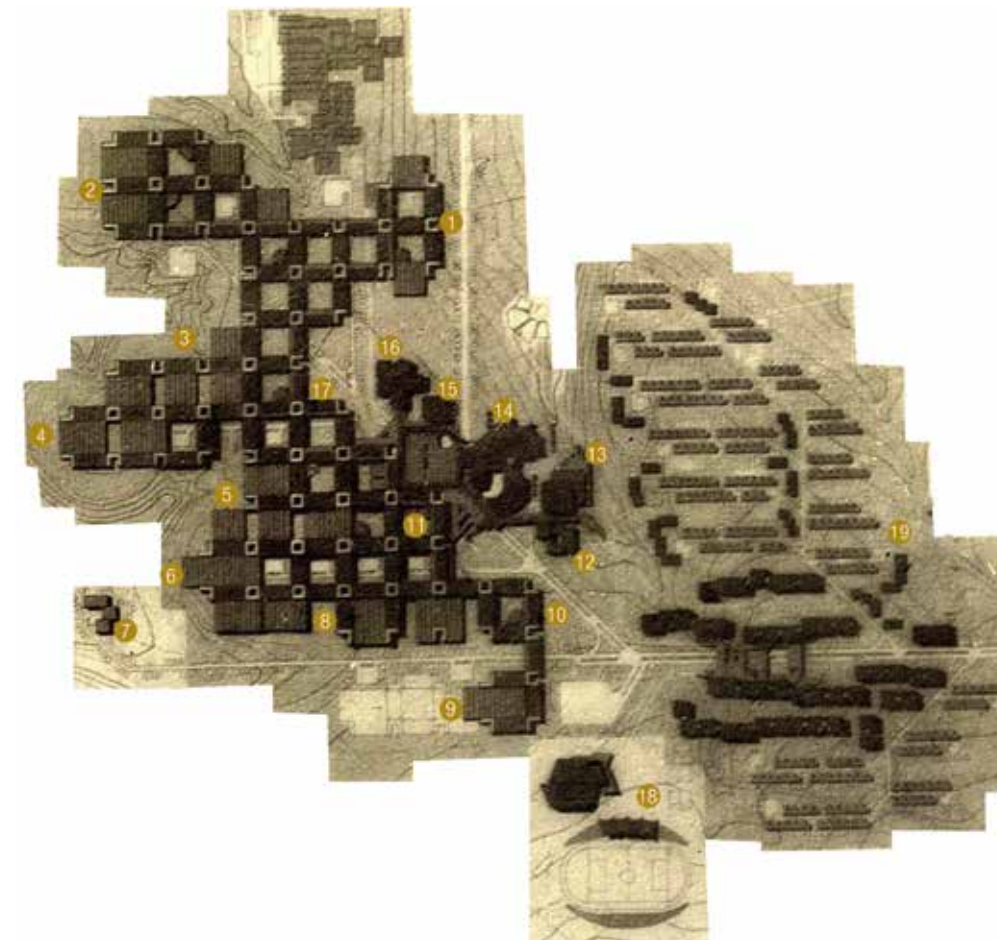

Kampüs Yönetim Merkezi

1/100 ölçeğinde uygulama projeleri hazırlanmıştır.

Her iki etapta projelendirilen binaların kapalı inşaat alanı yaklaşık 100.000 m² dir.

*Mimarlar Odası, Mimarlık Dergisi 1972/12 (110)

Mevcut Durum

1. Tıp Bilimleri	11. Mimarlık
2. Temel Bilimler	12. Medikososyal
3. Kimya	13. Kafeterya
4. Makina	14. Kongre Binası-Müze
5. Metalurji	15. Rektörlük
6. Elektrik	16. Kütüphane
7. Teknik Santral	17. Sanayi
8. İnşaat	18. Spor Tesisleri
9. Tarım	19. Yurtlar Ve Lojmanlar
10. Orman	

İTÜ AYAZAĞA YERLEŞKESİ

Tasarım Yılı: 1970 - 71

Ekip Lideri: Kemal Ahmet Aru

Çalışma Grubu: Oya Bekiroğlu (Mimar İTÜ), Erdur Bekiroğlu (Mimar DGSA), Sevgi Özgökmen (Mimar, İTÜ), Erdem Bilcan (Mimar, İTÜ), Gülşen Koçer (Mimar, İTÜ), Ömür Candaş (Mimar, İTÜ), Abdullah Yılmaz (Mimar, DGSA), Nevzat Önal (Mimar, DMMA)

Üniversite Senatosunca Prof. Kemal Ahmet Aru liderliğinde oluşturulan Planlama Grubu tarafından 1971 yılında sonuçlandırılan ilk çalışmalardan sonra yerleşkenin planlanan düzeye 10 yılda ulaşacağı ve bunun iki yıllık etaplar halinde mümkün olabileceği düşünülmüştür.

Çalışma Grubunun lideri Kemal Ahmet Aru, 1962 yılında kurulan Stuttgart Üniversitesi Yüksek Okullar ve Planlama Enstitüsü'nün bir üyesi olarak Enstitüdeki programlara ve çalışmalara katılmıştır.

Kendisinin, Yeni kampüs planlaması sırasında programlama ve ölçülendirme (alan hesaplamaları), planlama temel ilkeleri gibi konularda Enstitüdeki deneyimlerinden yararlandığı belirtilmektedir.

Kampüs planlaması, fakültelerin kurulması, program hazırlıkları, sayıların belirlenmesi birçok analiz ve girdi ile detaylı şekilde çalışmalar yapılarak hazırlanmıştır.

Tasarım ana başlıkları ve ilkeleri kısaca:

Genel Yerleşme Düzeni

- Bilimler arası Yoğun İlişkilerin Kampüs Dokusuna Etkisi.
- Akademik Bölge Dokusunun Zaman Süreci İçinde Çeşitli Bilimlerdeki Gelişmelere Uygun, Esnek, Değişken Karakteri
- Yönetici Merkezde Kabul Edilen Temel İlkeler
- Ulaşım Düzeni

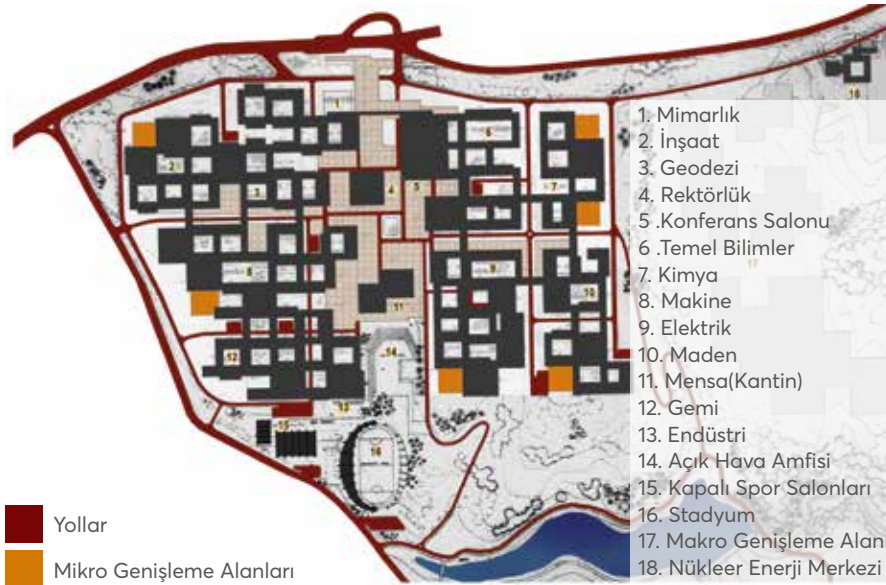
Mimaride Planlama İlkeleri

- Akademik Bölgede Kabul Edilen Plan Dokusu
- Akademik Fonksiyonlar ve Mimari Doku İlişkileri
- Mimari Elemanlarda Tipoloji, Modüler Sistemlerin Sağlayacağı Esnek, Değişken ve Ekonomik Faydalar

Tasarıma Veri Oluşturacak Sayılar ve

Büyükliklerin Tespti

- Öğrenci Sayılarının Saptanması
- Öğrencilerin Ders Saatleri İle İlgili Analizler,
- Öğretim Üyesi ve Diğer Personel Sayısının Saptanması
- Fakültelerin Kuruluşları,
- Kullanılacak Alanların saptanması olarak belirtilmiştir.

Mevcut Durum

**BURSA ÜNİVERSİTESİ
(ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ)**

Kampüs Alanı: 15.000.000 m²

İnşaat Alanı: 631.000 m²

Proje Başlangıç Yılı: 1976

Proje Elde Etme Yöntemi: Teklif Alma

İşveren Kurum: Üniversite Yönetimi

Ekip Lideri: Sezar Aygen

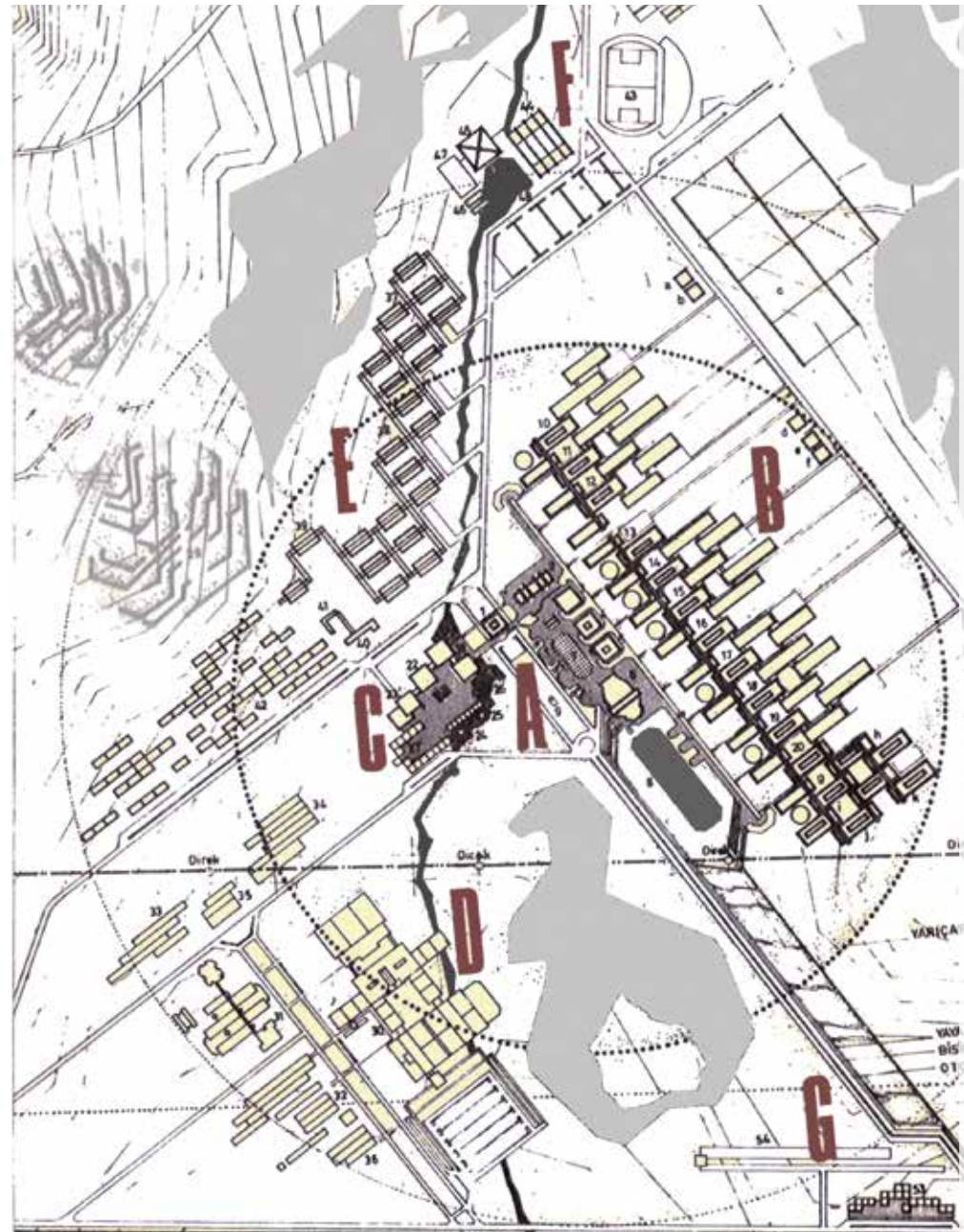
Projelendirme Grubu: Nazım Ece Özbaş, Osman Güreli, Aytek İtez, Murat Artu, Ahmet Kıran, Hasan Sökmen, Gülşen Uğurlu, Ziya Canbazoglu, Suzan Aygöl, Abdullah Yılmaz, Neşe Akıncı, Zeki Sümer, Nilgün Şenyuva, Nuray Sarı, Salih Kurumlu

Peyzaj ve Çevre Düzenleme: Prof. Dr. Yüksel Öztan

1976 Yılında üniversite yönetimi S Mimarlık'tan kampüs tasarlaması talebinde bulunmuş ve mimari büro, dünyadaki üniversite kampüsleri, eğitim sistemleri, çeşitli analizler, inşaat sektörü ve teknikleri gibi birçok konuda köklü araştırmalar yapmıştır. Tasarım, gelecek 25 yıl içindeki gelişmeler dikkate alınarak planlanmaya çalışılmış ve projeler 1978 yılında tamamlanmıştır.

Bursa'da bir üniversitenin kurulması Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince 11 Nisan 1975 tarihinde kararlaştırılmış, ilk olarak Tıp Fakültesi, İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi ve Makine Mühendisliği Fakülteleri kurulmuştur. Eğitim Bursa'da mevcut bulunan eski yapılarda devam ederken ilk önce Tıp Bilimleri Fakültesi ile 1400 yataklı Hastane binasının projeleri elde edilmiş ve bu yapıların inşaatlarına başlanmıştır.

*Mimarlar Odası, Mimarlık Dergisi 1978 /04 (157)

- A Akademik Merkez**
Rektörlük
Kütüphane
Merasim Alanı
Müze
Araştırma Merkezi
Bilgisayar Merkezi
Oditoryum
- B Akademik Bölge**
Orman Bölümü
Veterinerlik
Ziraat Fakültesi
Sosyal Bilimler
Güzel Sanatlar
Makine Bölümü
Tekstil
Metalurji
Elektrik
Kimya
Fen Bilimleri
Su Ürünleri
Deniz Enstitüsü
- C Sosyal Tesisler**
Medikososyal
Sinema
Çarşı
Hamam
Cami
Kafeterya
- D Tıp Bilimleri**
Hemşire Okulu
Hemşire Yurtları
Kafeterya
Tıp Fakültesi
Dış Hekimliği
Kitaplık
Hastane
- E İskan Bölgesi**
Yurtlar
Lojmanlar
Rektör Evi
İlkokul
- F Spor Merkezi**
Stadyum
Spor Salonu
Kapalı Yüzme
Havuzu
Buz Pateni
Su Sporları
- G Giriş Tesisleri**
Danışma - Bekleme
Satış Üniteleri

Mevcut Durum

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 7.000.000 m²

Toplam İnşaat Alanı: 225.000.00 m²

Proje Yılı: 1978

Proje Elde Etme Yöntemi: Teklif Alma

Mimar: S. Mimarlık Atölyesi

Baş Mimar: Sezar Aygen

Projelendirme Grubu: Aytek İtez, Murat Artu,

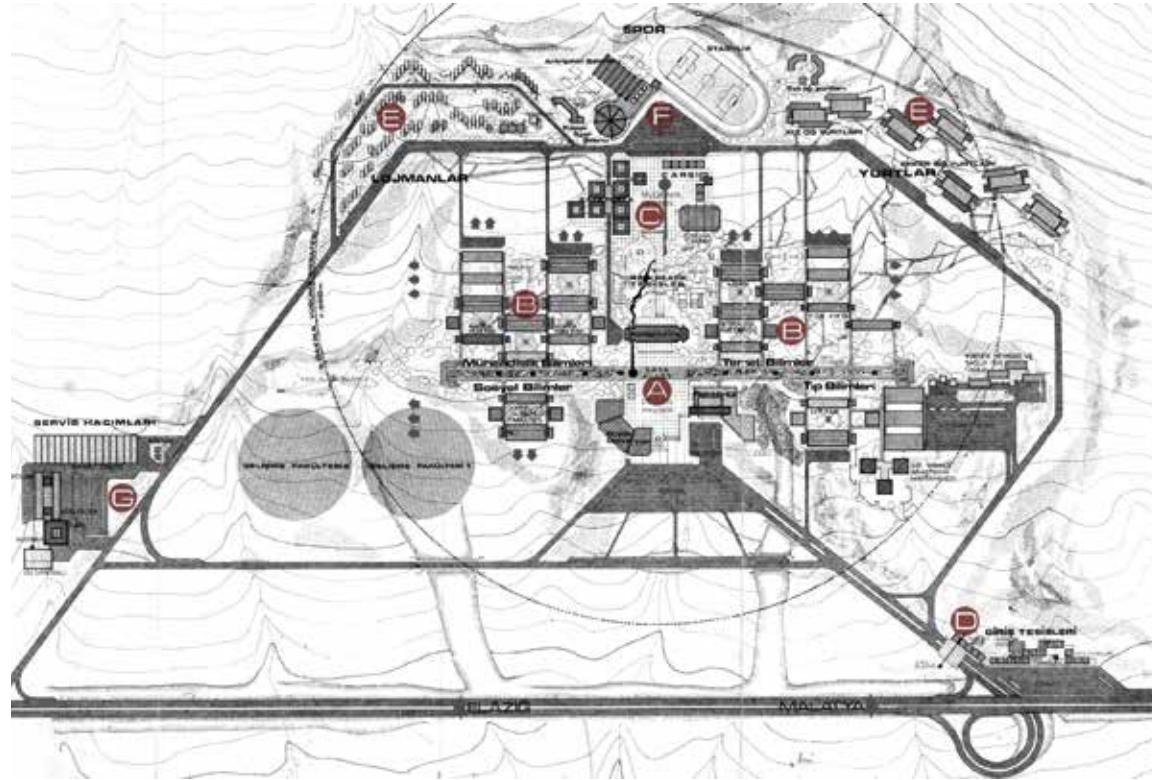
Ziya Canbazoglu, Abdullah Yılmaz, Neşe Akıncı,

Zeki Sümer, Nilgün Şenyuva, Salih Kurumlu

Peyzaj ve Çevre Düzenleme: Prof. Dr. Yüksel Öztan

İnönü Üniversitesi, 28 Ocak 1975 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, 25 Mart 1975 tarihinde ise Cumhuriyet Senatosu'nda kabul edilen ve 3 Nisan 1975 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1872 sayılı "İnönü Üniversitesi Kanunu" ile kurulmuş olup, 1976-1977 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. Şehir

merkezine 10 km mesafede bulunan üniversite, 7000 dekarlık alanda tasarlanmıştır. 1978 Yılında üniversite yönetimi S Mimarlık'tan kampüs tasarlaması talebinde bulunmuş ve mimari büro tarafından, fizibilite raporları ile tasarım, gelecek 25 yıl dikkate alınarak planlanmaya çalışılmış, projeler 1978 yılında tamamlanmıştır.

A. Akademik Merkez Grubu Binaları

Rektörlük
Kütüphane
Lozan Meydanı
Büyük Oditoryum

B. Akademik Bölge Yapıları

Mühendislik Bilimleri
- Maden Müh.
- Kimya Müh.
Sosyal Bilimler
- Sosyal Ve Dil Bilimleri
Temel Bilimler
- Lisa
- Sosyoloji
- Matematik
- Kimya
- Fizik
Tıp Bilimleri
- Yüksek Hemşire Okulu
- Tıp Fakültesi
- Araştırma Hastanesi

C. Sosyal Merkez Grubu Binaları

Rekreatif Tesisler
Sinema
Çarşı
Kafeterya

D. Giriş Tesisleri

Danışma-Bekleme
Satış Stantları
Jandarma Ünitesi

E. İskan Bölgesi Grubu Binaları

Yurtlar
Lojmanlar
Rektör Evi
Dekan Lojmanları
Kreş, İlkokul

F. Spor Merkezi Grubu Binaları

Stadyum
Kapalı Spor Salonu
Antrenman Salonları

G. Servis Grubu Binaları

Atölyeler
Matbaa
İtfaiye
Garajlar
Isı Merkezi
Benzin İstasyonu

Mevcut Durum

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 16.000.000 m²

Yarışma Yılı : 1995

Proje Elde Etme Yöntemi: İki Kademeli Yarışma

1. Aşama: Temmuz - Ağustos 1995

2. Aşama: Ağustos - Kasım 1995

Yarışmayı Açan Kurum: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

Mimarlar: Baran İdil, Hasan Özbay, Tamer Başbuğ

1995 yılında açılan, 26 projenin katıldığı iki kademeli mimari proje yarışmasında 1. kademe sonunda Jüri 2. kademede yarışmaya devam edecek 10 proje seçmiştir.

Mimari Proje Raporundan;

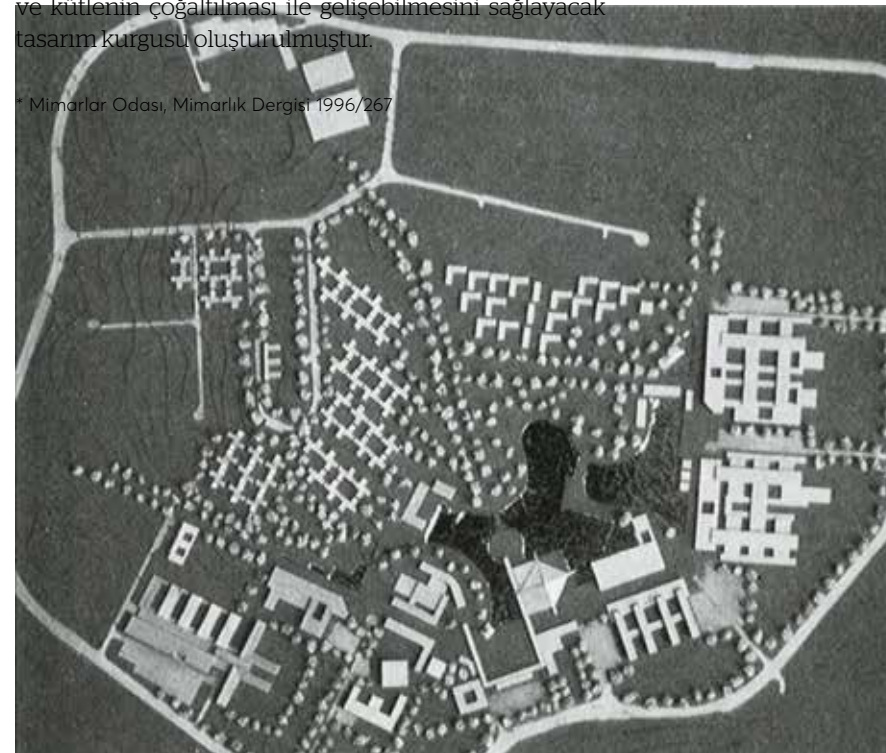
Uluslararası tartışma platformları ve kongrelerden (1933 CIAM - Atina ve 1956 Duhrovnik Kongreleri) edinilen deneyimle "Kampüsler bütünüyle kentsel mekanlar olup, kent gibi kurgulanmalı ve kent gibi yaşamalıdır." İlkesi ile yerleşke tasarımı ele alınmıştır.

Yerleşke tasarımında hedeflerden birisinin de öğrenim ve akademik birimler ile konutun birbirlerinden bağımsız olarak gelişebilirliğinin sağlanması olmuş, ancak genel yerleşim strüktürünün de bozulmaması gerektiği düşünülmüştür.

Yerleşke gibi bir makro formu belirlemede en önemli ölçütlerden biri yürüme mesafelerinin minimize edilmesi önemsenmiş ve bu durum iklim açısından Harran'da ağırlıklı olarak kabul edilmiştir.

Yere ait mekansal ve yapı dili değerleri de tasarımda dikkate alınmış ve her yapı gurubunun kendi içinde mekan ve kütlelerin çoğaltılması ile gelişebilmesini sağlayacak tasarım kurgusu oluşturulmuştur.

* Mimarlar Odası, Mimarlık Dergisi 1996/267

Mevcut Durum

Fakülte Bölgesi
1. Fen Edebiyat Fakültesi
2. Ziraat Fakültesi
3. Mühendislik Fakültesi
4. Tıp Fakültesi
5. Meslek Y.o.
6. Sağlık Meslek Y.o.
7. İlahiyat Fakültesi

Merkez Bölge
A. Meydan
B. Personel Lokali
C. Rektörlük
D. Cami
E. Çarşı
F. Mediko
G. Kütüphane
H. Kongre Merkezi
İ. Merkezi Yemekhane

Uygulama Arş. Hastanesi
Ekili Bölge
- Bitki Koruma Alanı
- Bahçe Bitkileri Alanı
- Tarla Bitkileri
- Sera

Öğrenci Yurtları
Personel Lojmanları
Okul Bölgesi
Spor Kompleksi
- Stadyum
- Kapalı Spor Salonu
- Kapalı Yüzme Havuzu
- Basketbolsahaları

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

Kampüs Alanı: 4.000.000 m²

Yarışma Yılı: 1995

Proje Elde Etme Yöntemi: Davetli (Sınırlı) Yarışma

Mimarlar: Erkut Şahinbaş, İzzet Fikirlier

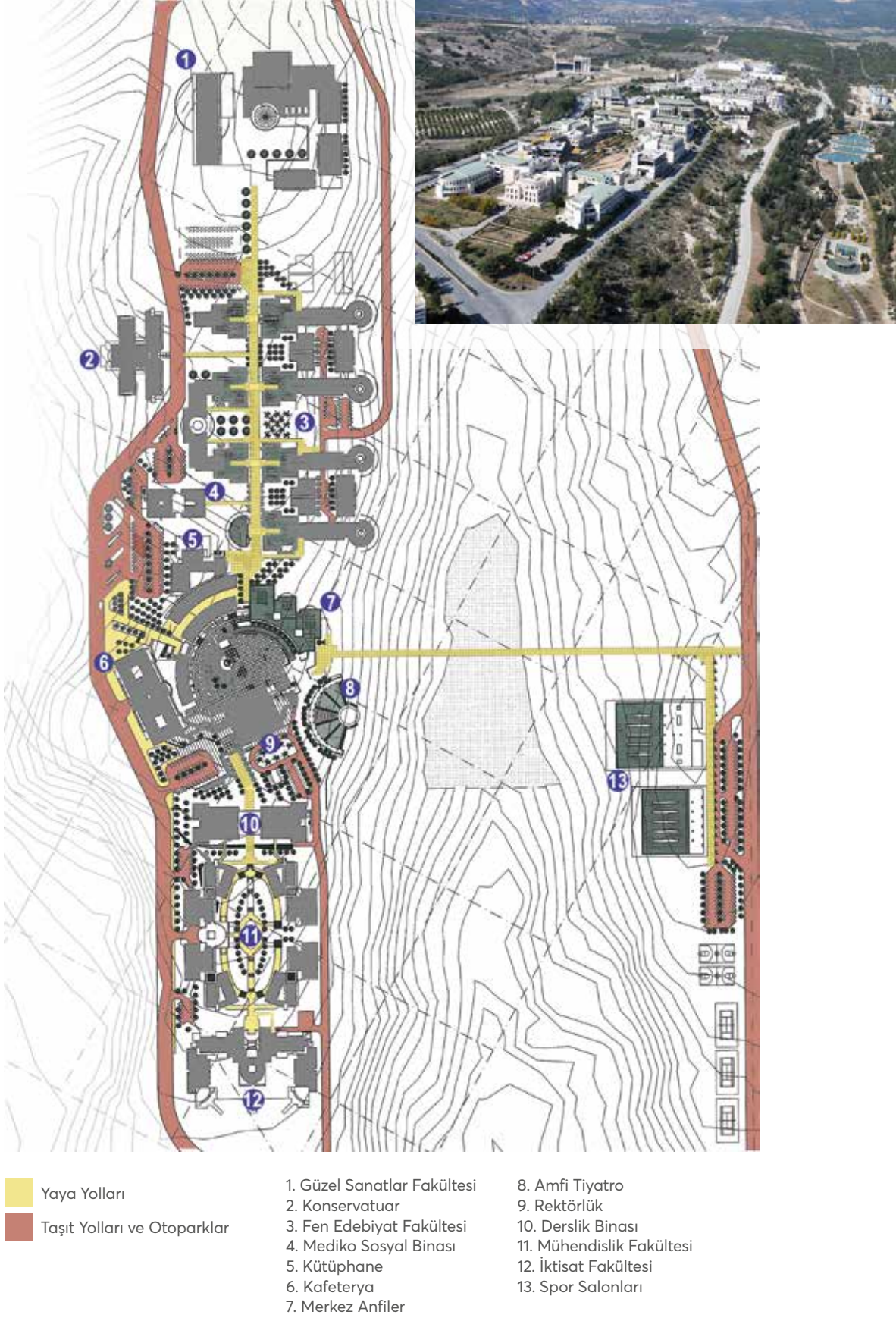
Projeleri 1995 yılında yapılan bir sınırlı yarışma ile elde edilen Mersin Üniversitesi Kampüsü, kent merkezine yaklaşık 15 km uzaklıkta, Çiftlik köyünde yer almaktadır.

Kampüs'ün planlamasında topografya en önemli belirleyicilerden biri olmuş; Üniversite'nin üç temel bölgesi Fakülteler, Sosyal Alanlar, Tıp Fakültesi ve Uygulama Hastanesi arazide belirgin olarak ortaya çıkan üç ayrı sırta yerleştirilmiştir. Bunlardan Tıp Fakültesi ve Hastanesi Bölümü'ne şehirden ayrı bir giriş önerilmiş; fakülteler, sosyal merkez ve yurtlar bölgesi, vadiyi geçen bir yaya köprüsü ile birbirine bağlanmıştır. Yaya köprüsünün altında yer alan vadide, yapay bir göl ile ilişki kuran bir amfi tiyatro ve spor faaliyetleri yer alacaktır.

Üniversite'nin planlamasında insan ilişkilerinin artırılması ve zenginleştirilmesine olanaklar yaratmak, doğal çevreyi korumak, alt yapı harcamalarına ve enerji kullanımına en ekonomik çözümleri üretmek sorunları öncelikle dikkate alınmıştır. Fakülteler bölgesinin merkezinde yer alan rektörlük, kütüphane, kafeterya ve çok amaçlı toplantı salonlarını içeren yapılar, üniversitenin odak noktasını oluşturmuş ve bu yapıları bağlayan arkadla bütünleşerek, ortalarında büyük bir meydan yaratmışlardır. Bu meydan, fakülteler aksının da ortasında yer alarak, fakülteler arası yaya ulaşımının doğal bir uzantısı haline gelmiştir. Yurtlar ve Spor Merkezi'nden fakülteler bölgesine ulaşımı sağlayan yaya köprüsü, doğrudan bu Üniversite Meydanı'na bağlanmakta, aynı zamanda vadinin yamacında yer alan 1500 kişilik amfi tiyatro ile de ilişkilenebilmektedir. Böylelikle Üniversite Meydanı ile forum ve sanatsal etkinliklerin gerçekleşeceği amfi tiyatro ilişkisi kurularak, Kent-Üniversite birlikteliğinin özendirilmesi amaçlanmıştır.

1996 yılında başlanan imar planı çalışmaları ile uygulama projeleri hazırlanan binalar ve yapılar; Rektörlük, Kafeterya, Kütüphane ve Amfi tiyatro, Fen - Edebiyat Fakültesi ve Konservatuvar, İktisat ve Mühendislik Fakülteleridir.

*1968-1998 Mimarlık Çalışmaları, Erkut Şahinbaş/1998

2000 Yılı Sonrası Kampüsler

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

Projenin Adı: Çankaya Üniversitesi Yeni Kampüsü
Projenin Yeri: Eskişehir Yolu, Yukarı Yurtçu Mevkii, Ankara

Proje Müellifi: Erkal Mimarlık

Tasarım Ekibi: Emre Erkal, Ozan Erkal, Filiz Erkal, Coşkun Erkal

İşveren: Çankaya Üniversitesi

Proje Yılı: 2007 - 2016

İnşaat Alanı: 60.000 m² (1. Etap), 12.000 m² (2. Etap)

Ana Yüklenici: SÜRCON - Sürücüler Mühendislik ve İnşaat (1. Etap) Vezir İnşaat (2. Etap)

Fotoğraflar: Cemal Emden, Emre Erkal

Ülkemizde çoğu yeni üniversite yapılaşması, henüz kullanıcısı bulunmayan topluluklar için tasarlanmak durumunda kalmaktadır. Çankaya Üniversitesi ise hali hazırda tüm fakülteleri ile eğitim veren, 7000 civarında öğrencisi bulunan ve kendine özgü kültürü oluşmuş bir kurum ve topluluk halinde iken yeni bir kampüs oluşturma ve kademeli olarak taşınma hedefine girişmiştir.

Planlanmasına 2007 yılında başlanan kampüsün inşaatı aşamalar halinde gerçekleşmektedir. 2011-2012 eğitim yılında Hazırlık Okulu, üç fakülte, Rektörlük, Kütüphane ve Sosyal Tesisler ile eğitim ve öğretim başlamıştır. Hali hazırda yaklaşık 60.000 m²'lik kullanım alanı hizmettedir. 2015 yılından itibaren kampüste ki kullanım alanını 80.000 m²'ye çıkaracak bir planlama doğrultusunda yeni yapıların tasarımı ve inşaatı sürmektedir. Yurt Yapıları, Spor Merkezi ve Kongre Merkezi yapıları kampüsün sosyal yaşantısını destekleyecek programlar olarak düşünülmüş ve 2017 sonunda bu aşamadaki tesisler kullanıma açılmış olacaktır.

Arazi ve Master Plan

Yeni kampüsün arazisi, Karayolları G.M.'ne ait bir stabilize malzeme ocağı olarak uzun yıllar boyunca kullanılmış olmasından dolayı oldukça örselenmiş durumda idi. Oldukça büyük kot farkları ve dik yarılar topoğrafya üzerinde sağlam zemin kotlarına dair belirsizlikler taşımaktaydı. Bu topoğrafya içinde üç boyutlu bağlantılarıyla bir kampüsün yerleşebilmesi için zemin sürekliliğini gözeterek yönde müdahaleler planlandı. Arazinin genel analizi sonucunda tutarlı ana platformların saptanması-

nın ardından, bu platformlarda yer alabilecek ön yerleşim hacimleri planlandı.

prensip olarak kullanılmıştır.

Yapılaşma Niteliği ve Kampüs Esnekliği

Kampüs erişim ağı, önümüzdeki dönemlerdeki gelişim sırasında ortaya çıkacak yeni yapılaşmayı kurgulamak amacına yönelik olarak yumuşak bir belkemiği oluşturmaktadır. Fakülteler bölgesinde bu bağlantılar yapılar ile çok katlı olarak kullanılsa da, diğer bölgelerde zemin düzlemini boş bırakacak şekilde tekil yapılar düzenine kendini bırakmaktadır.

Yapıların birbiri ile bağlantılar kurması aynı yapının veya yapılaşma dokusunun tekrarı şeklinde değil, mümkün olduğunca farklılaşmalara olanak tanıyan, ancak tutarlılık gösteren bir mimari dil arayışına yöneltmiştir. Bir kampüsün yıllar boyunca gelişimini sürdüreceği olması ve ülkemizdeki üniversiteler arası dinamik rekabet ortamının varlığı yapılaşmanın boyutlarının ve biçiminin öngörülmesini neredeyse olanaksız kılmaktadır.

*Serbest Mimar Dergisi 25. sayıda detaylı olarak yayınlanmıştır.

BANDIRMA ON YEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

Projenin adı ve yeri: Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi / Bandırma
Proje Müellifi: Beoffice Mimarlık ve HSY Mimarlık
Tasarım Ekibi: Süleyman Yıldız, Burcu Sevinç, Rifat Yılmaz, Hilmi Serkan Yüzbaşı
Statik: AGM Mühendislik
Mekanik: Anka Proje Danışmanlık
Elektrik: Anka Proje Danışmanlık
Peyzaj Tasarımı: Caps Oficce
Akustik Danışman: Mezzo Stüdyo
İşveren: Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi
Proje Elde Etme Yöntemi: Yarışma 1.lık ödülü
Proje Yılı: 2017
 İnşaat Alanı: 1.500.000 m² kampüs tasarımı ve 40.000m² kapalı alanlı üç yapı (merkezi derslik, öğrenci yaşam merkezi, spor salonu)

KONSEPT

1. Yaklaşım

"Kampüs, yeni kentsel gelişme modelinde cazibe çekimini ve bilginin üretimini temsil eder. Kampüs, şirketler, kuruluşlar, üniversiteler, teknoloji araştırma merkezleri arasında ilişkileri geliştirmek için olumlu bir ortam yaratmayı amaçlar."

Kerstin Hoeger

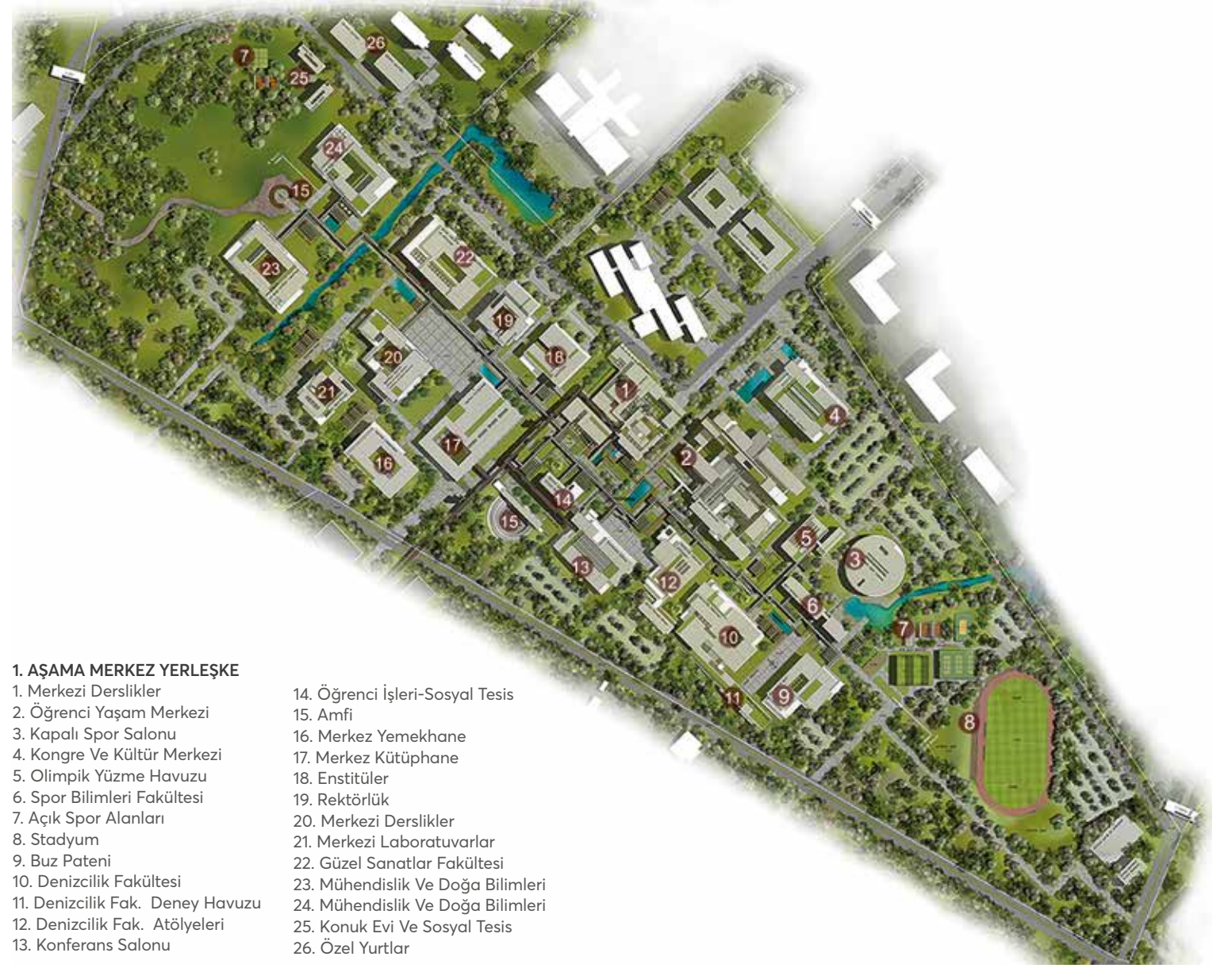
Tasarımda alınan kararlar ile bütüncül, dengeli, bulunduğu coğrafyanın değerlerini gözeten, ekolojik, sosyal ve kültürel altyapıyı bünyesinde barındıran bir kampüs tasarım senaryosu geliştirilmiştir.

2. Kent Kampüs İlişkisi

Bandırma, mevcut iki organize sanayi bölgesine ilave olarak üçüncü bir organize sanayi bölgesi daha planlanan; güçlü endüstriyel altyapısı ile bölgenin önemli bir sanayi merkezi konumundadır.

Bandırma Bölgesinin gelişen sanayisi ve üniversitesi bu bağlamda kilit aktördür.

Kampüs, bilgi ile örülmüş bir ağıdır. İnovasyonun desteklediği sanayi, Bandırma kent ekonomisi ve halkı için temel gelir kaynaklarından biri olacaktır. Kampüs, Bandırma için kültür ve sanatın da üretim zeminini oluşturur.

1. AŞAMA MERKEZ YERLEŞKE

1. Merkezi Derslikler	14. Öğrenci İşleri-Sosyal Tesis
2. Öğrenci Yaşam Merkezi	15. Amfi
3. Kapalı Spor Salonu	16. Merkez Yemekhane
4. Kongre Ve Kültür Merkezi	17. Merkez Kütüphane
5. Olimpik Yüzme Havuzu	18. Enstitüler
6. Spor Bilimleri Fakültesi	19. Rektörlük
7. Açık Spor Alanları	20. Merkezi Derslikler
8. Stadyum	21. Merkezi Laboratuvarlar
9. Buz Pateni	22. Güzel Sanatlar Fakültesi
10. Denizcilik Fakültesi	23. Mühendislik Ve Doğa Bilimleri
11. Denizcilik Fak. Deney Havuzu	24. Mühendislik Ve Doğa Bilimleri
12. Denizcilik Fak. Atölyeleri	25. Konuk Evi Ve Sosyal Tesis
13. Konferans Salonu	26. Özel Yurtlar

TASARIM YAKLAŞIMI

Proje kapsamında önerilen farklı yapıların, farklı özelliklere sahip olmalarına karşın tasarım anlayışı olarak bir dil birliği içerisinde olmaları öngörülmüştür. Her bir yapı, topografya ve çevre ile farklı ilişkiler kurmasına rağmen bütüncül bir tasarım dilini oluşturmaktadır.

Tasarım temel yaklaşımında yaya odaklı bir kampüs anlayışı benimsenmiştir. Bu odak kapsamında ana omurga oluşturulmuş, yapı organizasyonunda dolu-boş dengesi içerisinde yapı kütleleri bu yaya aksına takılmıştır. Açık alan oluşumları ile beslenen yaya promenade güçlü bir bağlayıcıdır.

Kampüs içerisinde sosyal donatıları güçlü, açık alan organizasyonu iyi planlanmış, yeşil alan dengesinin sağlandığı bir sosyal yaşam

alanı yaratmak hedef edinilmiştir. Bu bağlamda üniversite yapıları ile sokaklar, avlular, iç bahçeler tasarlanmıştır. Kampusun yoğun ihtiyaç programı, açık alan kurgusunun zenginliği, yeşil alan sürekliliği ve devingen yapı organizasyonu ile alana dağıtılmıştır.

Sulama gerektirmeyecek doğal bitki türlerinin tüm yerleşke bütününde yaygın olarak kullanılması amaçlanmıştır.

EKOLOJİK ALTYAPI

1. Pasif & Aktif Yeşil Alan İlişkisi

Tasarımın temelinde yer alan yeşil alan sürekliliği ve hiyerarşisi içerisinde tampon bölgeler, koridorlar, kılcak koridorlar ve bostanlar habitatın özünde yer alan ana bileşenlerdir.

Yeşil ağ sistemine girdi oluşturacak lekeler; doğal lekeler, bitkilendirilmiş alanlar (tampon bölgeler), su yüzeyleri olacak ve bu sisteme girdi oluşturan diğer bir eleman ise yeşil koridorlar olarak planlanmış; doğal koridorlar, bitkilendirilmiş yol koridorları, orman yol koridorları ve akarsu koridorları olarak adlandırılmıştır.

2. Sucul Alanlar

Dere Islahı ve Gölet Oluşumları
Havuzlar

3. Enerji

Yağmur Suyu Hasadı
Rüzgâr Türbini
Solar Panel Tarlası

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

Projenin Adı ve Yeri: Düzce Üniversitesi Konuralp Yerleşkesi Gelişim Planı Kentsel Tasarım Yarışması / Düzce

Proje Müellifi: Doğu Kaptan, Sema Uğurlu, Seda Kurt Şengün, Oya Tabanoğlu, Erkan Göray, Ahmet Turan Köksal

Danışman: Hüseyin Kaptan, Marco Lombardini, Murat Er

Tasarım Ekibi: Gabriella Colacicco, Süheyda Aylin İnce, Fatma Gençdoğuş, Yonca Temizkan, Ufuk İpek Çevik, Anne-Lise Roussat-Noyerie, Enza di Pinto, Francesco Stefanini, Ediz Akyalçın

İşveren: Düzce Üniversitesi Rektörlüğü

Projenin Elde Etme Yöntemi: Yarışma

Proje Yılı: 2015

Bölgesel Yaklaşımda Uzak Çevre

Günümüzde yaşayan, tarımsal kimliği ve sınırlı kapasitesiyle, yerleşmeler sistematüğinde edilgen bir mozaik oluşturan Düzce kenti, bölgesel gelişme stratejileri doğrultusunda ve özellikle üniversitenin gelişme perspektifinde "Üniversite Kenti Kimliği" ile kültürel aktivitelere etkin bir rol kazanacaktır.

Yakın Çevre Etkileşimi

Üniversite kampüsleri, üniversiteye mensup öğrenci ve öğretim elemanları dışında bulunduğu bölgede yaşayan halkın da kullanabi-

leceği mekân ve faaliyetlere sahip olmalıdır. Bu bağlamda Düzce Üniversitesi değişimiyle birlikte, kentin bütününe sosyal, mekânsal ve ekonomik olarak olumlu etki edecektir.

Üniversite Kampüsü Planlama ve Kentsel Tasarım İlkeleri

Düzce Üniversitesi Kampüsü değişik zaman aşamalarında günün gereksinimi olan kararlarla, birbirinden bağımsız uygulamaların ortaya konduğu dağınık bir yerleşme dokusunu ifade etmektedir. Zorlu topoğrafyası, omurgasız yapısı ve araca dayalı ulaşım sistemi eğitim birimlerinin birbirinden kopuk olmasına ve yerleşkenin parçalı gelişmesine neden olmuştur.

Bu sebeple sosyal ve kültürel faaliyetlere elverişli, sürdürülebilir ulaşımın ön planda olduğu, topoğrafyanın avantaja dönüştürüldüğü, fakülte birimlerinin birbiriyle bağlantısının kurulabildiği, çevreyle etkileşim içinde olan bir kampüs kavramı, planlama yaklaşımında temel ilkeyi ifade etmektedir.

Yatayda Yaşam

Yaşayan konumuyla, değişik zamanlarda, değişik kotlarda ve dağınık bir konumda birbirleriyle iletişimsiz olarak gerçekleştirilmiş olan, eğitim ünitelerinin sosyal ve fiziki bir bütünlük içinde yeniden organizasyonu öncelikle yatay yaşam omurgalarının geliştirilmesini

zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, topoğrafyanın ortaya koyduğu koşullar yatay omurgalarının ortalama 200 ve 220 kotlarında gerçekleştirmesini gerektirmektedir. Bu omurgalar kampüs kurgusunu tamamlarken, giriş kapılarına da ulaşarak kampüsün dış dünyayla olan ilişkisini de kurmaktadır.

Ulaşım Kararları

Projenin temel hedeflerinden biri, sürdürülebilir/eko ulaşım yöntemleriyle kampüsteki araç kullanım oranını minimum seviyeye indirmektir. Doğu-batı aksındaki taşıt yolu kaldırılarak kampüs içi yayalaştırmayı temel alan işlevsel bütünlük amaçlanmıştır. Bireysel araç kullanımının azaltılması, bisiklet kullanımının ve yürünebilirliğin artırılması için yaya mekânlarının sürekliliği sağlanmıştır. Genel ulaşım sistematığı böyle tasarlanmakla birlikte, kampüste konumlanmış ve konumlanacak olan her ünitenin araçlı servis girişi ve otopark gereksinimi özel çözümlerle sağlanmıştır.

Tasarımda Dikkati Alınan Coğrafi Değerler

Yerleşkenin topoğrafik yapısı ve bölgenin bitki çeşitliliği, üniversite için büyük bir avantajdır. Yerleşkenin kuzey bölgesinde yükseklikler göz önüne alınarak, aynı zamanda orman alanlarıyla da bağlantı kurabilen bakı noktaları belirlenmiştir. Bu noktalarda rekreatif faaliyetler gerçekleştirilebilecektir.

Gelişme Alanları

Üniversitenin doğu bölgesindeki gelişme alanı, yatayda hayat tasarım prensibine göre tasarlanacaktır. Gelecekte bu bölgede kurulması öngörülen, tıp fakültesi ve orman fakültesi bünyesindeki bir AR-GE merkezi, üniversitenin vizyonu ile de örtüşmektedir.

Mekansal Kurgu ve Mimari Yaklaşımlar

Kampüsün mevcut durumu ve önerilen yapılar bir araya geldiğinde, yapısal çevrenin mekânsal niteliğinin iyileştirilmesi ve onun özgün bir yerleşime dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Kent çeperinde bulunan yerleşkenin, kentin ürettiği sosyal ilişkileri de bünyesinde bulundurması gerekmektedir. Bu bağlamda kampüsün tasarımında ortaya çıkan ana düşünce, sosyal ilişkilerin kurulduğu kamusal alanların, meydanların, sokakların, kültür merkezlerinin, spor merkezlerinin, parkların, yarı açık ve yarı kapalı alanların, eğitim ve öğretim birimleri ile direkt ilişkisini kuracak bir yaşam omurgası yaratmak olmuştur.

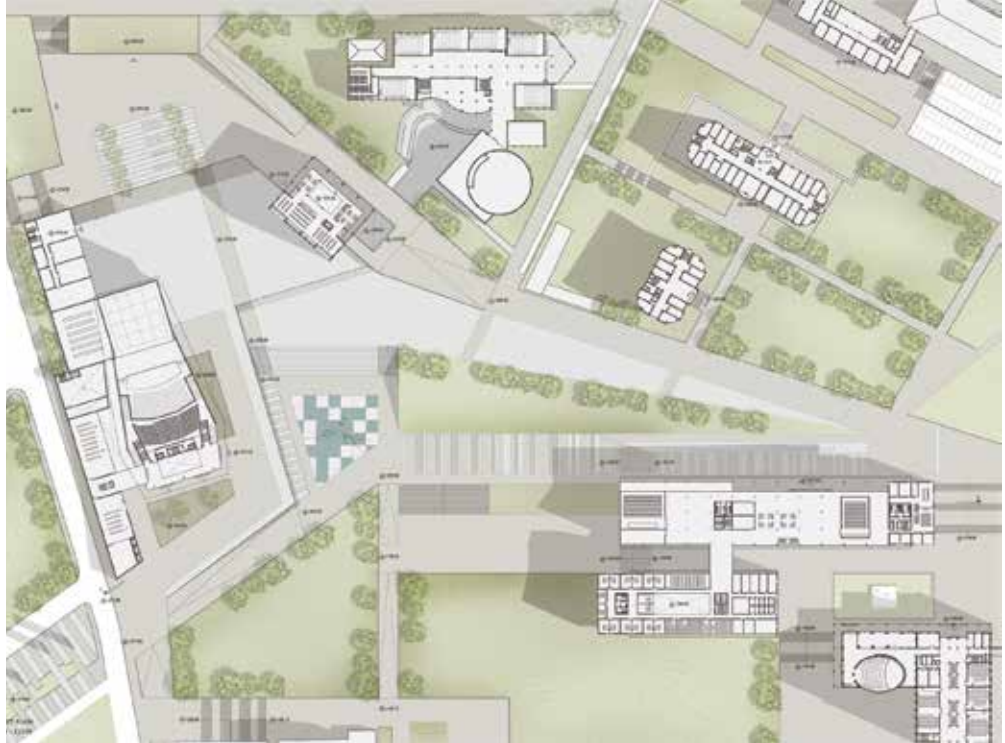

lar yapısıyla kurduğu ilişki bir iç avlu oluşturmaktadır. Bu avlu çeşitli kültür aktiviteleri için de kullanılabilecektir.

Yüzde ellisi orman alanları olan Düzce şehrinin üniversitesinin en aktif bölümlerinden biri Orman Fakültesi'dir. Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi de üniversitenin bu alanda gelişmesine katkı sağlayacaktır. Arazinin topoğrafik koşulları nedeniyle, kampüsün ana omurgasına, yaya merdiveninin yanında bir asansör yapısıyla bağlanan fakülte, gelişme alanında konumlanan ilk yapı olarak gelecekte eklenecek yeni fakülterle röper teşkil etmektedir.

Etaplama

Uygulamada etapların, kampüs bütününden sosyal yaşamın hayata geçirilmesi, peyzaj ve alt yapı bütünlüğünün sağlanması kriterlerinden hareketle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu perspektiften bakıldığında -200 kotu omurgası, çevresi ve kültür meydanı çevresi önerilen etaplamada öncelik kazanmaktadır. -220 kotu yaşam alanı ve çevresindeki yapılar 2. aşama olarak değerlendirilmiştir. 3. Aşama ise kampüsün doğu yönündeki gelişme alanlarındaki yapılar olarak düşünülmektedir.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ AYAZAĞA KAMPÜSÜ

Projenin Adı ve Yeri: İTÜ Ayazağa Yerleşkesi
Master Planı / İstanbul
Proje Müellifi: Banu Garip, Ervin Garip
Tasarım Ekibi: Banu Garip, Ervin Garip
Yardımcılar: Yasemin Löşer, Reşad Çoban
İşveren: İstanbul Teknik Üniversitesi
Projenin Elde Etme Yöntemi: Yarışma
Proje Yılı: 2012

İTÜ Maslak yarışması için önerdiğimiz ve birinci ödüle seçilen projemiz, tam da bu noktada üç önemli bağlam çerçevesinde biçim bulmaktadır.

Birincisi; "İTÜ Şehir içinde, Şehir İTÜ içinde" mottosuyla, proje tarihi süreç içerisinde şehrin dinamikleri ile beraber değişen kampüs coğrafyasını sorgulamaktadır. Şehrin çeperindeyken, zamanla merkezine oturan kampüs, kentsel dinamikler içinde yeniden ele alınmayı, kentsel tasarım parametreleri içerisinde bir kent parçası gibi değerlendirilmeyi gerektirmektedir.

İkincisi, önerilen kampüs yaşantısı, oluşturulan yeşil akslar ve alternatif taşıt önerileri ile (İTÜBÜS, bisiklet) bir "ekolojik mikro çevreye" dönüşmektedir.

Üçüncü olarak ortaya konan "Core" fikri, kampüsün kentsel yaşantı dinamiklerini organize eden, bir şehir parçası gibi davranmasına sebep olacak "hiyerarşik mekansal düzenlemeler sürekliliği" ortaya koymaktadır. Bu "yeniden oluşum (re-organization)", mevcut kampüs ile entegre bir yeni mekansal dizgeler bütünü oluşturmaktadır.

Sunulan proje kapsamında temel ilkeler:

- Üst ölçekte çevresi ile iyi ilişkilendirilmiş bir şehir kampüsü kurgusu ortaya koymak,
- Alt ölçekte kendi mevcut potansiyellerini kullanan ve geliştiren, topografya ve mevcut yapılarla bütünleşik, yaşanabilir ilkesel tasarımları ortaya koymak,
- Kendi karakterini ortaya koyan, "şehir kampüsü" imajını güçlendiren, algılanabilir, makro ölçekte bütüncül, mikro ölçekte çoğulcu ve zengin bir yapı tipolojisi oluşturmak,
- Proje alanını birbirine ve çevresine fonksiyonel ve mekansal açıdan güçlü bağlarla bağlanmış odaklar olarak ele almak,
- Genel kurguyu, birbirine kesintisiz olarak bağlanan meydanlar-alt meydanlar, ardışık

+500 Kotu Planı

A Öğrenci Sosyal Merkezi

a1 Giriş Holü Ve Danışma
a2 Kafeterya
a3 Toplanma Alanı

B Fen Edebiyat Fakültesi

b1 Giriş Holü Ve Danışma
b2 Derslikler
b3 Kırtasiye-Fotokopi

C Fen Edebiyat Fakültesi

c1 Akademisyen Odaları
c2 Laboratuvar
c3 Araştırma Görevlisi Odaları
c4 Kafe

D Etkinlik Merkezi

kapalı-açık konser
gösteri
toplanma-şenlik-festival

sürprizli mekanlar, yaya ve aktivite alleleri ile entegre olarak oluşturmak,

- Mekan ve fonksiyon kurgusunda iç-dış ilişkisini gözetken, yarı açık hacimlerle çevresine bağlanan, farklı kotlarla oluşturulan üçüncü boyutta zengin bir mekan anlayışı benimsemek,
- Peyzaj tasarımı bağlamında çevredeki yeşil dokuyu kampüsün içine alan ve yapıların içlerine taşıyan bir anlayış benimsemek,

- Ulaşım kararları bağlamında yaya ve bisiklet ağırlıklı bir kurgu oluşturmak, araç ve servis yollarını da bu kurguyu besleyecek şekilde ele almak,
- Üst ve alt ölçekte ekolojik gereklilikleri ve sürdürülebilirlik ilkelerini gözetken, engelli dostu, kendine özgü tasarım dilini saygılı olarak ortaya koyan bir çevre önermek olarak belirlenmiştir.

Çevre ile İlişkiler

Kuzeyde yer alan mevcut araç ve yaya girişleri korunmuş ve önerilen yeni kurguyla güçlü bir şekilde bütünleştirilmiştir. Güneyde yer alan Baltalımanı Bölgesi'nin ileride gelişeceği göz önünde bulundurularak yanışma alanına ulaşım ve güney girişi, imar planında öngörülen yollar ile entegre hale getirilmiştir.

İTÜ şehrin içinde, şehir İTÜ'nün içinde...

Öneri tasarım, kuzeyinden başlayan ve batı ve güneyde de devam eden, alanın çevresini sarmalayan, geçirgen bir yeşil-yapı çeperi önermektedir. Söz konusu çeper kampüsün şehir kampüsü imajını güçlendirmekte, içerdiği fonksiyonel zenginliklerle hem şehrin, hem kampüsün bir parçası haline gelmektedir. Şehrin içinde yer alan İTÜ Kampüsü şehri de içine almaktadır.

Makro ölçekte ise Boğaz'ın kıyılarından gelen ve yanışma alanının doğusunda çoğalan yeşil dokuyu korumuş ve söz konusu yeşil dokuyu artırarak proje kapsamında önerilen peyzaj düzenlemeleri ile ilişkili olarak sürdürmüş ve kampüs alanının içine nüfuz ettirmiştir. Bu bağlamda doğal yapının ve göletin kendi karakterini korumasına önem verilmiştir.

Yaya Organizasyonu ve Odaklar Arası İlişkiler

Öneri ile genel olarak rijit bir kurgudan ziyade, yeşilin ve yapıların birbirinin içine girdiği, sürprizli alt mekanların oluşturulduğu, meydanların farklı kotlarda algılanabildiği ve yapı-çevre-iç mekan ilişkisinin zengin bir şekilde organize olduğu bir tasarım dili oluşturulmuştur.

Proje kapsamında önerilen farklı odakların, farklı özelliklerle sahip olmalarına karşın tasarım anlayışı olarak bir dil birliği içerisinde olmaları öngörülmüştür. Her bir odak, topografya ve çevre ile farklı ilişkiler kurmasına rağmen bütüncül bir tasarım dilini oluşturmaktadır. Aşağıda önerilen odaklara ilişkin bilgilere yer verilmiştir:

Çekirdek (Core)

Önerilen 'core' kampüs yaşantısının önemli bir unsuru olan sosyal ve toplu aktiviteleri içine almakta, farklı odakları ilişkilendiren bir orta avlu görevi üstlenmektedir. Alan, yoğun yapılaşmadan ziyade çağdaş peyzaj anlayışı ve açık-yarı açık alan tasarımıyla biçimlendirilmiş, önerilen noktasal yapı (Etkinlik Merkezi) ile mevcutta ihtiyaç duyulan tüm sanatsal

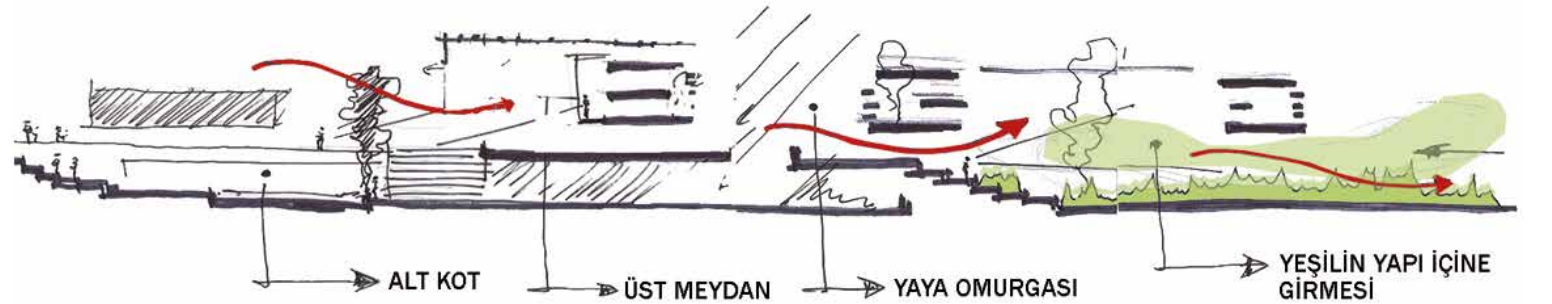
ve sosyal aktivitelerin gerçekleştirilebileceği (konser, festival, gösteri, vb) bir mekan oluşturulmuş; kampüs yaşantısının zenginleştirilmesi ve her saatte aktif olabilen bir yaşamın sürmesi öngörülmüştür.

Çeper

Önerilen yeşil yapısal çeper kampüs ve mevcut şehir yaşantısı arasında bir arayüz oluşturmaktadır. Öneri arayüz, kontrollü geçirgen yapısı ile aktivite çeşitliliği önermekte ve şartnamede belirtilen kiralalanabilir alanlar-çarşı-kafe-ofis-konaklama-lojman gibi fonksiyonlar için esnek mekanlar oluşturmaktadır.

Ana Yaya Promenadı

Önerilen ana yaya aksı, çağdaş peyzajı ile birlikte kampüsün ana yaya girişini odaklara ve gölete (doğa odağına) bağlayan bir omurga görevi görmektedir. Mevcut hali ile yaya olarak ulaşılması oldukça zor olan göl bölgesi önerilen ana yaya aksı ile beraber kampüsün yaya ve bisiklet ile ulaşılabilen, yaşayan doğal bir ferahlama noktası haline gelmektedir.

İTÜ KKTC EĞİTİM ARAŞTIRMA YERLEŞKELERİ GAZİMAĞUSA YERLEŞKESİ

Proje Grubu: Arman Akdoğan, Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar, Feliz Madrazo

Danışmanlar: Antonia Goya, Bas Van der Horst, Hans Larsson, Alvaro Novas, Andereia Penaloza, Albert Richters, Zeynep Melike Atay

İşveren: İTÜ

Proje de; Kampusun, üniversite ile birlikte tüm kentin kullanabileceği yüksek mekan-kalitelerine sahip kamusal alanlardan oluşan bir kent parçası olarak algılanması ve kampus alanı içinde bulunan tarihi yapıların dağınık ve ilişkili kopukluğu içindeki durumunu üniversite hayatının bir paçası haline dönüştürmek hedeflenmiştir. Üniversite kampüsünün içinde yaratılan dev açık alan yeşil bir rekreasyon alanı oluşturmaktadır. Bu alan kampus içinde tarihi atölye binalarının birarada görsel ilişkilerinin bozulmadan ve ölçeklerinin korunmasını sağlamak için yaratılmıştır. Kampus yatay bantlar, geniş yeşil alanlar, tarihi yapılarla anlatılabilir. Buna ek olarak son tasarım katmanımız yatay bantın üzerine tesadüfi gibi atılmış duran 5 kübik binadır. Bu kuleler hem kampüsün kimliğini tamamlayacak belirleyici öğeler olarak ortaya çıkmakta hem de fakülteler arası mihenk noktaları oluşturmaktadır. Kübik kuleler tarihi suriçi kenti ile ilişkili kurabilmekte aynı zamanda deniz manzarasından da faydalanabilmektedirler. Kendilerini göstermeleri sayesinde kent yaşamına da katılmakta ve kent silüetinin bir parçası olmaya başlamaktadır.

İZMİR TINAZTEPE ÜNİVERSİTESİ

Projenin Adı ve Yeri: T.C. İzmir Tınaztepe

Üniversitesi Yerleşkesi, Buca, İzmir

Proje Müellifi: TH ve İDİL Mimarlık, Şehircilik Ltd. Şti.

Tasarım Ekibi: Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Aslı Özbay

Proje Yürütücüsü: Tamer Başbuğ

Yardımcılar: Duygu Öztürk

İşveren: T.C. İzmir Tınaztepe Üniversitesi

Proje Elde Etme Yöntemi: Davetli Yarışma

Proje Yılı: 2018- Sürüyor

İnşaat Alanı: 80.000 m²

İzmir Tınaztepe'de bulunan arazinin topoğrafyası, kampüs plan şemasının oluşturulmasında en belirgin kriterlerden biri olmuştur. Yer yer falez dikliğindeki iki vadi bir göletle

birleştirilerek kampüs sosyal yaşantısına eş bulunmaz bir katkı sağlamaktadır.

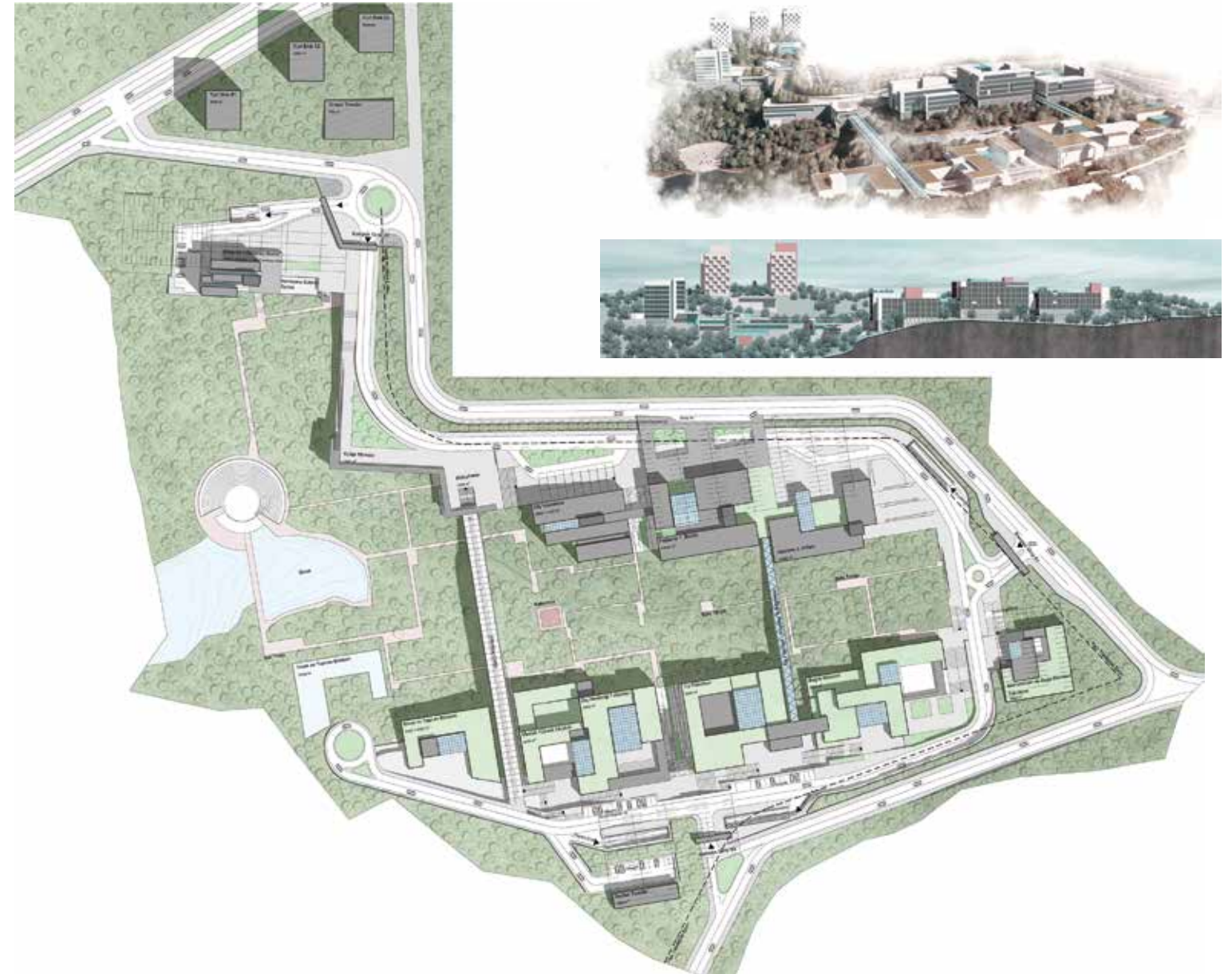
Vadi üst yamaçlarında şekillenen kampüsün odağına hastaneler yerleştirilmiştir. Sağlık kampüsünün başat ünitesi hastane yapılarıdır. Hastane kompleksi arazi eğiliminden de yararlanılarak kampüs dış bağlantısına olarak verecek şekilde konumlandırılmıştır. Böylece kampüs iç dolaşımı ve hastane dış bağlantısı ayrılmıştır. Ayrıca vadinin kuzey yamacında konumlanan hastane ile ilişkili tıp fakülteleri hastane ile bir köprüyle iç ilişki kurmaktadır.

Fakülteler kottan da yararlanarak araziye serbestçe konumlandırılmış ve bir yaya allesi ile desteklenmiştir. Yaya allesi 1 ve 3 nolu kampüs girişleri ile ilişkilendirilmiş 2 nolu gi-

rişe vadiyi kateden bir yaya kültür köprüsü ile bağlanmıştır.

Yaya allesi bir ege sokağı olarak tasarlanmıştır. Fakülte girişleri küçük meydancıklar ile bu sokağa açılır. Sokak aynı zamanda fakülte aralarından vadi içinde düzenlenen peyzaj alanına sızar. Sokak yer yer üst örtüler ve saçaklarla zenginleştirilmiştir.

Yaya köprüsü fakülteleri kültür merkezine, kütüphaneye, yurtlara ve rektörlüğe bağlayan bir seyir terasıdır. Kafeler kütüphaneye, kongre merkezi, peyzaj alanları ve kültür merkezi gibi işlevler kampüs seyir ve dinlenme ortamları kullanılarak ulaşılan mekanlardır. Stresli çalışma ortamından uzaklaşarak verilen molalar çalışma ve eğitim hayatını keyifli hale getirecektir.

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ KKTC KAMPÜSÜ

Proje Adı ve Yeri: ODTÜ-KKTC Kampüsü / Kıbrıs

Ekip Lideri: Baykan Günay (Y. Şehir Plancısı)

Tasarım Ekibi: Erhan Acar (Y. Mimar), Adnan Barlas (Y. Şehir Plancısı), Özcan Esmer (Y. Mimar-Y. Şehir Plancısı), Serdar Özbay (Y. Şehir Plancısı) ve Türel Saranlı (Y. Mimar); Yüksek Lisans Öğrencileri: Zeynep Aktuna (Şehir Plancısı), Ebru Aras (Mimar), Funda Baş (Peyzaj Mimarı), Yener Baş (Şehir Plancısı), Aybike Ceylan (Şehir Plancısı), Ervin Dojce (Mimar), Sevgi Hekimoğlu (Şehir Plancısı), Volkan Kepoğlu (Şehir Plancısı), Ahmet Kindap (Şehir Plancısı), Mustafa İhsan Kızıltaş (Şehir Plancısı), Abdülkadir Yazgan (Şehir Plancısı) Derya Yıldırım (Şehir Plancısı)

Ekibe Sonradan Katılanlar: Tanay Saranlı (Y. Mimar - Ana İdare Binası), Zafer Ulaş Gökhan (Mimar - Misafirevi), Tuncay Kaya (Mimar - Çok Amaçlı Derslik Binası) ve İlgin Önal (Mimar - Kütüphane)

MEKANIN OLUŞUMU

İyi bir kentsel çevrenin oluşturulması ve sürdürülmesi sürecine şehircilik diyorum. Bu açıdan bakıldığında şehircilik salt bir bilim değil, konuya özellikle mekânın oluşturulması süreci açısından bakıldığında daha çok bir sanat alanı olarak belirliyor. Temelde bir planlama sorunu gibi duruyor, ancak bir gerçekleştirme süreci. Bu özelliği ile ülkemizde yapıldığı gibi bir arazi kullanım planı çizip, daha sonra arazi düzenlemesi yapma eyleminin ötesinde; insanın biyolojik ve psikolojik gereksinimlerini karşılayacak bir çevrenin ve bu çevrenin mekânsal yapısı ile mimarlığını

ve peyzajını yaratma çabasıdır. ODTÜ Kuzey Kıbrıs yerleşkesi böyle bir yaklaşımın ürünü olarak görülmelidir.

Mekân üretimi basit bir tasarlama ve planlama eylemi değil, aynı zamanda bir gerçekleştirme sorunsalıdır. Mekânsal kurgu, bir takım çalışmasına dayandırıldığında ve sürekli birbirini destekleyen planlama - tasarlama - mimarlık - peyzaj üretme problemi olarak ele alındığında başarılı olarak gerçekleştirilebilmektedir. Bu işleyişin ise birbirleriyle sürekli ilişkide bulunan üç ayağı bulunmaktadır

Mekânın Kurgusu

Öncelikle mekânın kurgusu belirlenmelidir. Buna planlama diyebiliriz. Bu eylemin akla dayalı aydınlanma çağının ürünü olduğu söylenir. Planlamada yer seçimi, arazi kullanımı, işlevlerin ilişkileri, büyüklük ve yoğunluklar, ulaşım ve dolaşım sistemi, iktisadi ve toplumsal sorunlar ve altyapı ile uğraşılacaktır. Mekânın üst-biçimi ve parçaları bu süreç içinde belirlenecektir.

Mekânın Morfolojisi

Mekânın biçiminin üretilmesi iki ve üç boyutlu olarak bir bileşime (kompozisyon) oturmaktadır. Mekânın üst-biçimine ve parçalarının kimliklerine ilişkin kararların gerçekleştirme sürecinde öncelikle iki boyutlu diyagramlar oluşturulacak, özel ve ortak alanlar belirlenecek, daha sonra üç boyutlu morfoloji çalışmalarına girilecektir. Böylece çevrenin kütle ve mekân yapısı, bir başka deyişle mekânın mimarlığı ile peyzajının temel-leri oluşturulmaktadır.

Mekânın Mimarlığı ve Peyzajı

Kimi zaman mekânın morfolojisi başarılı olabilir, buna karşın kütlelerin mimarlığı uyumsuz olabilir, kimi zaman ise morfolojik olarak basit bir çevre kütlelerin mimarlığı ile öne çıkabilir. İyi diyebileceğimiz çevre her ikisini bir araya getirme sanatıdır.

Ülkemizdeki mekân üretme pratiğinin başarılı olmadığı bir gerçektir. Bunun aksini savlayana rastlamak da olanaklı değildir. Konuya salt meslek alanları açısından yaklaşıldığında bir çatışma düzlemi de oluşmuştur. Salt meslek uzmanlaşmalarına dayalı bir mekân üretimi süreci yerine, her an farklı uzmanların bir araya gelmesine olanak tanıyan mekânın kurgusu, mekânın morfolojisi ve mekânın peyzajı kavramları ön plana çıkartılarak yaratılan yerleşkede, yinelemek gerekirse kimi parçalar kimilerimizce beğenilmese de bütüne ilişkin nitelikleri (gestalt quality) nedeniyle başarılı bulunmaktadır.

YERLEŞKENİN KURGUSU VE MORFOLOJİSİNİN OLUŞTURULMASI

Konum

ODTÜ Kıbrıs Yerleşkesi için tahsis edilen arazi, Beş Parmak Dağları'nın güneybatıya doğru açılan ucundaki bir sırt üzerinde, 60-145 m kotları arasındadır. Bu sırtın güneyinde Güzelyurt Ovası başlamakta, kuzeyi ise, Kalkanlı Köyünden denize doğru açılan vadi ile sınırlandırılmaktadır. Kalkanlı Köyü, arazinin doğu ucundan geçen Girne-Güzelyurt karayolunun karşı tarafında yer almaktadır.

Yerleşme Yapısı

Yerleşme yapısı ile ilgili temel kararların verilmesinde alanın düz sırt/ güneye bakan vadi/ batıya inen eğimler dizgesinden oluşan yapısı belirleyici veriyi oluşturmuştur. İlk aşamada düz sırta yerleştirilen köye yakın seçenек; güneye açılan vadi çevresine yerleştirilen orta seçenек; ve, batıya inen eğimlere kaydırılan köyden kopuk seçenек, üç yarışan yaklaşım olarak irdelenmiştir.

Yerleşke düzenini oluşturan önemli ilkelerden biri, eğitim alanları ile öğrenci yaşam alanlarının birbirinden kopuk konumlarda değil, yürüyerek erişimi kolaylaştıran bir koşutluk içinde geliştirilmesidir. Yurtlar ve öğrenci konutları, aynı zamanda, merkez ve spor alanlarına da yakın konumdadır. Öğretim üyeleri konut alanları ise, merkez ile Kalkanlı girişi arasında yer almakta ve gerek köyün, gerekse gelecekte bu girişin hemen dışında geliştirilecek bir dış çarşının sunacağı servislere kolaylıkla erişebilmektedir.

Yerleşkede Dolaşım

Yerleşkenin ana girişi alanın güneyinde belirlenmiş ve tasarlanmıştır. Girişten kuzeye doğru yükselerek süren, yerleşke içi ana ulaşım yolu, ODTÜ Meydanına varmaktadır. Daha önce değinildiği gibi yerleşke kentsel alanlara

uzaktır. Bu nedenle, her ne kadar eleştirilse de, kentin ana trafik bağlantısını ODTÜ Meydanı ile bütünleştirmekten korkulmamıştır. Yaya girişi, hemen Yerleşke sınırında bulunan ve komşu yerleşmelerle üniversitenin birlikteliğine olanak sağlayacak, bir alışveriş ve kültür merkezine bağlantıyı olası kılmaktadır

Yerleşke Kurgusu ve Morfolojisi

Yerleşke merkezi mekânsal kurgunun en önemli yeridir. Ankara'daki ODTÜ yerleşkesinde belirgin bir merkez kavramı bulunmamaktadır. Kıbrıs'ta ise çok düşük yoğunluklu bir bölgede yeni bir yaşam odağı yaratılması söz konusudur. Bu nedenle merkez, sırtın orta kesiminde, eğitim alanları ile yaşam alanlarının arasında ve kuzeydeki vadiyle güneye açılan vadiyi birleştiren doğrultuda yer almaktadır.

- Fakülte Binaları
- Yurtlar
- Öğrenci Konutları
- Lojmanlar
- Merkez Binaları
- Sosyal Alanlar
- Ticari Alanlar

Yerleşkenin Gelişme Aşamaları

Yerleşkenin gelişimi iki yönden başlayacaktır: İlk aşamada, merkezde, yönetim binası, kafeteryanın, çarşının ve kütüphanenin ilk bölümleri, hazırlık okulu, en az dört kümelik bir eğitim yapıları grubu, ve merkeze en yakın yurt alanları; köy girişine yakın uçta ise öğretim üyeleri konutları ile misafirhane tesisleri gelişecektir. İkinci aşamada bu iki başlangıç noktası birbirine doğru gelişirken, merkezdeki tesisler tamamlanacak, yeni eğitim yapısı kümeleri eklenecek, yurtlar güneydeki eğimin alt kısımlarına doğru yayılacaktır.

1. Merkez Yönetim Binası
2. Kütüphane
3. Amfi Bloğu
4. Meydan
5. Kültür-Kongre Merkezi
6. Sağlık Merkezi
7. Çocuk Yuvası
8. Açık-Kapalı Havuz
9. Stadyum
10. Basketbol-Voleybol Sahaları
11. Yönetim
12. Pazar Yeri
13. Kalkanlı Çarşı

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Projenin Adı Ve Yeri: Necmettin Erbakan

Üniversitesi /Konya

Proje Müellifi: Yük. Mimar Müh. Necdet Kırhan

Yazıcı, Mimar Osman Güneş Erden

Tasarım Ekibi: Çağla Ömür, Ömer Ak, Kübra Ak,

Wael Attal, Yasemin Bayar, Paşa Kaya,

Ahmet İlyas Sözeri, Orhan Tosun, Esen Akdağ,

Beril Çakmakkıoğlu

Fotoğraf: Ahmet İlyas Sözeri

İşveren: Necmettin Erbakan Üniversitesi

Proje Elde Etme Yöntemi: Davetli Konsept Proje

Teklifli İhale

Proje Yılı: 2013

İnşaat Alanı: 600 000 m²

KAMPÜS MİMARİ TASARIM RAPORU

Eski Başbakan Prof. Necmettin Erbakan'ın adını alan Üniversite, 2010 yılında Selçuklu İmparatorluğu'nun başkenti Konya'da kuruldu. Çok genç bir kurum olmasına rağmen, mevcut kayıt 93.000 öğrenciye hızla yükseldi. Bu sayı doğal olarak mekansal yetersizlikler getiriyor. Bu nedenle, Üniversite yönetimi 2012 yılında modern bir eğitim kampüsü inşa etmeye karar vermiştir.

YER

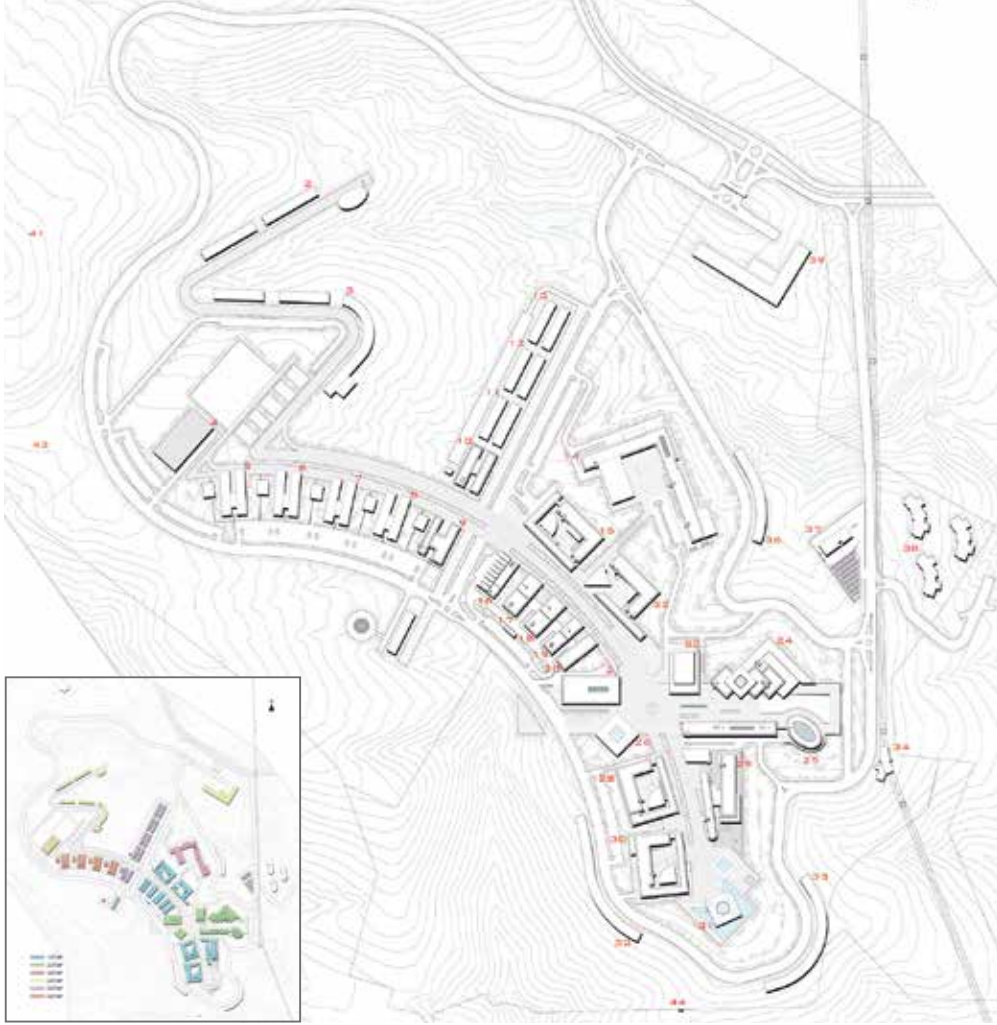
Üniversite yerleşimi için planlanan alan, kentin doğusunda, kendine özgü bir topografyaya sahip bir tepenin üzerindedir. Konumu, seçkin irtifasıyla tüm şehir görüntüsüne hâkimdir. Sahanın doğu manzarası şehir merkezi, sahanın güney manzarası ise Meram Üzüm Bağları görünür. Yerleşkeye erişim konut dokusuyla Kuzey-Doğudan yapılmaktadır. Neredeyse her yönde, yerleşke içinde küçük vadiler vardır. Güneybatıda vadi, en yüksek noktadan başlar ve Meram Üzüm Bağlarına kadar uzanır.

ÜNİVERSİTE GEREKSİNİMLERİ

Üniversite Yönetiminin gereksinimleri, tasarımda temel yol gösterici olmuştur. Öncelikler şunları içeriyordu:

-Konya şehrinin Selçuklu İmparatorluğu'nun başkenti olması nedeniyle, Selçuklu mimarisinin tasarıma atıfta bulunacağı düşünüüyordu.

-Acil olarak yeni alanlara ihtiyaç duyulması nedeniyle, belli fakülte ve araştırma binalarının ilk etapta inşasını mümkün kılan etaplı bir tasarım.

1. Botanik Kafe
2. Öğrenci Yurtları
3. Erasmus
4. Spor Salonu Ve Yüzme Havuzu
5. Rezerv Fakülte
6. Rezerv Fakülte
7. Yabancı Diller Yüksek Okulu
8. Fen Fakültesi
9. Havaçılık Ve Uzay Bilimleri Fakültesi
10. Bilgi İşlem Merkezi/Rezerv Fakülte
11. Rezerv Fakülte
12. Rezerv Fakülte
13. Rezerv Fakülte
14. Devlet Konservatuvarı/ Güzel Sanatlar Fakültesi
15. Mühendislik Fakültesi
16. Mühendislik Laboratuvarı C Blok
17. Mühendislik Laboratuvarı B Blok
18. Mühendislik Laboratuvarı A Blok
19. Merkez Laboratuvarı D Blok
20. Merkez Laboratuvarı E Blok
21. Yemekhane Ve Çarşı
22. Mimarlık Fakültesi

TASARIM HEDEFLERİ

Kompleksi sadece bir eğitim binası olarak değil, kentin sosyal ve kültürel yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak görmesi için belirlenmiş fiziksel çevrenin kentsel bir alan olması ve bunun içinde başka kentsel alanlar yarat-

23. Kültür Merkezi
24. Kütüphane
25. Rektörlük ve İdari Birimler
26. Prof. Dr. Necmettin Erbakan Müzesi
27. Turizm Fakültesi
28. Hukuk Fakültesi
29. Sosyal Beşeri Bilimler Fakültesi
30. İlahiyat Fakültesi
31. Üniversite Camisi
32. Rezerv Bina
33. Rezerv Bina
34. Teleferik İstasyonu
35. Müze
36. Otel
37. Gastronomi Binası
38. Ortak Derslikler
39. Arge Merkezi ve Teknokent
40. Su Deposu
41. Rezerv Öğrenci Yurtları
42. Kredi Yurtlar Kurumu Arazisi
43. Kredi Yurtlar Kurumu Arazisi
44. Trafo Binası

ması için tasarlanan yerleşke, Necmettin Erbakan Üniversitesi'ni modern küresel üniversiteler seviyesinde tanıtmak amacıyla gerekli çevresel ve fiziksel gereklilikleri sağlamak ve uygun fiziksel altyapıyı tasarlamak, ana tasarım vizyonu olarak benimsendi.

TASARIM KAVRAMI

Sosyal ve kültürel arabirimin bağlılığını ve sürdürülebilirliğini sağlamak için, üniversitenin planlaması, tarihi şehir merkezine yönelen akademik omurga (Alle) etrafında yapılandırılmıştır. Alanın en yüksek noktasında konumlandırılan Alle, topografik farklılıkları en aza indirir ve doğu tepesini ve batı vadisini birbirine bağlar. Kesintisiz yaya yolları koridorlar tasarımı tamamlar. Selçuklu döneminin kentleşme düzenleri ve yapı tipolojilerini ifade eden mekansal ve mimari özellikler günümüz şartlarına göre yorumlanır ve kompleksin mimari planlaması buna göre yapılır. Tasarım, Selçuklu argümanlarının yalnızca dış dekorasyonlar açısından değil aynı zamanda blok ve mekan organizasyonları aracılığıyla değerlendirilmesini amaçlar.

TRAFİK

Kampüs trafiği için yaya önceliği amaçlanmıştır. Topografyaya uyum sağlayan harici bir dolaşım sistemi (çevre yolu) tasarlanmıştır. Kampus içerisinde araç trafiğine izin verilmiyor veya en aza indiriliyor. Daha sağlıklı bir fiziksel ortama ulaşmak için kampüste dairesel bir tramvay hattı ve kesintisiz bisiklet yolları da planlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilir tasarım ve "yeşil mimari" nin unsurları kilit tasarım kriterlerinden biri olarak kabul edilir. Bu nedenle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı önerilmekte ve enerji tüketimini azaltmak için pasif tasarım strate-

jileri kullanılmaktadır. Daha büyük ölçekte, kampüs yerinde konumlandırıldığında ağır rüzgarlar ve güneş ışığına yönelme göz önünde bulundurulur. Bitkisel noktaları çoğunlukla eğimli ve daha yüksek zeminler üzerine bağlayarak 'yeşil'in sürekliliğini sağlayan' ekolojik koridorlar oluşturulur. Daha küçük bir ölçekte, Proje sahasının mikro-iklimsel özelliklerinin daha sürdürülebilir bir tasarıma ulaştığı düşünülmektedir. Sert bir karasal iklim içerisinde bulunan kampüsün enerji talebini azaltmak için bina fizikğine ilişkin pasif stratejiler kullanılmaktadır. Orman Bakanlığı'nın ekim projesi ile oluşturulan çevre orman alanları ile birlikte daha geniş bir ekolojik çevre oluşturmak ama-

cıyla kampüs alanının büyük bir kısmı yeşil bir bölge olarak planlanmıştır.

AŞAMA VE SÜREC ANALİZİ

Proje aşaması tamamlanmış ve ilk etabın yapımına parça parça başlanmıştır. Kampüs alt yapı projesi büyük ölçüde tamamlanmış ve ilk etapta ön görülen Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi ve Merkezi Laboratuvarların yapımı tamamlanmış olup hizmete açılmıştır. Mühendislik Mimarlık Fakültesinin yapımı devam etmekle birlikte, Kütüphane, Rektörlük, Sosyal Merkez ve Müze Binası'nın İhale hazırlıkları devam etmektedir.

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ

Projenin Adı Ve Yeri: T.C. Şırnak Üniversitesi Yerleşkesi, Şırnak
Proje Müellifi: TH Ve İDİL Mimarlık, Şehircilik Ltd. Şti.
Tasarım Ekibi: Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Baran İdil, Aslı Özbay
Proje Yürütücüsü: Hasan Özbay
Statik: Gökhan Beşbaş
Mekanik: Fuzuli Topal
Elektrik: Ali Gündüz, Oğuz Orhan
Yardımcılar: Mahsure Köse, Murat Ölgün, Özlem Arvas, Düşra Korkmaz
Peyzaj: Serpil Öztekin
Altyapı: Ali Demircan
İşveren: T.C. Şırnak Üniversitesi, TOKİ
Projenin Elde Etme Yöntemi: Sipariş
Proje Yılı: 2012-2014
İnşaat Yılı: 2015-2016
İnşaat Alanı: 103.000 m²

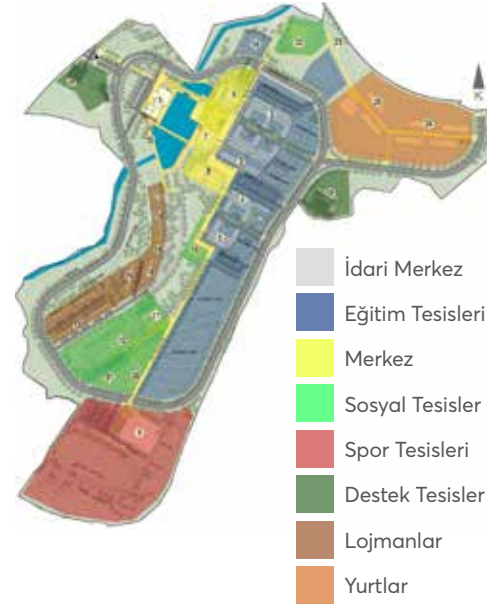
YERLEŞKE TASARIMI

Tasarım Yaklaşımı
 Üniversiteler eğitimin en üst basamağını oluşturan, toplumun en önemli kültür kurumlarının başında yer alırlar. Bu konumları Üniversiteler özel bir misyon yüklemiştir. Toplumun bireylerinin eğitiminden öte, sorumluluk sahibi, araştırmacı, yeniliklere açık, donanımlı olarak yetiştirilmelerinden de yükümlüdürler. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde mekanın katkıları yadsınamaz derecede önemlidir.

Kampüs alanı Şırnak Belediyesi sınırları içinde, ancak kentten yalıtılmış bir alanda yer almaktadır. Kampüse ana ulaşım, alanın kuzeybatısındaki Mardin karayolu üzerinden sağlanmıştır. Bu büyüklükte bir yerleşke için gerekli olan ikincil bağlantı ise, alanın kuzey doğusundan, ham yoldan verilmiştir.

Tasarımımız yaya ve araç trafiğinin kesin olarak birbirinden ayrıldığı "Radburn" şemasının ilkelerine uygun olarak ele alınmıştır. Araç trafiği kampüsü "ring" şeklinde çevrelemekte, yapıları otoparklarla sonlanan "cul de sac"larla ulaşmaktadır. Yaya dolaşımı tüm yerleşkeyi birbirine bağlayan "alle" ile kurgulanmıştır. Araç trafiği, eğitim zonu içinde, yaya trafiği ile kesişmemektedir. Yaya ağırlıklı bu sistemde, kullanıcılar engelsiz bir şekilde kampüsün her yerine ulaşmaktadırlar.

Kampüs içindeki programın dağılımı topoğrafyanın doğru kullanılması sonucunda oluşmuştur. Alanı ikiye bölen dere yerleşimin biçimlenmesinde etkili olmuştur. Kampüs ana girişini karşılayan alan "Yönetim Bölgesi" olarak ayrılmıştır. Rektörlük bu alanda, simgesel bir noktada konumlanmış ve hem yerleşke ile bütünlük, hem de idari ve protokol görevlerini yerine getirecek bağımsızlıkta tasarlanmıştır.

II. Etap Yapıları

14. Enstitü
15. Akademik Klüp
16. Çarşı
17. Rektörlük Konutu
18. Dekan Konutları
19. Gelişme Konaklama Binaları
20. Öğrenci Klüpleri
21. Anaokulu
22. Cami
23. Su Deposu
24. Yurt Alanı
25. Yurt Gelişim Alanı
26. Trafo Merkezi

miştir. Alanı kuzeyden güneye bölen derenin güney tarafı eğitim bölgesi olarak planlanmıştır. Eğitim bölgesi ile yönetim arasında ise yerleşkenin "Merkez Tesisleri" yer almıştır. Merkezi Kafeterya ve Bilgi İşlem Merkezi, Kütüphane, Kültür Merkezi ve Çarşı bu alanda yer almaktadır. Merkez tesisleri alanın içinden geçen derenin ıslah edilmesi ile rekreatif bir karaktere kavuşturulan ve kademeli göletlerin etrafında yer almıştır. Yönetim bölgesi ile Merkez tesisleri bir "Köprü" birleştirmekte ve bu köprü, yerleşkenin ana dolaşım sistemini kurgulayan "Alle"nin bir parçası olarak işlev görmektedir. Köprü, Kültür Merkezi ve Kütüphane arasında bir Meydan ile sonlanmakta ve Alle ile bütünlüktektir. Meydan aynı zamanda yerleşkenin sosyal odağı işlevini de yüklenmektedir. Meydan çeperlerinde Market ve çeşitli Yeme-İçme birimleri oluşturulmuş, gölete açılan bir "Amfi tiyatro" ile toplanma/buluşma işlevi zenginleştirilmiştir. Meydan içindeki "Saat Kulesi" de sembolik bir anlam yüklenmekte ve Meydanı simgesel olarak işaret etmektedir. Meydandaki sosyal programlı işlevler, köprü altında da devam ettirilmiş ve gölet çeperlerinde yaşantı oluşturularak, bir tür "su kıyısı yaşantısı" kurgulanmıştır.

Yerleşkenin kuzeydoğusunda, ring yolun dışında, tali giriş ile ilişkili bölge Yurt alanı olarak ayrılmıştır. Bu bölge Kredi ve Yurtlar kurumuna tahsis edilmiş ve bağımsız çalışabilecek, ancak yerleşke ile yakın ilişkili olarak düzenlenmiştir. Alle ve Meydan ile ilişkili bir yaya yolu sistemi ile yerleşkeye bağlanmıştır. Yapıların biçimlenmesinde, geleneksel mimarimizin yaygın mimari tipolojisi olan, "avlu" önemli bir mimari eleman olarak kullanılmıştır. Tüm fakülte yapıları ve merkez tesisleri avlu etrafında gelişen bir kurguda ele alınmıştır. Avlular birbirlerine bağlanmış ve dolaşım sürekliliği sağlamıştır. Böylece kampüsün ana kurgusunu sağlayan yaya omurgası sürprizli mekanlara sahip, kampüsün ana karakterini oluşturan, mekansal kurguyu zenginleştiren ve kampüsün iletişim mekanı işlevini de yüklenen bir nitelik kazanmıştır.

Kapalı ve açık spor tesisleri, arazinin diğer düze yakın bir bölgesi olan, ring yolun, doğu tarafına yerleştirilmiştir. Kapalı spor salonu, kapalı yüzme havuzu, stadyum,

futbol sahaları, basketbol, voleybol ve tenis kortları, eğimin yarattığı olanaklar tribün olarak kullanılarak, bu bölgede düzenlenmiştir.

Misafirhane ve Erasmus evleri de, kampüsün doğusunda, spor alanlarının kuzeyinde konumlandırılmıştır. Böylece konaklama birimleri hem çevre yerleşmelere hem de yerleşkenin merkezine ve spor alanlarına yakın konumda planlanmıştır. Cami ise, yakın çevreden gelebileceklerin kullanımına da olanak sağlanması amacıyla, kuzeydoğudaki ham yol üzerinde planlanmıştır.

Yapıların planlanmalarında yüksek katlı olmamaları arzu edilmiş ve 4 kat aşılmamıştır. Yapı dili yalın, gereksiz süslerden arınmış, bölgenin "küçük karakterli" yöresel mimarisi ile kültürel süreklilik sağlayacak bir biçimde ele alınmıştır. Yapıların özellikle yarattıkları dış mekanlarla bir bütün olması ve yüksek mekansal kalite sunmaları hedeflenmiştir.

Yerleşke içinde birinci etapta Rektörlük, Kültür Merkezi, Kütüphane ve Bilgi İşlem Merkezi, Yemekhane, Mühendislik Fakültesi, İktisadi ve İdari İlimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Meslek Yüksek Okulu, Misafirhane, Mediko Sosyal Merkezi, Spor Merkezi, Personel Lojmanları, Atölye ve Güç Merkezi ile Ana Giriş Binası yapılacaktır.

Fakültelerin mikro gelişmeleri yanı sıra, yeni fakültelere de gelişme alanı için yer ayrılmıştır. Bunların dışında, Enstitü, Araştırma Laboratuvarı Binası, Akademik Kulüp, Öğrenci Kulüpleri, Anaokulu, Erasmus Konutları ve Yönetici Konutları için rezerv yer sağlanmıştır.

PİRİ REİS ÜNİVERSİTESİ

Proje adı ve Proje Yeri: Piri Reis Üniversitesi Ana Kampüs / Tuzla – İstanbul

İşveren: Piri Reis Üniversitesi

Proje Tarihi: 2008 – 2010

İnşaat Tarihi: 2011 – 2014

İnşaat Alanı: 60.000 m²

Mimari Tasarım: Kreatif Mimarlık

Statik: YBT Yapısal Tasarım – Yusuf Tımbır

Mekanik: GN Proje – Gürkan Görgün

Elektrik: HB Teknik – Hüseyin Gülsoy

Altyapı: Proses Mühendislik – Fazıl Üç

Peyzaj: AN Peyzaj Tasarım – Arzu Nuhoğlu

Yeşil Bina Danışmanı: TURKECO – Duygu Erten

Yangın Danışmanı: Etik Mühendislik –

Abdurahman Kılıç

Akustik Danışmanı: Duyal Karagözoğlu

Çok Amaçlı Salon Akustik Danışmanı: Türker Talayman

Aydınlatma Danışmanı: ZKLD-Zeki Kadirbeyoğlu

Tasarım Ekibi: Aydan Volkan, Selim Cengiz,

Onur Arat, Ayşegül Kapisız, Nihat Kalfazade,

Ufuk Berberoğlu, Erhan Ilıcalı

Proje Yönetim: Alev Akın, Aydan Volkan,

Gül Erkmen, Erbuğ Bengüler, Hasan Basri Tuğrul,

Erhan Ilıcalı, Korkmaz Akgül, Hakan Koyuncu,

Orhan Polat, Gamze İyigün

Yüklenici: Sera Yapı

Fotoğraflar: Ömer Kanıpak, Orhan Kolukisa

(Yerçekim Mimari Fotoğraf) & Cemal Emden

(Koleksiyon Mimarlık Arşivi)

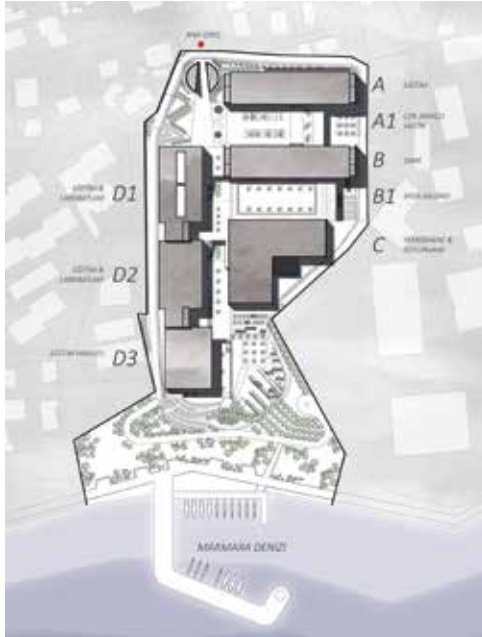
Yoğun bir fonksiyon programına sahip olan proje, sekiz parçalı yapı bloğunun eğimli arazi üzerine kademeli olarak yerleştirilmesiyle oluşturuldu. Burada temel amaç, bloklar arasında açık kamusal mekan yaratmanın yanı sıra öğrencilerin ve akademisyenlerin gün içinde bir araya gelebilecekleri bir buluşma noktası oluşturmaktır. Kampüs silüetinin genel algılanışını hafifletmek için, arazinin eğimli yapısından ve parçalı bloklardan yararlanıldı. Arazinin kuzey-güney yönünde uzanan açık yürüyüş hattı, altı bloğu birbirine bağlayacak bir omurga şeklinde tasarlandı. Bu omurga, kampüsün ana sirkülasyon koridoru olarak işlev görmekte ve kampüs içinde kullanıcıya kesintisiz bir deniz manzarası sunmakta.

Kütlelerin mimari dili geliştirilirken, deniz ile ilgilenen kişilerin kullandığı, "muntazam, düzgün, tertipli, emniyetli, olması gerektiği gibi" anlamına gelen "Neta" terimi, bir kavram olarak tasarım konseptine de yansıtıldı. Gemi ve tersanelerin mekan anlayışı ve işletme prensipleri süsten, kaplamadan uzak, her şeyin

"olması gerektiği" gibi yaratılıp işlemesi üzerine kurulu olduğu için, bu kavram brüt malzemelerin kullanılmasına ve genel görünümün fonksiyonel sadeliğine uygun oldu.

Doğal sahil bandını kesmemek için yapı blokları güney bölgede geniş bir yeşil alan bırakacak şekilde arazinin kuzey sınırına yakın yerleştirildi. Bu kıyı bölgesinde, komşu yerleşim bölgesiyle bağlantısı olan bir yaya yolu ve öğrencilere kıyı eğitimlerinin verileceği bir iskele yer alıyor. Denize paralel olarak yerleştirilen bloklarda eğitimler, idari birim ve sosyal aktiviteler için ayrılırken, denize dik olarak yerleştirilen bloklarda eğitim havuzu, bilgisayar laboratuvarları ve derslikler bulunuyor.

Kuzeyden güneye uzanan ana omurgada, nişleri, terasları ve kot farklılıkları olan küçük alanlar yaratılarak anıtsal ve katı bir aks oluşturulmaktan özellikle kaçınıldı. Blokların arazide denize paralel kullanımı ile hakim rüzgar da ehlileştirilerek, sert lodos ve poyrazdan korunmuş iç bahçeler yaratmak mümkün kılındı. Bu yerleşim ile ayrıca gün ışığından da verimli bir şekilde yararlanmak mümkün oldu.

TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

MASTER PLAN

Projenin Adı ve Yeri: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Master Planı / Ankara

Proje Müellifi: A Tasarım Mimarlık, Ali Osman

Öztürk

Proje Tarihi: 2003-Devam ediyor

Planlama Alanı: 300,000 m²

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı (TOBEV) tarafından eğitim ve sağlık konularında faaliyette bulunmak amacıyla 2003 yılında Ankara'da kurulmuştur. Üniversite yer arayışları sırasında Söğütözü Bölgesindeki eski Yükseliş Koleji yapıları ve alanı olumlu bulunarak proje çalışmaları başlatılmıştır.

TOBB ETÜ mülkiyetine geçen yapılar yıkılmadan yeniden değerlendirilmiştir. Yerleş-

kenin ilk çekirdek yapıları mevcut yapıları kullanarak oluşturulmuştur. Uygulama etaplı olarak gerçekleştirilmiş, bu etaplarda, eğitim fonksiyonları, idari fonksiyonlar, spor merkezi ve vakıf binası ortak bir avlu etrafında bir bütün olarak ele alınmıştır. Bu avlu birçok etkinliğin de içinde yer alabileceği bir kamusal alan olarak düşünülmüştür.

Master Plan çalışmaları kapsamında zaman içinde yerleşkeye komşu bazı alanlar eklenmiş, yeni gelişim bölgeleri planlanmıştır. Bu gelişme süreci kentsel bir doku oluşturma düşüncesini öne almış, yakın çevrenin eğitim ve öğrenci ağırlıklı bir kent parçasına dönüşümü hedeflenmiştir.

Üniversitenin büyüme hareketi içinde öncelikli olan akademik programlar netleştirilmiştir. Yerleşkenin ilk etabı içinde Mühendislik Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi ve ilgili bölümleri kurulmuştur.

Master plan kapsamında gelişme planları farklı alternatifler içerecek biçimde ele alınmış, mevcut doku ve yapı stoğu ile yerleşke ilişkisini oluşturacak kentsel düzenlemeler öngörülmüştür. Mimarlık ölçeğinden hareketle parçalı olarak oluşmuş kent dokusunun yeniden düşünülmesi ve planlanmasına yönelik özgün bir süreci temsil eden TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Yerleşkesinde planlama çalışmaları devam etmektedir. TOBB, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi bünyesinde bir tıp fakültesi kurmak amacıyla Söğütözü bölgesinde bulunan Mesa Hastanesi'ni 2010 yılında satın almıştır. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi ve Hastane ek projesi hazırlanmıştır. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ilk mezunlarını 2008 yılında vermiştir.

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Yerleşkesinin ilk yapıları olan eğitim, idare ve spor merkezi yapıları, mevcut bir orta öğretim yapısı yeniden değerlendirilerek ve tadil edilerek elde edilmiştir.

Yerleşkedeki yapıların aşamalar halinde inşa edilmesi planlanmıştır. İlk aşamada eğitim ve idari yapılar tamamlanmıştır. İkinci aşama yapıları; olimpik yüzme havuzu, çok amaçlı kapalı spor salonu ve bir büro binasını içermektedir. Üçüncü aşamada; yurt blokları ve misafirhane gerçekleştirilmiş, dördüncü aşamanın ise "media-tech" bloğu, araştırma laboratuvarları, konferans merkezi, amfiler, yemek merkezi, stadyum ve sekiz kadar yeni fakülte yapısından oluşması planlanmıştır.

Eğitim, yönetim ve spor merkezi mevcut yapıları statik ve mimari açıdan yetersiz bulunmuştur. Tamamen cepheleri sökülen betonarme karkas yapılar öncelikle güçlendirilmiş, strüktürel düzenin getirdiği kısıtlamaları olumlama-ya yönelik modüler sistemler geliştirilmiştir.

TUNCELİ MUNZUR ÜNİVERSİTESİ

Proje Adı ve Yeri: Tunceli Üniversitesi Aktuluk Yerleşkesi İmar Planı - Yerleşke Planı - 1. Etap Mimari Avan Projeleri / Tunceli

Master Planı, Uygulama İmar Planı Müellifi: Şehir ve Bölge Y. Plancısı A. Saffet Atik

Yardımcılar: Murat ÖZDEN (Şehir ve Bölge Plancısı), Melek FAYDALI (Şehir ve Bölge Plancısı), Ekrem Atik (Peyzaj Mimarı ve Kentsel Tasarımcı)

Kampüs Yerleşke Planı ve Mimari Proje Müellifi: Mimar Mustafa Mürşit Günday

Yardımcılar: Ahmet Ekincioğlu (Mimar), Demet Açar (Mimar), İhsan Yıldırım (Mimar), İrfan Usame Setrek (Mimar), Merve Kahraman (Mimar)

İşveren: Tunceli Üniversitesi Rektörlüğü

Proje Yılı: 2010

İnşaat Alanı: 97.000 m²

Yerleşke Alanının Konumu

Yerleşke alanının kentle bağlantısı Tunceli'yi kuzeyde Erzurum'a ve güneyde Elazığ'a bağlayan devlet karayolundan sağlanmaktadır. İl Merkezine 8 km. mesafe uzaklıkta bulunmaktadır. Ulaşım açısından yerleşke alanı önemli bir noktada yer almaktadır.

Yerleşke Alanının Fiziki Yapısı

Alan tepe görünümüne yakın bir eğim üzerinde bulunmaktadır. Nehir yatağı vadi oluşturarak alanın kuzeyinden geçmektedir. Alanın hafif eğimli olması, alana panoramik bir özellik katmaktadır.

Tasarım İlkeleri

Yerel ve iklimsel koşulların gözetildiği bir tasarım.

Etaplamaya ve gelişime açık esnek bir planlama anlayışı.

İç mekan zenginliğine sahip bir tasarım.

Yapıların eğitim işlevine cevap verecek birimler olmaları yanında, kaliteli iç mekanların tasarlanması

Engelli ulaşımının tüm yapıların tasarımında gözetilmesi.
Kampüs silüetinde yapıların uyumlu olmalarının sağlanması.

Kampüs Yerleşke Planı ve Mimari Tasarım Kararları

Kampüs tasarımı kültürel ve doğal değerleri önemseyen bir süreç olarak değerlendirildi. Çevre ve bina estetiğine sahip, çeşitli mekan duyarlılıkları barındıran bir yerleşke olmasına çalışıldı.

Yerleşkenin ulaşım şemasını belirleyen zonlama, fonksiyonel dağılım, yönlendirme etaplama da kapsayan kararları ve yerleşkenin niteliğini, kimliğini de ifade edecek olan bir yerleşke planı gerçekleştirildi.

Yerleşke planına taşıt ve yaya trafiğinin ayrılmasına, yapıların ana dolaşım aksını tanımlayan bir ALLE etrafına toplanmasına ve yapıların araç ve servis yaklaşımlarının bir dış yol ile çözümlenmesine çalışıldı yaya ile araç tra-

fiğinin yerleşke içerisinde ayrılması ilkesine dayanan "RAD BURN" şeması referans alındı. Binaların girişlerinin açıldığı ALLE ve meydana oluşan orta mekan yaya kullanımına ayrıldı.

Büyük oranda binaların iç mekanları bir iç sokak etrafında tasarlandı. Yapıların birbirleriyle, fiziksel ve biçimsel ilişkileri gözetildi. Yöresel ve iklimsel özellikler göz önüne alınarak çatılar eğimli çatı olarak tasarlandı.

Etaplama

Etaplama planlaması kısa ve uzun yapılaşma programı ve gelişme gözetilerek 5 etapta gerçekleştirildi.

1. Etap: Rektörlük, İdari Birimler, Mühendislik Fakültesi, Merkezi Eğitim-Öğretim Laboratuvarları, Merkezi AR-GE Laboratuvarları, İngilizce Hazırlık Okulu, Merkezi Kafeterya, Kapalı Spor Salonu, Rektörlük Konutu, Personel Lojmanları ve Teknik Merkez.

2. Etap: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Tunceli Meslek Yüksek Okulu, Sağlık Yüksekokulu-Su Ürünleri Fakültesi.

3. Etap: Merkezi Dekanlık Binası, MYO Merkezi Enstitüsü ve Araştırma Merkezi Müdürlükleri Binası, Misafirhane ve yerleşke alanının batısında yer alacak olan personel lojmanları

4.Etap: Kapalı Yüzme Havuzu, Personel Lojmanları.

5. Etap: Dini tesis alanları, ilköğretim tesis alanı ve personel lojmanları

Tunceli Üniversitesi Aktuluk Yerleşkesi Planı

1. Rektörlük İdari Bina
2. İdari Birimler
3. Mühendislik Fakültesi
4. Merkezi Eğitim Öğretim Laboratuvarı
5. Merkezi Ar-Ge Laboratuvarı
6. İngilizce Hazırlık Okulu Binası
7. Merkezi Kafeterya
8. Kapalı Spor Salonu
9. Rektörlük Konutu
10. Personel Lojmanları
11. Teknik Birimler Teshin Merkezleri

12. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
13. Edebiyat Fakültesi
14. Tunceli Meslek Yüksekokulu
15. Sağlık Yüksekokulu Su Ürünleri Fakültesi
16. Kültür Merkezi
17. Kütüphane
18. Merkezi Dekanlık Binası
19. Meslek Yüksekokulu Merkezi Enstitü Araştırma Merkez Müdürlükleri Binası

20. Misafirhane
21. Personel Lojmanları
22. Kapalı Yüzme Havuzu
23. Kreş-Anaokulu
24. Personel Lojmanları
25. İlköğretim Okulu
26. Cemevi
27. Cami
28. Personel Lojmanları

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DAVUTPAŞA KAMPÜSÜ

DOÇ. DR. KUNTER MANİSA

Davutpaşa kışlası, İstanbul metropoliten alanının gelişmesi-büyümesi ile kışla olma niteliğini kaybetmiş ve 1999 yılında Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından Yıldız Teknik Üniversitesi'ne verilmek suretiyle üniversitemiz-bünyesine katılan ve içinde Davutpaşa kışlası ile beraber birçok tarihi binayı da barındıran yaklaşık 1.250.000m² büyüklüğünde bir yerleşkedir.

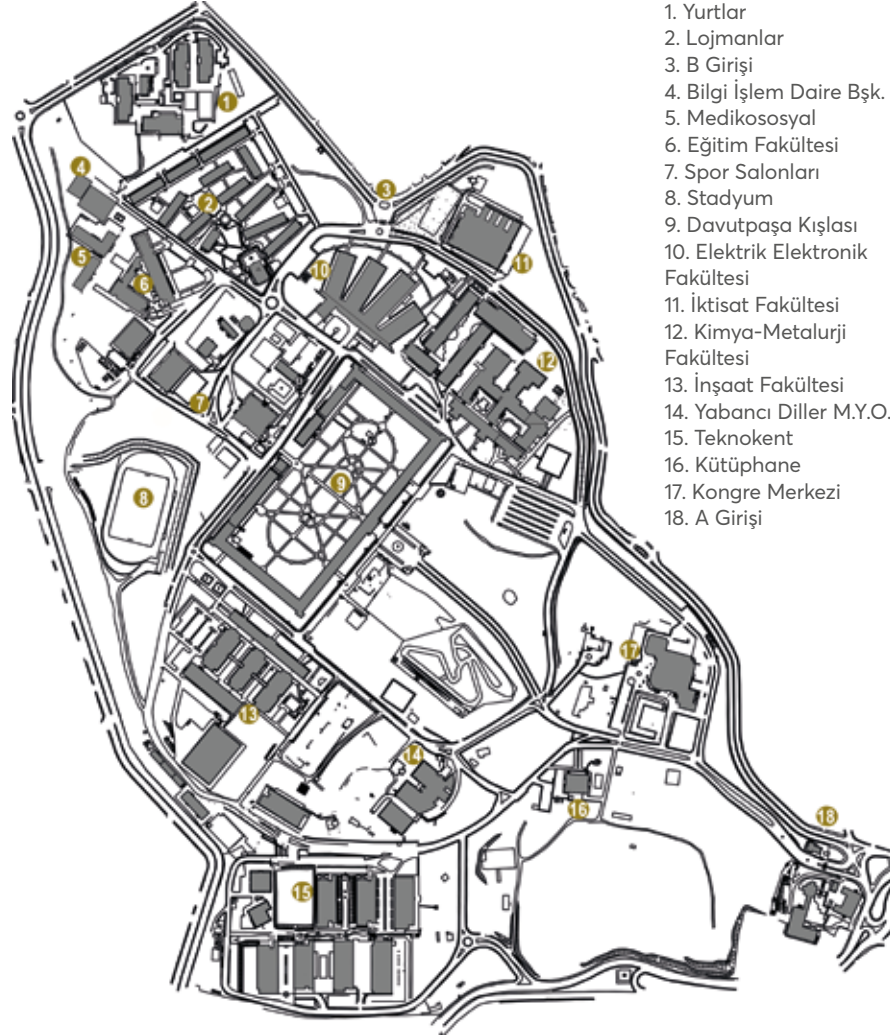
1999 yılında üniversite bünyesine geçmesiyle birlikte yerleşkenin planlama çalışmaları (master planı) YTÜ, Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri Prof. Dr. Emre Aysu (rektör yardımcısı) ve Prof. Hakkı Önel (dekan) tarafından başlatılmıştır. Planlama çalışmaları kapsamında;

Resim 01: Davutpaşa Kışlasının Giriş Cephesi

İlk Yerleşim Planı, 1999, Prof. Dr. Emre Aysu, Prof. Hakkı Önel

Güncel Yerleşim Planı

yerleşke giriş çıkışları ve ulaşım kararları, restore edilecek yapıların işlevlendirilmesi, işlev alanlarının ve yoğunluklarının belirlenmesi, yeni yapıların konumları ve tasarımları (tüm yeni yapıların tasarımlarının mimarlık fakültesi öğretim üyeleri tarafından yapılması planlanmıştır.) ve taşınma ve imalat planlaması yapılmıştır.

Planlama çalışmalarına göre; 2 ana (yerleşke girişi) , 1 tali (teknopark girişi) olmak üzere 3 girişi bulunan yerleşke 4 ana bölgeye ayrılmaktadır. Yerleşkenin merkezinde bulunan Davutpaşa kışlası ve çevresi eğitim alanı (fakülteler), ana girişin, metro bağlantısının ve tarihi Otağ-ı Hümayun yapısının bulunduğu yerleşkenin güneyi yönetsel ve kültürel alan (rektörlük, Kongre merkezi, bilim müzesi), yerleşkenin kuzeyi yurtlar ve lojmanlar, bağımsız girişi bulunan yerleşkenin batısı ise teknopark alanı olarak planlanmıştır. Kışlanın giriş (güney) yönünde bulunan arkeolojik alan ise; yeşil alan olarak ayrılmıştır.

Planlama çalışmaları doğrultusunda ilk olarak yerleşke içindeki yol vb. altyapı çalışmaları ve Davutpaşa Kışlası restorasyonu yapılmıştır. Taşınma planında Çağlayan yerleşkesinde bulunan Fen Edebiyat Fakültesi ve Kimya-Metalürji Fakültesi öncelik arz etmektedir. Zira söz konusu fakültelerin yapıları 1999 Marmara depreminde zarar görmüştür. Bu kapsamda Fen Edebiyat Fakültesi Davutpaşa kışlasına ve Kimya Metalürji Fakültesi Prof. Dr. Necati İnçeoğlu ve Prof. Dr. Murat Soygeniş tarafından tasarlanan yeni binasına taşınmıştır. Davutpaşa kışlasının kuzey koluna eklenilen ek yapı (laboratuvarlar) Prof. İsmet Ağaryılmaz tarafından tasarlanmıştır.

1. Yurtlar
2. Lojmanlar
3. B Girişi
4. Bilgi İşlem Daire Bşk.
5. Medikososyal
6. Eğitim Fakültesi
7. Spor Salonları
8. Stadyum
9. Davutpaşa Kışlası
10. Elektrik Elektronik Fakültesi
11. İktisat Fakültesi
12. Kimya-Metalürji Fakültesi
13. İnşaat Fakültesi
14. Yabancı Diller M.Y.O.
15. Teknokent
16. Kütüphane
17. Kongre Merkezi
18. A Girişi

Planlanan Kampüs Yerleşimi

Yollar	Projelendirilen Yapılar
Korunması Gereken Kültür Varlıkları	İhale Edilmiş - Tamamlanmış Yapılar

Süreç içinde sırasıyla; Prof. Dr. Ayfer Aytuğ, Prof. Dr. Çiğdem Polatoğlu (Baytin) ve Doç. Dr. Tolga Akbulut'un tasarladığı Yabancı Diller Meslek Yüksekokulu, Doç. Dr. Erkan Avlar başkanlığınca Yapı Elemanları Bilim öğretim üyelerinin tasarladığı İnşaat Fakültesi, Bün-yamin Derman'ın tasarladığı Teknopark, Prof. Dr. Harun Batırbaygil, Doç. Dr. Selim Ökem, Dr. LusiMorhayim'in tasarladığı Elektrik Elektronik Fakültesi, Prof. Altan Akı'nın tasarladığı kütüphanebinası izlemiştir. Planlama çalışmalarına uygun olarak500 haneli lojmanlar Prof. Dr. Deniz Erinsel Önder, Prof. Dr. Aysen Cıraoğlu Demirdizen ve Doç. Dr. Selim Ökem tarafından tasarlanarak inşa edilmiştir.

Bu süreçten sonra yaşanan kaynak, zamanlama sıkıntıları ve yönetsel sorunlar nedeniyle yapılan uygulamalar planlama kararlarının dışına çıkmıştır. Bu dönemde yemekhane, sosyal tesisler, kapalı spor salonu ve yüzme havuzunun yanı sıra kampüs camisi ve 2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti kapsamında inşaatı gerçekleştirilen Kongre Merkezi gibi sosyal donatıları inşa edilmiştir.Söz konusu binalar tip projelerdir. Yine benzer sıkıntılardan dolayı Doç. Dr. Funda Öztürk Keres-tecioğlu, Doç. Dr. Bora Yerliyurt ve Doç. Dr. Kunter Manisa tarafından tasarlanan Eğitim Fakültesi binası olması gereken alandan farklı olarak kampüsün kuzeyine inşa edilmiş ve eğitim alanları yurt ve lojman alanlarının

içine girmesi suretiyle planlama kararları zedelenmiştir. Öğr. Gör. Ayhan Böyür tarafından tasarlanan İktisat Fakültesi benzer bir süreci yaşamıştır. Sonuç olarak Davutpaşa kampüsü YTÜ'nün akademik ve idari personel nüfusunun yaklaşık %65-70'ini barındıran (27000 öğrenci, 2000 personel, 7000 teknopark çalışanı) büyük bir yerleşkeye dönüşmüştür. Yılın büyük bir bölümünde hafta sonu açık öğretim ve merkezi sınavların da yapıldığı Davutpaşa kampüsü 7 gün 24 saat yaşayan bir yerleşkeye dönüşmüştür. Bütün bu planlama etkinlikleri içinde yer alan eğitim yapıları ve sosyal alanlar kampüsün günümüzdeki şeklini almasına neden olmuştur.

Ancak süreç içinde kampüsün Prof. Dr. Emre Aysu ve Prof. Hakkı Önel tarafından hazırlanan master plana sadık kalınmamasından dolayı özellikle işlev alanları arasındaki yaya ulaşımı açısından sıkıntıları mevcuttur. Yapılar (ortak kamusal işlevler) arasındaki mesafeler çok uzun ve özellikle yaz ve kış aylarında konforsuzdur.

Bu nedenle rektör Prof. Dr. Bahri Şahin ve Mimarlık Fakültesi'nin çalışmaları doğrultusunda kampüsün kısa, orta ve uzun vadede yeniden planlanması ve yeni ihtiyaçların ilk planı destekleyecek şekilde uygulamaların yapılmasına karar verilmiştir.

Yapılan uygulamalara ek olarak hazırlanan projeler ile yerleşkenin özgün planlama kararlarına yakın-uygun şekilde işleyen bir yerleşke yapısına dönüştürülmesi hedeflenmek-

tedir. Buna göre; Doç. Dr. Ebru Erdönmez'in tasarladığı yeni kütüphane Binası, Doç. Dr. Kunter Manisa'nın tasarladığı Öğrenci Dekanlığı, Kulüpler Binası ve yeni Fitness Salonu önümüzdeki 5 yıl içinde uygulanması düşünülen projelerdir.

YTÜ Davutpaşa Yerleşkesi planlanmasından günümüze geçen 20 yıllık süreçte planlama, tasarım ve uygulama anlamında çok farklı tecrübeleri içinde barındırmaktadır. Hâlihazırda gelişmekte olan bir üniversite bir yandan çağdaş ihtiyaçlarına karşılık gelen mekânları yaratmaya/dönüştürmeye çalışırken bir yandan da ekonomik ve organizasyonel gerekçeler ile planlama kararları dışına çıkan uygulamaların yarattığı olumsuz koşulları sağlıklılaştırmaya çalışmaktadır.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

Proje Adı ve Yeri: İstanbul Şehir Üniversitesi / İstanbul
Tasarım Ekibi: Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar, Barış Yüksel, Emre Cestel, Zeynep Şankaynağı, İdil Yücel, Arın Tanrıkulu, Zeynep Oba, Fatih Kariptaş, Yasemin Hacıkura, Filiz Şahin, Özge Üstündağ
İşveren: İstanbul Şehir Üniversitesi
Proje Başlangıç Yılı: 2013
Yapım Başlangıç/Bitiş Yılı: 2017-2018
Proje Alanı: 227.395 m²
3D Görselleştirme: Artı Eksi Sıfır Mimarlık ve Görselleştirme

İstanbul Şehir Üniversitesi Kampüsü; 1950'li yılların sonlarında inşa edilmiş Cevizli Tekel Sigara Fabrikası'nın işlevini yitirmesi ve sonrasında eğitim tesisi olarak kullanılmak üzere İstanbul Şehir Üniversitesi'ne tahsis edilmesi ile başlar.

295.000 m² yüz ölçümüne sahip parselde, 5 Numaralı KVTVKK'nun kararıyla dönemin sanayi yapısı özelliklerini ve özgünlüğünü taşıması nedeniyle kültür varlığı olarak tescillenmiştir yapılar bulunmaktadır; Tekel Yaprak Tütün Depoları, Soğutma Ünitesi, Buhar Üretim Merkezi.

Master Plan ölçeğinde ele alınan parselde; sosyal alanlar, eğitim alanları, yurt binaları ve spor binaları oluşan bir program çalışılmıştır.

Kampüs planlamasında en önemli kriterler, endüstriyel mirasın muhafaza edilerek, önemli yapıların algısının kuvvetlendirilmesi, üniversitenin sahilinden görünürlüğü'nün artırılması ve kent ile güçlü bir etkileşim kurması olmuştur.

Arazinin çevre ile ilişkisi irdelenmiş, doluluk-boşluk ve yeşil alan analizleri yapılmış, sonucunda duvarsız / açık üniversite kampüsü anlayışı benimsenerek kent ile etkileşim içerisinde bir kampüs planlanması kararı alınmıştır. Genel planlamada, tescilli yapıların ön plana çıkarılması ve görünürlüğü'nün artırılması kararı alınmıştır.

Kampüs alanı farklı kamusallık derecelerine göre ayrıştırılmış, yapılar işlevlerine göre kuzeyde sık konut dokusundan, güneyde kullanımı yüksek sahil bandına doğru, kamusalılığı artan bir düzende konumlandırılmıştır.

Master Plan Programına göre; Sosyal alan kategorisinde, Öğrenci Merkezi Binası, Yemekhane, Konferans Merkezi, Sergi Binası, Kanopi, Kamusal Alan, Müze Meydanı, Konferans Meydanı, Üniversite Meydanı,

Eğitim Bölgesi kategorisinde; Eğitim Birimleri, İdari Binalar ve Eğitim Meydanı,

Yurt Bölgesi; Kızlar Yurdu, Erkekler Yurdu ve Yurt Meydanı,

Spor Alanları; Öğrenci Spor ve Sosyal Merkezi, Kapalı Spor Salonu & Açık Spor Alanları planlanmıştır.

Toplam İnşaat Alanı 227 395 m², Sosyal Bölge İnşaat Alanı 42 105 m², Eğitim Bölgesi İnşaat Alanı 122 155 m², Yurt & Spor Bölgesi İnşaat Alanı 50 250 m² + 12 885 m² öngörülmüştür.

Tasarımcılar Ne Diyor?

**Tasarımcıların Gözünden
Kampüslerin Gerçekleşme Süreçleri**

SERBEST MİMAR: *Hem Devlet hem de Vakıf üniversiteleri yerleşke projelerinin elde ediliş sürecine ve yöntemlerine ilişkin görüş ve düşünceleriniz nelerdir?*

AYDAN VOLKAN: Son yıllarda devlet üniversitelerinin yerleşke ve içindeki önemli yapılarının elde edilmesinde yazılı olmayan estetik bir reçete baştan kabul edildiği için bazı vakıf üniversiteleri mimarların çağdaş bilgilerine ve heyecanlarına açık olması teselli edici bir gelişme.

EMRE ERKAL: Vakıf Üniversiteleri yakın zamana kadar Devlet Üniversiteleri'nden daha serbest yollarla proje elde edilebildiler ise de artık aynı mevzuata bağlı hale geldiler. Vakıf Üniversiteleri'nin yapısal kalitesinin, üniversitenin ayırabildiği kaynak düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. Ancak yerleşke tanımına uyacak yapısal birliktelik her üniversite için küresel standartlarda gerçekleşemedi. Bunun nedeni Vakıf Üniversiteleri'nin çoklukla daha kısıtlı bir alan üzerinde yapılaşmak durumunda olmaları ve zaman içinde akademik esneklik arayışına uygun tesislerin arayışında olmalarıyla büyük yapıları tercih etmeleridir.

Devlet Üniversiteleri ise başta Kamu İhale Kanunu olmak üzere görece yeni bir dizi mevzuatın sınırlamalarına uyacak şekilde, esneklik gerektirmeyen akademik ve yönetsel birimlerine doğrudan karşılık gelen bir örgütlenmeyi yapısal olarak da kurulamak peşinde oldular. Bu da parçalı proje elde etme yolunu seçmelerine neden olan bir gelişim biçimi. Ancak bu süreç içinde yerleşke tasarımının konusu olan üst ölçekli faydalar çoğunlukla plan dışı kalmış oldu. Yapısal sonuçlar da, ilgili yasal mevzuat nedeniyle projeden bağımsız olarak, tamamen şansa bağlı işçilik ve imalat elde edilmesiyle şekillendi.

DOĞU KAPTAN: Devlet ve vakıf üniversiteleri yerleşke projelerinin yarışma ile elde edilmesinin en doğru ve adil çözüm olduğuna inanıyoruz. Yarışmalar gerek gençler gerek biz profesyoneller için vazgeçilmez platformlardır. Bir anlamda tasarım ekiplerinin kendilerini geliştirebildiği, farklı disiplinlerin bir arada üretebildiği, yeni ortaklıkların kurulduğu, araştırma isteği uyandıran süreçlerdir. Genel anlamda yarışma kültürünün gelişmesi ve yaygınlaşması tasarım dünyasının gelişmesine doğrudan katkıda bulunur. Keşke ülkemizde de sosyal, ekonomik ve kültürel olarak gelişmiş ülkelerde olduğu gibi birçok kamu yapısı yarışma ile yapılsa.

Ancak geçmişe baktığımızda bir bilim dünyası olan üniversite yerleşkelerinin nadiren planlı ve programlı geliştiğini görüyoruz. İdareler bütçeleri doğrultusunda günün ihtiyaçlarına göre hareket ederek plansız ve acele ile üretilen yetersiz projeler ile niteliksiz ve verimsiz mekanlar üretiyorlar. Bu niteliksiz mekanların tüm kullanıcılar üzerindeki sosyal ve kültürel anlamda negatif etkilerini birkaç istisna dışında vakıf ve devlet okullarında görmemek mümkün değil.

Bu bakışla nitelikli sosyal, kültürel ve sürdürülebilir mekanlar elde edilmesine katkıda bulunacağına inandığımız, tasarım yarışmaları bağlamında sık karşılaşmadığımız üniversite yerleşkesi problematiğini ele alan, iki aşamalı Düzce Konuralp Yerleşkesi Gelişim Planı Ulusal Yarışmasını heyecan ile deneyimledik.

HASAN ÇALIŞLAR: Türkiye'de devlet üniversiteleri ve vakıf üniversitelerinin kampüsleri için proje üretme süreçlerinde belirlenmiş bir standart yok. Kimisi ihaleyle müellif elde ediyor ve projenin nasıl ilerleyeceğine yol üzerinde karar veriyor. Kimisi kapsamlı bir bilgilendirme dosyası hazırlıyor, bununla ilgili bir yarışma açıyor ve bunu düzgün bir ihale süreci ile inşaata dönüştürebiliyor. Ancak ikisi için de stan-

dart bir uygulama olduğunu söylemek zor. Bazı devlet üniversiteleri kendi içinde döner sermayeyle mimarlık fakülteleri üzerinden kampüs tasarımları yapıp, binaları tek tek farklı öğretim üyelerine ya da kendi içlerinden yetişmiş mimarlara ihale ederek onların tasarımlarını uygulayabiliyorlar. Dolayısıyla bu sürecin hangisinin daha başarılı, hangisinin daha başarısız olduğunu söylemek yerine, tekil olarak kurumların bu süreçleri başarılı yönetip yönetmediklerini tartışmak daha doğru olur fikrindeyim.

Hangi süreç, hangi proje elde etme ve gerçekleştirme yöntemi tercih edilirse edilsin, bunun doğru ve profesyonel bir biçimde takibinin yapılması gerekiyor. Fakültelerin ve üniversitenin işletmesine dair ihtiyaçların tasarımcılara doğru aktarılması, bunların tasarımla entegre olarak proje haline gelmesi, daha sonra uygulama projesi, detaylar ve ihale aşaması sırasında iyi bir proje yönetimi ve inşaat kontrolü yapılması zor ve önemli bir idari süreç. Bu idari süreci becerebilenler ve beceremeyenler var. Bütün bunlara göre de kampüsün fiziki alanının kalitesi ve tasarımın sürdürülebilirliği belirlenmiş oluyor. İyi çalışılmamış bir işletme senaryosu binaların hizmete alınmasından hemen sonra ekler ve düzenlemeler ihtiyacını beraberinde getirir.

ERVİN GARİP: Üniversite yapıları, kendi kurguları ve düzenleri içerisinde değerlendirildiğinde aktif birer yaşam alanı olarak değerlendirilebilirler. Günümüz eğitim anlayışı, bu yapıların (veya yapı gruplarını) birer şeffaf, etkileşimli ve dinamik olarak kurgulanmasını gerekli kılar. Kamusal yapılar gibi, okul yapıları da hem bulundukları kent parçalarını, hem içinde bulunan insanları biçimlendirir ve yönlendir. Bu yapıların yarışma yoluyla yapılması, tıpkı ideal bir eğitim sürecinin olması gerektirdiği gibi şeffaf ve demokratik bir yöntemle elde edilmesi için en verimli ve etkin yollardan birisi olarak tanımlanabilir. Yarışma olarak tanımladığımız bu çoğul üretim süreci, çoklu bir alternatifler havuzu yaratıp, kamusal faydanın etkin şekilde filtreden geçirilebilmesi için ideal bir ortam yaratmaktadır.

NECDET KIRHAN YAZICI: Proje süreçleri, proje elde etme yöntemini belirlemeyle başlar. Her kurum kendilerine verilen yetki dahilinde proje elde etme yöntemlerine başvurabilirler. Önemli olan, üniversitenin ulaşmaya çalıştığı akademik vizyon ile belirlediği yöntemlerin ve sonuçlarının paralellik göstermesidir. Örneğin NEÜ Kampüs projesi için ön yeterlikli bir metot seçildi. Firmalardan teknik puanlama için master plan çalışması istendi. Kurum sonuçta projeyi kimin yapacağı ile beraber hangi tasarımın yapılacağını da belirlemeye çalıştı.

Bu sürece bakıldığında yarışma metodu ile paralellik gösteriyor. Yarışmalarda tasarımlar ve fikirler yarışırken bu metot hangi tasarımın hangi ekip tarafından yapılacağını da belirlemesi anlamında bir alternatifti. En demokratik yöntem yarışma gibi görünse de , sonucunun doğru olacağı anlamına gelmiyor. Adı yarışma da olsa, doğru hakemlik olmadan doğru sonuca ulaşamıyORSUnuz. Bazen doğru tasarıma ulaşıyorsunuz ama doğru müellife ulaşamıyORSUnuz. Özetle burada önemli olan hangi vizyon için hangi tasarımın seçildiği ve kim tarafından projelendirildiğidir. Sonucun iyi olduğu her yöntem makbuldür.

SERBEST MİMAR: Yarışma ile elde edilen yerleşke projelerinde inşaat sonucunda yapı, mekan ve yaşam kalitesi bakımından başarılı olan örnekler var mıdır?

AYDAN VOLKAN: Yarışma ile elde edilen yerleşke projelerinde elbette niteliksel olarak bir kalite var. En iyi örneği ODTÜ bildiğimiz gibi. Rekabet her zaman daha iyisini ortaya çıkartmakta. Son 10-15 yılda ülkemizde inanılmaz sayıda üniversite açıldı. Ancak üniversitelerin yerleşke mimarisinde niteliksel artış aynı oranda olmadı ne yazık ki. 2000'lerin başında, Kuzey Kıbrıs ODTÜ kampüsünün her yapısı yarışma ile belirlenirken mimarlık ortamında yaşanan heyecan ne yazık şimdi pek yok. Yarışmalar düzenlense de pek çoğu davetli yarışmalar olduğu için bu heyecan küçük gruplar içinde kalıyor. Kayseri'deki AGÜ'nün ve İTÜ'nün Maslak'taki kampüsü için açmış olduğu yarışmaların sonucunu takip edemedim. Bu süreçler o kadar uzuyor ki, başta herkesi heyecanlandıran ortam dağılıp gidiyor. Sonuçta işlerin niteliğini takip edemiyoruz.

DOĞU KAPTAN: Türkiye'de az da olsa yarışma ile elde edilmiş üniversite yerleşkeleri bulunmakta. ODTÜ, Harran Üniversitesi, İTÜ Maslak yerleşmesi (davetli), ODTÜ Kuzey Kıbrıs Yerleşkesi (davetli), Kayseri AGÜ (davetli) aklıma ilk gelen örnekler. Bir de yapımına yeni başlanılan, akıbetini bilemediğim ancak yarışma jürisinde benim de bulunduğum Bandırma Üniversitesi Yerleşkesi. Bu yerleşkelerden bir tek Behruz Çinici'nin müellif olduğu Orta Doğu Teknik Üniversitesini deneyimlediğimi söylemeliyim. Oldukça başarılı bir kentsel tasarımın nitelikli bir mimari ile birlikte planlanması yerleşkeyi yaşanabilir kılarken kullanıcıların onu benimseyerek değer vermesine ve korumasına etken oluyor. Yaşayan bu üniversite kampüsünde müelliflik müessesinin önemini daha iyi kavırıyoruz. Bugün hala bir müellifinin olması tasarımın niteliğinin korunmasında ve kampüsün daha sağlıklı gelişmesindeki etkenlerin başında geliyor. Tabii ki planlama ve mimari bir uzlaşma sürecidir. Müellif bu uzlaşma sürecini asla atlamamalıdır. İdarenin ve kullanıcının katılımına ve düşüncelerine de önem vermelidir.

NECDET KIRHAN YAZICI: ODTÜ ve KTÜ kampüsleri akla gelen en iyi örnekler. Yaklaşık 60 yıllık kampüs olsalar da, çok fazla olumsuz müdahaleye maruz kalsalar

da, yaşam ve mekan kaliteleri hala çok yüksek. Bu mekan ve yaşam kalitesinin de akademik başarılarına katkı sağladığı kanaatindeyiz.

HASAN ÇALIŞLAR: Yarışma ile elde edilen yerleşke projelerine bakınca, inşaat sonucunda yapı, mekan ve yaşam kalitesi bakımından başarılı örnekler elbette var. Mesela son yirmi yıla bakınca, Koç Üniversitesi kampüs olarak son derece başarılı bir örnek. Projeyi mimari dil olarak beğenmeyebilirsiniz, tercih ettiğiniz bir mimari anlayış olmayabilir. Fakat süreçte uluslararası yarışma açılmış, pek çok önemli mimarlık ofisi katılmış, profesyonel bir jüri bunları değerlendirmiştir. Ailenin ve vakfın da tercihleri ile bir müellife karar kılınmış ve daha sonra inşaat ve uygulama süreci gerçekleştirilmiştir. Sonuçta bugün, kimsenin aksini iddia edemeyeceği kadar başarılı ve kaliteli bir kampüs örneği ortaya çıkarılmıştır. Dolayısı ile burada, üniversitenin bağlı olduğu vakfın bu işleri çekip çevirme konusunda ne kadar ehil olabileceği veya bunu yapabilecek ehil kadrolara nasıl ulaşılabileceğini bilmesi konusu önem taşıyor. Koç Vakfı, üniversiteyi kurarken, Koç Holding'in bu anlamdaki profesyonel bilgisini vakıf üzerinden kurgulamayı iyi becerdiği için böyle bir sonuca ulaşmıştır. Ama tabii başarısız örnekler de maalesef çok fazla.

EMRE ERKAL: Birçok yarışma projesinin belirli bir kalite düzeyinin üzerinde olduğu rahatlıkla varsayılabilir. Ancak başarılı bir yerleşkenin ortaya çıkışı bir çok etmene bağlı. Yüklenicinin tecrübesi, kalitesi ve niyeti kadar idarenin işi kontrol mekanizmasının küçük detayları önem kazanıyor. Yapılar tamamlandıktan sonra içinde yaşam kalitesinin yükseltilebilmesi de üniversite yönetimi ve kullanıcılarına kalıyor: üniversite bir kültürü de barındırabilmeli.

HASAN ÖZBAY: Yarışma, niteliğin ön plana çıktığı bir yöntem olarak, sadece üniversite projelerinde değil, tüm kamusal yatırımlarda uygulanmalıdır. Ancak gelişmeler bu yönde değil. Çok az yapı yarışma ile elde edilmekte ve bu da ülkedeki yapılaşma süreçlerini etkileyecek bir çoğunluğa ulaşmamakta.

ODTÜ aradan geçen yıllara karşın, hala ülkemizdeki en iyi uygulamadır. Burada müellifin telif haklarına sahip çıkması kadar, idarenin, eğitim kadrosunun ve öğrencilerin de yapılarına sahip çıkması önemli olmuştur.

Üniversite Kampüsleri içinde yapılmış nitelikli pek çok yapı elbette var. Ancak önemli olan tek yapılar değil, yerleşke genelinin mekansal kalitesinin yüksekliğinin sağlanması. Aralarında Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü'nün de olduğu pek çok örnekte ise, yapılar çok yüksek bir kalite sunmasa bile, peyzaj ve çevre düzenlemesinin özenli olması, yerleşke kalitesinin de yükselmesine neden olmakta.

ERVİN GARİP: ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü, çok yakınımızda olan iyi örneklerden biri diye düşünüyorum. Açık alanların kapalı alanlarla ilişkisi ve mimari dili bakımından başarılı bir örnek.

SERBEST MİMAR: Uzun yıllardır tartışılan yerleşkelerin kent içinde (açık yada kapalı Yerleşke) ya da dışında planlanması yada oluşturulmasının kent dinamikleri ve yerleşke hayatı ve iletişim- etkileşim açısından nasıl değerlendirilebilir?

AYDAN VOLKAN: Kent dışındaki kampüsleri konuşurken herhalde Amerika'daki veya İngiltere'deki büyük üniversite kampüslerini hayal ediyoruz. Yurtları, sinemaları, kütüphaneleri ve diğer sosyal yaşam birimleri ile kendi içinde minik bir kent hayatı kurabilen yerler... Oysa ülkemizde kent dışı kampüsler kentin cidarındaki ucuz arsalarda konumlanıp birkaç yıl içinde kentin içinde kalabiliyorlar.

Ancak bu tür kentten uzak üniversitelerin ulaşım başta olmak üzere pek çok sorun çıkardığını biliyoruz. Bu kampüslere her gün gelen öğrenci ve öğretim üyelerinin yattığı ekstra trafik; kampüslerdeki yiyecek, içecek ve en önemlisi laboratuvar, eğitim malzemesi ve yayın tedarikinin zorluğu ve masrafı ve her şeyden önemlisi kent ha-

yatından kopuk bir öğrenim hayatı, huzurlu ve konsantre bir öğrenim ortamın sağlayacağı yararları silip süpürüyor. Kampüsler kent dışında olacaksa sosyal imkanları sağlayacak tesisler ve doğru planlanmış yeteri sayıda yurt yapıları ile işe başlamak gerek. Her şeyin ötesinde kentin büyüme ve gelişmesinin öngörüldüğü bir kent planlaması gerekiyor.

NECDET KIRHAN YAZICI: Kent içinde veya dışında yerleşkelerin oluşturulması ve bu konudaki tartışmaların biraz sanal bir tartışma olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü yerleşkelerin kent dışında planlansa dahi süreç devamında bunlar bir çekim merkezi oluyor. Başka bir taraftan kentler hızla büyüyor bir zamanlar kent dışında olan yerleşkeler bakıyorsunuz kent için de kalıyor. Demek ki her halükarda kent yaşamıyla etkileşim ve iletişim söz konusu olması gerekiyor. Fakat üniversite yerleşkelerinde asıl önemli olan kampüslerin büyüyerek zaman içinde planlı gelişebiliyor olmasının sağlanmış olmasıdır. Bunu sağlamak için arazi gerekiyor. Gelişebilen bir sisteme uygun arazilerin kent içerisinde elde edilmesi yaşayan kentlerimizde mümkün değil. Sonuçta üniversite yerleşkeleri şimdilik kent dışında olsa da kendine özgü bir kampüs yaşamı getiriyor. Bu pozitif bir şey. Zaten günümüzde bu etkileşim fiziki birlikle ölçülmüyor. Siz Türkiye'de olsanız da yurt dışında ki bir akademik oturma cep telefonunuzdan bağlanabiliyorsunuz.

HASAN ÇALIŞLAR: Üniversite kampüslerinin şehir dışında bir yerleşkede olması ve bütün organizasyonunu kendi içinde bir şehir haline gelerek bir kampüs şehir oluşturması ya da şehir içinde farklı yerlere entegre ederek şehirle beraber bir iletişim içinde olması, iki farklı üniversite modeli aslında. Biri daha çok Avrupa ülkelerinde rastladığımız, aynı üniversitenin fakültelerinin şehrin başka bölgelerinde olduğu, dolayısıyla şehrin içinin de üniversite öğrencileri tarafından kullanıldığı, okul hayatı ile şehir hayatının pek çok noktada birbirine dokunduğu, kentin kültür hayatına etkisinin son derece pozitif hale geldiği gibi, şehir içindeki renklilikten de üniversite öğrencisinin maksimum faydalandığı bir model. Fakat tabii bu, Fransa, Danimarka, Hollanda gibi sosyal devlet yapısına sahip, eğitimin ücretsiz olduğu, Paris, Lyon, Amsterdam gibi büyük şehirlerdeki lüzumsuz rant artışı ve pahalılıktan öğrencinin kendini koruyabildiği ekonomik modellerin olduğu ülkelerde geçerli. Kapitalizmin hakim olduğu, Amerika veya Anglosakson ülkelerinde bu modelin çok fazla yaygın olmadığını görüyoruz. Londra'nın içinde şehrin içine dahil olan, şehirle iç içe üniversiteler olsa da, oradaki öğrenciler Londra'nın pahalılığndan son derece olumsuz etkileniyorlar. Korunabilecekleri bir ekonomik model yok. Amerika'da ise zaten üniversitelerin çoğu özel veya vakıf üniversitesi. Şehir içinde, yüksek rantlı bölgelerdeki kampüslerin ekonomisinin devlet tarafından karşılanamaması, daha küçük şehirlerde ya da şehrin epey dışında kendi arazisine yayılabileceği büyük mekanları kullanabileceği biçimlerde planlanmış kampüslerin oluşmasına neden oluyor. Bu kampüslerin de avantajı ders, laboratuvar ve kütüphane dışındaki pek çok aktivitenin öğrenci kullanımına sınırsız derecede dahil olabilmeleri. İkisi de keyifli bir yaşam modeli. Ama biri birinden iyidir ya da kötüdür diyemeyiz. İkisinin de artıları ve eksileri vardır. Birinde öğrencilerin şehrin dinamik kültürel ve sosyal hayatından yararlanma imkanı varken diğerinde istedikleri saatte tenis oynayıp, kürek çekme ya da ormanda koşuya çıkma olanağı bulabiliyorlar. Dolayısıyla birinin tercih edilmesinden ziyade, ikisinin de kendi içlerindeki artı ve eksilerin doğru değerlendirilmesi gerekir.

EMRE ERKAL: Yerleşkelerin kent yaşantısına katılmaları, özellikle 1980 sonrasında bu yana, Türkiye'de maalesef istenen düzeyde olamadı. Bunun en önemli nedeni üniversite kapılarının yönetsel olarak halka açık olmamasıdır. Açık kapı politikası izleyen ve bu konuyu kent yaşantısına katılımın temeli olarak gören üniversitelerin ise giderek bu uygulamadan vazgeçtiğine tanık olduk. Çok gereksinim duyulan yeni bir toplumsal sözleşme içerisinde üniversitelere düşen öncül rol tartışılırken, bu konunun gündemde tutulması da bizlerin katkısı olabilir. Mekansal etkileşim arayışların giderek ivmelenen bir gelişim sürecine girmesi ancak böyle bir toplumsal arayışın sonucu olabilir.

HASAN ÖZBAY: Kampüsler, doğaları gereği, kentten (veya çevresinden kopuk) bağımsız yaşayabilen oluşumlardır. Kampüsün kent içinde olması da steril pozisyonunu değiştirmemekte, ulaşımının kolaylaşması dışında çoğu kez kente de katkısı sınırlı olmakta. Ülkemizdeki güvenlik sorunları da bunu arttırmakta. Viyana'daki Ekonomi Üniversitesi, bahçe duvarı bile olmadan, kent içinde hayatın bir parçası olurken, ülkemizde kent içindeki yerleşkelere bile ciddi kontroller sonrası girilebilmesi durumu örneklemekte.

DOĞU KAPTAN: Her şeyden önce üniversitenin kentli için, kentin de üniversiteli için kolay erişilebilir olması ve üniversite - kent etkileşiminin varlığı ve kolaylığı çok önemli ve değerlidir. Bu düşünce ile üniversitelerin kent sınırları içinde olması, yani bir kent üniversitesi olması, çok boyutlu bir üniversite-kent ilişkisinin doğmasında doğal olarak kolaylık sağlamaktadır. Kent ile temas eden üniversite kampüs yerleşkeleri gibi kent dokusu içine dağılmış ve şehre sosyo-kültürel ve rekreatif anlamda katkı veren ve de kurumsal bütünlüğünü yitirmemiş üniversiteler başarılı örneklerdir. Kent içinde yer almasına karşın kapıların dış dünyaya kapatan üniversiteler ile şehir merkezinden çok uzak, izole bir hayat süren kampüs yerleşkeleri ise iletişim-etkileşim açısından olumsuz bulunmaktadır. Deneyimlediğimiz Düzce Üniversitesi yerleşkesi tasarım sürecini bu çıkarımlar ışığında ele aldı. Üniversite'nin Düzce kentine ve çevre hinterlandına etkilerini inceledik, bir yandan da mevcut dokuyu bütüncül hale getirebilecek ve yakın çevre ilişkilerini güçlendirecek çözümler önerdik. Bu bağlamda yerleşkenin bölgesel yaklaşımda uzak ve yakın çevre ilişkilerini irdeledik.

ERVİN GARİP: Özellikle kampüs yapılarının, bulundukları çevreyi geliştirme ve dönüştürme gücü vardır. Bu bağlamdan bakıldığında, özellikle şehir kampüslerinin, şehrin parçası olması ve bulundukları kent parçası ile entegrasyonu, "dinamik, birbirinin içine geçmiş, karma ve entegre bir kentsel yaşam" oluşturma dinamikleri göz ardı edilemez. İTÜ Maslak yarışması için önerdiğimiz ve birinci ödüle seçilen projemiz, tam da bu noktada üç önemli bağlam çerçevesinde biçim bulmaktadır. Birincisi; "İTÜ Şehir içinde, Şehir İTÜ içinde" mottosuyla, proje tarihi süreç içerisinde şehrin dinamikleri ile beraber değişen kampüs coğrafyasını sorgulamaktadır.Şehrin çepe- rindeyken, zamanla merkezine oturan kampüs, kentsel dinamikler içinde yeniden ele alınmayı, kentsel tasarım parametreleri içerisinde bir kent parçası gibi değerlendirilmeyi gerektirmektedir.İkincisi, önerilen kampüs yaşantısı, oluşturulan yeşil akslar ve alternatif taşıt önerileri ile (İTÜBÜS, bisiklet) bir "ekolojik mikro çevreye" dönüşmektedir. Üçüncü olarak ortaya konan "Core" fikri, kampüsün kentsel yaşantı dinamiklerini organize eden, bir şehir parçası gibi davranmasına sebep olacak "hiyerarşik mekansal düzenlemeler sürekliliği" ortaya koymaktadır. Bu "yeniden oluşum (re-organization)", mevcut kampüs ile entegre bir yeni mekansal dizgeler bütünü oluşturmaktadır.

SERBEST MİMAR: *Tasarımını yaptığınız bir yerleşke projesinin tasarım ve inşaat aşamasına ait süreçleri artıları ve eksileri açısından değerlendirebilir misiniz? Eğer inşaat sürecinde mesleki kontrollük hizmeti yapıldı ise Mimarın sürecin içinde olmasının projenin yapıya dönüştürülmesinde ne gibi olumlu etkileri olmuştur?*

AYDAN VOLKAN: Proje ve inşaat birbirinden kopartılmaması gereken süreçler. İnşa aşamasında elbette müteahhit ve işverenin detay, malzeme ve kimi zaman mekânsal değişiklik talepleri olabiliyor. Proje sürecinde olduğu gibi bu üç aktör ve diğer danışmanların bir arada olduğu bir masada bu taleplerin değerlendirilip çözüm üretilmesi niteliği sağlama ve korumak için önemli. Piri Reis Üniversitesi'nde tarif ettiğimiz gibi bir mesleki kontrolü üstlendik ve sonuç da haliyle istediğimiz gibi oldu.

EMRE ERKAL: Tasarım aşamasındaki serbestliğin büyük yararını gördük. Yerleşke alanının oldukça büyük olması üniversiteye bazı maddi yükler getirse de açık ve kapalı alanlar arasında – olabildiğince – bir denge arayışını olanaklı kıldı. Planlamada üst ölçekli kararların alınması da böylece kolaylaştı. İnşaat aşamasında ise kontrollük hizmetlerinden yararlanılmasının sonuca doğrudan olumlu katkısı oldu. İşverenin proje müelliflerini kendi haklarının sahadaki gözeticisi olarak yönlendirmesiyle müelliflerin süreç üzerindeki etkisini artırmış oldu.

HASAN ÇALIŞLAR: Tasarımını yaptığımız yerleşkeler elbette oldu. Bunlardan bir tanesi İTÜ'nün Magosa Kampüsüydü. Bir yarışma projesi olan bu projeyi Arman Akdoğan ve Felix Madrazo ile birlikte katılıp kazanmıştık. Bu yarışmada mesela izlediğimiz yol çok daha mimari bir yöntemdi. Şimdi yarışmalarda da bir müellif ve iyi bir fikir seçiyorsunuz fakat o seçilen projenin daha sonra olgunlaşması için üniversitenin o kampüsü nasıl işleteceğine dair muhakkak yine bir profesyonel ile çalışıp, bir danışma kurulu oluşturulması gerekiyor. Çünkü bina işletme modelleri aslında bina tasarımını çok etkiliyor ve doğru yapının elde edilmesi, ancak bina işletme modelinin birlikte planlanması ile mümkün. Ne yazık ki bu yarışma sonucu rektör değişikliği nedeni ile daha sonra hayata geçmedi.

Şu anda Azerbaycan'da Azerbaycan Devlet İktisadi Üniversitesi'nin kampüsünü tamamlamak üzereyiz. Burada mesela her aşamada okulun yöneticileri ile bir araya gelerek, konuşarak her türlü ihtiyacı karşılanabilmesi ve bina kullanımdayken bir sıkıntı çıkmaması için proje üzerinden defalarca kez özenle geçtik. Başarılı bir sonuçta ulaştığımızı düşünüyorum. Kısa bir süre sonra bina'nın bitmesini ümit ediyorum.

Diğer taraftan 386 dönüme yayılmış İstanbul Şehir Üniversitesi kompleksinin master planını yapmıştık. Uzun bir süreçte yıllarca uğraştık. Çünkü içinde hem rekons-trüksiyonla yeniden yapılacak korunması gereken kül-

tür varlığı statüsünde binalar, hem aynı parselde yeni ekleyeceğimiz binalar ve işlevi-ni değiştirerek yeniden kullanıma sokacağımız yapılar vardı. Bunca farklı paradigma ve farklı fiziki özellikler barındıran yapı grubunu eski Tekel arazisi üzerindeki fabrika altyapılarını da koruyup, izlerini peyzaja da taşımaya çalışarak yaptığımız bir çalışmaydı. "Kollektif " ile de güzel bir peyzaj çalışması yaptık. Bu tasarımın inşaat aşamasında üniversitenin yönetiminde ciddi değişiklikler olması, üniversitenin sponsorunun çekilmesi, üniversitenin bütçesinde ani tıkanıklıklar ve farklılıklar olması inşaatı gerçekleşmiş olan binaların hepsinin tam istediğimiz kalitede bitmemesi ile sonuçlandı. Tabii projenin mimarları olarak bundan hiç memnun değiliz. Çok iyi başladığımız ve çok profesyonelce götürdüğümüz master plan ve mimari proje sürecinin ardından, inşaat aşaması pek çok açıdan hayal kırıklığı ile sonuçlandı. Mesleki kontrollük hizmetini yapmayı bırakın şantiyeye bile giremedik. Bu sürecin içinde yer almamıza izin verilmemesi, pek çok şeyin, çok basit müdahalelerle çok daha kaliteli yapılması imkanı varken, şantiyede proje yönetim ekibindeki bir takım vasıfsız insanların süre, hız, bütçe uğruna mimarı devre dışı bırakmaları sebebiyle acıklı sonuçlarla karşılaştırdı bizi.

NECDET KIRHAN YAZICI: Tasarımını yaptığımız projelerden Necmettin Erbakan Üniversitesi'ni örnek verebiliriz. Tasarım aşamasında Konya gibi Selçuklu devletinin merkezî olmuş bir yerde beklenen Selçuklu mimarisinin fiziki sembollerini projede görmek idi. Ancak biz Selçuklu mimarisinin kavramsal özelliklerini ön plana çıkardık ve bu kabul gördü. Bu nedenle proje ile uluslararası bir ödül de aldık. Fakat inşaat aşamasında projede ön gördüğümüz imalatları maalesef göremiyoruz. Bu her şeyden önce Türkiye'de müteahhitlik sektörünün belirli bir standart uygulama kalitesini gerçekleştirip gerçekleştirilmediğine dair bir puanlama sisteminin olması. Bunun yanında bir de kontrolör olarak işin içinde olmadığınız zaman kusurlu imalatlar boy gösteriyor ve bunlara tasarımcı olarak bir şey yapamıyorsunuz. Proje süreci doğası gereği yapım aşamasında da devam etmesi gereken bir süreç, mesleki kontrollük hakkı ile yapıldığında bu açığı kapatan bir mekanizma. Ancak kurumlar bu hizmetin bedelini karşılamak istemiyor. Siz ne kadar binayı sahiplenseniz de çabanız yardımdan öteye gidemiyor. NEÜ'de yapım aşamasında yaşadığımız bu idi. Üniversite yöneticilerine seçtirilen renkler ve malzemeler, yapılmayan cephe elemanları, özensiz detay imalatları ve bunların hepsinden en son bizim haberimizin olması. Bazen sorulsa da bildiklerini yapıyorlar. Tasarımımızda yeri olmasa da ren-garenk bir cephe ile karşılaştığımız oldu. Tek avuntumuz beklentimizin çok altında olsa da her şeye rağmen güzel diyebilmek.

HASAN ÖZBAY: Şırnak Üniversitesi projesi her şeyin sıfırdan başladığı bir süreçte gerçekleşti. İşe başladığımızda yapı programı yoktu. Sadece hangi fakültelerin olacağı ve yapılması düşünülen binaları adları vardı. Tüm programı, eğitim elemanları ve fakülte yetkilileri ile görüşerek biz oluşturduk. İstimlak edilen bir alan vardı. Bu alan üzerinde proje çalışmaları sürerken, zemin yapılaşmaya uygun çıkmadı ve yeni arsa bulunması beklendi. Yeni arsa istimlak edildi ve imar planının ana kararları, yerleşke master planı, yerleşim planı ve tüm ilk etap binaların kesin projelerini ve ihale dosyasını üniversiteye hazırladık. Proje aşamasında üniversite neredeyse hiç tasarıma katılmadı. Tümüyle bize güvendi. Projeler daha sonra TOKİ'ye iletildi, oradan da onaylandı ve inşaat ihalesine çıkıldı.

Uygulama projeleri inşaat müteahhidi üzerinden elde edildi. Projeler bir yandan yapılırken, bir yandan da inşaatlar sürdü. Kesin proje ile ihaleye çıkmış olması nedeniyle, projelerde olumlu yönde dahi değişiklik yapılamadı. En olumlu durum TO-Kİ'nin projeleri çok hızlı incelemesi, ve süratle onaylaması oldu. İnşaat aşamasında bölgede yaşanan terör olayları nedeniyle inşaat sahasına gitme şansımız olmadı. Şantiye ekibi ile telefon ve elektronik ortamlar kullanılarak iletişim kuruldu ve konular çözülmeye çalışıldı. Saha için gerekli bazı çizimleri Ankara ofisinde ürettik ve sahaya yolladık.

Sonuçta, işçilik hataları olsa da, projeye uygun bir imalat gerçekleşti. Bazı ıslak ha-

cimlerdeki seramik rengi dışında, tüm malzeme kararlarını biz verdik ve uygulama da buna uygun gerçekleşti.

Alanda proje kapsamı dışında bir yapı daha yapıldı. Buna da, yerleşke bütünlüğü sağlanması için, müdahalede bulunduk. Sonuçta genelde kullanılan aynı malzeme uygulandı ve tasarım bütünlüğü sağlandı. Bunun tek istisnası, Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun yaptırdığı yurt binası oldu. Kurum, bildik kötü yapılarından birini burada yapmakta bir sakınca görmedi.

Tınaztepe Üniversitesi davetli yarışma açtı ve projemiz birinci olarak seçildi. Yarışma sonrasında uygulama projelerine başlandı ve ilk binaya ait projelendirme çalışmaları sürmekte. Yapılacak ilk bina derslik bloğu. İçinde Kütüphane ve Rektörlük de bulunmakta. Ancak zaman içinde etaplar halinde diğer bloklar da yapılırca. Kütüphane ve Rektörlük kendi binalarına taşınacak ve bu bina salt eğitim bloğu olarak hizmet verecek.

Vakıf kaynaklarını çok idareli kullanmak istiyor. Bu da her metrekare alanın sorgulanmasını, en basit malzeme seçiminin bile fiyat açısından irdelenmesini gerektiriyor. Bu da sürekli toplantıların yapıldığı, çok hızlı fikirler üretildiği, bazen de kararların değişebildiği, başka bir deneyim olarak ortaya çıkmakta.

Harran Üniversitesi'nin projelerini elde etmek amacı ile GAP İdaresi'nin organizatörlüğünde Ulusal 2 aşamalı yarışma açıldı. Yarışmada 1. ödülü kazandık ve uygulama projelerinin hazırlanması için Üniversite ile sözleşme imzaladık. Proje hizmeti için ayrılan bütçenin sınırlı olması nedeniyle sözleşme kapsamında Master Plan, İmar Planı, Kentsel Tasarım Projesi, Mühendislik Fakültesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Tıp Fakültesi ve Menza'nın (Merkezi Yemekhane) avan projelerini, Lojmanlar ve Misafirhane'nin uygulama projelerini, Altyapı Projelerini ve Peyzaj Master planını hazırladık. Avan projesi yapılan yapılar ile Kütüphane ve Kongre Merkezi başta olmak üzere diğer binaların projelerinin ise sonraki yıl hazırlanması planlandı.

Devam eden yıl içinde ikinci etap projeler için Üniversite'de ile görüşmeler başladı. Görüşmeler bir süre sonra kesildi ve bir haber alınamadı. Bir gün eşzamanlı şekilde, yedek jüri üyesi Aytek İtez ve yarışmada ikinci ödülü alan Selim Velioglu bizi aradılar ve kendilerinden uygulama projesi için fiyat istendiğini, bu isteği cevaplamayı reddettiklerini söylediler. İşin içyüzünü araştırınca, proje çalışmaları sürerken yeni göreve gelen Rektörün işi daha ekonomik şartlar yaratmak için çeşitli ekiplerden fiyat teklifi istediğini, bazı meslektaşlarımızın, bizim avan projelerin uygulama projelerinin hazırlanması için, teklif verdiğini de öğrendik. Sonrasında Üniversite ile ilişkimiz koptu. Üniversite avan projeler ile inşaat ihalesine çıktı ve bizim hazırladığımız avan projeler müteahhitler eliyle uygulama projesine dönüştürüldü.

Uygulama sürecini izleme şansımız olmadı. İnternet üzerinden arada yapılanları gördük. Özellikle uydu görüntüleri incelendiğinde, göletin yapıldığı ve yapılaşmanın Master Plan ilkelerine uygun olduğu gözlenmekte. Ancak yapı ölçeğinde kalite, özellikle malzeme değişikliği nedeniyle çok düşük. Urfa taşı yerine mermer kullanılması en büyük değişiklik olarak görülmekte. Malzeme renklerindeki seçim de tümüyle bizim denetimiz dışında oluştu. Harran Üniversitesi'nin iyi başlayan, ama vasat biten bir deneyim olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Trabzon'da kurulmuş olan İpekyolu Vakfı, Üniversite kuruluş çalışmalarına paralel bir şekilde projelendirme çalışmalarına başlar ve bu amaçla bizim de davetli olduğumuz sınırlı bir yarışma açar. Yarışmaya katılan projemizin 1. ödülü kazanması ile sürece dahil olduk. Vakıf ile sözleşme imzalayarak proje çalışmalarına başladık. Uygulama projeleri süreci bir yıldan daha fazla sürdü ve bu süre içinde iki ayrı bölgede yer alan Kampüse ait projelerin neredeyse tümü hazırlandı.

Projelerin hazır olması ve eğitim kadrosu oluşturulmasına karşın, Vakıf YÖK tarafın-

dan istenen kuruluş şartlarını, özellikle yatırılması gereken güvence parasını, sağlayamadı. Trabzon kökenli Vakıf ortaklarının binaları yapma taahhüdü YÖK tarafından kabul edilmedi ve güvence nakit olarak istendi. Bu gelişmeler sonucunda İpekyolu Üniversitesi resmen kurulamadı ve proje idealist yaklaşıma karşın gerçekleşmedi.

ERVİN GARİP: Açıkçası, İTÜ maslak kampüsünün master planı yarışmasının, hangi çıktılar bağlamında kullanıldığına ilişkin net bir veri yok elimizde. Bir kontrolör-lük veya danışmanlık hizmeti vermedik. Ancak İTÜ, iyi bir ilerleme kaydederek, yaşanabilir bir yeşil kampüs yaratma fikri çerçevesinde çok önemli adımlar attı, atmaya da devam ediyor. Üniversite, bu bağlamda Maçka İşletme Fakültesi Kampüsünü de yarışmaya açarak, önemli bir gelişme daha kaydetti. Bu durumun yayılarak İTÜ içerisindeki diğer kampüs yapılarının da mimari yarışma ile yapılmasını ve çoğulcu bir katılımla gerçekleştirilmesini bekliyoruz. Yönetimlerin, yarışma bilincini elde etmesi ve daha doğrusu bu olguya inanmaları, bu konuda atılan en önemli adımdır.

DOĞU KAPTAN: Daha önce de bahsettiğimiz gibi yarışmaya büyük bir hevesle hazırlandık. İki aşamalı yarışmalar genelde daha çok emek sarf ettiğiniz yarışmalardır. Yerleşkenin geçmişte günün gereklerine göre plansız ve programsız gelişmesi, zorlu topografyası ve hızlı gelişme eğilimi tasarım aşamasında işimizi zorlaştırdı. Sonuçta üniversitelerin aynı zamanda yaşam alanı olma misyonunu ön planda tutan, topografya ile uyumlu, yaya odaklı, eski ve yeniye entegre eden bir tasarım kurgusu ile yarışmayı kazanarak, idare ile projenin uygulanması yönünde uzun soluklu bir sürece girildi.

Ancak Türkiye'de başımıza sık sık geldiği gibi idarenin değişmesi, yeni gelen idare ile fikir ayrılıkları, birçok emeğin boşa gitmesi, Düzce Üniversitesinde tabiri caizse her şeyin eski tas eski hamam devam etmesine neden oldu. Yeni gelen idare özellikle müelliflik meselesi üzerinde sorunlar çıkardı. Müelliflik müessesesi tasarımın her ölçeğinde nitelikli uygulamaların ve kalıcılığın vazgeçilmezidir. Böylesine zorlu bir yarışma süreci sonunda elde edilmiş bir projede kazanan ekibin müellifliğinin elinden alınmak istenmesi Türkiye'de birçok kavramın daha oturmadığının göstergesidir. Yaşadığımız tecrübede gösterdiğimiz olağanüstü çabaya rağmen tasarım proje aşamasında kalmıştır.

Kampüsler Hakkında Görüşler

TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ SÖĞÜTÖZÜ YERLEŞKESİ ÜZERİNE

PROF. DR. CELAL ABDİ GÜZER, ODTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

"Türkiye'de giderek ivmelenen özel vakıf üniversiteleri oluşumunun bir parçası olan TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi deneyimi öncelikle mevcut bir yapı kompleksinin radikal dönüşümünü hedefliyor. Projeyi özgün kılan ise kullanım ömrünü doldurmak üzere olan eski bir eğitim kompleksinin sadece yenilenerek değil, kentsel ve mimari anlamını da dönüştürerek hem yapının, hem de kentsel çevrenin değerinin yükseltecek biçimde ele alınması, bu anlamda yapı ölçeğinde bir dönüşüm düşüncesi ile kısıtlı kalınmamış olması.

Kentin yeni gelişmekte olan alternatif merkezinde yer alan bu tasarım, biryandan bir üniversite için yeterli olmayan arsa sorununu çözmek, öte yandan kentsel ölçekte anlam oluşturacak ve yakın çevresini dönüştürebilecek bir büyüklük ve süreklilik elde etmek üzere yan parselleri de içeren bir kentsel dönüşüm projesi olarak ele alınıyor. Bu özellikleri gözetildiğinde TOBB ETÜ deneyimi kendi proje ve mimari ölçeğinin ötesinde Türkiye'nin özgün yapı stoğu ve özellikle merkezi kent alanlarındaki yapıların dönüşümü için özgün bir model oluşturuyor ve sürdürülebilir bir süreç deneyimini temsil ediyor.

TOBB ETÜ, 1960'lı yıllarda özel bir lise olarak kurulmuş olan Yükseliş Koleji'nin o dönemde kentin çeperi sayılacak bir alanda gerçekleştirdiği yapı kompleksinin satın alınarak yeniden değerlendirilmesi ile oluşturulmuş bir proje. Tasarımın başlangıç noktasındaki mevcut kompleks, bir idari bina, bir derslik yapısı ve bunlara servis veren spor ve kültür yapılarından oluşuyor. 2000'li yıllara gelindiğinde gerek fiziksel koşulları gerekse mimari dil ve mekan anlayışı nedeni ile güncel beklentileri karşılamayan bu yapı stoğu şüphesiz daha kapsamlı bir program ve yoğunluk öngören üniversite işlevi için de yetersiz kalıyordu. Bu saptamadan hareket edildiğinde proje kaçınılmaz olarak ikili bir kurgu üzerine oluşturulmuş. Biryandan işlevsel ve anlamsal dönüşüme yönelik bir mimari dönüşüm projesi gerçekleştirilirken öte yandan paralel bir süreç olarak büyümeye ve kentsel anlam üretmeye yönelik bir gelişme ve kentsel tasarım projesi yaşama geçirilmiş. TOBB ETÜ Söğütözü Yerleşkesinin bugün gerçekleşmiş olan bölümü de hem dönüştürülmüş olan yapıları hem de bu stoğa eklenmiş yeni yapıları içeriyor. Burada belki de üçüncü bir alt proje olarak daha sonra satın alınan çevre arsalarla kamuya yönelik açık alan ve parkların bölgede ağırlık kazanan bu kentsel işlev doğrultusunda yeniden işlevlendirilmelerini içeren üçüncü ve daha üst ölçekten söz etmek olası. TOBB ETÜ yerleşke tasarımı üstte sıralanan her üç ölçek te de özgün bir deneyim, Türkiye için yeni olabilecek karmaşık bir süreci örnekliyor. Üst ölçek olan kentsel ölçekten başlandığında TOBB ETÜ projesi mevcut eğitim kompleksi, ona komşu olan ve mülkiyeti Üniversite tarafından satın alınmış parseller ve mülkiyeti kamuda olan ancak kentin bu bölgesinde eğitim ve kültürün ağırlık kazanması ile dönüşüm geçirmesi olası olan alanların birarada bir bütün olarak tasarlanması ile oluşuyor. Burada Türkiye koşullarına özgü bir güçlük bu komşu alanların imar planında bağımsız alanlar olarak tanımlanmış olması ve alanlar arasındaki sürekliliğin kimi zaman fiziksel bir süreklilikten çok, gücünün daha çok mimari kurgudan alan anlamsal bir süreklilik olarak oluşturulmak zorunda kalması. A Tasarım Mimarlık, bu ölçekte hem

tasarım araçlarını hem de mevcut yasal ve yönetsel zeminleri sonuna kadar zorlayarak bu sürekliliği oluşturmaya çalışıyor. Bir yandan komşu parseller bir master plan kurgusunun sürekliliği içinde ele alınırken öte yandan parçalar halinde yer alan kamusal açık alan ve çeper parseller bu süreklilik kurgusu gözetilerek düzenleniyor. Bu anlamda yaya ve araç dolaşım kurguları yerleşke ölçeği dışında kent ölçeğinde de çeşitli adaları birleştirecek hatta yakın çevredeki mevcut odaklarla (durak, alışveriş merkezleri, kongre merkezleri vs) ilişkilenecek biçimde ele alınıyor. Burada önemli şanslardan biri çevrede yer alan yapıların bazılarının da A Tasarım Mimarlık tarafından tasarlanmış olması.

Kentin bir bölgesinde bağımsız olarak yapılaşmış alt alanlar ve bağımsız parseller içeren bir bölge, eğitim ve kültür işlevinin baskınlığı ve dönüştürücülüğü gözetilerek bir araya getirilmeye, aralarında işlevsel fiziksel ve anlamsal süreklilikler oluşturulmaya çalışılıyor. Bir alt ölçeğe bakıldığında ise projenin ağırlıklı yapılaşma alanını oluşturan mevcut yapılar ile programa sonradan eklenen yeni yapılaşmalar, mimari ölçeğin ve kentsel tasarım olgusunun öne alındığı bir alt tasarım alanı oluşturuyor. Burada projenin özgün yanı, mevcut yapılaşmanın dönüştürülmesi sürecinde geliştirilen radikal mimari dilin yeni yapılarda da sürdürülebilir bir dil olarak ele alınması ve parsel farklılıklarına rağmen bir yerleşke etkisinin sağlanabilmiş olması.

Yerleşke tasarımında mevcut yapılarla yeni yapıların yaya dolaşımını ortaya alan ve araç yaklaşımını çeperde tutan ve bir anlamda "radburn" sistemini tasarıma adapte eden bir kurgu içinde ele alındığını gözlüyoruz. Yerleşkenin iç bölgesinde yer alan ve ana yapı ile spor ve kültür kompleksi arasında kalan, bir anlamda büyük bir avlu ya da çayır olarak nitelenebilecek bir ortak alan yerleşkenin merkezi açık alanını oluşturuyor. Bu alan bir yandan bir toplanma ve etkinlik alanı olarak işlev görürken öte yandan yaya aksının da başlangıç ve toparlanma odağını oluşturuyor. Bu meydanın doğu tarafında mevcut derslik yapısının dönüşümü ile elde edilmiş idari ve derslik bloğu, kuzey ve batı tarafında da spor kompleksinin dönüştürülmesi ile elde edilmiş diğer işlevler yer alıyor. Yerleşkenin güney ve güney batı bölgesinde ise yeni tasarlanmış yapılar yerleşkenin tamamlayıcı parçasını oluşturuyor.

Özetle gerek yapıların dönüşümü gerekse yeni ek yapılar aracılığı ile yaya ve taşıt trafiği ayrılmış, içinde pozitif kentsel mekanlar barındıran çağdaş bir yerleşke düzenlemesi elde edilerek tek yapı ölçeğinden, bir doku ölçeğine ulaşıyor. Yapı ölçeğine bakıldığında ise tasarımda öne çıkan, geçmiş yapıların izlerini tamamen silen adeta bugünün mimarlık düşüncesi ile yeniden tasarlanmış yapılar sunan radikal bir dönüşüm. Aslında dönüşüm projelerinde orijinal yapıların izlerinin korunmasının asal bir değerlendirme konusu olduğu anımsandığında tartışmaya açık kalan bu tutum, orijinal yapıların nitelikleri ve dönüşümün ölçeği gözetildiğinde meşruiyet kazanıyor. Örneğin yalın ve tek koridorlu daha çok insani kolaylıklar üzerine kurulu bir dil kaygısı ile tasarlanmış olan orijinal derslik yapısı dönüşüm aşamasında salt taşıyıcı bir kurgu, bir arka plan olarak ele alınmış, buna eklenen yeni bir blokla arasında bırakılan boşluk aracılığı ile oluşturulan mekan bir iç atrium olarak değerlendirilmiş. Öte yandan orijinal yapının mimari dil izleri doğrudan korunmasa da taşıyıcı sistem, aks ve aralıkları yeni kurguyu oluşturan bir modülasyon altyapısı olarak kullanılmış. Bu altyapı, cephe kaplama ve bölünmelerinden asma tavan modülasyonuna bir çok bileşen ve ölçekte belirleyici olmuş. Eğitim bloğunun karşısında yer alan eski spor kompleksi ise eski işlevinin yanı sıra toplantı, sergi ve benzeri işlevlerle desteklenerek bir kültür ve spor kompleksine dönüştürülmüş. Bütün bu dönüşüm ve eklenmelerle oluşan nihayi çevre

çağdaş bir üniversitenin sahip olması gereken tüm işlevleri insan ölçeğinde ve abartısız bir biçimde sunuyor. Ama burada daha önemli olan bu dönüşümün yapı ölçeğinde dil ve mekan zenginlikleri içerecek biçimde kentsel ölçekte de yakın çevresini dönüştüreceği bilinci ile ele alınmış olması. Böyle bakıldığında TOBB ETÜ deneyimi biryandan bir üniversite yapısı olarak öte yandan bir alternatif bir dönüşüm ve kentsel tasarım öyküsü olarak anlam kazanıyor."

KAMPÜSTE YAŞAYANLARIN GÖZÜNDEN

CEMRE GÖKPINAR | HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ,

BEYTEPE KAMPÜSÜ, SANAT TARİHİ

Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü, şehir merkezinden uzaklığı ve arazi yapısı yönüyle ulaşımı zorlu olan kampüslerinden biri. Beytepe kampüsünün kendi sınırları içerisinde farklı bir yaşam seviyesinden bahsetmek mümkün.

Kampüsün mimari anlamda simge yapılarından biri Yıldız Amfi olurken diğer fakülteler ile mimari açıdan bir bütünlük sağlandığını söylemek pek mümkün değil. Hacettepe'nin kampüs imkanları size bir yaşam kültürü aşılamayı hedefler. Bu açıdan ele aldığımızda üniversitemin sosyal hayatıma ve kişisel gelişimime olan katkısını yadsınamaz buluyorum.

Hacettepe'de okuduğunuz bölüm üzerine dersler alırken bir yandan da birçok ilgi alanına hizmet eden geniş öğrenci toplulukları ve etkinlikler ile etkili bir öğrenim süreci yaşayabilirsiniz. Beytepe Kampüsü'nün barınma kapasitesi okulun tüm öğrencilerinin talebini karşılayabilecek halde değil. Bu açıdan yaşamlarını kampüste geçiren öğrencilerin daha etkili bir lisans hayatı geçirebildiklerini söylemek çok da hatalı bir yaklaşım olmaz.

Şehir merkezindeki olanaklardan yararlanmak için sürekli olarak kampüs dışına çıkmak bir hayli zaman alan ve enerji isteyen bir durum. Bu durum dahilinde öğrenciler merkez yerine yakındaki alışveriş merkezlerini tercih edebiliyor.

MERVE ŞANLI | TED ÜNİVERSİTESİ, MİMARLIK

İncek'teki bir hayli büyük ve kapsamlı bir araziye sahip olan TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi'nden mezun olup Kolej'deki TED Üniversitesi'ne gelince ilk başta idrak etmekte zorlandığım ölçek algısı sonraki zamanlarda kampüsün şehirdeki konumu ve kampüsün

mütevazı büyüklüğünü kendi lehime kullanarak üstesinden geldim. Şehir Üniversitesi statüsündeki TEDÜ kampüsü, şehrin merkezinde olmasının getirdiği faydaları lisans eğitimimin ileriki yıllarında daha da fark ettim. Kampüsümün konumundan ötürü ulaşım ağının kesişme noktasında yer alması sayesinde aslında birçok yere de rahatça gidebildim; yakın çevrelerdeki etkinliklere gitmek gözümde büyü müyordu. Kampüse girip çıkmanın çok kolay olmasından ötürü, çünkü doğrudan girişler Ziya Gökalp Caddesi ve Aksu Caddesi'nde, kampüse erişim bir hayli davetkar.

Kampüs içine bakacak olursak, mimarlık bölümünün çoğunluğunun olduğu stüdyolar, üniversite için yeni yapılan binanın içinde olduğu için yeni fonksiyonları da birarada içinde barındırıyor: müzik stüdyosu, spor merkezi, Sosyal İnovasyon Merkezi ve mimarlık stüdyoları. Bu sayede aynı bina içinde günlük yaşam daha da çeşitli ve kolay hale geliyor. Havuzdan çıkıp sadece asansöre binip teras katında olan mimarlık stüdyosuna erişebilmek günlük aktiviteleri de daha yapılabilir hale getiriyor ve alternatif bir zaman çizelgesi sunuyor. Bu nedendir ki zamanımızın birçoğunun geçtiği stüdyolarda barınmak, imkanların biraraya getirilmesinden dolayı daha da keyifli hale geliyor. Elbette, kampüsün 24 saat açık olması da cabası... Bu nedenle vaktimin çoğunu da okulda geçirebiliyorum; zaman zaman ikinci ev işlevini bile görüyor.

YASİN KARAGÖZ | BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ,

BAĞLICA KAMPÜSÜ, İÇ MİMARLIK

Bir önceki lisans eğitimimi Hacettepe Üniversitesi Beytepe kampüsünde devam ettirmiş biri olarak Başkent Üniversitesi Bağlica kampüsü ilk bakışta benim için şehir merkezine uzak, mütevazı büyüklükte yerleşkeye sahip bir üniversiteydi. Sonrasında kampüsün şehir merkezine uzak oluşu ulaşımın ağıнын yeterliliği ile sorun teşkil etmeyen bir faktör oldu. Kampüsün büyüklüğünün sosyal imkanlar ile doğru orantılı olduğunu düşünüyorum ve bu sonuca iki farklı üniversitede öğrencilik yaparak edindiğim deneyimler ile vardım. Başkent Üniversitesinde ders dışında kampüste vakit geçirebilecek mekan ve alternatifleri mevcut değil. Öğle aralarında yemek ihtiyacının büyük ölçüde kampüs dışında çözülmesi ise kampüs mekanlarının pahalı olması ile birlikte kapasitelerinin yetersizliğiyle oluşan uzun kuyruklar ve alternatiflerin kısıtlı olmasının net sonucu.

Mimarlık fakültesinin bulunduğu yapının o üniversitede verilen eğitimin içeriğini yansıtan bir somut öge olduğunu düşünüyorum. Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi başlığı altında bir çok tasarım bölümüne ev sahipliği yapan, her katında farklı tasarım bölümülerinin ve işlerinin yer aldığı bir yapı olmakla birlikte yapı eski Rektörlük binasının yenilenmesi ve ek yapılmasıyla oluşturulduğu olduğu için öğrencilerin sosyal ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitesi olsada "Tasarım" mekanı olma özelliğini taşıyan karakteristik öğelere sahip değil.

ZEYNEP ÜNSAL | ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ,

MİMARLIK BÖLÜMÜ

Lisans eğitiminiz boyunca kampüsünüzle iyi veya kötü birçok ilişki kurarsınız. Bazıları için bu ilişki sabah kampüse gel-dersliğine git-derse gir-dersten çık-evine dön minvalidedir, bazıları içinse kampüs ikinci bir evdir. Özellikle mimarlık gibi bir bölümdeyseniz ikinci türden bir ilişki kurmanız kaçınılmaz bir hale gelir. Hatta "okulda sabahlamak" kavramı bütün mimarlık öğrencileri arasında bilinen bir eyleme dönüşmüştür. Peki Çankaya Üniversitesi Balgat Kampüsü'nde okuyan bir mimarlık öğrencisi olarak lisans hayatım boyunca kampüsümle nasıl ilişkilendim? Bunu anlatabilmek için önce kampüsün fiziksel koşullarını bilmeniz gerekir. Balgat Kampüs'e şehir merkezinden ulaşmak çok kolaydır, tabi eğer benimki gibi şehir merkezinden uzakta Batıkent Eryaman gibi uydu kentlerde oturmuyorsanız, otobüs ya da metro gibi ulaşım araçları ile 15 dakikada kampüsün giriş kapısına varabilirsiniz. Küçük bir kampüs ve iki fakülteyi barındırıyor olmasının en güzel yanı kampüsü eviniz ve diğer öğrencileri ise mahalledeki komşularınız gibi hissediyor olmanız. Burada akademisyenler ve öğrenciler arasında da sıcak bir ortam var, büyük bir ailenin üyeleri gibisiniz. Kampüste yapılardan arta kalan sınırlı açık alanın yanısından fazlası ihtiyaç sebebiyle otoparka ayrılmıştır. Bunun etkilerini lisans hayatınızın sıradan bir günün içinde çok fazla hissediyorsunuz. Bu zayıflığı gidermek adına gerek eğitimciler gerek yöneticiler adına birçok girişimde bulunulsa da fakülte yapısı eski Anı Lisesi'nden dönüştürüldüğü için bazı konularda fiziksel olarak yetersiz kalıyor. Gelecek sene Eskişehir Yolu'ndaki ana kampüse taşınırsa imkanların iyileşeceğini umuyorum. Her şeye rağmen lisans hayatım boyunca Çankaya Üniversitesi Balgat Kampüsü için benim ikinci evim diyebilirim.

ODTÜ Yerleşkesi İçinde Üç Yapı, Üç Eklemlenme Denemesi

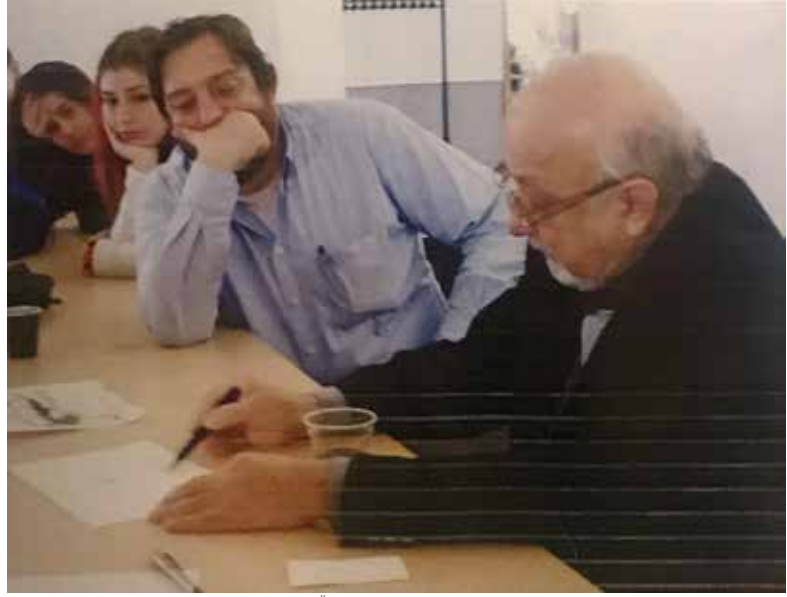
CELAL ABDİ GÜZER, LALE ÖZGENEL

Eğitim yapıları, özellikle de birden fazla yapı içeren üniversite yerleşkeleri yer, büyüklük ve eğitim sistemi farklılıklarından kaynaklanan farklı tipolojiler içinde gelişiyorlar. Türkiye’de yaygın olarak tekrar eden iki ana tipoloji, kent içi yerleşkeleri ile, kent merkezinin dışında, bağımsız ve kendi sınırları içinde gelişen yerleşkeler. Öte yandan, özellikle vakıf üniversitelerinin sayılarının artması sonrasında kent içinde farklı yapılara dağılmış ya da yapıların belli bölümlerini kullanan yerleşkelerden, hatta tüm üniversitenin içinde yer aldığı tekil yapılardan söz etmek de olası. Bütün bu farklı tipolojilerin, kentle kurdukları yakınlık ve geçirgenlik ilişkisine bağlı olarak, getirdikleri olanaklar ve kısıtlar var. Benzer biçimde yer seçimi ve uygulama önceliklerine bağlı olarak her bir tipolojinin iyi bir model oluşturacak biçimde gelişmiş ya da sorunlar barındıran örnekleri var.

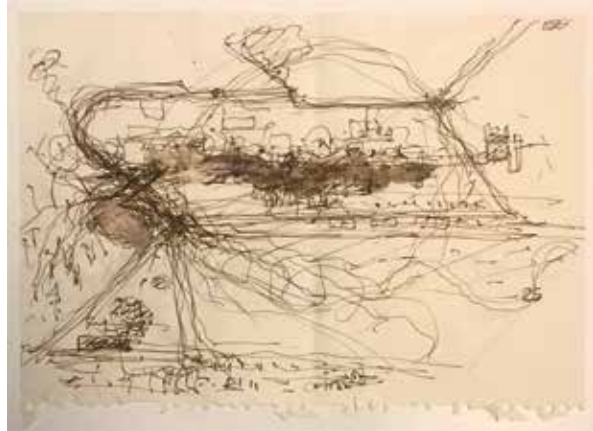
1956 yılında kurulan ve Türkiye’deki bağımsız üniversite yerleşkelerinin ilk örnekleri arasında yer alan Orta Doğu Teknik Üniversitesi yerleşkesi kendi tipolojisinin özgün ve nitelikli örneklerinden biri olarak kendisinden sonra gelişen pek çok üniversite için bir planlama ve gelişim modeli oluşturmuş durumda. Yerleşke planının ve yapılara yönelik bazı projelerin yanışma sonucunda belirlendiği yerleşkenin ve yerleşke master planında yer alan yapıların tasarım müellifleri Behruz ve Altuğ Çinici.

ODTÜ, uluslararası ortamda örnekleri çok görülen ve özünde yaya ve araç trafiğinin ayrılarak yerleşke içinde yaya sürekliliğini esas alan Radburn sistemine göre tasarlanmış bir üniversite. İlk tasarlandığı yıllarda, eğitim bölgesi ile yurt ve lojmanlar bölgesi olmak üzere iki ana bölgeden oluşan yerleşke zaman içinde artan kullanıcı kapasitesi ve mekânsal ihtiyaçlar doğrultusunda gerek bu bölgelerin büyümesi ve başka bölgelere de kaymak zorunda kalması, gerekse teknopark ya da temel eğitim hizmeti veren vakıf okulları gibi yeni işlevlere yer açmak gibi nedenlerle alt yerleşkeler oluşturacak biçimde büyüdü. Büyümenin hem fiziksel ortama, hem de eğitim ortamına olumlu ve olumsuz etkileri sürekli bir tartışma konusu oluşturdu. Üniversitelerin, bir yandan sürekli kendi içlerinde büyümeleri öte yandan açılan yeni üniversite sayısındaki hızlı artışlar, son yıllarda benimsenen yüksek öğrenim politikasının bir sonucu olarak ortaya çıkmakta. Artan kontenjanlar, çeşitlenen bölüm ve uzmanlıklar, teşvik edilen sanayi üniversite işbirlikleri, araştırma üniversitesi beklentilerini karşılamaya yönelik açılan ar-ge merkezleri ve bunlara bağlı olarak artan yerleşke nüfusları ve çeşitlenen kullanıcı grupları yerleşkelerde yeni yapıları ve büyümeleri zorunlu kılıyor.

ODTÜ yerleşke master planı, içinde özellikle ana eğitim bölgesi etrafında dolaşan araç yolları ile tanımlanmış büyük ve içe kapalı bir yeşil ada oluşturuyor. Bu yollardan yapılara servis veren otoparklar yapılar arasında kalan ve eğitim bölgesini birbirine bağlayan ve yerleşkenin ana omurgasını temsil eden yaya aksını (alle) taşıt trafiğinden arındırıyor. Spor alanları, yurtlar ve lojmanlar, bu ana aksa bağlanan ikincil akslarla eğitim bölgesine bağlanıyor. Bu leke yıllar içinde korunmuş olsa da, yerleşkenin master plan alanı ve yeşil alanları dışında kalan çeşitli yerlerine yapılan yapılarla üniversite belli bir fiziki yoğunluğa ve neredeyse doyma noktasına ulaşmış durumda. Gelişmelerin çoğu ana yaya aksının tanımladığı adanın dışına sıçramış olduğu için trafik yollarını kesmiş, böylelikle Radburn prensiplerini ihlal ederek yeni bölgelere doğru kaymış ve yerleşkede yeni aksların oluşmasına yola açmış durumda. Eğitim alanının batısında, önce yeni eğitim yapıları ya da ek eğitim yapılarından oluşan sonra da araştırma birimleri ve laboratuvar yapılarından oluşan iki paralel aks, bunu takip eden bölgede de kendi içinde neredeyse yeni bir yerleşke olarak yer alan Teknopark bölgesi bulunuyor. Teknoparkın güney bölgesinde ilk planda yer

Behruz Çinici 4. Sınıf stüdyosunda ODTÜ yerleşkesinin prensiplerini anlatırken

Eskiz, Behruz Çinici

alan yurt ve lojman bölgesinin simetriği sayılabilecek bir bölgede de ikinci nesil yurtlar ve lojmanlar konumlanmış durumda. Gerek ODTÜ yerleşkesinin ilk planı ile gelen ilkeler, gerekse daha sonradan o plana eklenen ve kısmen planla süreklilik gösteren, zaman zaman da bu ilkelere uyum gösteremeyen gelişmeler yeni yapıların oluşma koşullarını belirliyor.

Bu yazı neredeyse tüm üniversite yerleşkelerinin gündeminde sürekli yer alan, büyüme ve ‘ek yapı’ olgusunu ODTÜ yerleşkesinde üç ayrı örnek üzerinden anlamayı, ele alınma ve tasarım önceliklerini tartışmayı hedefliyor; bu yapıların yerleşkenin gelişme ve büyüme biçimi ile ilişki kurma ve bütünleşme çabaları örneklenmeye çalışılıyor.

MATPUM ARAŞTIRMA MERKEZİ

Proje Adı: MATPUM

Mimarî Tasarım: C. Abdi Güzer

Statik Mühendisliği: Alhan Gedik

Elektrik Mühendisliği: Yılmaz Serter

Makine Mühendisliği: Bahri Türkmen

Proje Yılı: 2006

Yapım Yılı: 2006

İşveren: ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Nuri Çolakoğlu

Proje Yeri: Ankara

Yapı alanı: 2.250 m²

Fotoğraflar: Duygu Tuntaş, C. Abdi Güzer, Lale Özgenel

Bir bağış olanağının doğması ile birlikte, Mimarlık Fakültesi öncülüğünde ve ağırlıklı olarak Mimarlık Fakültesi’nin yararlanacağı bir araştırma merkezi yapılması öngörülmüştü. Bu yapı için ayrılan alan ilk eğitim adasının dışında, bu alana paralel ve araştırma merkez ve laboratuvarlarına ayrılmış ikinci bir bant içinde yer alıyordu. Burada önerilen yapı, doğu batı aksları üzerinde çizgisel ve Mimarlık Fakültesi’nden gelen yaya aksını yapı içinde sürdürerek Teknopark’a yönelten, böylelikle yapıyı bir anlamda ait olduğu fakültenin araştırma ve sanayi ile işbirliği ortamına bağlayan bir geçiş yapısı olarak ele alındı. Yapının kendisinin de doğrudan bir araştırma

ortamı olması, bu anlamda kuzey ve güney cepheleri arasındaki ısı farklarından yararlanarak bu ortamları bağlayan ve termos gibi davranan bir çatı örtüsü altında ele alınması öngörüldü. Benzer biçimde yapının brüt beton ve yapı blok gibi malzeme kullanımları, içinde yer alan galeri boşluğu, asma kat, merdiven ve köprü gibi öğeleri ile eklentisi olduğu mimarlık fakültesi ile bir dil ve mekan sürekliliği oluşturması adına çaba gösterildi. Yapının, etrafında yer alan diğer yapıların ve çevre düzenlemesinin tamamlanması sonrasında birinci eğitim çemberi ile Teknopark arasındaki geçişi temsil edecek ve güçlendirecek bir ortam oluşturması hedeflendi.

GENÇ ÖĞRETİM ELEMANLARI LOJMANI

Proje Adı: ODTÜ Öğretim Elemanları Lojmanı
Mimari Tasarım: C. Abdi Güzer , Lale Özgenel
Uygulama: ODTÜ Geliştirme Vakfı EBI A.Ş.
Proje Yılı: 2013
Yapım Yılı: 2014
İşveren: Orta Doğu Teknik Ünivesitesi
Proje Yeri: Ankara
Yapı alanı: 4.500 m²
Fotoğraflar: C. Abdi Güzer, Lale Özgenel

Yerleşkenin güneybatı bölgesinde ikinci nesil olarak üretilen lojman dokusu ve yurtlar bölgesi ile bütünleşecek, daha çok bekar ve genç öğretim üyelerine hizmet verecek, bu

nedenle 1 ve 2 odalı birimler olarak programlanan bir lojman yapılması öngörülmüştü. Söz konusu yatırımı Üniversite Vakfının yapıyor olması bir yandan oldukça kısıtlı bir bütçe içinde kalmayı ve buna karşın birim sayısını olabildiğince çoğaltmayı öte yandan yerleşkenin özellikle ilk lojmanlarında izlenen mimari nitelikleri yakalamayı zorunlu kılıyordu. Yapı için ayrılan bölge yerleşkenin ikinci lojman bölgesi içinde kalan komşu lojmanlarla süreklilik oluştururken aynı zamanda orman olarak tescil edilmiş bölge ile sınır oluşturuyor, bir anlamda üniversitenin bu yöndeki yapılaşma bölgesinin son noktasını temsil ediyordu. Benzer biçimde yapı hem mevcut lojmanlar hem de yakınındaki öğren-

ci yurtları arasında bir geçiş yapısını niteliği taşıyordu. Proje alanının bu özellikleri yapının kurgusu ve dili üzerinde belirleyici oldu. Çatı formu ve malzemesi ile komşu lojman yapıları ve ilk lojmanlar ile bir dil sürekliliği kuran öneri, lineer sürekliliği ve ölçeği ile aynı zamanda yurt yapıları ile de ilişkilendirilmeye çalışıldı. Arazideki eğimden yararlanılarak yapının farklı kotlarda dış mekana açılması, konutların küçük birer bahçe ya da terasa sahip olmaları hedeflendi. Girişlerin dış bir koridordan alınması, yaşam mekanlarının yeşil alana ve manzaraya bakacak şekilde konumlandırılmasını sağladı.

EĞİTİM FAKÜLTESİ EK YAPISI

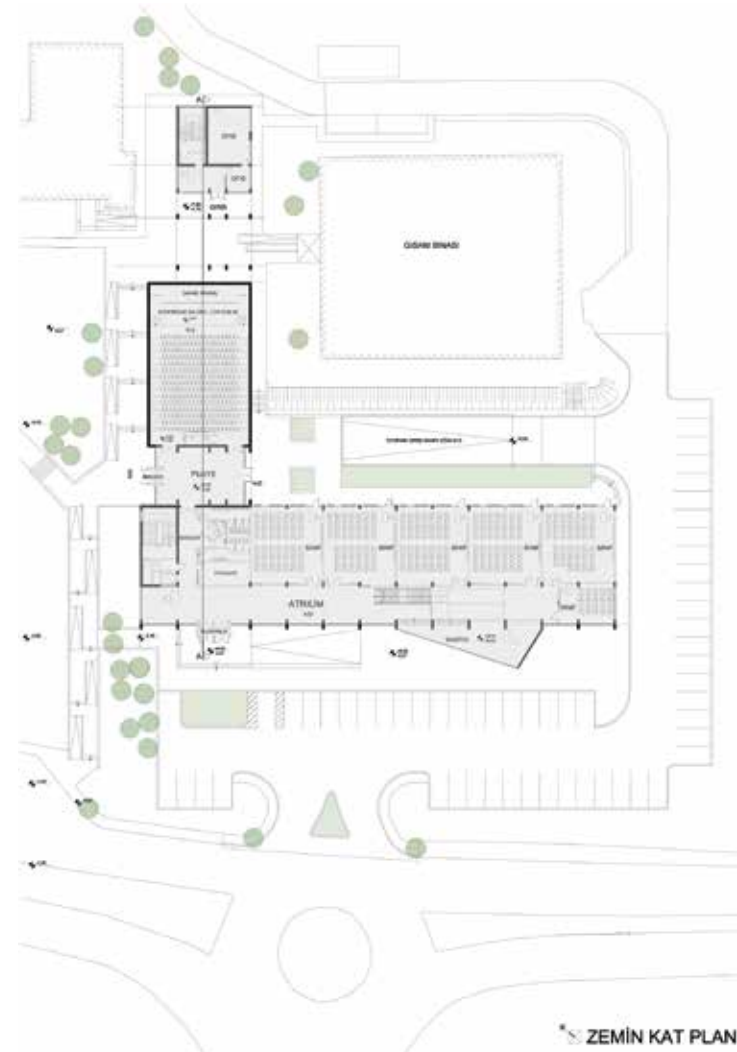
Proje Adı: ODTÜ Eğitim Fakültesi Ek Binası
Mimari Tasarım: C. Abdi Güzer , Lale Özgenel
Mimarlık ve Mühendislik Uygulama Projeleri: Altan Mühendislik
Proje Yılı: 2015
Yapım Yılı: 2019
İşveren: Orta Doğu Teknik Ünivesitesi
Proje Yeri: Ankara
Yapı alanı: 3.850 m²
Fotoğraflar: C. Abdi Güzer, Lale Özgenel

Artan öğrenci sayıları ve yeni açılan programlar eğitim yapıları için sürekli bir büyüme talebi ve gelişme baskısı oluşturuyor. Eğitim Fakültesi de başta derslik ve öğretim üyesi odası olmak üzere halen kullanmakta olduğu yapıları tarafından karşılanamayan mekânsal gereksinimleri için ek bir yapılaşma talebi içindeydi. Fakültenin mevcut yapısının

ODTÜ'nün geleneksel kurgusu içinde eğitim bölgesi olarak adlandırılan araç trafiğinden arınmış bölgenin dışında kalıyor olması ve hazırlık okuluna komşu bölgelerden birinde yer alması yerleşke ile aidiyet ilişkisini zayıf kalıyordu. Yapının önünde yer alan ve otopark olarak kullanılan alana daha çok dersliklerin yer alacağı ek bir yapı yapılması, bu yapının altına da aynı sayıda aracın sığacağı bir otopark önerilmesi, böylelikle mevcut yeşil alanların korunması ön görüldü. Bu yapı ile mevcut yapı bir köprü aracılığı ile bağlanarak öğretim üyesi odalarının bu geçiş üzerinde yer alması sağlandı. Köprünün altında topoğrafyanın bir parçası olacak ve bağımsız giriş çıkışlar barındıracak biçimde bir toplantı salonu oluşturuldu. Yapı dil olarak bir yandan mevcut yapı ile öte yandan hemen karşısında yer alan Teknopark yapıları ile süreklilik kuracak biçimde ele alındı. Fakültenin yerleşkenin merkezi dışında kalması göz önüne

alınarak kendi içinde zengin dış mekan deneyimleri barındıran kentsel bir alt alan oluşturması, içindeki sosyal alanlarla birlikte küçük ölçekli bir yerleşkeye dönüşmesi hedeflendi.

Özellikle ODTÜ gibi merkezi alanları doymuş üniversite yerleşkelerinde yeni ya da ek yapılar bağlamla ilgili öncelikleri olan, özel bir tasarım sorunu olarak öne çıkmaktadır. Plan sürekliliği ve uyum kaygısı bu yapıların mimari program ve işlevlerinin ötesinde bağlamsal ve kentsel ölçekte etkili olacak bazı çözüm önerileri barındırmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Burada örneklenen üç ayrı yapı bu anlamda kendi program önceliklerinin yanı sıra, kısıtlı bütçeler ve takvimler içinde ODTÜ yerleşkesinin zaman içinde gelişen dokusu ile süreklilik sağlama arayışlarını, mevcut yapı, açık alan, doku, dil ya da izlere eklemleme çabalarını temsil etmektedir.

21. Yüzyıl Kampüs Planlama ve Tasarım Pratigine Güncel Bir Örnek: Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüsü

DR. MERAL EKİNCİOĞLU

Üniversite kampüslerinin planlaması, mimari tasarım projeleri ve bunların pratiğinin süreci, bu ortamların, geleceğin bilim insanları ve profesyonellerini barındırması nedeniyle, çok hayati öneme sahip. Her ne kadar, bugünün yüksek rekabet dünyasında, bu kurumların bir çoğunun, eğitim kadrolarının arka planında yer alan "marketing" ekipleri, öğrencileri çekebilmek için, görsel olarak öne çıkan bir tasarım anlayışını tetiklese de, konu,

önemi gereği, bunun ötesine geçerek düşünmeyi kaçınılmaz kılıyor. Öncelikle, üniversite kampüsleri, kimin tarafından planlandığı ve tasarlandığından önce, içinde kimlerin yaşayacağı sorusuyla ele alınmayı gerektiriyor. Eğitim ve bilimsel araştırmanın 21. yüzyılda değişen dinamiklerini dikkate alarak, kampüste yaşayacak olan öğrenciler, akademisyenler, bilimsel araştırmacılar, idari kadro ve kurum bünyesinde çalışacak diğer görevlilerin beklentileri, yüksek performans gösterebilmeleri, birbirleriyle etkin sosyal ve kültürel iletişim kurabilmeleri, belki de en önemlisi "aidiyet" duyabilmeleri hayati öneme sahip ve bu, kolektif bir şekilde, detaylı ön araştırma ve düşünme egzersizini gerektiriyor.

Peki dünyanın önde gelen araştırmaya dayalı üniversiteleri, bugün için, kampüs planlama ve tasarım çalışmalarını nasıl gerçekleştiriyorlar? Hangi faktörleri dikkate alıyorlar, nasıl organize oluyorlar ve kendilerini bu yönde nasıl güncelliyorlar? Bu ve bu gibi soruları dikkate alarak, bu yazımda, ABD'nin en eski araştırmaya dayalı üniversitelerinden biri olup, kuruluşu 1754 yılına uzanan Columbia Üniversitesi'nin Manhattanville Kampüs çalışmalarına dair bir kesit sunacağım. Ardındansa, bunun arka planına uzanarak, üniversitenin, kampüs planlama çalışmalarını gerçekleştirmek için bugün nasıl bir organizasyona sahip olduğunu ifade etmek istiyorum.

Bu özel bağlama geçmeden önce, son dönemde, ABD'deki önde gelen üniversitelerin, sosyal ve kültürel tarihlerini "yeniden gözden geçirdiklerinin" altını çizmekte fayda var. Bunda en kritik nedenlerin başındaysa, sert politik söylemlere karşı, "çok kültürlü" geçmişlerini "daha kapsayıcı" şekilde ele alma "ihtiyacı" denebilir. Dolayısıyla, yeni kampüs planlama ve mimari tasarım çalışmaları da, bu tartışmalarla birlikte yoğunlukta. Örneğin, 16 Şubat

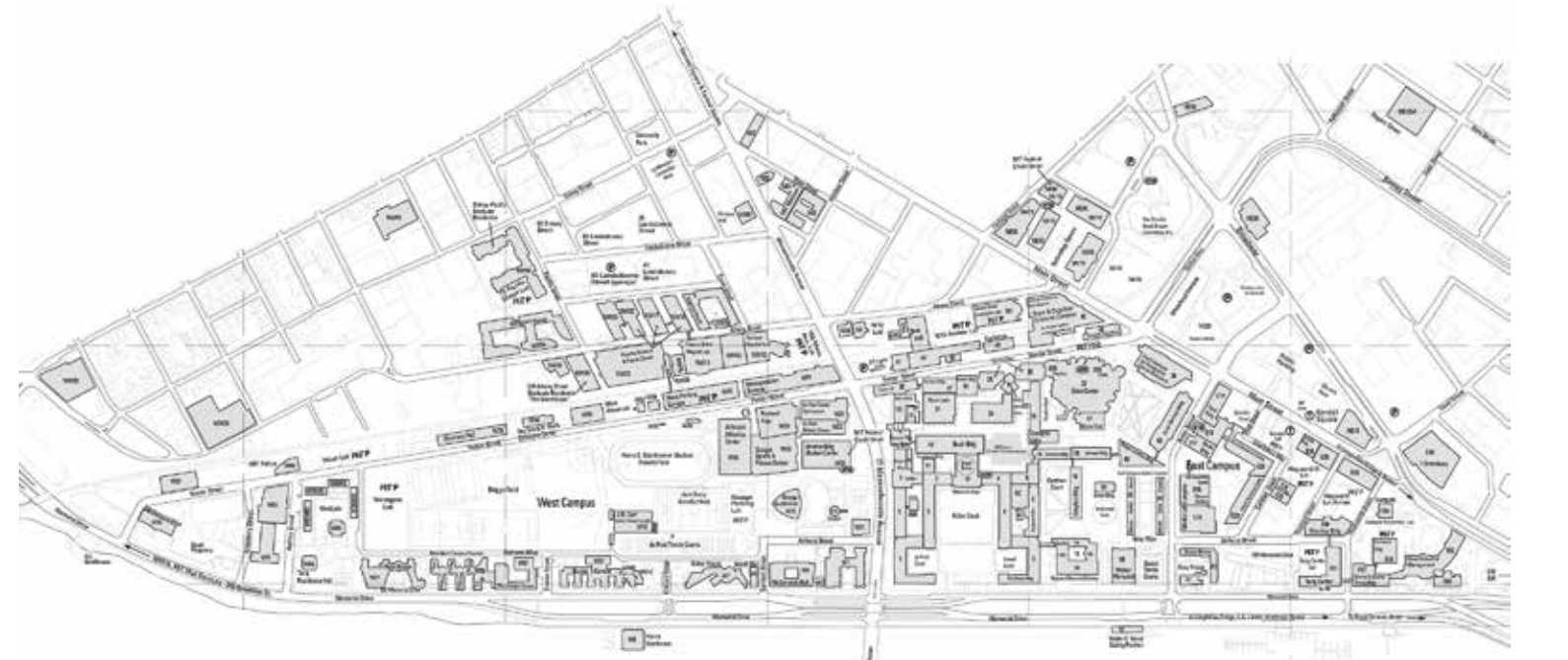
2018 tarihinde, MIT Kampüsü'nde, üniversitenin başkanı L. Rafael Reif başta olmak üzere, proje yetkililerinin konuşmalarıyla, "MIT ve Köleliğin Mirası: Erken Bulguların Gözden Geçirilmesi" başlıklı etkinliği ve projenin ilk bulgularını dinlerken, çok ciddi bir tarihi eşige tanıklık ettiğimin farkındaydım. Bir mimar olarak, zihnimdeki temel sorularsa, bir bilim ve eğitim kurumunun kendi (çok kültürlü) tarihini bu kadar cesur bir şekilde sorgulamaya açmasının, ilerleyen zamanda, üniversite eğitimi, bunun pedagojik boyutu, tarihi, tarih yazımı, çok kültürlü eğitim ve bilim topluluğunun kucaklanarak yeni fiziksel planlama ve mekan tasarımlarına nasıl bir veri oluşturacığıydı. (1). Nitekim, bu sürecin ardından, "MIT 2030" kapsamında yer alan, üniversitenin "School of Architecture and Planning" programının, Cambridge'de konumlanan tarihi "Metropolitan Warehouse" binasına taşınma ve bu binanın yenilenme kararıyla birlikte, projedeki dört finalistin sunumlarına, kurumdaki akademisyenler ve ilgili görevlilere ek olarak, "dünyanın hemen her coğrafyası ve kültüründen, eğitim için bu kuruma gelmiş olan öğrencilerin de aktif katılımı" dikkat çekiciydi. (2). (Fotoğraf 1)

Bu noktada, William Mitchell'in 2007 yılında yayınlanan ve üniversitenin Cambridge kampüs planlama ve mimari tasarımında, 1990'lı yıllarda başlayan dönüşümünü irdeleyen, "Imagining MIT, Designing a Campus for the Twenty-Century" başlıklı çalışmasını anımsamakta da fayda olabilir: (Çizim 1) William Mitchell bu yayınında, Frank Gehry, Steven Holl ve Kevin Roche gibi dünyada öne çıkan mimar isimlerin imzalarını taşıyan ve üniversite kampüsünün tarihsel geçmişindeki tasarımlardan oldukça farklı karaktere sahip bu çağdaş ve sıra dışı dilin ardındaki ekonomik, politik, kurumsal dinamikler ve ideolojiye dikkatleri çekiyordu. (3). O yıllarda sermaye, yüksek teknoloji ve görsel estetiğin baskın diliyle biçimlenen kampüsteki mimari tasarımlardan, bugün farklılaşan noktaysa, şu an yaşanan politik kriz ve yükselen ırkçı söylemlere karşılık, "insan" faktörünün çok daha dikkatle ve özenle odak noktasına yerleştirilme çabası denebilir. Ayrıca bugün, üniversite, kendi bünyesindeki mimari tasarım standartları ve kriterlerini de, tüm geçmiş deneyimleriyle birlikte oldukça detaylı tanımlamış durumda. (4).

Bunun ardından, güncel bir örnek olarak, Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüsü'ne odaklanacak olursak, bu proje, kurumun diğer kampüs yerleşimleri arasında (New York kentindeki Morningside Heights Kampüsü; Washington Heights'de konumlanan Tıp Merkezi; New York, Palisades'te bulunan Lamont-Doherty Dünya Gözlemevi; New York'ta konumlanan Nevis Laboratuvarları; Baker Atletizm

Fotoğraf 1, MIT, School of Architecture and Planning programının taşındığı tarihi Metropolitan Warehouse Binası

Çizim 1, MIT Cambridge kampüs yerleşim planı

Çizim 2, Columbia Üniversitesi, Manhattanville kampüs master planı

- A** The Jerome L. Greene Science Center
B The Lenfest Center for the Arts
C Columbia Business School
D Forum ve Akademik Konferans Merkezi
E Halka açık alanlar
F Prentis Hall
G The Studebaker Building

Kompleksi ve Paris'teki "Reid Hall") en güncel proje denebilir. (Çizim 2) Master plan çalışmaları Renzo Piano Building Workshop ve Skidmore, Owings & Merrill'e ait olan, Batı Harlem'i Hudson Nehri kıyısındaki yeni parka bağlayan bu tasarımın öncelikleri arasında, 21. yüzyılın üniversite eğitimi ve bilimsel araştırmalarında gittikçe önemi artan disiplinler arası çalışmalara yeni mekanlar sağlamak, seçkin bir dünya üniversitesinin bilim, araştırma ve eğitime odaklı topluluğu ile Batı Harlem bölgesinde yaşayan topluluk arasındaki sosyal ve kültürel etkileşimi kurabilmek, bu kapsamda fiziksel ve sosyal sürdürülebilirlik ve kapalı bir kampüs fikri yerine kent ve bölgedeki herkesi kapsayabilecek şekilde erişilebilirlik gelmekte. (5).

Yeni kampüsün planlama çalışmalarında, öne çıkan problemler olarak, özellikle düşük gelirli, toplumda azınlık olarak ifade edilebilecek olan bir kesimin ekonomik nedenlerle bölgeden çekilmek durumunda kalması ve yaşamını sürdürenler içinse kiralardan artış göstermesi geliyor. Yeni planlama çalışmaları nedeniyle, bölgeden taşınan topluluğu dikkate alarak, Columbia Üniversitesi'nin başkanı Lee C. Bollinger, üniversite ile Manhattanville ve Harlem topluluğu arasında, "Batı Harlem Topluluğu Yururuna Anlaşması'nı" imzalamış durumda. 150 milyon ABD doları tutarında bir maddi desteğin resmi sözünü içeren bu anlaşmanın taahhütlerinin yerine getirilmesini ise, "Batı Harlem Gelişim Şirketi" takip ediyor. (6). Lee C. Bollinger'in, "Columbia in Manhattanville" kitabına yazdığı giriş yazısında, hem üniversiteleri için yeni mekanlar yaratmanın, hem de kenti kucaklayan yeni bir projeyi hayata geçirmelerinin gerektiğine inandığını, ancak bunu başarmanın bu kadar zorlayıcı olacağını önceden bilemediğini açıkça ifade etmeseye, sürecin dinamiklerini tahmin etmek açısından bir ipucu olarak kabul edilebilir. (7).

Geçmiş, ağırlıklı olarak endüstriyel bir yapılaşmaya dayanan Manhattanville, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, beliren konut ihtiyacını karşılamak üzere, “süpe blokları da” içeren bir bölgeye dönüşmüş durumda. Bugün için mevcut kampüs çevresindeyse, kullanılmayan endüstriyel binalar ve küçük bir yerleşim topluluğu bulunuyor. Bu ön veriler dikkate alınarak, bölgede bulunan üç endüstriyel yapı olarak “Studebaker Motors”, “Sheffield Çiftlik Tesisleri” ve “Warren Nash Hizmet Merkezi”, bu kampüs çalışmaları kapsamında yeni işlevleriyle kullanıma dahil edilmiş. (8). Çevredeki bu mevcut yapılaşmanın fiziksel karakteriye, yeni kampüs tasarımının mimari dilinde metal ve cam gibi endüstri ve teknolojiyi çağrıştıran yapı malzemeleriyle yansıtılmış. (9).

Yeni kampüsünü plan çalışmalarını yürüten ekibin içinde, önemli bir kadın profil olarak Marilyn Jordan Taylor'e dair bir parantez açmakta fayda var: Planlama ve mimari tasarım ekibinin ağırlıklı olarak erkeklerden oluşmasına karşılık, Manhattanville projesinin master plan çalışmalarını SOM tarafından yürüten ekibin başındaki isim olarak, Marilyn Jordan Taylor, mesleki pratikte cinsiyet politikalarına dair bariyerlerin nasıl kırılabileceğini gösteren önemli bir örnek ve profil. Radcliffe College'den 1969 yılında mezun olan bu isim, 1969-1970 yıllarında, MIT Graduate School of Architecture'da eğitim almış ve ardından, 1974 yılında, University of California, Berkeley'den de mimarlık alanında master derecesini kazanmış. Bu süreçte, 1971 yılında SOM'ın Washington ofisine katılarak, önemli bir başarıya imza atmış ve 1985 yılında, Amerikan mimarlığının önde gelen ofislerinden olan bu pratiğin, ender olarak görüldüğü üzere, kadın ortaklarından biri olmuş. 2005-2007 yılları arasındaysa, "Urban Land Institute" bünyesinde, mimar ve kadın olarak görev alan ilk isim olan Marilyn Jordan Taylor, University of Pennsylvania'da, mimarlık ve kentsel tasarım alanında profesör olarak görev almakta. Bunların ışığında, Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüs çalışmalarının, sadece Batı Harlem bölgesinde konumlanan ve ülke genelinde "az temsilen bir topluluğu" kapsama hedefiyle sınırlı kalmayıp, bu "zihniyeti", proje ekibi içinde de yansıtmaya çalıştığı ifade edilebilir. (10).

Kökleri 1881 yılına giden “Columbia Üniversitesi, Graduate School of Architecture, Planning and Preservation” programıysa, bu süreçte destek verdiği gibi, yapıcı eş-tirilerle de yeni kampüsün kentsel ve mimari tasarım özelliklerini irdeleyen etkinliklere ev sahipliği yapmakta. Örneğin 4 Kasım 2016 tarihli, kadın dekan Amale Andraos, Reinhold Martin, Caitlin Blanchfield, Deborah Cullen-Morales ve Eric K. Washington’un katılımıyla gerçekleştirilen etkinlikte, her ne kadar yeni kampüs planlamasında tanımlı bir “gate” tasarlanmayarak, kentin var olan fiziksel dokusuyla adeta doğal bir şekilde “buluşmayı hedefleyen” bir yaklaşım söz konusuysa da, “üniversite”nin tanımı ve işlevi gereği belli bir kapalılığa da ihtiyaç duyduğu, kendi sınırları ve özel alanının nerede başlayıp, nerede sonlandığının tanımlı olmasının göz

arılabilmesi gerektiği yönündeki tartışmalar kayda değer. Bu tartışmalar, kentsel doku içine yeni bir kampüs tasarımı ve inşaatının ne kadar kritik olduğunu da ortaya koyuyor denebilir. (11). Üniversitenin hiyerarşik yapısının, başkanından başlayarak, akademik birimlerini kapsayan bir düşünce egzersizi ve işbirliği, ayrıca, kurumun öğrencilerini de aktif bir şekilde ilgilendiriyor. Onların temel beklentileri arasındaysa, ülke ve üniversite bünyesinde daha az temsil edilen öğrenci topluluklarını sosyal, kültürel ve entelektüel olarak daha kapsayıcı bir tasarım anlayışı gelmekte. (12).

Bu yeni kampüsün önemli mimari binaları arasındaysa, "Jerome L. Greene Center for Mind, Brain and Behavior", "Lenfest Center for the Arts", "Forum ve Akademik Konferans Merkezi" ve "Columbia Business School" yer alıyor. Bunlardan "Jerome L. Greene Center for Mind, Brain and Behavior" ve "Lenfest Center for the Arts", mimari tasarım olarak, Renzo Piano Building Workshop'un etkin bir şekilde görev aldığı, Davis Brody Bond LLP ve Body Lawson Associates'in de içinde yer aldığı bir ekibin imzasını taşıırken, "Forum ve Akademik Konferans Merkezi", Renzo Piano Building Workshop, Dattner Architects ve Caples Jefferson Architects işbirliği ile gerçekleşmiş. "Jerome L. Greene Center for Mind, Brain and Behavior", 50'den fazla laboratuvarla beyin, zeka, hafıza, karar verme ve beynin işleviyle ilgili bazı rahatsızlıklar üzerine çalışacak olan yaklaşık 800 araştırmacının çalışmaları-na uygun ortamın temin etmek üzere, ağırlıklı olarak açık plan sistemiyle tasarlanmıştır. (13). Bu mimari bina,

Fotoğraf 2, Lenfest Center for the Arts

Fotoğraf 3, Forum ve Akademik Konferans Merkezi

ayrıca okul çağındaki çocuklar, aileleri ve öğretmenler için, beynin çalışması üzerine önemli araştırmaları gündeme getirmeyi amaçlayan "eğitim lab"ını da içermekte. Merkezin amaçları arasında, ayrıca, öğretmenlerin nörobilim üzerine son dönem güncel araştırma ve bulgular yönünde bilgilенmesi ve böylece eğitimde daha faydalı olabilmeleri amacıyla "teacher-scholar program"; lise çağındaki gençlerin beyin araştırmaları alanında bilgi edinmesini sağlayacak programlar ve her bahar düzenlenmesi planlanan "Uluslararası Beyin Farkındalığı" haftası yer alıyor. (14). "Lenfest Center for the Arts" binasının tasarımıysa, Morningside Heights Kampüsü'nde konumlanan ve ağırlıklı olarak üniversite topluluğunu ağırlayan, ama toplumdaki sanatseverlerden kısmen kopuk olan "Miriam ve Ira D. Wallach Sanat Galerileri"ni, Manhattanville'de çok daha geniş bir kitleyle buluşturma amacını taşımakta. Bu amacı sanatsal ve sosyal açıdan desteklemek için, öncelikle, Harlem'in, kendine özgü zengin sanatsal tarihi, sanatçıları ve galerileriyle aradaki diyalogu kuvvetlendirebilmek amacıyla "Wallach Network" kurulmuş. (15).

Bina ölçeğindeyse, kullanım esnekliği ve daha fazla yüksekliğe sahip mekan anlayışı öncelikli olup, 150 kişilik kapasiteye sahip Katharina Otto-Bernstein Salonu son dijital teknolojiler yoluyla tasarlanmış ve ciddi bir arşiv kapasitesini içeriyor. (16). Üçüncü mimari bina olarak, "Forum ve Akademik Konferans Merkezi"yse, 437 kişilik oditoryumla, çeşitli büyüklükte toplantı ve ofis mekanlarını barındırmakta. Oditoryumun işlevi nedeniyle opaklık gerektirdiğinden, prefabrik beton bir kabukla ifade edilmiş; üst kattaki ofis mekanlarıysa, günışığından faydalanabilmek için, şeffaf cam cepheye sahip. Bu, üst katlardaki ofis mekanları, üniversitenin iki programına hizmet etmek amacıyla tasarlanmış durumda: Üniversite araştırmalarını, zorlu sorunlara çözüm olabilmeleri için, dünya gündemine taşımak gibi bir misyona sahip olan "Columbia World Project" ve bu projenin bir parçası olarak, bir sene boyunca, araştırmacıların bilgi ve uzmanlıklarını pekiştirecek akademik ve sivil liderlik programı olan "Obama Foundation Scholars". Bu mimari binanın, 2019 yılında, "AIA New York Honors the Forum with Prestigious Architectural Merit Award", ve "the Municipal Art Society of New York (MAS)" tarafından da "En İyi Yeni Bina" ödülüne layık görülmesiyle, tasarım değerinin bir işareti olarak düşünülebilir. (17). Yeni kampüsün bu aşamasında, iki mimari binadan oluşacak şekilde düşünülen "Columbia Business School" ise, Diller Scofidio+Renfro, "FXFOWLE Architects" ve Harlem kökenli olan "AARRIS ATEPA Architects" işbirliği ile tasarlanmış ve henüz inşaa aşamasında. 21. yüzyılın iş dünyasında, önemi gittikçe artan bireyler ve kurumlar arasındaki ilişki ağları, bunun uluslararası sosyal ve kültürel karakteristikleri ve disiplinler arası projelerin önemi düşünülerek, ders saatleri dışında da öğrenci, akademisyen ve hatta iş dünyasında isim ve grupları bir araya getirecek ortak kullanıma açık, esnek mekan çözümleri, bu iki binanın öne çıkan tasarım kriterleri arasında yer alıyor. (18). Ayrıca, Columbia Üniversitesi ile

Fotoğraf 4. Jerome L. Greene Center for Mind, Brain and Behavior

"Harlem Küçük İşletmeleri Geliştirme Merkezi" arasında bir işbirliği oluşturularak, Columbia Business School bünyesindeki akademisyenler, geleceğin iş dünyasına katılacak olan öğrenciler, okulun mezunları ve bölgedeki işverenlerin bir araya getirilmesi hedefleniyor. (19). Şu anda bu mimari binalarla, Batı Harlem bölgesinde beliren bu yeni kampüs çalışmalarının bir sonraki evresindeyse (ki bu, yaklaşık olarak 20 yıllık bir süreç olarak düşünülmekte), disiplinler arası bilimsel araştırma ve eğitim anlayışını kuvvetlendirecek şekilde nanoteknoloji, sistem biyolojisi, kentsel ve nüfus çalışmaları gibi alanlara yönelik bir yapılanma ve ayrıca yüksek lisans öğrencileri ve akademisyenler için konaklama konusunda yeni, yaratıcı çözümler hedefleniyor.

Yeni kampüsün inşası sırasında, ayrıca, üniversitenin, çevredeki potansiyel iş gücünü harekete geçirici önemli bir etkisi de söz konusu: Columbia, Ağustos 2008-Haziran 2016 arasında, azınlık, kadın ve yerel firma sahiplerine, kampüs kapsamındaki inşa faaliyetlerine yaptığı katkılar kapsamında 132 milyon ABD doları tutarında ödeme yapmış durumda. (20). Diğer yandan, inşaat sırasında, 125. Caddede bulunan eski binanın yıkımıyla birlikte, bir grup işçi tarafından, binadaki toplam 77 ton ağırlığındaki mobilya, bilgisayar ve yapı malzemeleri yeniden kullanım amaçlı olarak muhafaza edilmiş. (21). Ayrıca, üniversite, "Yaşanabilir Bir Kent İçin İnşaat" girişiminin katılımcılarından olup, inşaat faaliyetleri sırasında, çevreye zarar vermeden, temiz bir inşa sürecini de hedeflemiş durumda. (22).

Peki, Columbia Üniversitesi, kampüs planlaması, kampüs içinde mimari tasarım düşüncesi ve pratiğini nasıl bir organizasyon ve süreçle gerçekleştiriyor diye sorulacak olunursa: Üniversitenin fiziksel gelişimine dair önceliklerini belirlemek, değerlendirmek, planlamak ve uygulamak ile ilgili sorumlu birim, "Kampüs Planlama ve Fiziksel Gelişim Komitesi". Periyodik olarak toplanan bu birim, üniversitenin akademik hedeflerine uygun şekilde, uzun vadeli olarak ihtiyaç duyulan kampüs planlaması, mimari bina ve mekan ihtiyaçları ile ilgili proje

Fotoğraf 5. Columbia Business School

ler kapsamında, görevli komitelerden raporlar yoluyla bilgi alıp, üniversite başkanı, senatosu ve mütevelli heyetine rapor veriyor. (23). Üniversite bünyesindeki "Proje Yönetimi ve Planlama" birimiyse, kurumun ihtiyaç duyduğu mimarlık, mühendislik, proje yönetimi, gider kontrolü, inşaat faaliyeti ile ilgili hizmetlerin yürütülmesinden sorumlu. En verimli sonucu temin edebilmek için gerekli mimari ve mühendislik standartlarının temini, mevcut mimari binaların renovasyon ve gelişim projeleri, yeni tesislerin inşası, akademik ve idari işverenlerle birlikte proje süreçlerinin gelişimi, inşaat projelerinin denetimi, zaman yönetimi, tasarımdan inşa süreci ve kullanıcıların binaya yerleşimine dek içerecek şekilde tüm hizmetlerin kalitesinin kontrolü, bu süreçte risk yönetimi ve ihtiyaç duyulduğunda diğer üniversite bölümleri ve danışmanlarla işbirliği, bu birimin görev ve sorumlulukları arasında yer almakta. (24). Bu organizasyon ve süreç içindeyse, "Tesisleri Planlama Bölümü" gerekli yasal onaylar, gayrimenkul müzakereleri, ana işletim kararları ve aynı zamanda üniversite bölümleri ve grupları arasında ihtiyaç duyulan mekan değişimi için iletişim ve koordinasyon sağlarken, Mekan Enformasyon Grubu'ysa, Columbia Üniversitesi Tıp Merkezi dışında, tüm üniversite mekânlarının kat planları ile ilgili verilerini takip etmekte, kampüs ve çevresindeki bölgelerin detaylı haritalarının CAD çizimlerini yetkili üniversite görevlileri ve kullanıcıları için erişime hazır bulundurmakta. (25). Üniversite bünyesindeki bu projelerin süreciyse, kuruma ait herhangi bir okul, bolum, enstitü veya merkez tarafından başlatılabiliyor. Bunun için öncelikle, projenin amacı ve duyulan ihtiyacın nedenlerini içeren önerinin, finans stratejisi, zaman çizelgesi, ihtiyaçlar listesi vb. içeren bir istek formu ile teslim edilmesi gerekmekte. İletilen her proje talebi, değerlendirildikten sonra, eğer uygunsa, daha detaylı tanımlanarak, ilk tasarım evresine geçiliyor. Projenin tahmini olarak tüm gideri ortaya çıkarıldıktan sonraysa, gerekli resmi dokümanlar hazırlanarak, Sermaye Bütçe Komitesi ve Mütevelli Heyetinin Fiziksel Varlık Komitesi'nden onay almak için süreç işletiliyor. (26). Tüm bu çerçevede, harcamalarla ilgili olaraksa, üniversitenin mütevelli heyeti tarafından periyodik olarak kontrol edilen "Sermaye Planı" üç türlü harcamayı düzenlemekte: Bunlar aktif projeler, planlanan projeler ve plan kapsamına alınmış olan projelere dair harcamalar. (27). Columbia Üniversitesi bünyesinde, "Manhattanville Gelişim Grubu'ysa" özellikle bu yeni kampüs planlaması ve mimari projeleri özelinde, işverene yönelik hizmetler, tasarım yönetimi, teknik inşaat hizmetleri, proje

yönetimi ve özel gelişim projeleri ile sorumlu olarak faaliyetlerini yürütüyor. (28).

Tüm bu kampüs planlama ve mimari bina özelinde tasarım projelerini ve pratiğini, henüz çalışmalar sürerken değerlendirmek ve eleştirel bir gözle analiz edebilmek için erken denebilir. Bunun için sağlıklı veriler ve yorumlar, ilerleyen zaman içinde, kullanıcıların kampüs içindeki yaşam deneyimleriyle belirecek demek, daha uygun. Ama şu an bir tespit yapmak gerekirse, Columbia Manhattanville için, üniversitenin

REFERANS VE NOTLAR:

1. Bu paneldeki konuşma ve sunumların kaydı için bkz, <https://www.youtube.com/watch?v=loyg9qX8k-n0&t=282s>, erişim tarihi 20 Kasım 2019.
2. Bu konu ve sürece dair bilgiler için bkz; <http://capitalprojects.mit.edu/>, <http://capitalprojects.mit.edu/projects/metropolitan-warehouse>, <http://news.mit.edu/2018/mit-met-warehouse-renovation-planning-takes-exciting-next-step-1214>, erişim tarihi 18 Kasım 2019.
3. Buna ek olarak, üniversitenin Cambridge Kampüsü'ne taşınmasının 100. yıldönümü nedeniyle, Mimarlık Okulu'ndan profesörlerin katılımıyla gerçekleşen, kampüsün tarihi ve bugününü ele alan etkinlik, konuşma ve sunumlarla ilgili bilgi için bkz: "Designing Places for Inventing the Future: The Campus-Then, Now, Next", <https://architecture.mit.edu/event/designing-places-inventing-future-campus%E2%80%9494then-now-next>, erişim tarihi 15 Kasım 2019. Bu etkinlik ve konuşmaların kaydı için bkz; <https://www.youtube.com/watch?v=nXD5eitdl3U>, erişim tarihi 18 Kasım 2019.
4. Bunun için şu ilgili linklerde yer alan dosyalara bakılabilir; MIT Design Standard, <http://web.mit.edu/facilities/maps/MIT%20Design%20Standards%20Volume%201.pdf>, <http://web.mit.edu/facilities/maps/MIT%20Design%20Standards%20Volume%202.pdf>, erişim 22 Kasım 2019.
5. Bilgi için bkz; <https://manhattanville.columbia.edu/campus/design>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
6. Tolin, K., "Town hall explores students' role in addressing impacts of Columbia's Manhattanville expansion on the West Harlem community", Columbia Daily Spectator, <https://www.columbiaspectator.com/news/2019/10/30/town-hall-explores-students-role-in-addressing-impacts-of-columbias-manhattanville-expansion-on-the-west-harlem-community/>, erişim tarihi 25 Kasım 2019.
7. Blanchfield, C. (ed.), 2016, "Preface, President Lee C. Bollinger", Columbia in Manhattanville, Columbia Books on Architecture and the City, NY.
8. McManus, D., 2019, Columbia University Manhattanville Campus, <https://www.e-architect.co.uk/new-york/columbia-university-new-york-manhattan-campus-expansion>, erişim tarihi 18 Kasım 2019.
9. Manhattanville bölgesindeki yapılaşmanın tarihine dair bkz: Taylor, M., 2005, "Crossing Beyond the Boundaries: Columbia University in West Harlem", Places, 17 (1), s. 50-53; <https://placesjournal.org/assets/legacy/pdfs/crossing-beyond-the-boundaries-columbia-university-in-west-harlem.pdf>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
10. Marilyn Jordan Taylor hakkında bilgi için bkz; <https://www.design.upenn.edu/city-regional-planning/graduate/people/marilyn-jordan-taylor>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
11. Bu etkinliğin kaydı için bkz: Columbia Üniversitesi, Manhattanville Kampüsü için, "Graduate School of Architecture, Planning and Preservation"da Amale Andraos, Caitlin Blanchfield, Deborah Cullen-Morales, Reinhold Martin, Eric K. Washington'un konuşmalarını içeren panel için bkz: <https://www.youtube.com/watch?v=ImMGR52My8M>, erişim tarihi 22 Kasım 2019.
12. Tolin, K., "Town hall explores students' role in addressing impacts of Columbia's Manhattanville expansion on the West Harlem community", Columbia Daily Spectator, <https://www.columbiaspectator.com/news/2019/10/30/town-hall-explores-students-role-in-addressing-impacts-of-columbias-manhattanville-expansion-on-the-west-harlem-community/>, erişim tarihi 25 Kasım 2019.
13. Bu mimari binanın tasarımına dair çizimler için bkz; Stoughton, J. 2015, "RPBW's Active Double Skin Facade Kick Starts a New Generation of Campus Design at Columbia University", the Architect's Newspaper, <https://archpaper.com/2015/11/rpbws-active-double-skin-facade-kick-starts-a-new-generation-of-campus-design-at-columbia-university/>, erişim tarihi 20 Kasım 2019.
14. Detaylı bilgi için bkz; Growing Together an Update on Community Services, Amenities, and Benefits of Columbia University's Manhattanville Campus in West Harlem, October, 2016, s. 8-9; https://manhattanville.columbia.edu/sites/default/files/pdf/Growing_Together_October_2016.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
15. Detaylı bilgi için bkz; Growing Together an Update on Community Services, Amenities, and Benefits of Columbia University's Manhattanville Campus in West Harlem, October, 2016, s. 12; https://manhattanville.columbia.edu/sites/default/files/pdf/Growing_Together_October_2016.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
16. Detaylı bilgi için bkz; Growing Together an Update on Community Services, Amenities, and Benefits of Columbia University's Manhattanville Campus in West Harlem, October, 2016, s. 11; https://manhattanville.columbia.edu/sites/default/files/pdf/Growing_Together_October_2016.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
17. Bu mimari bina hakkında bilgi için bkz: <http://web.mit.edu/campus-map/pdf/campus-map06.pdf>, erişim 15 Kasım 2019.
18. Detaylı bilgi için bkz; Growing Together an Update on Community Services, Amenities, and Benefits of Columbia University's Manhattanville Campus in West Harlem, October, 2016, s. 15; https://manhattanville.columbia.edu/sites/default/files/pdf/Growing_Together_October_2016.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
19. Growing Together an Update on Community Services, Amenities, and Benefits of Columbia University's Manhattanville Campus in West Harlem, October, 2016, s. 15; https://manhattanville.columbia.edu/sites/default/files/pdf/Growing_Together_October_2016.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
20. McManus, D., 2019, Columbia University Manhattanville Campus, <https://www.e-architect.co.uk/new-york/columbia-university-new-york-manhattan-campus-expansion>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.

en üst idari biriminden, öğrenci topluluğuna dek, kurumun her katmanının, "sürece" aktif olarak katıldığı ve mevcut deneyimleriyle katkıda bulunduğu. Nitekim bu metin üzerinde çalışırken öğrendiğim bir etkinlik de bu yorumu destekler görünmekte: 11 Aralık 2019 tarihinde, üniversitenin başkanı Lee C. Bollinger, bu yeni kampüsün planlaması ve mimari projelerinin birçoğunda imzası olan tasarımcı mimari Renzo Piano ile, herkese açık olarak düzenlenen bir konuşma için bir araya gelecek ki, bu da, yeni kampüs projesinin, kurum tarafından nasıl sahiplenildiğinin önemli bir işareti olsa gerek. (29).

21. <https://manhattanville.columbia.edu/campus/sustainability>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
22. Needleman, S., A Little Village, Its Boundaries, and Its Stewards, <https://www.columbiaspectator.com/the-eye/2019/02/13/a-little-village-its-boundaries-and-its-stewards/>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
23. Bilgi için bkz; http://senate.columbia.edu/committeepages/campus_planning_&_physical_development.html, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
24. Bilgi için bkz; <https://facilities.columbia.edu/capital-project-management>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
25. Bilgi için bkz; <https://facilities.columbia.edu/building-information>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
26. Bu sürecin tüm evrelerinin nasıl işlediğine dair detaylı bilgiler için bkz: https://policylibrary.columbia.edu/files/policylib/imce_shared/Capital_Project_Proposal_and_Approval.pdf, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
27. Bilgi için bkz, <https://facilities.columbia.edu/capital-project-management>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
28. Bilgi için bkz; <https://facilities.columbia.edu/manhattanville-0>, erişim tarihi 15 Kasım 2019.
29. Bu etkinlik için bkz; "Renzo Piano on Designing an Inclusive City", https://www.arch.columbia.edu/events/1577-renzo-piano-on-designing-an-inclusive-city?fbclid=IwAR02Yk4MevT-RdSnIzYmy7ttrtKnFBx-Pl-CdXkSPAZqVNDc_gDcQWhBzKaQ, erişim tarihi 22 Kasım 2019.

Ayrıca Columbia Üniversitesi, Manhattanville Kampüsü üzerine bir literatür için ayrıca şu linke başvurulabilir: https://guides.library.columbia.edu/columbia_university_buildings/manhattanville_campus, erişim 23 Kasım 2019.

FOTOĞRAF VE ÇİZİMLERİN REFERANSLARI İÇİN:

- Fotoğraf 1.** "MIT 2030" projeleri kapsamında olan, "School of Architecture and Planning" programı başta olmak üzere, üniversite topluluğuna yeni mekanlar sağlamak üzere yenileme ve tasarım çalışmaları sürmekte olan "Metropolitan Warehouse", Cambridge, MA, 2019. (Fotoğraflar: Meral Ekincioğlu).
- Çizim 1.** MIT Cambridge Kampüs yerleşim planı. (Referans: <http://web.mit.edu/campus-map/pdf/campus-map06.pdf>, erişim 15 Kasım 2019).
- Çizim 2.** Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüsü planı. (Referans: <https://visit.columbia.edu/content/maps-and-directions>, erişim tarihi 15 Kasım 2019).
- Fotoğraf 2.** "Lenfest Center for the Arts", cepheden görünüm. (Fotoğraf: Meral Ekincioğlu).
- Fotoğraf 3.** "Forum ve Akademik Konferans Merkezi". (Fotoğraf: Meral Ekincioğlu).
- Fotoğraf 4.** Columbia Üniversitesi Manhattanville Kampüs meydanından Batı Harlem çevresinin görünümü. (Fotoğraf: Meral Ekincioğlu).
- Fotoğraf 5.** Columbia Üniversitesi "Business School", inşa sürecinde, Manhattanville Kampüsü. (Fotoğraf: Meral Ekincioğlu).

CLEFT HOUSE (YARIK EV)

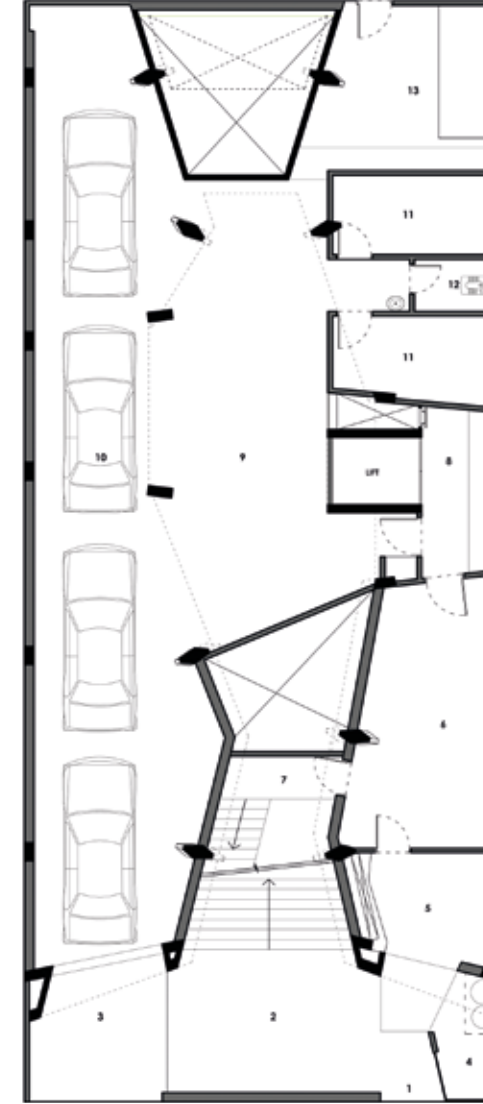
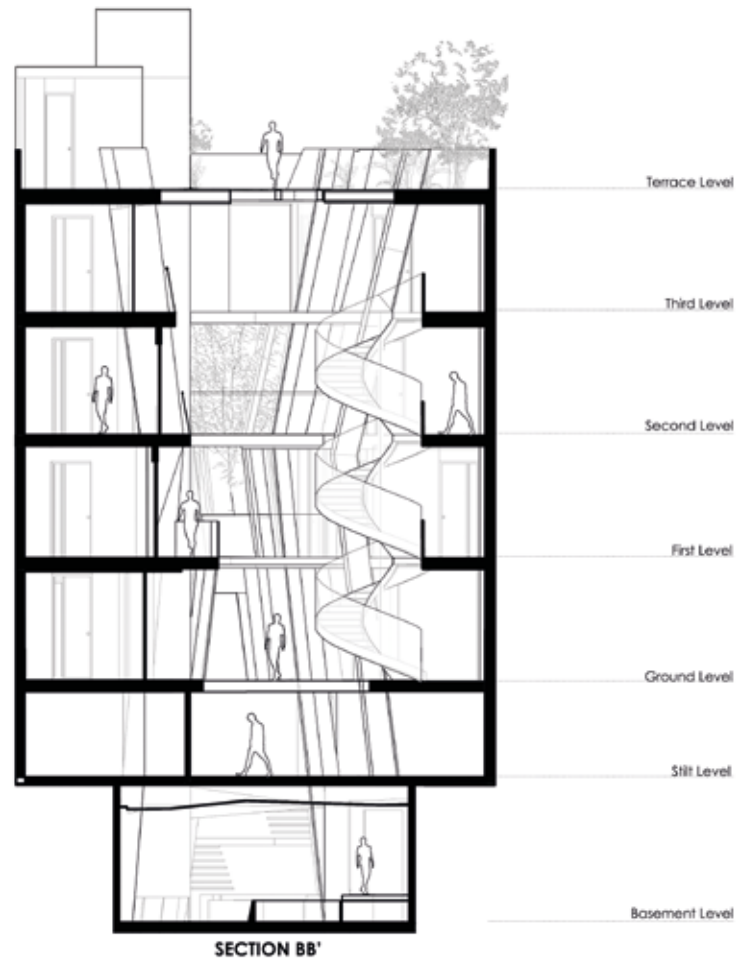
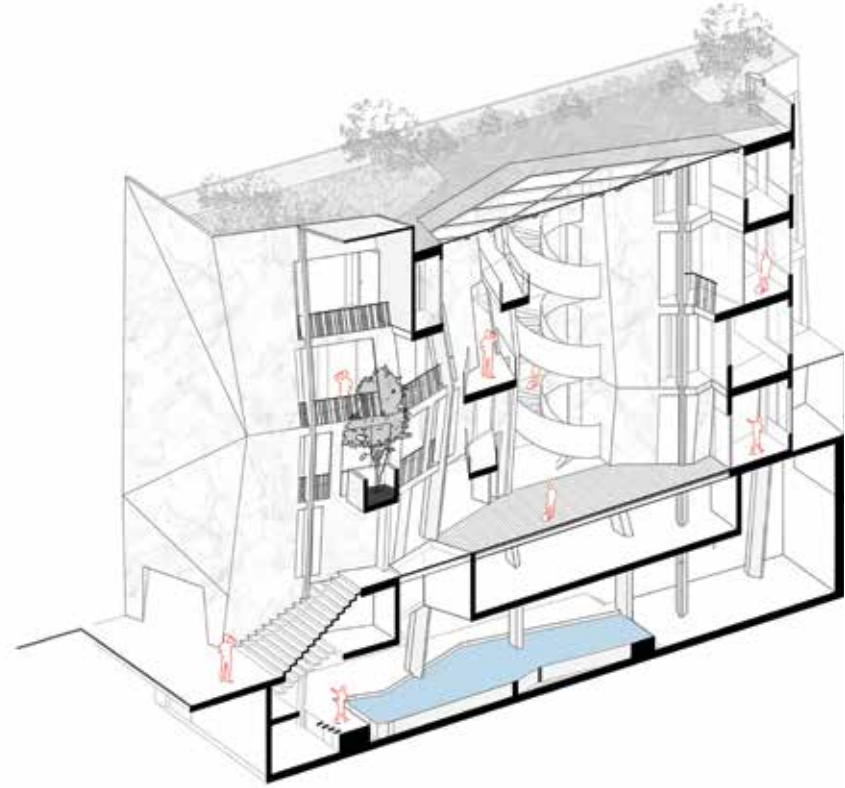
ÇEVİRİ VE DÜZENLEME
SELİN NEVRİM

Delhi'de bulunan bu kuzeybatı cepheli konutun sahipleri, üç kuşağı kapsayan geniş bir ailenin bireyleri. 326 metrekarelik dar bir arsa üzerine inşa edilmiş olan ev, yoğun bir bölgede yer alan işlek bir sokağa bakmakta. Tasarım, arazideki görsel mahremiyet eksikliğini, işverenin aile bireylerini ve arkadaşlarını bir araya getirebileceği, açık planlı, aydınlık ve keyifli bir ev arzusu ile uzlaştırmış.

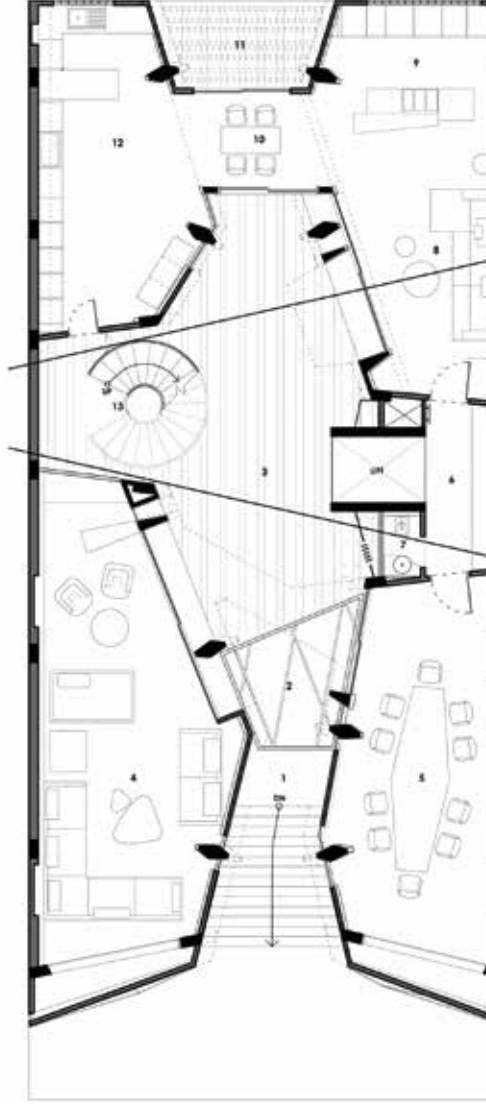
Mimarların tasarıma yaklaşımları, bitişik nizam arsa konutlarında alışlagelmiş olan tipik dolaşım şemaları ve mekânsal düzenlemeler ile cephelerde boşluklar ve açıklıklar yaratmak yerine, sokağa dar bir açıklık veren tek ve monolitik bir kitle oluşturmak üzerine yoğunlaşmış. Yönlendirilmiş, yalıtımlı taş cepheler evi mahremiyet gerekçesiyle sokağa karşı korurken; benzer bir şekilde, konutun güney yönünde oluşacak ısı kazanımını azaltmak amacıyla evin arka kısmında servis alanları, oda içi banyoları ve dolapları planlanmıştır. Kitlede oyulan derin boşluk, üst katlarda önde ve arkada köprülerle bağlanır; böylece konutun tam ortasında kıvrımlı, doğal olarak havalandırılan, evin tüm odalarından ve balkonlarından algılanabilen bir sosyal bir avlu oluşturur. Bu avlu, bodrumun derinliklerine kadar inen ve beyaz ve ahşap yüzeyler tarafından yumuşatılan çatı ışığı ile aydınlanır. Yapının avlu boyunca içeri aldığı serinletici esintilerin etkisi, yaz aylarında baca etkisi, nemlendirme için buharlaştırıcı soğutucu kullanımı ve musonlar sırasında ise rüzgâr tüneli etkisi yoluyla arttırılabilir.

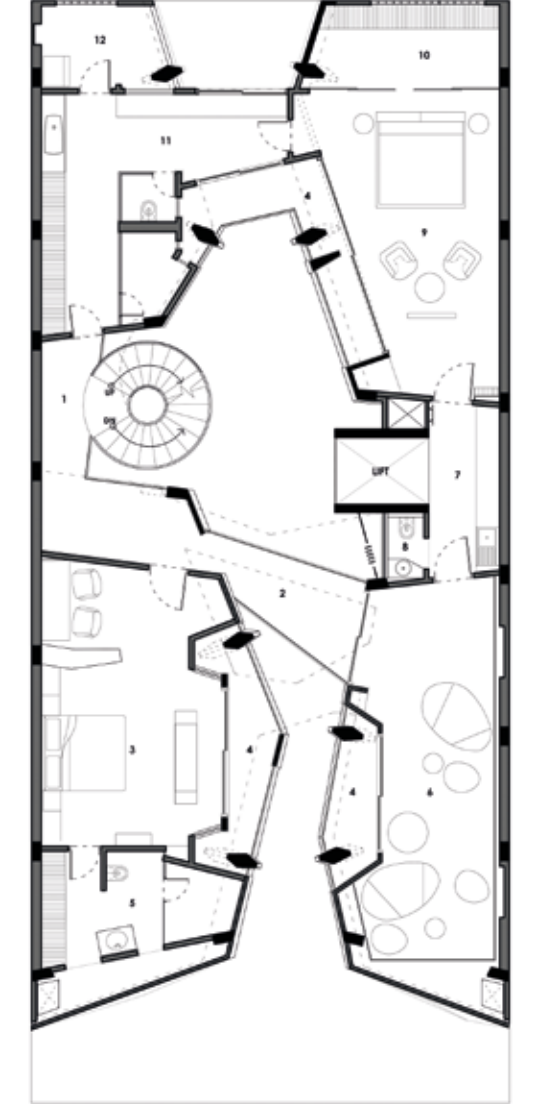
OTOPARK KATI

1. Ana Giriş
2. Veranda
3. Araç Girişi
4. Güvenlik Odası
5. Bekleme Alanı
6. Aerobik Odası
7. Bodrum Girişi
8. Asansör Holü
9. Araç Yıkama Alanı
10. Otopark Alanı
11. Görevli Odası
12. Görevli WC
13. Jeneratör Odası

ZEMİN KAT PLANI

1. Giriş Holü
2. Cam Döşeme
3. Ahşap Döşeme / Veranda
4. Salon
5. Yemek Odası
6. Kiler
7. WC
8. Yaşama
9. Mini Mutfak / Kahvaltı Alanı
10. Mini Yemek Alanı
11. Arka Veranda
12. Mutfak
13. Döner Merdiven

2. KAT PLANI

1. Giriş Holü
2. Köprü
3. Çocuk Yatak Odası
4. Balkon
5. WC - Banyo
6. Sinema Odası
7. Kiler
8. WC
9. Ebeveyn Yatak Odası
10. Giyinme Odası
11. Ebeveyn Banyosu
12. Yardımcı Balkon

Proje : Yarik Ev
Yer : Yeni Delhi, Hindistan
Mimar : Anagram Architects
Tasarım Ekibi : Vaibhav Dimri, Madhav Raman, Vineet Dhall
Arazi Alanı : 3512 m²
Proje Alanı : 14425 m²
İnşaat Mühendisleri : Adhunik Altyapıları
Yapısal Mühendisler : Arohi Danışmanları

Diğer Danışmanlar : Electrical Electropower
Tesisat Danışmanı : DSR MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ
Tesisat : RN Sahoo ve Oğulları
Saha Denetimi : Anagram Architects
Model Yapıcı : Inhouse
Proje Başlangıç / Bitiş : Kasım 2015 / Ekim 2018
Fotoğraflar : André Jeanpierre Fanthome, Suryan // Dang

İKİ SAVAŞ ARASI KAUNAS: MODERN MİMARLIĞIN YEREL İFADESİ

Sokakları sanatla örülmüş, modern ve yereli bir arada barındıran Kaunas kenti; binalarının, sokaklarının, duvarlarının hikayeleri ile sizleri de bu deneyime ortak olmaya davet ediyor

Avrupa Birliği tarafından 2022 yılı “Avrupa Kültür Başkenti” seçilmesi ile birlikte bir koruma, farkındalık ve paylaşım projesine dönüştürülen Litvanya’nın Kaunas kenti 2017 yılından başlayarak çeşitli etkinliklere ev sahipliği yapmakta. Bu kapsamda kentteki etkinliklerin bir parçası olarak düzenlenen yaz okullarından Haziran 2019’daki “Future Retreat: Modernism for the Future” etkinliğine katılmaya hak kazanmamız sebebiyle kentte birkaç gün geçirme fırsatı bulduk. Yaz okulu, Kaunas ve çevresinde modern tarihin ve yerel dokunun korunarak çağdaş mekan ve kullanımların yaratılması ve yaşam kalitesinin artırılması gibi birçok kavramsal, mekânsal ve kentsel konulara odaklanıyordu. Katıldığımız bu yaz okulu sayesinde Kaunas kenti ni ve çevre kasabaları gözlemlene ve deneyimleme şansımız oldu.¹

Kaunas kentinin, doğal güzellikleri, kentsel mekânları, günlük yaşamı ve yerel-modern mirası ile diğer Avrupa kentlerinden ayrıldığı söylenebilir. Kaunas’a vardığımızda kentin dikkat çeken ilk özelliği, içinde barındırdığı büyük yeşil alanlar, kamusal parklar ve doğal çevreyle uyum halinde gelişen kent dokusuydu. Bugün kent, doğal nitelikler ile tarihi ve modern mirasın birlikte yer aldığı adeta bir açık hava sergisi niteliğinde.

Kentin tarihine baktığımızda, Neman ve Neries ırmaklarının birleştiği konumu sayesinde Kaunas, Ortaçağ döneminde kurulmasından bu yana ticaret için önemini korumuş. Litvanya’nın Hristiyanlaştırılmasından kısa bir süre sonra, 15. yüzyılın başlarında kentin Belediye Meydanı çevresinde merkezileştiği ve görkemli Gotik dini binaların bu bölgede inşa edildiği biliniyor.²

Geçmişte birçok farklı dönemde merkezi rol oynamış olmasına ve 1400’lü yıllarda Büyük Dükalığın en büyük şehri ve merkezi haline gelmiş olmasına rağmen, Kaunas kentinin tarihte ilk kez politik bir merkez olarak kabul edilmesi Büyük Dükalığın (Grand Duchy) sonlanışı ile olmuş. Kent, Rus İmparatorluğu döneminde 1843’ten 1915’e kadar devlet başkenti olarak önemini korumuş.³ 1843’te, Rus İmparatorluğu (1795’te Kaunas’ı ele geçiren) kenti bugünkü Litvanya’nın yaklaşık yarısını kapsayan ve o dönemde yeni kurulan Kaunas Valiliği’nin başkenti olarak seçmiş ve böylelikle Kaunas, Vilnius modern başkent ilan edilene kadar ülke için siyasi önemini korumuş. Kuzey Avrupa’nın en önemli tarihi kentlerinden biri olan Kaunas, iki dünya savaşı arasında yaklaşık yirmi bir yıl Litvanya’nın başkenti olmuş. Yazımıza konu olan kentin modern tarihini ve kimliğini oluşturan yapılaşmanın önemli bir kısmı da bu dönemde oluşmuş.

Litvanya’nın Vilnius’tan sonraki en büyük ikinci kenti olmasına, kültürel çeşitliliğine ve tarihi zenginliğine karşın kent yaşamının oldukça sakin ve yavaş olması Kaunas’ın özgün niteliklerinden bir diğeri. Nüfusunun çoğunluğunu Litvanyalılar oluştursa da üniversitelerin sayıca çok ve merkezi bölgede konumlanması, yaşamın diğer Avrupa kentlerine kıyasla daha ucuz olması ve kentin sürekli etkinliklerle canlı tutulması sebepleriyle öğrenciler tarafından özellikle erasmus programları kapsamında oldukça tercih edilen bir kent olmasına sebep olmuş.

Bunların yanı sıra, Kaunas’ın öne çıkan ve bizleri oldukça heyecanlandıran özelliklerinden en önemlisi, sahip olduğu modern mimarlık dönemi eserleri. Kaunas’ın erken 20. yüzyılda şekillenen kent dokusunun ana yapısını oluşturan ve çoğu iki savaş arası dönemde inşa edilmiş olan bu modern dönem yapıları kentte her an karşınıza çıkıp sizi kendisine hayran bırakabiliyor. Kent merkezinde yürümeye başladığınızda sıklıkla yerel bir ifadeye bürünmüş modern mimarlık yapıları ile karşılaşıyorsunuz. Bu noktada, kentin iki savaş arası dönemine ait modern mimarlık eserlerinden 44 ta-

Şekil 1: Avrupa Mirası Etiketini gösteren bir plaka. Plaka, 'Kaunas Eski Kenti' başlığıyla, 1994'te UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girdiğini belirtmektedir.

nesinin Avrupa Komisyonu tarafından 2015 yılı Avrupa Mirası Etiketini (The European Heritage Label) ile ödüllendirildiğini (Şekil 1) ve merkezi kentsel dokunun UNESCO tarafından 10 Ocak 2017’de Dünya Mirası Geçici Listesi ne dahil edildiğini de belirtmek gerek.⁴

Kentin modern mimarlık tarihinin I. Dünya Savaşı sonrası eski başkent Vilnius’un Bolşeviklerin kontrolüne geçmesinin ardından başkent seçilmesi ile başladığını söyleyebiliriz. 1919-1939 yılları arasında tarihlenen iki savaş arası dönemin politik, sosyal ve kültürel anlamda yarattığı kırılmalar Kaunas’ın kentsel gelişiminde de oldukça etkili olmuş. Bahsettiğimiz dönem hummalı üstyapı ve altyapı inşaat faaliyetlerinin yürütüldüğü, bu sebeple de kentin günümüz mimari dokusunun büyük ölçüde oluştuğu döneme denk geliyor. Kente başkent statüsü kazandırmaya çalışan bu dev inşaat patlama-

sında devlet kurumları, müzeler, eğitim kurumları, iş merkezleri, oteller, endüstriyel tesisler, konutlar ve genel altyapı (su kaynakları, kanalizasyon sistemi, yeni ulaşım sistemi, yollar ve parklar) inşa edilmiş. Bu döneme ait 6000’den fazla bina yaşamını sürdürmeye devam etmekte.⁵

Kaunas’ın günümüz kentsel dokusunun önemli bir kısmını oluşturan yapılar 1930’lu yılların kentsel ve mimari gelişimi Modernizm’den fazlasıyla etkilenmiş olsa da, dünyanın başka birçok coğrafyasındaki Modernizm yorumlamalarında olduğu gibi Kaunas da kendi yerel modernizmini yaratmış. Aldıkları eğitimden yola çıkarak dönemin Litvanyalı mimarlarının modern hareketten ilham aldıkları bilinse de, dönemin “klasik” yapma biçimleriyle karşılaştığımızda Kaunas modern mimarlığında farklı bir ifade biçimi yaratıldığını kentteki birçok yapı üzerinden gözlemleyebilmek mümkün.

Kaunas modernizminin ayırt edici özelliklerinin yerel, dolayısıyla Baltık unsurlardan kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bu yerel modernizm, iki savaş arası dönemin çeşitli stilistik eğilimlerini yansıtır ve Art Deco’dan Eklektizm’e ve Modernizm’e farklı üslupları barındıran genel bir eğilimi ifade ediyor. Bu mimari, dönemin en ünlü mimarlarından biri olan Vytautas Landsbergis-Žemkalnis tarafından “modern formda anıtsal yapının klasik bir ritmi” olarak tanımlanıyor.⁶ Birçok yapıda göze çarpan ulusal sanat motifleri, dokular ve renkler Kaunas modernizminin kendine özgü yerel mimari karakterini çarpıcı bir biçimde sergiliyor. Bu noktada, Kaunas modernizmini oluşturan yerel ifadenin Amerikan ve Fransız Art Deco üslubunun bölgesel Baltık motifleriyle harmanlanması ile ortaya çıktığını söylemek gerek.⁷

Kaunas kent merkezinin dokusu, kentin modern mimarlık olgusunu kavrayabilmek için gerekli tüm unsurları içeriyor. Görsel ilişkiler, panoramalar, açık kentsel alanlar, topografya ve kentsel izgara dokusunu oluşturan 19. yüzyıldan kalma büyük mahaller belirli bir özgünlük derecesine sahip ve ulusal yasalarla korunmakta. Kaunas’ın bu özgün yapısını kentte geçirdiğimiz ilk gün Kaunas Teknik Üniversitesi mimarlık tarihi programı öğretim üyesi Vaidas Petrusis ve Kaunas 2022 projesi ekibi liderliğinde yürüttüğümüz rota sayesinde keşfetmeye çalıştık (Şekil 2).⁸

Şekil 2: Gezi Rotası (Google Earth 2018 uydur görüntüsü üzerinde hazırlanmıştır)

ELİF SELENA AYHAN KOÇYİĞİT
MELEK PINAR UZ BAKI
BURCU ATEŞ

Şekil 3a: Litvanya Bankası ön cephe (https://www.flickr.com, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 3b: Litvanya Bankası, banka ana holü (Uz Baki, 2019)

Rotamızın ilk durağı olan Litvanya Bankası (Lietuvos Bank) mimarlar Mykolas Songalia ve Feliksas Vizbaras tarafından 1928 yılında tasarlanmış (Şekil 3a). Turumuzun ilk yapısı olmasına rağmen, binanın zengin süslemelerle detaylandırılmış kolonları, merdivenleri, korkulukları ve tavan döşemeleri, ayrıca iç mekânda kullanılan mermer ve kristal gibi malzemeler Kaunas modernizmi ile ilgili ilk fikirleri vermeye yetiyor (Şekil 3b, 3c). Yapıyı gezip detaylarını keşfettikçe Kaunas'ın modern mimarlık örneklerini "klasik" bir bakış açısıyla ve beklentiyle algılayabilmemizin mümkün olmayacağını fark ediyoruz.

Şekil 3c: Litvanya Bankası, merdiven korkuluk detayı (Ayhan Koçyiğit, 2019)

Şekil 4a: Kaunas Teknik Üniversitesi ön cephe (Interwar Architecture, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 4b: Kaunas Teknik Üniversitesi ortak kullanılan avlu cepheleri (Ateş, 2019)

Rotamızın ikinci durağı, ortak bir avluyu kullanan ve kentin ana merkezi olan Özgürlük Bulvarı'nın (Laisvės Alėja) simgesi haline gelmiş iki yapıdan oluşuyor. Her iki yapı da inşa edildikleri dönemde iki farklı şirkete ev sahipliği yapmış. İlk yapı, 1931 yılında Mimar Vytautas Landsbergis-Zemkalnis tarafından çok fonksiyonlu bir kompleks olarak inşa edilmiş (Şekil 4a, b). Köşe parsele eğrisel şekilde oturan yapının kütle özelliklerini iç mekân kurgusunda da takip etmek mümkün. Uzun yıllar bir süt işleme şirketi olan Pieno Centras'ın ana binası olarak hizmet veren bu yapı, giriş katında ticaret ve hizmet ağırlıklı dükkanlar, ikinci ve üçüncü katlarda şirketin idari işleri için ayrılan mekânlar ve diğer katlarda da konutlar yer alacak şekilde kurgulanmış. 1964 yılından itibaren Kaunas Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan bu ikonik yapı, 2015 senesinde bitişğinde yer alan Pažanga binası ile birlikte iki savaş arası dönem modern mimarisinin önemli temsilcileri olarak ödüle layık görülmüştür.

Şekil 5a: Vytautas Magnus Üniversitesi ön cephe (Lithuanian Interwar Architecture, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 5b: Vytautas Magnus Üniversitesi balkon korkuluk detayı (Lithuanian Interwar Architecture, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Mimar Feliksas Vizbaras tarafından 1934 yılında tasarlanan Pažanga binası ise ana cephede yer alan "ulusal stil" elemanları, balkon süslemeleri ve iç mekân detayları ile ön plana çıkıyor (Şekil 5a). Özellikle cephede yer alan balkon korkuluklarında kullanılan motifler dönemin Art Deco anlayışının yerelde nasıl yorumlandığının önemli bir örneği (Şekil 5b). Yapının simetrik kütle kurgusu, Pažanga'nın kitap-gazete basımı ve dağıtımı ile ilgilenen bir şirket olması nedeniyle, iç mekânda tamamen farklılaşmakta ve çok fonksiyonlu bir yapının değişken mekânları olarak karşımıza çıkmakta. Döneminin gökdeleni olarak da nitelendirilebilecek olan bu yapı 1989 yılından itibaren Vytautas Magnus Üniversitesi olarak kullanılmakta.

Şekil 6a: Memurlar Kulübü ön cephe (http://www.autc.lt/lt/architekturos-objektai/881, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 6b: Memurlar Kulübü arka cephe (Ateş, 2019)

Rotamızın bir sonraki durağı Memurlar Kulübü. Yanışma yoluyla elde edilen bu yapı, 1937 yılında mimar Stasys Kudokas ve ekibi tarafından tasarlanmış ve Kaunas'ın geç iki savaş arası dönemini temsil eden en görkemli yapılar arasında sıralanıyor (Şekil 6a, b). Yapının "ulusal stil" temsili dekoratif mimari öğeleri Litvanya'nın her iki savaşta da yer alan memurlarını onurlandırmak adına yapının iç mekânlarında sıkça kullanılmış (Şekil 6c). Özellikle ikinci katta kullanılan, Art Deco'nun etnik stil ve ortaçağ ruhu ile harmanlandığı etkileyici holler yapının karakteristik özelliklerinin en iyi yansıtıldığı iç mekânlar olarak karşımıza çıkıyor. 1944 senesinde askeri hastaneye dönüştürülen yapı, kısa bir süre sonra restore edilerek tekrardan özgün işlevine kavuşturulmuş ve günümüzde hala yoğun bir şekilde kullanılmakta.

Şekil 6c: Memurlar Kulübü ana giriş kapı detayı (Ayhan Koçyiğit, 2019)

Şekil 7a: Sinema Romuva günümüz (https://100kelione.lt/tink-larastis/kauno-tarpukario-modernistine-architektura-ka-vertu-pamatyti, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 7b: Sinema Romuva 1956 yılı (https://sa.lt/kauno-istorine-romuva-atgyja-aukstajai-kulturai, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 8a: Merkez Postane ön Cephe (https://renginiai.kasvyksta.lt/2045/kaunas/kauno-centriniis-pastas, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 8b: Merkez Postane pencere detayı (Uz Bakı, 2019)

Şekil 8c: Merkez Postane Ana Salon Yer Döşemesi (Ayhan Koçyiğit, 2019)

Birçok idari yapı gördükten sonra rotamızı kentin günlük yaşamına tanıklık etmiş en canlı kamusal mekânlarından biri olarak nitelendirilen Sinema Romuva'ya doğru çevirdik (Şekil 7a). Mimar Nikolajus Mačiulskis tarafından 1940 yılında Kaunas'ın en büyük ve en modern sineması olarak tasarlanan bu yapı, adeta sinema bulvarına dönüşen Laisvės Alėja üzerinde yer alan diğer on üç sinemadan kendisini hemen ayırtırmakta. Art Deco cephe özellikleri ve ikonik cam kulesi ile kent için bir röper noktası olan yapının, iç mekânlarında da bolca dairesel formlara yer verilmiş. Özellikle akustik panel tasarımlarının oval formda tasarlanan ana sinema mekânıyla olan ilişkisi, dönem ABD'sinde sıkça rastlanan geç dönem Art Deco unsurlarının başarılı birer yorumu adeta. Kentlinin hafızasında ve kentin günlük yaşamında önemli bir yere sahip olan bu yapı (Şekil 7b), halkın büyük çabaları sonucu restore edilmiş ve günümüzde hala işlevini sürdürebilen ender örneklerden biri olarak hizmet vermeye devam ediyor.

Sinema Romuva'dan sonra sıra, Kaunas modernizminin dikkat çeken bir başka örneği olan Merkez Postane binasına geldi (Şekil 8a, b). 1930'da mimar Feliksas Vizbaras tarafından tasarlanan postane binasının tasarım kurgusu, mimara göre geleneksel konut verandasına benzeyen girişi ve yine konut geleneğine uygun düşünülen merkez salon özelliği ile yerel mimariye göndermelerde bulunuyor (Şekil 8c). Kaunas yerel modernizmi üzerine çalışmaları bulunan Vaidus Petrulis ve Huriye Armağan Doğan, bu yaklaşımı mimari yapının ulusal karakterini yalnızca süsleme değil aynı zamanda geleneksel ve işlevsel göndermelerin de oluşturabileceğini ve böylelikle ulusal ya da yerel tasarım göndermelerinin süslemeden daha karmaşık uygulamalarının da olabileceğini belirtiyorlar.⁹

Bir sonraki durağımız, dönemin Kaunas valisi (1921-1931) ve konsey üyesi (1933-1940) Jonas Vileišis'in arazisine inşa edilen, ziyaret ettiğimiz diğer örneklerle göre daha mütevazı kütle ve cephe özelliklerine sahip bir apartman yapısı: Jonas Vileišis Evi (Şekil 9a, b). Diğer kamusal yapılarla karşılaştırıldığında daha az gösterişli olmasına rağmen, bu yapı Litvanya'nın bağımsızlık hareketinin simgesi olarak kent için büyük önem taşıyor. Mimar Aleksandras Gordevičius tarafından 1930 yılında tasarlanan yapının ön yüzü, cephede eşit aralıklarla bölünmüş sıra pencereler ile yatayda ikiye bölünmüş ve bu simetrik düzen eğrisel köşeler ile sonlandırılmış. Tüm cephe-lerde benzer özelliklere sahip balkonlar kullanılarak, yapının eğrisel kütle özellikleri detaylarda da devam ettirilerek, balkonların yarattığı eğrisel etki ile cephe sonlandırılmış (Şekil 9c). Yıllar içinde sakinlerinin ve fonksiyonunun sürekli değişmesine rağmen, yapı kent için simgesel özelliğini korumaya devam etmiş.

Şekil 9a: Jonas Vileišis Evi ön cephe (Lithuanian Interwar Architecture, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

Şekil 9b: Jonas Vileišis Evi Jonas Vileišis portresi (Ateş, 2019)

Kaunas'ın küçük ölçekli yapılarından bir diğerini daha görmek üzere yolumuza devam ediyoruz. Sırada, eski Vatikan Diplomatik Misyonu binası var (Şekil 10a). Mimar Vytautas Landsbergis-Žemkalnis tarafından 1930 yılında tasarlanan bu yapı, Kaunas'ın diplomatik temsilciler için özel olarak tasarlanmış tek yapısı. İç mekânların fonksiyona göre özelleşmiş modernist oda çözümleri ile kurgulandığı ve daha çok klasik bir İtalyan villasının izlerini taşıyan bu yapı, hem farklılaşan mimari özellikleri hem de arkasında yer alan geniş bahçesi ile yakın çevresindeki yapılardan kolaylıkla ayrışıyor. Savaş döneminde uzun yıllar boş kalan bina, bir süre kreş olarak kullanılmış ve sonrasında Kültür Bakanlığı tarafından satın alınarak 1973 yılından itiba-

Şekil 9c: Jonas Vileišis Evi balkon ve pencere detayı (Ateş, 2019)

Şekil 10a: Kaunas Sanatçı Evi ön ve yan cephe (http://www.autc.lt/lt/architekturos-objektai/555, son erişim tarihi 28 Ekim 2019)

ren Kaunas Sanatçı Evi'ne dönüştürülmüş. Günümüzde birçok sanat etkinliğinin gerçekleştirildiği bu yapı, özellikle halk ve ziyaretçiler arasında Kaunas'ın kentsel dokusunda pek de rastlanmayan saklı arka bahçesi ile ilgi odağı olmuş durumda. Kent gezisinin yapıldığı esnada yapının içini görme fırsatımız olmamasına rağmen, yaz okulu kapanış organizasyonunun Kaunas Sanatçı Evi'nde düzenlenmesi sayesinde yapının iç mekânlarını inceleme ve arka bahçesinin güzelliklerini deneyimleme fırsatı bulduk.

Kentin eteklerinde konumlanan yapılardan oluşan rotamızın birinci bölümünü tamamladıktan sonra, kentin yüksek mahallelerine doğru yola çıktık. Bu bölümde yer alan iki

yapıyı ziyaret edebilmek için önümüzde iki seçenek vardı: Ciddi bir eğitime sahip 15-20 dakikalık bir yolu yürümek veya aynı yolu funiküler kullanarak geçmek. Kentin modernleşme sürecinin önemli yatırımlarından biri olarak nitelendirilen, altyapı ve toplu taşımada yapılan iyileştirmeler sonucunda 1931 yılında kente kazandırılan, 36 kişi kapasiteli Žaliakalnis (Yeşil Tepe) Füniküleri (Žaliakalnis Funicular) ile bu yolu 2 dakikada aştık (Şekil 11a, b). Žaliakalnis ve V. Putvinskis sokakları arasında karşılıklı olarak işleyen bu funiküler hem ülkenin modernleşme atılımının sembolü olan önemli modern miras örneklerinden biri olarak nitelendirilmekte, hem de kentlinin ulaşım problemlerine getirdiği çözüm ile ilerleyen dönemlerde yapılacak çalışmalar için örnek oluşturmuş.¹⁰

Füniküler ile gerçekleştirmiş olduğumuz kısa yolculuğumuz sonrasında ilk durağımız Jonas Jablonskis Lisesi (eski ilkokul) (Şekil 12). Modernist bir karaktere sahip olan bu okul binası Mimar Antanas Jokimas tarafından 1931 yılında tasarlanmış. Ülkenin modernleşme sürecinde kente kazandırılan funiküler hattı ile benzer bir sürecin ürünü olan bu okul, devletin Avrupa modernizmini kentlere dahil etme çabası sonucu elde edilen eğitim yapıları arasında modernist çizgileri ile ön plana çıkıyor. Rotamızda yer alan diğer örneklerle karşılaştırıldığında çok daha yalın, bezemesiz ve yerel yorumlar katılmadan tasarlanan cephe özelliklerine sahip bu yapı, belki de uluslararası modernist üslubun kentteki nadir temsilcilerinden biri. Ayrıca okulun kentin en önemli bazilikalarından biri olan İsa Mesih'in Dirilişi Bazilikası'nın yanında yer alması (bir sonraki durağımız), okulun tanınırlığını

Şekil 11a: Žaliakalnis Fünüküleri durak yapısı (Ayhan Koçyigit, 2019)

Şekil 11b: Žaliakalnis Fünüküleri funiküler hattı (Uz Baki, 2019)

Şekil 12: Jablonskis Lisesi (Ateş, 2019)

Şekil 13c: İsa Mesih'in Dirilişi Bazilikası bazilikanın terasından kent manzarası (Uz Baki, 2019)

Şekil 13a: İsa Mesih'in Dirilişi Bazilikası arka cephe (Ayhan Koçyigit, 2019)

Şekil 13b: İsa Mesih'in Dirilişi Bazilikası bazilikanın terası (Uz Baki, 2019)

arttırmış ve kentin nitelikli okullarından biri olarak sayılmasını sağlamış.

Rotamızı kentin en yüksek noktasında yer alan, eski Žaliakalnis pazar alanına konumlandırılmış olan Kaunas İsa Mesih'in Dirilişi Bazilikası ile sonlandırıyoruz (Şekil 13a). Kentin hemen hemen her noktasından izlenebilen bu anıtsal bazilika, bir yandan da kendisi izleme mekânına dönüşerek teras katından kenti bir bütün olarak algılayabileceğimiz panoramik görsel şölene sizi davet ediyor (Şekil 13b, c). Anıtsal kütle özellikleri ve 63 metre yüksekliğindeki kulesi ile yer aldığı konut dokusu içinde de kolaylıkla dikkat çeken bazilika, mimari özellikleri ve konumunun yanı sıra politik önemi ile de kentte ön plana çıkıyor. Ülkenin bağımsızlık ve dirilişinin sembolü olarak görülen bu yapı, bir yarışma sonucunda Karolis Reisonas tarafından 1933-1940 yılları arasında tasarlanmış ve günümüzde kentin en çok ziyaret edilen dini yapılarından biri olarak anılmakta.

Kaunas'ın modernizm odaklı mimarlık mirasını ve kentsel yapısını keşfetmek için izlediğimiz rota boyunca bize kentsel yaşam ile ilgili fikir veren farklı mekânlara da deneyimleme fırsatımız oldu. Bunlar arasında Galeri Avlu (Kiemo Galerija) da bizi en çok etkileyen mekânlardan biriydi (Şekil 14a). Kentin ana caddelerinden birinde, yürürken birden daracık bir sokağa bağlanıyor, oradan da avluya varıyorsunuz. Sokağa girdiğiniz andan itibaren duvarlarda çeşitli çizimler, grafitiler ve enstalasyonlar sizi karşılıyor (Şekil 14b-d). Avlunun tamamı ise bir açık hava galerisi halini almış. Galeri Avlu'nun bugünkü halini alması ise sanatçı Vytenis Yakas'ın yaklaşık 10 yıl önce, iki savaş arası dönem boyunca Yahudi ailelerin yaşadığı evlerin yer aldığı avluya taşınmasıyla başlamış. Yakas, "ev" kavramını sorgulamak ve bunu insanlar arasındaki ilişkilere odaklanarak yapabilmek için avlu çevresinde yaşamış insanların hikâyelerini araştırmaya başlamış ve ulaştığı eski fotoğrafları kullanarak avlunun duvarlarına bu kişilerin portrelerini çizmiş. Yakas'ın öncülüğünde boş bir avlunun bir sanat mekânına dönüşümü başlamış ve sonraki yıllarda farklı sanatçılar buraya gelerek üretimlerini paylaşmaya devam etmiş.

Kaunas'ın sokak sanatıyla kurduğu bağ sadece bu avlu ile sınırlı değil; kentin birçok yerinde kamusal alanlarda ve özel kullanıma ait yapıların cephelerinde birçok mural ve grafiti ile karşılaştık. Kentte sokak sanatının

Sovyet dönemine dayandığını biliyoruz, fakat görünen o ki o yıllardan bugüne bu sanatsal üretim devam etmekte ve kentin modern dokusu ile yarattığı "tezat", farklılıkların bir aradalığına dair önemli ipuçları sunmakta. Her iki nehir ve devamında yer alan muhteşem kırsal doku ve ormanlık alanlarla birlikte, Kaunas kenti hem geleneksel konut dokusunun hem de modern dönem yapıcı çevresinin özgün karakterlerini koruyabilmiş ve ortaya çıkan tezatlığı uyum içerisinde kentliye sunmuş. Bizlere de bu uyumun kısa süreli de olsa bir parçası olup, kenti deneyimleme fırsatı verdikleri için "Future Retreat: Modernism for the Future" yaz okulu organizasyon ekibine teşekkür ederiz.

1- 17-22 Haziran 2019 tarihlerinde katıldığımız yaz okulu Mimarlar Derneği 1927 tarafından desteklenmiştir.

2- History of Kaunas, <http://www.truelithuania.com/history-of-kaunas-lithuania-224>, son erişim 26 Ekim 2019.

3- A.g.e

4- Kaunas 1919-1939: The Capital Inspired by the Modern Movement, <http://whc.unesco.org/en/tentative-lists/6166/>, son erişim tarihi 28 Ekim 2019.

5- A.g.e

6- A.g.e

7- Modernism in Kaunas, <http://artdecokaunas.lt/modernism-in-kaunas-2/>, son erişim tarihi 28 Ekim 2019.

8- Rotada yer alan yapılar, Avrupa Komisyonu tarafından 2015 yılı The European Heritage Label/ Avrupa Miras Etiketi ile ödüllendirilen iki savaş arası dönemin modern mimari örnekleri arasından seçilmiştir. Bu yapılara dair notlar Interwar Architecture, It's Kaunastic/ Interwar Architecture ve Lithuanian Interwar Architecture isimli web sitelerinde yer alan bilgilerden derlenmiştir. Detaylı bilgi için; Interwar Architecture (<https://tarpukarioarchitektura.lt/en/>), It's Kaunastic/ Interwar Architecture (<https://visit.kaunas.lt/en/see-and-do/sights/interwar-architecture/>), Lithuanian Interwar Architecture (<http://tarpukaris.autc.lt/en>).

9- Vaidas Petrulis, Huriye Armağan Doğan. "Modernism and National Style in Lithuania: Heritage and Present Society", <https://www.researchgate.net/publication/332754355>, son erişim tarihi 26 Ekim 2019.

10- 1935 yılında kentin ikinci funiküleri olan Funicular of Aleksotas, kent merkezi ile Aleksotas Tepesi'ni birleştirmek üzere kente kazandırılmıştır.

Şekil 14 a: Galeri Avlu (Ateş, 2019)

Şekil 14 c: Galeri Avlu (Ateş, 2019)

Şekil 14 b: Galeri Avlu (Ateş, 2019)

Şekil 14 d: Galeri Avlu (Ateş, 2019)

Serbest MİMAR Magazine - Issue 35

SUMMARY OF CONTENT

Our 35th issue is meeting you with its rich content.

As ever as the desktop section contains a selection of projects, which have not been completed or are still ongoing. You will find the projects of 4M, FREA, KAF, VİSTA, MTK, RGGA, SGB Architecture offices within the section.

The section of "from the SMDs" consists of various event news from TürkSMD, İstanbulSMD and İzmirSMD.

The Collar Picture section contains memorial writings about Baran İdil, who was an important designer and thinker who we recently lost, on Architecture and Urban Planning.

The Good Things section contains projects of İkikerebir Mimarlık awarded in international competitions such as Dewan Award 2019 - Al Umma Park, Rifat Chardirji Prize - Barjeel Museum for Modern Arab Art in Sharjah ve Di - Generetic Cities: Tokyo, recently achieved great success in international architectural project competitions; a research exhibition "Bir Şehir Kurmak (Building a City)" Ankara exhibition and opinion writings about the exhibition, where NMüge Cengizkan and Ali Cengizkan took part as curators and editors of the book with the same name; Sunay Erdem's suggestion for the Notre Dame Cathedral, which was damaged as a result of the fire started a while ago.

In the copyright section, the decisions of the Supreme Court related to legal problems and copyright problems in architecture continue to be included within the magazine.

The competition section contains the award-winning projects of Archiprix Turkey 2019, which is the capstone projects of the final year students of architecture departments, who are at the stage of entering the profession of architecture.

In the news section, you will find the One Residence building projects, designed by Arıkoğlu Mimarlık completed in 2018, Adana.

The file section meets the state and foundation university campus in Turkey before and after 2000, which were compiled as a result of a long-term research and work, with you at a master plan scale, with you.

The Opinion section contains Meral Ekincioglu's study of design and planning on university campuses through the example of Manhattanville Campus of the Columbia University.

In the from the world section, we continue to present projects that we think interesting, to your taste. This time, the section includes the Cleft House project from India.

In the section we were there, Elif Selena Ayhan Koçyiğit, Melek Pınar Uz Baki and Burcu Ateş share their impressions of the Kaunas city of Lithuania with you.

Translation: Çağla Mayda

Журнал “Свободный Архитектор”, выпуск 35-й.

СОДЕРЖАНИЕ

Снова встречаемся с Вами в очередном 35-ом выпуске нашего журнала, в котором вы найдете интересную информацию на разные темы.

В разделе “На рабочем столе” мы традиционно рассказываем о проектах, работа над которыми еще ведется или близится к завершению. Здесь вы узнаете о проектах таких архитектурных бюро как 4M, FREA, KAF, VİSTA, MTK, RGGA, SGB.

О событиях и мероприятиях, проведенных за последнее время отделениями “Объединения Свободных Архитекторов” в городах Измир и Стамбул мы расскажем в разделе “Новости “Объединения Свободных Архитекторов” (“SMD”).

В главе «Портрет» как всегда рассказывается о наших коллегах, к сожалению, недавно и безвременно от нас ушедших. Эта глава посвящена памяти архитектора Барана Идиль.

В главе «Хорошее» повествуется о международных архитектурных конкурсах таких как İkikerebir Mimarlığın, Dewan Award 2019 - Al Umma Park, Rifat Chardirji Prize - Barjeel Museum for Modern Arab Art in Sharjah, а также о Di - Generetic Cities в Токио. Наряду с этим вы узнаете об архитектурной выставке “Bir Şehir Kurmak”, посвященной Анкаре, которая в свою очередь дала название и книге, кураторами которой стали Мюге Чингизхан и Али Чингизхан. В дополнение к этим темам Сундай Эрдем поделится своими мыслями по поводу недавно произошедшего пожара и нанесенного им ущерба в Соборе Парижской Богоматери.

Продолжая тему юридической защиты авторских прав в разделе «Авторское право» мы приводим некоторые решения Верховного Суда.

В главе «Конкурс» мы расскажем о профессиональном архитектурном конкурсе для молодых будущих архитекторов Archiprix Türkiye 2019, и о проектах, одержавших в нем победу.

В главе «Новое» вы узнаете о проекте The One Residence, который был разработан и завершен архитектурным бюро Arıkoğlu Mimarlık в городе Адана.

В этот раз в главе «Досье» вы найдете большой обзор по кампусам государственных и частных университетов в Турции, начиная с периода до 2000 и после. Это интересное и развернутое исследование. В главе «Взгляд» Мераль Икинджиоглу раскрывает тему дизайна для кампуса «Манхэттанвилль» Университета Штата Колумбия.

Как и всегда, в главе «В Мире» мы продолжаем рассказывать об интересных и необычных проектах. В этот раз речь пойдет о проекте Cleft House в Индии. Своими впечатлениями о Литве и городе Каунас с нами поделятся в главе «Мы там были» Элиф Селена Айхан-Кочурт, Мелек Пынар Уз-Баки и Бурджу Атеш.

Переводы: Natalia Troshina Soyulu

مجلة العمارة الحرة – العدد ٣٥ المختصر

إننا نلتقي بكم مجدداً بمحتويات غنية في عددنا ٣٥. قسم سطح المكتب، يحتوي على مختارات من المشاريع التي لا تزال مستمرة أو التي لم يتم اكتمالها بعد مثلما هو الحال M, FREA, KAF, عليه في كل مرة. ستجدون مشاريع ٤ في القسم في مكتب VİSTA, MTK, RGGA, SGB العمارة.

يتكون من أخبار النشاطات المتعددة التي قامت SMD قسم من İzmirSMD و TürkSMD, İstanbulSMD بها كل من قسم رسم الياقة. يحتوي على برامجيات تذكر باران ايديل المفكر والمصمم المهم في مجال تخطيط المدينة والعمارة والتي فقدناها قبل فترة قصيرة

في قسم الاغراض الجيدة المشاريع التي حصلت على جوائز Di - Generetic Cities في المسابقات الدولية في طوكيو Rıfat Chardirji Prize - Barjeel Museum for Modern Arab Art in Sharjah, Dewan Award للعمارة مرتين والتي حصلت Al Umma Park - ٢٠١٩ على نجاحات كبيرة في الاونة الاخيرة في مسابقات المشاريع المعمارية الدولية؛ وفي الكتابات التي لاقت اقبالا فيما يخص المعرض ومعرض انقرة "تأسيس مدينة" الذي يعتبر معرض ابحاث تم تحمل تحرير الكتاب من قبل كل من ن. موغا جنكيز و علي جنكيز كان (N.Müge Cengizkan) كان وبرعايتهما، ويحتل فيها اقتراح سوناي ايرديم (Ali Cengizkan) مكانا من اجل كاتدرائية نوتردام (Sunay Erdem) (Notre Dame) التي تعرضت لضرر كبير في نتيجة الحريق التي ظهر قبل فترة

في قسم التأليف، ان قرارات المحكمة العليا ذات العلاقة بمشاكل التأليف والمشاكل القانونية في العمارة مستمرة في احتلالها لمكان في المجلة

في قسم المسابقات، تحتل المشاريع التي حصلت على جوائز تركيا ٢٠١٩ مكانا في مسابقة مشاريع Archiprix في مسابقة انتهاء طلاب المرحلة الاخيرة لقسم العمارة في مراحل اخطاء خطورة في مهنة العمارة

The One في قسم الجديد، ستجدون مشاريع مباني التصميم المعمارية لاريك اوغلو الذي اكتمل Residence بناؤه في انقرة في عام ٢٠١٨ في قسم الملف. يتم التقاويم هذه المرة بالتجمعات في نتيجة الابحاث والاعمال المستمرة لفترات طويلة بمقياس خطط الماجستير في الحرم الجامعي لجامعات الاوقاف والجامعات الحكومية في تركيا قبل وبعد عام ٢٠٠٠ في قسم الرأي. يحتل التدقيق على نموذج الحرم الجامعي الكولومبية مكانا في موضوع Manhattanville لجامعة التخطيط والتصميم في الحرم الجامعي لجامعة ميرال ايكينجي اوغلو

في قسم من العالم، اننا مستمرون في تقديم المشاريع التي نعتقد من Cleft House بانها غريبة أيضاً لاجابكم. يحتل مشروع الهند مكانا في هذا القسم هذه المرة في قسم كنا هناك. ان كل من ايليف سيلينا ايهان كوتش ييغيت ملك بينار اوز باكي (Elif Selena Ayhan Koçyiğit) (Burcu Ateş) و بورجو اتش (Melek Pınar Uz Baki) المتابعات التي تخص مدينة كاواناس في ليتفانيا معكم

الترجمة: Çağla Mayda